

[Home](#)>[Court procedures](#)>[Civil cases](#)>**[Taking of evidence](#)****Obținerea probelor**

Dacă introduceți o acțiune în instanță, în general, este extrem de important să prezentați probe pentru a vă dovedi pretențiile.

Vă rugăm să selectați drapelul unei țări pentru a afla mai multe informații despre măsurile aplicabile în țara respectivă.

Obținerea de probe în procedurile civile nu se limitează la granițele unui stat membru. Uneori poate fi necesar ca unele acte în materie de probațiune să se desfășoare într-un alt stat membru decât cel în care locuiți. De exemplu, poate fi necesar ca martori sau experți din alte state membre să fie audiați sau ca autoritățile judiciare să se deplaseze la locul faptei, situat într-un alt stat membru. În ceea ce privește obținerea transfrontalieră de probe în cadrul Uniunii Europene, cooperarea judiciară între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială este reglementată de Regulamentul (UE) 2020/1783 din 25 noiembrie 2020, care a înlocuit, începând cu 1 iulie 2022, Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 din 28 mai 2001.

Cu toate acestea, sistemul informatic descentralizat ca mijloc obligatoriu de comunicare ce trebuie utilizat pentru transmiterea și primirea cererilor, a formularelor și a altor comunicări va putea fi folosit doar începând cu 1 mai 2025 [prima zi a lunii care urmează perioadei de trei ani de la data intrării în vigoare a [actului de punere în aplicare](#) menționat la articolul 25 (pentru mai multe detalii, a se vedea articolul 35 din Regulamentul (UE) 2020/1783)].

Linkuri relevante

[Obținerea de probe - notificări din partea statelor membre și un instrument de căutare pentru a identifica instanța \(instanțele\) sau autoritatea \(autoritățile\) competentă \(competente\)](#)

[Obținerea de probe prin videoconferință](#)

[Ghid practic pentru aplicarea Regulamentului din 2001 privind obținerea de probe](#) (1833 Kb)

Ghid practic privind utilizarea videoconferințelor pentru obținerea de probe în materie civilă și comercială (724 Kb)

Ultima actualizare: 03/04/2024

Această pagină este administrată de Comisia Europeană. Informațiile de pe această pagină nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Comisiei Europene. Comisia nu își asumă nici o răspundere în legătură cu oricare din informațiile sau datele conținute în prezentul document sau la care acesta face referire. Vă rugăm să consultați avizul juridic în legătură cu normele privind drepturile de autor în cazul paginilor de internet ale Comunității Europene.

Obținerea probelor - Belgia**1 Sarcina probei****1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?**

Sistemul juridic belgian face distincție între dreptul civil și dreptul comercial. Dreptul comercial este legea specială care se aplică comercianților, în timp ce dreptul civil este dreptul comun.

Normele de drept civil care reglementează probele se regăsesc la articolul 1315 și următoarele din Codul civil (*Code civil/Burgerlijk Wetboek*). Acesta este un sistem închis, în care mijloacele de probă sunt reglementate în mod strict (pentru mai multe informații, a se vedea întrebarea 5a de mai jos).

Normele de drept comercial care reglementează probele se regăsesc la articolul 25 din Codul comercial (*Code de commerce/Wetboek van Koophandel*).

Principalele caracteristici sunt natura deschisă a sistemului și libertatea relativă în ceea ce privește mijloacele de probă în materie comercială. Articolul 25 din Codul comercial prevede: „Pe lângă mijloacele de probă admise în dreptul civil, obligațiile comerciale pot fi dovedite prin proba cu martori în toate cazurile în care instanța consideră că acest lucru ar trebui permis, sub rezerva excepțiilor prevăzute pentru cazuri specifice. Achizițiile și vânzările pot fi dovedite prin intermediul unei facturi acceptate, fără a aduce atingere altor mijloace de probă admise în temeiul dreptului comercial”.

Aspectele procedurale și tehnice cu privire la elementele de probă în materie civilă și comercială sunt reglementate de articolul 870 și următoarele din Codul judiciar (*Code judiciaire/Gerechelijk Wetboek*). Articolul 876 din Codul judiciar prevede că instanța trebuie să judece litigiul cu care este sesizată în conformitate cu normele privind elementele de probă care se aplică în cazul tipului de litigiu respectiv. Litigiul este fie civil, fie comercial.

Elementele de probă ale unui fapt, ale unei ipoteze sau ale unei afirmații trebuie să fie prezentate de partea care le invocă. O parte care solicită îndeplinirea unei obligații trebuie să prezinte elemente de probă cu privire la obligația respectivă. În schimb, o parte care solicită să fie exonerată de o obligație trebuie să prezinte elemente de probă cu privire la plată sau un act care demonstrează stingerea obligației (articolul 1315 din Codul civil). În procedurile juridice, fiecare parte trebuie să prezinte elemente de probă cu privire la faptele pe care le invocă (articolul 870 din Codul judiciar: „*actori incumbit probatio*”). În acest caz, revine părții adverse să înlăture valoarea probatorie a acestor fapte, dacă acest lucru este posibil și permis.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Cu condiția să nu existe obiecții pe motive de ordine publică sau de securitate națională, se pot prezenta elemente de probă pentru orice fapte materiale. Cu toate acestea, există trei restricții privind dreptul de a prezenta elemente de probă în cursul procedurii. În primul rând, faptul care trebuie probat trebuie să fie relevant pentru cauză. În al doilea rând, acesta trebuie să fie convingător, cu alte cuvinte, trebuie să fie de așa natură încât să convingă instanța cu privire la decizia care urmează să fie adoptată. În al treilea rând, proba referitoare la faptul respectiv trebuie să fie admisibilă din punct de vedere juridic: aceasta nu trebuie să încalce dreptul la viața privată, confidențialitatea profesională și confidențialitatea corespondenței.

În general, prezumțiile pot fi înlăturate de partea adversă. Numai prezumțiile absolute (*juris et de jure*) nu pot fi atacate; prin urmare, este ilegal să se prezinte elemente de probă pentru a înlătura prezumțiile absolute. Prezumțiile relative („*juris tantum*”) pot fi înlăturate prin prezentarea unor elemente de probă care să indice contrariul. Mijloacele de probă care sunt acceptabile în acest caz sunt reglementate în dreptul civil, dar nu și în dreptul comercial.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța trebuie să fie convinsă de elementele de probă prezentate de părți, pe baza valorii și credibilității acestora. În cazul în care instanța ajunge la concluzia că elementele de probă prezentate pot ajuta la soluționarea litigiului și că reflectă în mod fidel situația de fapt, aceasta le va atribui valoare probatorie. Elementele de probă pot fi considerate dovezi numai după ce instanța le-a conferit valoare probatorie.

Valoarea probatorie (*valeur probante/bewijswaarde*) este într-o anumită măsură subiectivă, în timp ce forța probantă acordată unei categorii de elemente de probă (*force probante/bewijskracht*) este strict obiectivă. Forța probantă rezultă din nivelul de fiabilitate care poate fi așteptat din partea respectivei categorii de elemente de probă. Legea conferă forță probantă anumitor elemente de probă, însă numai în cazul în care consideră că respectiva categorie de elemente de probă are un nivel suficient de fiabilitate, întrucât procedând astfel lipsește instanța de puterea sa de apreciere. Acesta este cazul documentelor

justificative. În cazul în care instanța interpretează conținutul unui document obținut în mod legal într-un mod incompatibil cu modul de formulare al acestuia, aceasta încalcă normele privind forța probantă deținută de documentele justificative. Partea căzută în pretenții se poate prevala de această încălcare pentru a introduce o cale de atac în fața Curții de Casație (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Partea care face o afirmație trebuie să fie în măsură să o dovedească. În unele cazuri, instanța poate obliga o parte să prezinte elemente de probă, de exemplu prin obligarea unei persoane să facă o declarație sub jurământ (articolul 1366 din Codul civil). Sub rezerva unor condiții stricte, instanța poate cere unei părți să facă o declarație sub jurământ, fie pentru că soluționarea cauzei depinde de aceasta, fie pentru a stabili cuantumul despăgubirilor.

Instanța poate să supună părțile unui interogatoriu și poate dispune interogarea martorilor, cu excepția cazului în care acest lucru este interzis de lege (articolul 916 din Codul judiciar). Instanța poate de asemenea să solicite întocmirea unor rapoarte de expertiză cu privire la situația de fapt sau a unor rapoarte de expertiză tehnică (articolul 962 din Codul judiciar).

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Cererile pentru administrarea elementelor de probă trebuie formulate de una dintre părți fie în cadrul cererii principale, fie în cadrul unei cereri suplimentare formulate în cursul procedurii. Instanța poate aproba sau poate respinge cererea, precizând motivele.

În cazul în care un document trebuie verificat (articolul 883 din Codul judiciar) sau dacă se susține că un document este fals (articolul 895 din Codul judiciar), instanța obligă părțile să se înfățișeze înaintea sa, cu sau fără reprezentare juridică, și să prezinte orice documente și înscrisuri pentru comparație sau documentul despre care se susține că este fals. Instanța poate cunoaște cauza și se poate pronunța imediat în cauză sau poate dispune ca documentul să fie depus la grefă, după care aceasta poate să solicite ea însăși măsuri de cercetare judecătorească sau poate să dispună ca acestea să fie efectuate de experți. Ulterior, instanța se pronunță cu privire la verificarea documentelor sau la susținerea privind caracterul fals al unui document.

În cazul în care o parte își propune să facă dovada unui fapt prin intermediul unuia sau al mai multor martori, instanța poate permite administrarea acestor mijloace de probă, dacă sunt admisibile (articolul 915 din Codul judiciar). Cu excepția cazurilor în care legea interzice acest lucru, instanța poate dispune interogarea martorilor. Martorii sunt convocați de grefier cu cel puțin opt zile înainte de data audierii. Aceștia trebuie să depună un jurământ și judecătorul îi supune unui interogatoriu individual. Judecătorul poate să pună întrebări martorului din oficiu sau la cererea uneia dintre părți. Depoziția este luată în scris, citită cu voce tare, corectată și completată, dacă este cazul, interogarea martorilor fiind ulterior încheiată.

Pentru a soluționa sau a evita un litigiu, instanța poate dispune întocmirea unui raport de expertiză. Raportul de expertiză trebuie să se limiteze la constatări de fapt și avize tehnice (articolul 962 din Codul judiciar). Expertul își desfășoară activitatea sub supravegherea instanței. Părțile pun la dispoziția expertului toate documentele necesare și duc la îndeplinire toate solicitările rezonabile ale experților. Raportul trebuie prezentat până la o dată stabilită prin decizie judecătorească. În cazul în care instanța constată contrariul, aceasta nu este obligată să ia în considerare avizul expertului.

Instanța poate dispune, din oficiu sau la cererea părților, percheziția unui loc menționat în cadrul procedurii (articolul 1007 din Codul judiciar). Această percheziție, care poate să fie sau să nu fie efectuată în prezența părților, este efectuată de către judecătorul care a dispus această măsură sau de un reprezentant oficial numit în acest scop. Se întocmește un raport oficial al tuturor măsurilor întreprinse și al tuturor constatărilor făcute, care va fi notificat sau comunicat părților.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța nu are obligația de a admite cererea unei părți cu privire la administrarea unor elemente de probă. Cu toate acestea, în cazul în care o instanță primește din partea unei alte autorități judiciare o solicitare de a adopta o măsură de cercetare judecătorească, instanța respectivă este obligată să procedeze astfel (articolul 873 din Codul judiciar).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

În conformitate cu procedura de drept civil comun, există cinci tipuri de probe: documentele justificative, declarația martorilor, prezumțiile, mărturisirea, precum și declarațiile sub jurământ (articolul 1366 din Codul civil).

Documentele justificative (articolul 1317 din Codul civil) pot lua forma unui act autentic (*acte authentique/authentieke akte*) sau a unui înscris sub semnătură privată (*acte sous seing privé/onderhandse akte*). Actul autentic este un document întocmit în forma prescrisă de către un funcționar public abilitat pentru acest scop (de exemplu, notar sau grefier) și care constituie dovada deplină, între părți și în raporturile cu terții, a acordului pe care acesta îl conține. Înscrisul sub semnătură privată care este recunoscut și semnat de toate părțile implicate, în atâtea exemplare câte părți sunt, constituie dovada deplină între părți. În toate situațiile care implică o sumă sau o valoare mai mare de 375 EUR este obligatoriu să se încheie un act autentic sau un înscris sub semnătură privată (articolul 1341 din Codul civil).

Declarațiile martorilor (articolul 1341 din Codul civil) care contrazic sau adaugă la conținutul actelor autentice sunt inadmisibile. Cu toate acestea, în cazul în care există un început de probă scrisă sau în cazul în care nu pot fi prezentate documente justificative, declarațiile martorilor sunt admisibile.

Prezumțiile (articolul 1349 din Codul civil) sunt concluzii prin care legea sau instanța deduce un fapt necunoscut dintr-un fapt cunoscut. Presumțiile nu pot adăuga la conținutul documentelor, însă pot constitui, ca și declarațiile martorilor, elemente de probă *prima facie* care trebuie completate cu înscrisuri și înlocuiesc documentele care nu pot fi prezentate.

Mărturisirea (articolul 1354 din Codul civil) este judiciară sau extrajudiciară. Mărturisirea judiciară (*aveu judiciaire/gerechtelijke bekentenis*) este o declarație făcută în fața instanței de o parte sau de reprezentantul autorizat al acesteia și constituie dovadă deplină împotriva persoanei care o face. Pe de altă parte, mărturisirea extrajudiciară (*aveu extrajudiciaire/buitengerechtelijke bekentenis*) nu este supusă niciunei condiții de formă.

O parte poate fi obligată de cealaltă parte să depună un jurământ [„jurământ decisiv” (*serment décisoire/beslissende eed*)] (articolul 1357 din Codul civil) sau poate fi obligată să facă acest lucru de către instanța de judecată. În cazul unui jurământ decisiv, declarația reprezintă probă irefragabilă numai pentru persoana care a efectuat-o sau împotriva acestei persoane.

În materie comercială, probele nu sunt reglementate (articolul 25 din Codul comercial), dar există un mijloc de probă specific în materie comercială, și anume factura acceptată în cazul contractelor de vânzare. Un comerciant poate utiliza întotdeauna o factură acceptată ca element de probă valid, în timp ce toate celelalte înscrisuri nu ar putea servi drept elemente de probă decât în cazul în care acestea provin de la partea adversă.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experți martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Declarațiile martorilor sunt calificate în Codul civil drept mijloc de probă independent. Aspectele procedurale și tehnice sunt reglementate prin Codul judiciar. Raportul de expertiză nu este decât unul dintre mijloacele de probă și este reglementat de Codul judiciar. Părțile pot solicita instanței să citeze martori, dar nu pot numi experți din propria lor inițiativă; numai instanța poate să facă acest lucru.

Documentele justificative au forță probantă și instanța trebuie să respecte conținutul acestora, însă acest lucru nu este valabil pentru rapoartele de expertiză și avizele experților. Dacă instanța este convinsă de contrariu, ea nu este ținută să ia în considerare constatările unui raport sau ale unui aviz (articolul 962 din Codul judiciar).

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Există o ierarhie a mijloacelor de probă reglementate. Mărturisirile și declarațiile sub jurământ se situează pe prima poziție. Înscrierile sunt întotdeauna superioare declarațiilor martorilor și prezumțiilor. Actele autentice constituie dovadă deplină între părți și în raporturile cu terții, în timp ce actul sub semnătură privată recunoscut constituie dovadă deplină între părți. Declarațiile martorilor și prezumțiile pot fi invocate numai dacă documentele justificative sunt incomplete sau dacă documentele justificative ale acordului care trebuie să fie probat nu pot fi prezentate.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În funcție de natura civilă sau de natura comercială a cauzei, mijloacele de probă admisibile sunt reglementate sau nereglementate. În materie de drept civil, în toate situațiile care implică o sumă sau o valoare mai mare de 375 EUR este obligatoriu să se încheie un act autentic sau un înscris sub semnătură privată (articolul 1341 din Codul civil). Numai astfel de documente pot servi ca probe; mărturiile și prezumțiile nu sunt admisibile. În schimb, în materie comercială, sunt admisibile mărturiile și prezumțiile care contrazic sau completează conținutul unor documente.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Martori sunt audiați la cererea părților sau prin decizia instanței de judecată (articolele 915 și 916 din Codul judiciar).

Prezentarea martorilor este reglementată la articolul 923 și următoarele din Codul judiciar.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Dacă un martor este chemat să se prezinte în instanță, însă susține că există un motiv legitim pentru a nu face acest lucru, instanța se pronunță cu privire la această chestiune. Un motiv legitim, de exemplu, ar putea fi obligația de secret profesional care îi revine martorului (articolul 929 din Codul judiciar).

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

O persoană chemată ca martor are obligația să se prezinte în fața instanței. În cazul în care persoana în cauză nu se prezintă, instanța, la cererea uneia dintre părți, poate să dispună ca martorul să fie citat printr-o citație notificată sau comunicată de un executor judecătoresc (*huissier de justice/ gerechtsdeurwaarder*) (articolul 925 din Codul judiciar). Martorul care a fost citat și nu se prezintă în fața instanței este pasibil de amendă penală (articolul 926 din Codul judiciar).

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Declarația martorului nu este validă în cazul în care aceasta este dată de o persoană care nu are capacitatea juridică de a depune mărturie [articolul 961 alineatul (1) din Codul judiciar].

Minorul cu vârsta sub 15 ani nu poate depune mărturie sub jurământ. Eventualele declarații pe care le face nu pot fi considerate decât informații (articolul 931 primul paragraf din Codul judiciar).

Minorii au dreptul de a fi audiați de o instanță judecătorească în cauze privind exercitarea autorității părintești, stabilirea locuinței minorului și drepturile de vizită. În cazul în care instanța decide să audieze un minor, minorul poate refuza să depună mărturie (articolul 1004/1 din Codul judiciar).

Copiii și alte rude pe linie descendentă nu pot depune mărturie în cauzele în care părinții acestora sau rudele pe linie ascendentă au interese contrare (articolul 931 al doilea paragraf din Codul judiciar).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Părțile nu pot întrerupe martorii în cursul mărturiei lor și nu pot să le adreseze întrebări în mod direct, ci sunt obligate să se adreseze întotdeauna instanței (articolul 936 din Codul judiciar). Judecătorul poate să adreseze martorului, din oficiu sau la cererea unei părți, orice întrebare care poate clarifica sau completa mărturia acestuia (articolul 938 din Codul judiciar).

Dovezile circumstanțiale sunt admisibile; acestea nu sunt interzise prin nicio dispoziție a legii și prin niciun principiu. În plus, articolul 924 din Codul judiciar permite unei instanțe să decidă ca, în cazul în care martorul poate demonstra că nu este în măsură să se prezinte personal, elementele de probă furnizate de acesta să poată fi administrate în orice loc s-ar afla.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Elementele de probă care au fost obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în cadrul procedurilor judiciare. În consecință, instanța trebuie să respingă în decizia sa astfel de elemente de probă. Elementele de probă obținute într-un mod care constituie o încălcare a vieții private, a secretului profesional sau a confidențialității corespondenței sunt ilegale și inadmisibile.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Documentele eliberate de către o parte nu pot fi utilizate ca elemente de probă în favoarea acestei părți. Cu toate acestea, în materie de drept comercial, o factură pentru o tranzacție comercială care a fost eliberată de un comerciant și acceptată de client poate fi folosită ca element de probă valid de către comerciantul respectiv pentru a dovedi situația de fapt relevantă. Registrele contabile ținute în mod corespunzător pot fi acceptate de instanță ca dovadă a tranzacțiilor între comercianți.

Mărturisirea este o declarație făcută în fața instanței de către o parte sau de către reprezentantul autorizat al acesteia și constituie dovadă deplină împotriva persoanei care face mărturisirea respectivă.

Ultima actualizare: 29/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Bulgaria

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Pentru ca o afirmație a unei părți la litigiu să fie recunoscută de către instanță, ea trebuie să fie dovedită de partea care face trimitere la aceasta, prin orice mijloace de probă admisibile prevăzute de lege. Aceasta înseamnă că există un set de acțiuni procedurale de diferite tipuri, grupate în categorii în funcție de stadiul procedurii judiciare.

Articolul 153 din Codul de procedură civilă (GPK) prevede că toate faptele discutabile relevante pentru soluționarea unui litigiu, precum și legăturile dintre acestea trebuie să fie dovedite, iar articolul 154 din GPK obligă fiecare parte să stabilească faptele pe care se întemeiază afirmațiile și obiectiile acesteia.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În conformitate cu legislația națională actuală, faptele pentru care a fost instituită prin lege o prezumție legală sunt scutite de sarcina probei. Probele prezentate pentru a demonstra că o prezumție legală specifică nu este valabilă sunt admisibile în toate cazurile, cu excepția cazului în care acest lucru este interzis prin lege [articolul 154 alineatul (2) din GPK].

În plus, exceptarea de la sarcina probei se aplică faptelor care, aparent, sunt cunoscute de către public și de către instanță din oficiu, iar instanța trebuie să informeze părțile cu privire la acest lucru (articolul 155 din GPK).

În legătură cu aceasta, la inițierea procedurii judiciare, instanța trebuie să întocmească o listă în care să detalieze faptele care trebuie dovedite, indicând părțile care trebuie să le dovedească și cărora le revine sarcina probei. De asemenea, instanța se pronunță cu privire la cererile de probe depuse de părți și admite elementele de probă care constituie dovezi pertinente, admisibile și necesare (articolul 146 din GPK).

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Faptele la care fac trimitere părțile în sprijinul afirmațiilor lor trebuie să fie susținute de mijloacele de probă relevante prevăzute de lege. Instanța trebuie să analizeze fiecare element de probă pentru a stabili greutatea acestuia în cauza respectivă (și anume, diferența dintre un document oficial și unul privat).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Probele într-un proces sunt obținute pe baza unei cereri scrise din partea părții relevante sau pe baza unei moțiuni verbale prezentate în cadrul unei audieri în conformitate cu normele de aplicare a principiului liberei dispoziții.

Cu toate acestea, atunci când instanța constată că anumite probe sunt relevante în cadrul unui litigiu, aceasta poate dispune obținerea probelor respective din proprie inițiativă.

În cererea sa de colectare a probelor, partea trebuie să indice faptele și mijloacele de probă pe care le va utiliza pentru a susține faptele respective.

În cerere de aprobare a audierii unui martor, partea trebuie să indice întrebările care vor fi adresate martorului, numele complet și adresa acestuia și data la care partea dorește ca martorul să fie citat.

Cererea de a adresa întrebări părții adverse trebuie să conțină întrebările la care va trebui să răspundă partea în cauză.

Cererea de admitere a mărturiei unui expert trebuie să indice domeniul cunoștințelor de specialitate speciale, obiectul avizului expertului și sarcina martorului expert.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cazul în care instanța admite moțiunea probatorie, aceasta emite o hotărâre prin care stabilește un termen pentru obținerea probelor. Termenul începe să curgă din momentul audierii în instanță în cadrul căreia a fost stabilit, inclusiv în cazul unei părți care nu s-a înfățișat în instanță deși a fost citată în mod corespunzător.

În conformitate cu articolul 131 alineatul (1) și articolul 127 alineatul (2) din GPK, părțile trebuie să indice probele și circumstanțele concrete susținute de probele respective și să prezinte toate dovezile scrise pe care le au la dispoziție la momentul depunerii cererii și în momentul primirii memoriului în duplică al părâtului.

În temeiul articolului 158 din GPK, atunci când colectarea anumitor elemente de probă este incertă sau prezintă o provocare deosebită, instanța poate stabili un termen pentru obținerea probelor și poate continua să examineze cauza fără elementele de probă în cauză, dacă acestea nu sunt prezentate în termenul specificat. Probele pot fi obținute mai târziu în cadrul procedurii, cu condiția ca aceasta să nu provoace o întârziere nejustificată în derularea procedurilor.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate respinge cererile de obținere a probelor printr-o hotărâre specifică în cazul în care faptele pe care o parte dorește să le demonstreze nu au nicio incidență asupra cauzei și dacă cererile pentru obținerea de probe nu au fost depuse în timp util. Atunci când o parte solicită audierea mai multor martori în vederea stabilirii unui fapt, instanța poate să admită doar o parte din martorii propuși. În cazul în care fapta în litigiu nu este stabilită, sunt chemați ceilalți martori (articolul 159 din GPK).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Codul de procedură civilă prevede următoarele mijloace de probă:

declarații ale martorilor, care sunt reglementate de dispozițiile articolelor 163-174;

explicații ale părților:

de recunoaștere a unui fapt specific;

oferite ca răspuns la întrebări specifice;

declarațiile făcute de părți sunt reglementate de dispozițiile articolelor 175-177 din GPK;

probe scrise, care sunt reglementate de dispozițiile articolelor 178-194 din GPK:

documente oficiale;

documente private.

Probele scrise pot fi prezentate de ambele părți, însă acestea pot fi solicitate, de asemenea, de către instanță. Probele scrise pot fi prezentate pe suport de hârtie sau în format electronic. În acest din urmă caz, în plus față de documentul imprimat, instanța poate solicita ca documentul să fie transmis în format electronic. În cazul în care o parte prezintă o copie a unui document, se poate dispune ca aceasta să prezinte, de asemenea, documentul în original (articolul 183 din GPK).

În mod normal, documentele sunt prezentate în limba bulgară. În cazul în care sunt prezentate într-o limbă străină, documentele trebuie să fie însoțite de o traducere exactă în limba bulgară, certificată de partea în cauză.

În temeiul articolului 187 din GPK, atunci când instanța poate să obțină materiale tipărite fără nicio dificultate, este suficient să se indice locul unde sunt publicate materialele.

Instanța poate dispune ca anumite probe scrise să fie furnizate de către părți sau de terți care nu sunt implicați în cauza respectivă. În conformitate cu articolele 190 și 192 din GPK, fiecare parte poate solicita instanței să facă acest lucru, iar instanța își întemeiază hotărârea pe toate elementele de probă de care dispune. Pentru a obține probe scrise de la o parte externă, trebuie înaintată instanței o cerere scrisă în acest sens. O copie a cererii este pusă la dispoziția terțului în cauză.

Cu toate că părțile au o obligație legală de a prezenta probe, acestea pot refuza să facă acest lucru în cazul în care un document privește viața lor personală sau a unui membru al familiei lor, sau dacă prezentarea probelor le-ar expune oprobriului sau urmăririi penale. În acest caz, dacă sunt îndeplinite anumite condiții, instanța poate să solicite părții respective să prezinte extrase din document.

În conformitate cu legislația națională, părțile pot contesta autenticitatea unui document scris prezentat de partea adversă, însă trebuie să facă acest lucru până în momentul primirii unui răspuns la observațiile acestora. Dacă documentul este prezentat în cadrul unei audieri, contestarea acestuia trebuie să aibă loc înainte de încheierea audierii. În cazul în care partea adversă dorește să utilizeze documentul contestat, instanța dispune o investigație cu privire la autenticitatea acestuia. Sarcina probei revine părții care contestă autenticitatea documentului. În cazul în care documentul contestat nu poartă semnătura

părții care contestă autenticitatea acestuia, sarcina probei revine părții care a prezentat documentul. După efectuarea unei investigații pentru a evalua autenticitatea documentului contestat, instanța hotărăște dacă acesta este autentic sau fals. Instanța poate să includă această concluzie în hotărârea sa în cauza respectivă (articolele 193 și 194 din GPK).

Normele privind martorii experți sunt prevăzute la articolele 195-203 din GPK.

Martorii experți sunt numiți la cererea părților sau de către instanță din proprie inițiativă. Martorii experți își prezintă rapoartele cu cel puțin o săptămână înainte de data prevăzută pentru audierea în cadrul căreia trebuie să fie admis raportul.

În cazul în care concluzia martorului expert este contestată, instanța poate numi unul sau mai mulți alți martori experți. Instanța poate, de asemenea, să solicite martorului expert să revizuiască avizul sau să furnizeze un al doilea aviz cu privire la chestiunea în cauză.

Normele privind inspecția vizuală și certificarea sunt prevăzute la articolele 204-206 din GPK.

La cererea părților sau după propria apreciere, instanța poate dispune ca unele bunuri mobile sau imobile să fie inspectate vizual sau ca o persoană să fie certificată cu sau fără implicarea martorilor sau a experților numiți de instanță.

Inspecțiile vizuale și certificarea sunt metode de obținere și de verificare a probelor. Acestea sunt de competența întregii instanțe și pot fi delegate unui membru al instanței sau unei alte instanțe.

Instanța informează părțile cu privire la data și locul inspecției vizuale. Se redactează un raport de inspecție vizuală care detaliază constatările inspecției, explicațiile furnizate de martorii experți, precum și declarațiile martorilor audiați la locul derulării inspecției.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Probele din partea martorilor se obțin prin intermediul audierii martorilor. Declarațiile martorilor prezentate în scris nu sunt admisibile. Concluziile martorilor experți sunt transmise în scris, cu cel puțin o săptămână înainte de data prevăzută pentru audiere, sunt audiate apoi în instanță și sunt admise ca probe.

Instanța și părțile pot adresa întrebări martorilor experți.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Dreptul procedural național nu privilegiază anumite tipuri de probe în defavoarea altora. Probele sunt apreciate pe baza propriilor merite și în totalitatea acestora la data evaluării faptelor dovedite, care determină cauza acțiunii.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În anumite cazuri prevăzute în mod expres de lege, de exemplu validarea operațiunilor juridice pentru care este necesar un act scris, doar probele scrise sunt permise. Declarațiile martorilor sunt inadmisibile în următoarele cazuri: respingerea conținutului unui document oficial; recunoașterea circumstanțelor pentru care trebuie furnizate probe sub forma unui act scris; validarea contractelor cu o valoare care depășește 5 000 BGN, cu excepția cazului în care contractul a fost încheiat între soți, ascendenți sau descendenți în linie directă, rude de sânge până la gradul patru sau rude prin alianță până la inclusiv gradul doi de afinitate; achitarea obligațiilor care vizează sume de bani stabilite printr-o decizie scrisă; validarea acordurilor scrise la care partea la litigiu care solicită admiterea martorului este parte sau modificarea sau anularea unor astfel de acorduri; respingerea conținutului unui document privat care provine de la partea respectivă.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Nicio persoană nu poate refuza să depună mărturie, cu excepția cazului în care este scutită în mod expres de la acest lucru prin lege.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Pe lângă avocații părților sau mediatorii în cadrul litigiului, următoarele părți pot refuza să depună mărturie: ascendenții sau descendenții în linie directă ai părților, frații/surorile acestora, rudele prin alianță în primul grad de afinitate, soți/soții, foști soți/foste soții sau parteneri de drept comun (articolul 166 din GPK). Instanța evaluează depozitiile martorilor în lumina tuturor celorlalte informații disponibile în cauza respectivă, ținând seama de orice interes legitim pe care un martor l-ar putea avea în cauză.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În temeiul articolului 163 din GPK, martorii trebuie să se prezinte în fața instanței și să depună mărturie. În cazul în care un martor are motive întemeiate pentru a nu depune mărturie sau pentru a nu răspunde la anumite întrebări, acesta trebuie să declare în scris aceste motive în fața instanței înainte de audierea în cadrul căreia trebuie să depună mărturie, furnizând documentele justificative necesare (articolul 167 din GPK). Nerespectarea citației și neaparearea în fața instanței se pedepsește cu amendă, iar instanța poate dispune, de asemenea, ca martorul să fie adus în fața instanței de către poliția judiciară.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Probele pot fi obținute de la toate părțile, altele decât cele enumerate la punctul 6B, inclusiv în cazul în care acestea se află în incapacitate sau au un interes în soluționarea litigiului. Instanța evaluează depozitiile martorilor prin luarea în considerare a incapacității sau a interesului legitim al martorilor.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii sunt admiși la cererea părților sau de către instanță acționând din proprie inițiativă. O citație de prezentare în instanță în calitate de martor este notificată sau comunicată la adresa indicată de partea care cheamă martorul. În cazul în care adresa este incorectă, instanța stabilește un termen până la care partea respectivă trebuie să indice o adresă nouă.

Fiecare martor care a fost citat în mod corespunzător și se înfățișează în fața instanței este audiat separat în prezența părților. Un martor poate fi audiat de mai multe ori. Instanța evaluează depozitia martorului în lumina tuturor celorlalte dovezi strânse în cauza respectivă. În temeiul articolului 170 din GPK, înainte de audierea unui martor, instanța îl informează cu privire la responsabilitatea acestuia în caz de mărturie mincinoasă și notează datele sale personale. În cazul în care instanța are un motiv imperios pentru a proceda astfel, aceasta poate audia martorul înainte de data prevăzută pentru audiere sau poate efectua examinarea în afara instanței. Părțile sunt citate să participe la examinare. Nu există dispoziții în Codul de procedură civilă cu privire la examinarea martorilor prin videoconferință sau alte mijloace tehnice. În cazul în care probele trebuie obținute într-un alt district judiciar, instanța poate să delege această sarcină instanței districtuale locale (*rayonen sad*) (articolul 25 din GPK).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Probele obținute în mod nelegal sau care s-au dovedit a fi false în urma primirii unei contestații împotriva acestora, în conformitate cu procedura de contestare a documentelor scrise, sunt ignorate în deliberarea hotărârii. Aceste probe pot fi excluse din procedură. Aceeași procedură se aplică în cazul probelor prezentate despre care s-a constatat că sunt lipsite de relevanță pentru soluționarea litigiului.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

O declarație făcută de o parte poate să fie admisă ca mijloc de probă dacă aceasta a fost prezentată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 176 din GPK, și anume atunci când instanța a dispus ca partea să se prezinte în persoană și să ofere explicații relevante pentru împrejurările din speță.

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Cehia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Sarcina probei derivă din „sarcina acuzației”, care este determinată în esență de dispoziția legală pe baza căreia un drept urmează să fie pus în aplicare în fața unei instanțe; în special, este vorba despre un set de fapte care trebuie susținute într-o cauză anume. Codul de procedură civilă prevede obligația fiecărei părți de a-și dovedi afirmațiile prin specificarea probelor relevante – această obligație este cunoscută sub denumirea de „sarcina probei”. Ca regulă generală, toate persoanele care fac o afirmație care este relevantă pentru o cauză anume sunt supuse sarcinii probei.

Toate părțile trebuie să îndeplinească obligațiile aferente sarcinii acuzației și sarcinii probei în concordanță cu afirmațiile acestora. În cazul în care faptele invocate de o parte și probele propuse sunt incomplete, instanța este obligată să aducă acest fapt la cunoștința părții în cauză.

În cazul în care, în procedurile contencioase, instanța consideră că faptele invocate de oricare dintre părți nu au fost dovedite aceasta este obligată să aducă la cunoștința părții respective că trebuie să propună elemente de probă în sprijinul tuturor afirmațiilor și că, în cazul în care partea nu reușește să îndeplinească această obligație, aceasta ar putea să piardă procesul. Cu toate acestea, instanța este obligată să facă acest lucru doar în cursul audierilor în instanță, nu și în cadrul documentelor judiciare trimise părților (de exemplu, într-o citație).

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nu trebuie prezentate probe pentru fapte care sunt cunoscute în general (și anume, fapte cunoscute de un număr mare de persoane dintr-un anumit loc și la un moment dat) sau care sunt cunoscute de către instanță din activitățile sale, nici pentru legislația publicată sau notificată în Colecția de legi a Republicii Cehie. Instanța se poate informa în legătură cu dreptul străin prin studiu propriu, printr-o declarație din partea Ministerului de Justiție la cererea instanței sau prin intermediul unei expertize, sau prin intermediul unei cereri formulate în conformitate cu tratatele internaționale. Toate aceste fapte pot fi răsturnate prin propunerea de probe.

Pentru anumite categorii de fapte, legea poate prevedea o prezumție. Pot exista prezumții relative care admit probe contrare și, în mod excepțional, prezumții absolute care nu admit probe contrare. În cazul unei prezumții relative, instanța o consideră demonstrată în cazul în care niciuna dintre părți nu propune elemente de probă pentru a răsturna prezumția și, astfel, pentru a demonstra fapte care să susțină contrariul în cadrul procedurii. În cazul anumitor prezumții relative, contrariul poate fi dovedit numai într-un anumit termen legal.

Instanța este obligată să respecte deciziile autorităților competente cu privire la faptul că a fost săvârșită o faptă cu caracter penal, contravențional sau o altă infracțiune administrativă care se pedepsește în conformitate cu reglementări speciale, precum și deciziile cu privire la persoanele care le-au săvârșit. De asemenea, instanța este obligată să respecte deciziile privind statutul personal. Cu toate acestea, instanța nu este obligată să respecte o decizie cu privire la faptul că a fost săvârșită o infracțiune sau o decizie cu privire la persoana care a săvârșit-o în cazul în care decizia a fost luată în cadrul procedurii la fața locului. Nicio altă sentință pronunțată în cadrul unei hotărâri penale sau decizie privind delictelor administrative nu este obligatorie pentru instanță.

Un tip special de prezumție relativă o constituie faptele care susțin că o parte a făcut, în mod direct sau indirect, obiectul discriminării pe motiv de sex, rasă, credință sau alte circumstanțe. Sarcina probei este suportată în consecință de către cealaltă parte, care este obligată să dovedească faptul că partea în cauză nu a făcut obiectul discriminării.

Instrumentele emise de instanțele din Republica Cehă sau de alte autorități de stat în limitele domeniului lor de competență și instrumentele declarate publice prin lege confirmă faptul că acestea constituie reglementări sau declarații ale autorităților care au emis actul (în absența unor dovezi contrare) și, de asemenea, confirmă veridicitatea faptelor atestate sau confirmate în respectivele acte. În cazul în care faptele sunt dovedite prin instrumente publice, sarcina probei revine părții care dorește să conteste autenticitatea unor astfel de instrumente. În schimb, atunci când sunt implicate instrumente private, sarcina probei revine părții care le invocă. În cazul în care o parte își argumentează afirmațiile cu un instrument privat, iar contrapartea contestă autenticitatea sau corectitudinea acestuia, sarcina probei revine părții la litigiu care a propus probele respective și care trebuie ulterior să își argumenteze afirmațiile în alt mod. Ca regulă generală, afirmațiile identice ale părților nu trebuie să fie dovedite, iar instanța le consideră drept constatările sale.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența celui fapt?

În cadrul procedurilor judiciare se aplică principiul evaluării libere a probelor, și anume legea nu prevede limitele precise de determinare a condițiilor în care o instanță trebuie să accepte un fapt ca fiind dovedit sau nu. Codul de procedură civilă prevede că „instanța evaluează probele după propria apreciere, fiecare element de probă separat și toate probele în contextul reciproc al acestora; instanța ia în considerare în mod corespunzător toate elementele care ies la lumină în cadrul procedurilor, inclusiv faptele prezentate de părți”.

Instanța se pronunță pe baza constatărilor sale. Constatările reprezintă o situație cu privire la care nu există îndoieli rezonabile sau legitime.

În general, în cazul în care considerațiile din cadrul evaluării probelor conduc la concluzia că veridicitatea afirmațiilor nu poate fi confirmată sau respinsă, hotărârea va fi în defavoarea părții care avea obligația să dovedească veridicitatea afirmațiilor sale.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În procedurile contencioase, principiul general este acela că instanța strânge doar probele propuse de părți. Cu toate acestea, instanța poate decide să nu fie obținute anumite elemente de probă - de regulă, în cazul în care aceasta consideră faptul în cauză ca fiind dovedit. De asemenea, instanța poate obține alte probe decât cele propuse de părți în cazurile în care trebuie să se stabilească faptele și dacă aceasta rezultă din conținutul dosarului. În cazul în care părțile nu identifică elementele necesare pentru susținerea afirmațiilor acestora, instanța își întemeiază analiza faptelor pe probele care au fost obținute. Instanța poate, de asemenea, să considere afirmațiile identice din partea părților drept constatările sale.

În schimb, în cadrul unei proceduri necontencioase, de exemplu în domeniile în care acțiunea poate fi inițiată din oficiu de către instanță, precum și în anumite alte proceduri, instanța are obligația de a obține, de asemenea, probele necesare pentru stabilirea faptelor, în afara celor propuse de părți.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Instanța obține probele în cursul audierilor. Dacă este posibil, o altă instanță poate fi solicitată să obțină probele sau președintele completului de judecată, cu mandatul completului de judecată, poate să obțină probele în afara audierii (acest lucru depinde, de asemenea, de tipul de probe etc.). Părțile au dreptul să fie prezente atunci când se obțin probe. Rezultatele procedurilor de obținere a probelor trebuie să fie întotdeauna comunicate după audiere. Părțile au dreptul să formuleze observații cu privire la orice element de probă care a fost obținut.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța este cea care decide cu privire la probele pe care le obține. Decizia instanței de a nu obține anumite probe propuse trebuie să fie justificată în mod corespunzător. În general, instanța nu va obține probe care, în opinia sa, nu pot contribui la clarificarea cauzei (și anume, pentru a împiedica obținerea inutilă de probe) și nici probe care ar necesita cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea creanței care face obiectul litigiului sau dacă valoarea acesteia nu poate fi stabilită în niciun fel. Pentru ca instanța să evalueze în mod clar ce elemente de probă trebuie obținute, părțile sunt obligate să propună probe specifice, și anume să specifice martorii, indicând numele și alte informații de identificare a acestora, și să precizeze afirmațiile cu privire la care vor depune mărturie martorii propuși; de asemenea, părțile sunt obligate să menționeze documentele justificative sau să precizeze domeniul de aplicare a unui aspect pe care un expert urmează să îl abordeze în cadrul unui aviz al expertului.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Toate mijloacele care pot fi utilizate pentru a stabili faptele unei cauze pot fi utilizate drept probe. Printre acestea se numără, în special, audierea martorilor, avizele experților, rapoartele și declarațiile autorităților și ale persoanelor fizice și juridice, evidențele notariale și ale executorilor judecătorești și alte instrumente, examinarea și audierea părților.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Orice persoană fizică care nu este parte la procedură este obligată să apară în instanță dacă este citată și să depună mărturie în calitate de martor. Un martor depune mărturie cu privire la ceea ce a experimentat și a observat. Acesta are obligația de a spune adevărul și de a nu ascunde nimic din ceea ce știe. Martorii pot să se refuze să depună mărturie numai în cazurile în care depozițiile lor sunt susceptibile să genereze riscul unei urmăririi penale a acestora sau a persoanelor apropiate acestora; instanța decide dacă motivele pentru a refuza depunerea mărturiei sunt justificate. La începutul unei audieri, trebuie să fie stabilită identitatea martorului împreună cu circumstanțele care ar putea afecta credibilitatea acestuia. Martorii ar trebui, de asemenea, să fie informați cu privire la importanța mărturiilor acestora, cu privire la drepturile și obligațiile lor și la consecințele penale ale mărturiei mincinoase. Președintele completului de judecată cere martorilor să descrie tot ceea ce știu cu privire la obiectul examinării. Judecătorul adresează apoi întrebările necesare în vederea completării și a clarificării mărturiilor lor. De asemenea, pot fi adresate întrebări de către membrii completului de judecată și, cu permisiunea președintelui, de către părți și experți.

Prezentarea de probe prin intermediul experților este diferită, în principal deoarece, în majoritatea cazurilor, experții întocmesc un aviz scris un aviz iar ulterior prezintă, de regulă, observații orale cu privire la acesta. Probele prin intermediul avizului unui expert sunt obținute atunci când este necesar să se evalueze situații care necesită cunoștințe de specialitate. Avizul unui expert este structurat în trei părți: constatarea, în care expertul descrie circumstanțele pe care le-a examinat; avizul, care conține evaluarea expertului (concluziile expertului) și încheierea expertului. De regulă, experții răspund la întrebări specifice definite de instanță, cu excepția cazului în care un aviz face obiectul unor cerințe legale (în special în domeniul dreptului societăților comerciale). Experții sunt numiți de instanță, care îi selectează dintr-un registru al experților și interpreților (ținut de instanțele regionale). Experții au dreptul la o compensație financiară pentru pregătirea evaluărilor sau avizelor lor, dacă acest lucru este prevăzut de legislația relevantă.

Președintele completului de judecată poate obliga o parte sau o altă persoană să se prezinte în fața unui expert, să îi prezinte elementele necesare, să îi furnizeze explicațiile necesare, să facă obiectul unui examen medical sau al unor teste de sânge sau să acționeze ori să se supună unei acțiuni, dacă acest lucru este necesar pentru prezentarea avizului unui expert.

Un aviz al unui expert poate fi prezentat, de asemenea, de o parte la procedură. În cazul în care avizul unui expert prezentat de către o parte la procedură comportă toate elementele statutare și include încheierea expertului în care se precizează faptul că acesta este conștient de consecințele unui aviz al expertului în mod deliberat fals, probele sunt examinate ca și cum acesta ar fi un aviz al expertului solicitat de către instanță. Instanța va permite expertului căruia una dintre părți i-a solicitat un aviz să consulte dosarul sau îi va permite, în alt mod, să se familiarizeze cu informațiile necesare pentru elaborarea avizului său.

Martorii depun mărturie cu privire la fapte pe care aceștia le-au observat în mod direct, în timp ce experții își exprimă opiniile numai în domeniile în care o evaluare a faptelor depinde de cunoștințe de specialitate. Concluziile formulate de un expert nu fac obiectul unei evaluări a instanței în ceea ce privește corectitudinea acestora; instanța evaluează caracterul convingător al avizului în ceea ce privește exhaustivitatea acestuia în raport cu cerințele stabilite, coerența internă și conformitatea cu celelalte probe obținute.

Documentele justificative sunt obținute astfel încât documentul sau o parte a acestuia să fie citit sau conținutul acestuia să fie comunicat în cursul audierii de către președintele completului de judecată. Președintele completului de judecată poate solicita ca o parte care deține un instrument necesar ca probă să prezinte acest instrument sau poate să obțină acest instrument de la o altă instanță, autoritate sau persoană juridică.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Nu există o preferință în ceea ce privește metodele aplicate, deși unele mijloace de probă pot fi aplicate numai după ce obținerea probelor legale devine imposibilă (de regulă, diverse acte în formă scrisă obligatorie – numai atunci când, de exemplu, acestea sunt distruse, probele pot fi obținute prin alte mijloace, de exemplu prin audierea martorilor). În cauzele contencioase, se poate dispune obținerea probelor prin audierea unei părți cu privire la afirmațiile sale numai dacă faptul în discuție nu poate fi dovedit prin alte mijloace (decât prin consimțământul în vederea unei audieri). Prin urmare, alte elemente de probă au prioritate.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În unele cazuri, legea poate prevedea probele care trebuie obținute; acestea depind de litigiul specific (de exemplu, în cadrul unor proceduri privind permisiunea de a încheia o căsătorie, ambii logodnici trebuie să fie audiați).

Anumite fapte pot fi probate numai într-un anumit mod, de exemplu o factură sau un cec pot fi emise numai după prezentarea facturii în original, a unei decizii privind rambursarea facturii sau a unui alt instrument; un mandat de executare poate fi executat numai după prezentarea unei decizii executorii sau a titlului executoriu etc.).

Pentru stabilirea anumitor obligații sau drepturi in-rem (în special în ceea ce privește proprietatea), legea impune existența un contract scris – prin urmare, metoda de prezentare a probelor derivă din această cerință.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Da, toate persoanele sunt obligate prin lege să se prezinte în fața instanței în calitate de martor dacă sunt citate și să depună mărturie; acestea nu pot fi reprezentate de o altă persoană. Martorii care își îndeplinesc obligația de a depune mărturie au dreptul la o „indemnizație de martor” (rambursarea cheltuielilor monetare și a câștigurilor pierdute).

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Martorii pot refuza să depună mărturie în cazurile în care depozițiile lor ar genera riscul unei urmăririi penale a acestora sau a persoanelor apropiate acestora; instanța decide dacă motivele pentru a refuza depunerea mărturiei sunt justificate. Instanța trebuie să respecte, de asemenea, obligația legală a martorilor de a păstra confidențialitatea informațiilor clasificate protejate printr-o lege specială și alte obligații de confidențialitate prevăzute de lege sau recunoscute de stat (de exemplu, datele specificate în documentația medicală a unui pacient – „secrete medicale”, secrete bancare etc.). În aceste cazuri, o

persoană poate fi audiată numai dacă a fost exonerată de obligația în cauză de către autoritatea competentă sau de către persoana în interesul căreia există obligația respectivă.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Îndeplinirea obligației de martor poate fi executată prin dispunerea ca persoana în cauză să fie adusă în fața instanței de către Poliția Republicii Ceha sau, în cazuri extreme, prin impunerea unei amenzi.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

În general, nu există categorii de persoane care nu pot fi obligate să depună mărturie; cu toate acestea, există tipuri de fapte cu privire la care anumite persoane nu pot depune mărturie (a se vedea punctul 2.9).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Nu numai un judecător (președintele completului de judecată) are dreptul de a audia un martor și acesta conduce procedura de examinare. Ceilalți membri ai completului și alte părți sau alți experți pot adresa unui martor întrebări suplimentare numai cu acordul președintelui completului de judecată; președintele completului de judecată poate refuza o întrebare specifică care, de exemplu, este o întrebare sugestivă, una destinată să întindă o capcană sau o întrebare care nu este adecvată sau practică.

Utilizarea tehnologiilor moderne (inclusiv a videoconferințelor) care permit realizarea audierii la distanță este permisă în prezent în instanțele care dispun de echipamentele tehnice necesare.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Da. În cazul în care una dintre părți propune, în susținerea afirmațiilor sale, elemente de probă care au fost obținute sau procurate de partea respectivă cu încălcarea legislației cu caracter obligatoriu general, iar obținerea sau procurarea probelor a avut drept consecință o încălcare a drepturilor altor persoane fizice ori juridice, instanța nu va examina astfel de probe din cauza inadmisibilității acestora.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Instanța poate dispune obținerea elementelor de probă prin audierea părților în cazul în care fapta în discuție nu poate fi dovedită în alt mod și dacă partea care urmează să fie audiată este de acord cu aceasta. Această regulă nu se aplică în cazul procedurilor necontencioase, și anume în cadrul procedurilor care pot fi inițiate de instanță din oficiu (a se vedea punctul 2.1) și în procedurile de divorț sau în procedurile privind dizolvarea, invalidarea sau inexistența unui parteneriat. Doar audierea părților pe care instanța a dispus-o separat ca probă procedurală în vederea dovedirii faptelor pretinse este considerată un mijloc de probă.

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe, acest stat membru a specificat alte autorități care sunt competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului? În caz afirmativ, în cadrul căror proceduri au competența de a obține probe? Acestea pot doar solicita obținerea de probe sau pot și să contribuie la obținerea de probe pe baza unei cereri din partea unui alt stat membru? A se vedea, de asemenea, notificarea în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

Nu există astfel de organisme în Republica Cehă.

Ultima actualizare: 14/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page [de](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: [en](#) have already been translated.

Obținerea probelor - Germania

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În principiu, în procedurile civile, fiecare parte poartă sarcina probei pentru faptele ce se regăsesc în condițiile unei norme de drept în favoarea sa. Din acest motiv, distribuirea sarcinii probei este deseori derivată din dreptul civil material, acesta conținând temeiurile cererilor, normele auxiliare, apărările legale și alte obiecții. Partea căreia faptele constitutive ale unei practici care conferă drepturi (de exemplu, încheierea unui contract de vânzare) îi conferă un drept (plata prețului de cumpărare, în acest exemplu) trebuie, de regulă, să prezinte aceste fapte (principiul producerii probelor) și – dacă partea adversă le contestă – trebuie să le demonstreze.

Pe de altă parte, partea adversă trebuie să își afirme și să își demonstreze eventualele drepturi adverse sau obiecții (de exemplu, respectarea obligațiilor). Dacă un element esențial al faptelor continuă să fie incert după epuizarea tuturor probelor procedurale admisibile, instanța stabilește, printr-o decizie, cărei părți îi revine sarcina probei. Partea care, conform normelor privind sarcina probei, trebuie să prezinte probe privind situația reclamată nu are câștig de cauză dacă nu se achită de această sarcină.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Dreptul german prevede mai multe forme de simplificare a sarcinii probei, inclusiv de inversare a sarcinii probei. În special:

1. Inversarea sarcinii probei

În procedurile civile, sarcina probei poate fi inversată dacă se inversează norma de bază potrivit căreia fiecare parte trebuie să demonstreze faptele în favoarea sa. Inversarea sarcinii probei conduce la o situație în care partea adversă trebuie să demonstreze inexistența unui fapt în favoarea celeilalte părți. De exemplu, articolul 476 din Codul civil (*Bürgerliches Gesetzbuch*) conține o clauză privind inversarea sarcinii probei în dreptul vânzărilor („Dacă, în termen de șase luni de la data transferului riscului, se manifestă un defect material, se presupune că obiectul era deja defect la momentul transferului riscului, cu excepția cazului în care această presupunere este incompatibilă cu natura obiectului sau a defectului.”) În acest caz, cumpărătorul nu trebuie să demonstreze că defectul era deja prezent la momentul livrării, ci vânzătorului îi revine obligația de a demonstra că defectul nu era prezent de la bun început.

2. Simplificarea sarcinii probei

a. Prezumția legală (*gesetzliche Vermutung*) prevede prin lege că, în anumite circumstanțe (baza prezumției), se consideră că există circumstanțe suplimentare, care sunt considerate o bază a evaluării judiciare. Prezumțiile legale reprezintă o simplificare a sarcinii probei pentru una dintre părți, care nu

trebuie să prezinte și să dovedească decât faptele care stau la baza prezumției. Se acceptă și demonstrarea situației opuse, conform articolului 292 din Codul de procedură civilă (*Zivilprozessordnung*, ZPO). Prezumțiile legale se pot referi la fapte, un exemplu fiind prezumția că un certificat de ipotecă aflat în posesia creditorului i-a fost transmis acestuia [articolul 1117 alineatul (3) din Codul civil]. De asemenea, prezumțiile legale se pot referi la drepturi, un exemplu fiind prezumția că titularul unui certificat de moștenire are statutul de moștenitor (articolul 2365 din Codul civil).

b. Există o prezumție faptică (*tatsächliche Vermutung*) dacă o instanță – pe baza propriei experiențe sau pe cea a unui expert – poate concluziona fapte nedemonstrate pe baza faptelor demonstrate (📁 [dovezi circumstanțiale](#)). De exemplu, se poate concluziona, pe baza dovezilor circumstanțiale, că temperatura la un anumit moment era cu mult peste zero și, prin urmare, pe baza experienței generale, o persoană nu ar fi putut aluneca atunci pe ploi. Partea adversă poate contesta prezumția pe baza unor fapte care ridică îndoieli serioase cu privire la măsura în care faptul respectiv a fost într-adevăr unul tipic în cursul obișnuit al evenimentelor.

3. Din motive de echitate și de echilibru de interese, jurisprudența definește tot mai frecvent sarcina probei în funcție de domeniile de risc. Cele mai semnificative exemple sunt următoarele:

răspunderea producătorului [conform articolului 823 alineatul (1) din Codul civil]

Sarcina de a dovedi că un produs este defect, că drepturile legale au fost încălcate și că există o relație cauzală între cele două aspecte revine părții vătămate. Pe de altă parte, producătorului îi revine obligația de a demonstra că și-a îndeplinit obligațiile în ceea ce privește organizarea, instrucțiunile, supravegherea post-comercializare și prevenirea riscurilor și că, prin urmare, nu i se poate atribui nicio culpă.

obligațiile de informare și consiliere

În cazul neîndeplinirii unor obligații contractuale sau pre-contractuale speciale de informare și consiliere, părții în culpă îi revine sarcina de a dovedi că daunele s-ar fi produs chiar dacă aceasta și-ar fi respectat obligațiile. Există prezumția că partea vătămată a acționat în conformitate cu informațiile furnizate.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Articolul 286 din Codul de procedură civilă stabilește principiul procedural fundamental al libertății de apreciere a probelor (*Freiheit der Beweiswürdigung*), conform legii de procedură civilă. În temeiul acestui principiu, instanța decide, din libera sa convingere și prin luarea în considerare a întregului conținut al procedurilor și a concluziilor desprinse în urma unei eventuale cercetări judecătorești, dacă susținerea unui fapt este veridică sau nu.

Doar un grad de probabilitate preponderent sau ridicat nu este suficient pentru a dovedi un fapt, dar, pe de altă parte, eventualele îndoieli nu trebuie excluse în totalitate. Trebuie să existe un grad de certitudine care este suficient în practică și care reduce la tăcere orice îndoială rămasă, fără a o exclude în totalitate.

Există o excepție privind gradul necesar de probă în cazurile în care legea admite că stabilirea credibilă a faptelor este suficientă (de exemplu, în cazul măsurilor provizorii). O afirmație capătă credibilitate dacă există probabilitatea preponderentă ca afirmația respectivă să fie corectă. Pentru stabilirea credibilității, părțile nu sunt obligate să recurgă la mijloacele stricte de probă (martori, înscrisuri, examinarea vizuală de către instanță, expertize sau audierea părților). Se admit, de exemplu, declarațiile sub prestare de jurământ (articolul 294 din Codul de procedură civilă).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Principiul procedurilor civile este ca părțile să fie cele care prezintă aspectele și probele relevante. Instanța nu poate să identifice ea însăși fapte pe care să își bazeze hotărârea. Cel mult, instanța are obligația de informare și consiliere prevăzută la articolul 139 din Codul de procedură civilă.

În unele cazuri, instanța poate obține, în mod excepțional, probe din oficiu, contrar principiului de prezentare a probelor de către părți. Obținerea din oficiu a probelor trebuie însă să se bazeze pe o prezentare concludentă a faptelor de către părți și nu trebuie să servească la cercetarea faptelor.

Prin urmare, instanța poate să dispună din oficiu efectuarea unei examinări vizuale sau a unei expertize și consultarea experților (articolul 144 din Codul de procedură civilă), prezentarea de înscrisuri (articolul 142) și audierea suplimentară a unei părți (articolul 448). De asemenea, o parte poate să fie audiată de către instanță din oficiu (articolul 448). Totuși, trebuie să existe un anumit grad de probabilitate inițială a faptului care trebuie să fie dovedit.

În procedurile necontencioase și în chestiunile care țin de dreptul familiei, dar care nu reprezintă litigii (nu se supun normelor privind probele prevăzute în Codul de procedură civilă), se aplică principiul cercetării din oficiu în conformitate cu articolul 26 din Legea privind procedurile în materie de familie și procedurile necontencioase (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG). Aceasta înseamnă că instanța trebuie să stabilească din oficiu faptele relevante pentru decizie și să strângă probele pe care le consideră necesare, dacă apar dubii cu privire la exactitatea anumitor fapte. În această privință, instanța nu are obligația de a da curs solicitărilor de prezentare a probelor depuse de către părți.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Probe oficiale:

Atunci când există un dezacord între părți cu privire la fapte, Codul de procedură civilă impune procedura probelor oficiale, care permite strângerea probelor prin următoarele mijloace: mărturiile ale experților, examinare vizuală de către instanță, documente, proba cu martori și examinarea părților (a se vedea mai jos). După ce o parte a prezentat probe, instanța dispune strângerea probelor privind faptele care trebuie dovedite. În general, acest lucru are loc fără formalități specifice în cadrul ședinței publice sau printr-o decizie de obținere a probelor, emisă în temeiul articolului 358 din Codul de procedură civilă. În conformitate cu articolul 359 din Codul de procedură civilă, în decizia de obținere a probelor trebuie să fie indicate faptele în litigiu pentru care se obțin probele, mijloacele de probă, cu numele martorilor și ale experților care urmează să fie audiați sau ale părții care urmează să fie audiată, și partea care a invocat mijloacele de probă.

Se procedează apoi la obținerea probelor, în conformitate cu dispozițiile legale relevante (articolele 355-484 din Codul de procedură civilă). Trebuie să fie respectate în special principiul administrării directe a probelor (articolul 355) și principiul prezenței părților (articolul 357).

Conform principiului administrării directe a probelor, obținerea probelor trebuie să aibă loc în fața instanței de judecată, întrucât aprecierea probelor intră tot în sarcina acesteia. Se aplică excepții numai în cazurile prevăzute de lege în care administrarea probelor poate fi transferată unui membru al instanței de judecată (articolul 361 din Codul de procedură civilă) sau unei alte instanțe (articolul 362). Conform principiului prezenței părților, acestea au dreptul să fie prezente în cursul audierii martorilor și, de asemenea, să prezinte întrebări pentru martori (articolul 397).

În conformitate cu articolul 285 din Codul de procedură civilă, rezultatul măsurii de obținere a probelor este dezbătut apoi în ședință publică. În conformitate cu articolul 286 din Codul de procedură civilă, instanța trebuie să stabilească faptele pe baza întregului conținut al procedurilor, inclusiv a probelor obținute; în acest sens, instanța apreciază probele în mod liber.

Strângerea informală a probelor:

Spre deosebire de probele oficiale, strângerea informală a probelor permite stabilirea faptelor prin orice mijloace de probă pe care instanța le consideră necesare și se poate realiza în mare măsură fără cerințe oficiale. Conform articolului 284 din Codul de procedură civilă, strângerea informală a probelor în procedurile civile este acceptată doar dacă părțile și-au dat consimțământul în acest sens.

Dacă în procedurile prevăzute de Legea privind procedurile în materie de familie și procedurile necontencioase nu sunt prevăzute probe oficiale în dispozițiile Codului de procedură civilă conform articolului 30 alineatele (2) și (3) din lege, instanța strânge probele necesare într-o manieră adecvată, conform articolului

29 alineatul (1) din lege. Părțile pot prezenta instanței anumite probe, însă instanța este cea care stabilește necesitatea și măsura strângerii probelor și natura strângerii probelor, în mod unilateral.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Cererea de obținere a probelor poate fi respinsă pe motive procedurale sau în temeiul normelor care reglementează mijloacele de probă în cazul în care: faptele nu trebuie să fie dovedite prin probe, adică faptele au fost deja dovedite, sunt evidente sau sunt incontestabile;

faptele nu sunt materiale, adică nu pot influența decizia;

mijloacele de probă nu sunt potrivite pentru dovedirea faptei susținute (astfel de situații sunt rare, întrucât probele nu pot fi apreciate înainte de a fi obținute);

mijloacele de probă nu sunt accesibile;

mijloacele de probă nu sunt admisibile, cum ar fi cazul afirmațiilor abuzive și gratuite sau al obligațiilor de confidențialitate ale martorului (cu excepția cazului în care martorul este exonerat de această obligație);

obținerea probelor este lăsată la discreția instanței, cum ar fi cazul stabilirii prejudiciului în conformitate cu articolul 287 din Codul de procedură civilă;

fapta a fost stabilită definitiv în cadrul altei proceduri într-un mod obligatoriu pentru ambele părți;

cererea de obținere a probelor nu a fost depusă în termen [articolul 296 alineatul (1) din Codul de procedură civilă];

obținerea probelor este împiedicată de un obstacol de durată incertă, termenul aplicabil a expirat și procedura ar fi astfel amânată (articolul 356 din Codul de procedură civilă).

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Cele cinci tipuri de strângere a probelor oficiale sunt:

Examinarea vizuală de către instanță (articolele 371-372a din Codul de procedură civilă)

Examinarea vizuală de către instanță înseamnă orice percepție nemijlocită din partea judecătorului în scopul probării. Deși termenul folosit („*Augenschein*”) este oarecum înșelător, examinarea vizuală înseamnă orice inspecție senzorială prin atingere, mirosire, ascultare și gustare. Examinarea vizuală de către instanță cuprinde, așadar, și înregistrările audio și video și suporturile de date.

Proba cu martori (articolele 373-401 din Codul de procedură civilă)

Martorii servesc la probarea unor fapte întâmplare în trecut la care au asistat personal. Numai o persoană care nu este parte în litigiu poate avea calitatea de martor.

Martorul care trebuie să aibă cunoștințe de specialitate pentru a înțelege faptele este denumit martor expert (*sachverständiger Zeuge*, articolul 414 din Codul de procedură civilă), cum ar fi cazul mărturiei unui medic de urgență cu privire la leziunile cauzate de un accident.

Mărturii ale experților (articolele 402-414 din Codul de procedură civilă)

Expertul (*Sachverständiger*) oferă judecătorului cunoștințele de specialitate de care acesta din urmă are nevoie pentru a aprecia faptele. Nu experții sunt cei care stabilesc faptele. Experții nu stabilesc faptele ei înșiși, ci își bazează evaluarea pe fapte care au fost stabilite deja (*Anschlussstatsachen*).

Expertul își poate prezenta propriile concluzii doar în cazul în care cunoștințele sale de specialitate sunt necesare pentru stabilirea faptelor, cum ar fi cazul diagnosticului unui medic.

Rapoartele de expertiză privată, întocmite la cererea uneia dintre părți, poate fi admis ca probă doar în cazuri excepționale și numai cu acordul ambelor părți.

Proba cu înscrisuri (articolele 415-444 din Codul de procedură civilă)

În sensul Codului de procedură civilă, înscrisurile sunt declarații scrise, care pot furniza probe privind elementele contestate de părți. Din perspectiva forței probante, legea face distincție între forța probantă a înscrisurilor autentice (articolele 415, 417 și 418 din Codul de procedură civilă) și cea a înscrisurilor private (articolul 416).

Audierea părților (articolele 445-455 din Codul de procedură civilă)

Audierea părților este subsidiară altor tipuri de mijloace de probă, fiind admisibilă numai în scopul stabilirii probei principale [articolul 445 alineatul (2) din Codul de procedură civilă]. În principiu, partea care are obligația de a furniza probe poate să solicite doar audierea părții adverse (articolul 445 prima teză). În afară de această situație, audierea unei părți este posibilă numai cu acordul celeilalte părți sau din oficiu.

În cazul strângerii informale a probelor, instanța poate strânge probele necesare într-o manieră adecvată. Nu este necesară nicio decizie cu privire la probe pentru ca activitățile de anchetă ale instanței și strângerea probelor să se completeze reciproc. Mijloacele oficiale de probă pot include, de exemplu, informații oficiale de la autorități, solicitări telefonice sau scrise neoficiale, utilizarea înregistrărilor audio și video și înregistrarea de date. Rezultatele operațiunii de strângere a probelor trebuie consemnate, după cum se arată la articolul 29 alineatul (3) din Legea privind procedurile în materie de familie și procedurile necontencioase.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Principiul libertății de apreciere a probelor le conferă acestora un statut egal. Nu există diferențe în ceea ce privește forța probantă. Singurele diferențe rezidă în tipul strângerii probelor:

Probă cu martori

Fiecărui martor i se ia depoziția individual și nu în prezența martorilor care urmează să fie audiați [articolul 394 alineatul (1) din Codul de procedură civilă].

Martorii ale căror depoziții se contrazic pot fi aduși față în față [articolul 394 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Înainte de a li se lua depoziția, martorilor li se pune în vedere că trebuie să declare adevărul și că ar putea fi necesar ca ulterior să presteze jurământ [articolul 395 alineatul (1)]. Martorii sunt invitați mai întâi să își furnizeze datele personale [articolul 395 alineatul (2)] și ulterior sunt chestionați cu privire la fapte (articolul 396). Instanța urmărește să se asigure că depozițiile martorilor sunt relevante pentru faptele care fac obiectul depoziției. De asemenea, instanța poate adresa întrebări suplimentare martorilor pentru a clarifica anumite aspecte sau pentru a se asigura că depozițiile lor sunt complete.

Părțile au dreptul să fie prezente la audierea martorilor și să formuleze întrebări pentru martori. În general, în procedurile în care reprezentarea prin avocat este obligatorie, părților le este permis doar să prezinte întrebări care urmează să fie adresate martorilor, în timp ce avocatul poate chestiona direct un martor (articolul 397).

Regulile de audiere a martorilor se aplică probelor furnizate de experți și audierii părților (articolele 402 și 451).

Documente

În principiu, proba cu înscrisuri are loc prin depunerea înscrisului în cauză. În cazul în care partea interesată nu deține înscrisul în cauză, însă acesta se află în posesia părții adverse sau a unui terț, partea interesată poate solicita să se dispună obligarea părții adverse sau a terțului să prezinte înscrisul (articolele 421 și 428 din Codul de procedură civilă). Obligația de prezentare a înscrisurilor este o cerință de drept civil și se aplică atunci când partea interesată are dreptul de a solicita ca partea adversă sau un terț să predea sau să furnizeze înscrisul în cauză (articolul 422). Circumstanța care stă la baza acestei obligații trebuie să fie stabilită în mod credibil [articolul 424 alineatul (5) a doua teză]. Rapoartele de expertiză scrise sau avizele sunt înscrisuri în sensul Codului de procedură civilă.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Conform principiului libertății de apreciere a probelor de către instanță (articolul 286 din Codul de procedură civilă), toate probele au statut egal. Toate probele strânse constituie o bază pentru aprecierea pe care o va face instanța. Numai în cazuri excepționale este necesar ca judecătorii să respecte anumite reguli obligatorii referitoare la probe, cum ar fi forța probantă a procesului-verbal (articolul 165 din Codul de procedură civilă), a hotărârii judecătorești definitive (articolul 314) sau a altor înscrisuri (articolele 415-418).

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Nu, în principiu, Codul de procedură civilă nu prevede nicio formă obligatorie a mijloacelor de probă pentru dovedirea anumitor fapte. Există excepții în anumite tipuri de proceduri. În procedurile referitoare la acte și cambii, faptele care stau la baza cererii pot fi probate numai cu înscrisuri, iar toate celelalte fapte pot fi probate numai cu înscrisuri sau prin audierea părților (articolul 592 și următoarele din Codul de procedură civilă). În anumite proceduri care implică o intervenție aprofundată din punctul de vedere al drepturilor fundamentale, Legea privind procedurile în materie de familie și procedurile necontencioase prevede obținerea obligatorie a unei expertize, de exemplu înaintea desemnării unui custode în temeiul articolului 280 din lege sau înaintea unei măsuri de spitalizare fără consimțământ, în temeiul articolului 312 din lege.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Toți martorii care sunt supuși jurisdicției instanțelor germane și care au fost citați legal sunt obligați să apară în fața instanței, să depună mărturie și să presteze jurământ.

Datoria unui martor de a depune mărturie include, de asemenea, obligația de a verifica ceea ce știe pe baza documentelor și de a-și reîmprospăta memoria (articolul 378 din Codul de procedură civilă). Martorii nu sunt obligați să stabilească fapte despre care nu au cunoștință.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Codul de procedură civilă face distincția între dreptul martorilor de a se abține din motive personale (articolul 383 din Codul de procedură civilă) și din motive obiective (articolul 384). Dreptul martorului de a refuza să depună mărturie, prevăzut la articolul 383 din Codul de procedură civilă, se bazează pe legăturile de familie ale martorului sau pe obligația de loialitate profesională. Acesta servește la prevenirea conflictelor de interese.

Dreptul martorului de a se abține din motive personale poate fi invocat de logodnic (punctul 1), de soț (punctul 2) și de partenerul de viață (punctul 2a) pe durata căsătoriei sau a parteneriatului înregistrat și chiar după încetarea acestora. Dreptul mai poate fi invocat de rudele de sânge sau prin alianță pe linie directă, precum și, pe linie colaterală, de rudele de sânge până la gradul al treilea și de rudele prin alianță până la gradul al doilea, chiar și după încetarea legăturii de rudenie respective (punctul 3). Spre deosebire de linia directă, prin linie colaterală se înțelege descinderea din aceeași terță persoană. Gradul de rudenie de sânge sau prin alianță este determinat de numărul de generații.

În temeiul articolului 383 alineatul (1) punctul 4 din Codul de procedură civilă, dreptul de a refuza depunerea mărturiei mai poate fi invocat de clericii, persoanele care sunt sau au fost implicate profesional în pregătirea, producerea sau distribuirea de publicații periodice sau de programe radio și de televiziune (punctul 5) și persoanele cărora, în virtutea funcției, a poziției sau a profesiei lor, li se încredințează informații care, prin natura lor sau conform unor dispoziții legale, nu pot fi divulgate (punctul 6).

Dreptul martorilor de a refuza să depună mărturie din motive profesionale acoperă toate informațiile cunoscute de persoanele menționate mai sus în virtutea funcției lor.

Pe de altă parte, dreptul unui martor de a nu depune mărturie în temeiul articolului 384 din Codul de procedură civilă este destinat să îi protejeze pe martori de consecințele obligației de a depune mărturie. Ei au dreptul de a nu răspunde la anumite întrebări, dar nu și dreptul de a refuza complet să depună mărturie.

Dreptul de a nu depune mărturie prevăzut la articolul 384 se aplică în cazul întrebărilor al căror răspuns ar cauza prejudicii financiare directe martorului sau persoanei cu care acesta are una dintre legăturile de rudenie prevăzute la articolul 383 din Codul de procedură civilă (punctul 1) sau l-ar expune unei situații dezonorante sau riscului de urmărire penală sau administrativă (punctul 2). De asemenea, martorii nu sunt obligați să răspundă la întrebări în cazul în care acest lucru îi obligă să dezvăluie un secret comercial sau de afaceri (punctul 3).

Articolul 385 din Codul de procedură civilă prevede câteva excepții de la dreptul martorilor de a nu depune mărturie descris anterior. De o importanță specială este articolul 385 alineatul (2), prin care membrii clerului și persoanele care, în conformitate cu articolul 383 alineatul (1) punctul 6, nu trebuie să depună mărturie în temeiul dreptului material, sunt exonerate de obligația de a se abține de la orice fel de depoziții și, prin urmare, restabilește obligația acestora de a depune mărturie.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Da. În cazul în care un martor citat legal nu se prezintă, instanța impune o amendă administrativă în conformitate cu articolul 380 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, iar, în cazul în care amenda nu este plătită, dispune pedeapsa cu închisoarea. Amenda este cuprinsă între 5 EUR și 1 000 EUR [articolul 6 alineatul (1) din Legea de introducere în Codul penal (*Einführungsgesetz zum Strafgesetzbuch*)], iar pedeapsa cu închisoarea este cuprinsă între o zi și șase săptămâni [articolul 6 alineatul (2) din aceeași lege]. Martorii sunt obligați, de asemenea, să achite cheltuielile ocazionate de neprezentarea lor.

Martorul care nu se prezintă nici a doua oară poate fi adus cu forța la înfățișare, în conformitate cu articolul 380 alineatul (2) din Codul de procedură civilă, și poate suporta o sancțiune administrativă. Nu se recurge la aceste măsuri dacă martorul oferă în timp util o explicație satisfăcătoare. Dacă explicația nu este oferită în timp util, martorul trebuie să stabilească în mod credibil că nu este răspunzător pentru întârziere (articolul 381 din Codul de procedură civilă).

Împotriva martorului care refuză să depună mărturie sau să presteze jurământ fără precizarea vreunui motiv sau cu precizarea unui motiv declarat nerelevant printr-o hotărâre definitivă pot fi dispuse, în conformitate cu articolul 390 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, aceleași măsuri precum cele dispuse împotriva unui martor care își încalcă obligația de înfățișare fără a oferi vreo explicație. Împotriva martorului care refuză pentru a doua oară se poate dispune, în urma unei cereri, reținerea în vederea obligării acestuia, dar numai pe durata procedurii în gradul de jurisdicție respectiv [articolul 390 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Nu, nu există incapacitatea de a depune mărturie. Poate fi chemată să depună mărturie orice persoană, indiferent de capacitatea sa juridică și de vârsta sa, care are maturitatea intelectuală de a discerne faptele, de a înțelege întrebările referitoare la faptele expuse și de a răspunde la întrebările respective.

Nu există dispoziții speciale pentru persoanele condamnate anterior pentru declarații false intenționate sau pentru sperjur.

Pe de altă parte, nu poate fi martor persoana care este direct implicată în procedură, în calitate de parte sau de reprezentant legal al unei părți. Există o excepție pentru coreclamanți în legătură cu fapte care îi privesc doar pe alți coreclamanți. În anumite circumstanțe, reprezentantul poate avea capacitatea de a depune mărturie dacă obiectul audierii nu intră în domeniul de aplicare al raportului de reprezentare. De exemplu, un curator poate să depună mărturie cu privire la fapte din afara sferei sale de atribuții în procedurile în care este parte persoana aflată în curatelă.

Momentul de referință pentru capacitatea de a depune mărturie este întotdeauna audierea.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii sunt audiați de către instanță. Audierea martorilor poate fi încredințată, de asemenea, unui membru al instanței de judecată sau altei instanțe, mai ales dacă se poate prezuma încă de la început că instanța de judecată va putea evalua rezultatul probelor în mod corespunzător, chiar și în absența unei impresii directe asupra procesului de strângere a probelor.

Fiecărui martor i se ia depozitia individual și nu în prezența martorilor care urmează să fie audiați [articolul 394 alineatul (1) din Codul de procedură civilă].

Martorii ale căror depozitii se contrazic pot fi aduși față în față [articolul 394 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Părțile au dreptul să fie prezente la audierea martorilor și să formuleze întrebări pentru martori. În general, în procedurile în care reprezentarea prin avocat este obligatorie, părților le este permis doar să prezinte întrebări care urmează să fie adresate martorilor, în timp ce avocatul poate chestiona direct un martor (articolul 397).

Martorii pot fi audiați prin videoconferință dacă instanța permite acest lucru, la solicitarea (doar a) uneia dintre părți, conform articolului 128a alineatul (2) din Codul de procedură civilă.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În principiu, în procedura civilă nu există dispoziții legislative care să îi interzică instanței să ia în considerare anumite probe. Singura excepție constă în faptul că o instanță nu poate utiliza hotărâri care au fost eliminate sau care urmează să fie eliminate din Registrul Central Federal [articolul 51 din Legea privind Registrul Central Federal (*Bundeszentralregistergesetz*)].

Cu toate acestea, este posibil ca instanței să nu i se permită să utilizeze probe din proceduri civile ce fac parte din jurisprudența Curții Constituționale Federale (*Bundesverfassungsgericht*) dacă se constată interferențe ilegale asupra pozițiilor fundamentale protejate prin constituție ale părții care contestă probele – în special în ceea ce privește demnitatea umană și drepturile personale generale – care nu se justifică în baza unei excepții. Trebuie evaluate beneficiile și interesele, ținând cont de toate circumstanțele fiecărei situații.

De exemplu, o astfel de interdicție de utilizare a probelor în temeiul jurisprudenței menționate există, în principiu, în cazul înregistrărilor audio secrete, în cazul ascultării convorbirilor cu ajutorul minitranzișoarelor, al microfoanelor direcționale sau al interfoanelor și al utilizării în probatoriu a înregistrărilor cu caracter personal obținute în mod ilegal, cum ar fi jurnalele sau scrisorile intime.

În toate aceste cazuri există însă posibilitatea ca o punere în balanță a drepturilor legale, efectuată pentru fiecare caz în parte, să conducă în mod excepțional la admiterea unor probe obținute în mod ilegal, condiția fiind întotdeauna aceea ca nucleul vieții private să nu fie afectat.

Măsura de excludere a probelor ca urmare a încălcării unei norme de procedură trebuie să fie stabilită separat pentru fiecare astfel de normă. Viciile de procedură și viciile de formă ale unei proceduri sunt remediabile, în temeiul articolului 295 alineatul (1) din Codul de procedură civilă. Audierea unei părți ca martor constituie astfel un viciu de procedură remediabil, adică ea poate fi valorificată dacă părțile renunță la aplicarea regulii sau dacă acestea nu denunță viciul înainte de sfârșitul următoarei ședințe publice. Nefurnizarea de informații cu privire la dreptul unui martor de a refuza să depună mărturie este, de asemenea, remediabilă, în temeiul articolului 295 alineatul (1) din Codul de procedură civilă.

Nu se poate renunța însă la respectarea normelor de interes public [articolul 295 alineatul (2)]. Este vorba, de exemplu, de toate elementele care trebuie luate în considerare din oficiu: condițiile de admisibilitate a procedurii, admisibilitatea unei căi de atac sau excluderea din funcția de judecător.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Astfel cum s-a explicat deja la punctul 2.4, audierea părților poate, în anumite circumstanțe, să fie admisă ca mijloc de probă. Această probă este apoi apreciată de către judecător după libera sa convingere (articolul 286 din Codul de procedură civilă).

Ultima actualizare: 11/03/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page [et](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Estonia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Sarcina probei este reglementată de articolul 230 din Codul de procedură civilă (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*), care prevede că, în cadrul acțiunilor în instanță, fiecare parte trebuie să dovedească faptele pe care se bazează cererile și obiecțiile lor, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. În plus, părțile pot conveni asupra unei repartizări a sarcinii probei diferită de cea prevăzută de lege, precum și asupra naturii probelor, în vederea dovedirii anumitor fapte, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Instanța poate obține probe, la propria sa inițiativă, în cauze matrimoniale, de filiație, în litigii referitoare la interesele unui copil sau în procedura judiciară privind o cerere, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Un fapt considerat de instanță a fi de notorietate publică nu mai trebuie dovedit. Un fapt referitor la informațiile fiabile disponibile din surse în afara procedurii judiciare poate să fie declarat de instanță ca fiind de notorietate publică. În plus, argumentul prezentat de o parte referitor la un fapt nu trebuie să fie dovedit dacă partea adversă admite faptul respectiv. Admiterea înseamnă un acord necondiționat și explicit cu privire la un fapt presupus, exprimat prin intermediul unei declarații scrise adresate instanței sau în cadrul unei ședințe a instanței, caz în care acordul este înregistrat în procesul-verbal. Admiterea poate fi retrasă numai cu consimțământul părții adverse sau dacă partea care își retrage admiterea dovedește că prezumția privind existența sau absența unui fapt este incorectă și că admiterea a fost determinată de o înțelegere incorectă a faptului. În astfel de cazuri, se consideră că faptul nu a fost admis. Se presupune că faptul a fost admis atât timp cât cealaltă parte nu a contestat în mod explicit o afirmație referitoare la o împrejurare de fapt, iar intenția de a contesta un fapt nu reiese în mod clar din celelalte declarații ale părții.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța evaluează toate probele, în temeiul legii, ținând cont de toate punctele de vedere, în mod complet și obiectiv și decide, pe baza convingerilor membrilor completului de judecată, dacă un argument prezentat de una dintre părțile implicate în procedură este sau nu dovedit, luând în considerare, printre alți factori, orice acorduri între părți privitoare la furnizarea probelor.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Deși articolul 236 alineatul (2) din Codul de procedură civilă prevede că, în general, părțile în cauză ar trebui să solicite instanței să obțină probe, articolul 230 alineatul (3) din Codul de procedură civilă prevede cauzele în care instanța poate să obțină probe din propria sa inițiativă. În special, cu excepția cazului în care legea prevede altfel, instanța poate obține probe, din inițiativa sa proprie, în cauze matrimoniale, de filiație, în litigii referitoare la interesele unui copil sau în procedura judiciară privind o cerere.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cazul în care este necesară obținerea de probe suplimentare în scopul evaluării probelor, instanța va lua măsurile necesare în acest sens, prin pronunțarea unei hotărâri care va fi comunicată părților implicate în procedura judiciară. Dacă trebuie să se obțină probe din afara competenței teritoriale a instanței care examinează cauza respectivă, instanța care audiază cauza poate să solicite instanței care deține competența teritorială de a obține probele să pronunțe o hotărâre judecătorească în vederea executării, de către aceasta din urmă, a unui act procedural. În plus, probele se pot obține și în afara Estoniei. După pronunțarea unei hotărâri judecătorești, probele trebuie obținute în conformitate cu dispozițiile care se aplică obținerii de probe, în funcție de tipul de probe, prevăzute la capitolele 27–32 din Codul de procedură civilă.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate să respingă o cerere de obținere de probe dacă:

probele nu au nicio relevanță pentru cauză (în principal, dacă faptul dovedit nu trebuie să fie dovedit sau dacă instanța consideră că s-au furnizat deja probe suficiente în susținerea faptului);

în conformitate cu legea sau în baza unui acord între părți, un fapt trebuie dovedit prin probe de un anumit tip sau formă, dar se solicită obținerea de probe de un alt tip sau formă;

probele nu sunt accesibile, în principal dacă datele de identificare ale martorului sau locația unui document nu sunt cunoscute sau dacă relevanța probelor este disproporționată în raport cu timpul necesar pentru obținerea lor sau dacă există orice alte dificultăți aferente;

solicitarea privind obținerea probelor este formulată târziu;

necesitatea obținerii de probe nu este fundamentată;

partea implicată în procedura judiciară care solicită obținerea de probe nu face plata avansului solicitat de instanță în scopul acoperirii costurilor generate de obținerea de probe.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

În conformitate cu articolul 229 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, probele în cauzele civile reprezintă orice informație care este prezentată într-o formă procedurală prevăzută de lege și în baza căreia instanța, conform procedurii prevăzute de lege, constată existența sau absența faptelor pe care se bazează cererile sau obiecțiile părților precum și alte fapte pertinente pentru judecata dreaptă a cauzei.

În temeiul alineatului (2), pot fi considerate drept probe mărturia unui martor, declarațiile date sub jurământ de către părțile implicate în procedura judiciară, documentele doveditoare, dovezile materiale, o verificare sau opinia unui expert. În procedurile judiciare privind o cerere și în procedurile simplificate, instanța poate, de asemenea, să considere ca fiind suficiente pentru a dovedi faptele alte mijloace de probă, inclusiv o declarație a unei părți implicate în procedura judiciară care nu a fost făcută sub jurământ.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

1) Mărturia martorului

În conformitate cu articolul 251 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană care poate avea cunoștință de faptele pertinente pentru o cauză poate fi audiată în calitate de martor, cu excepția cazului în care persoana este parte implicate în procedura judiciară sau reprezentant al unei părți implicate în procedura judiciară aferentă cauzei. Martorii trebuie să furnizeze informații privind faptele pe care le-au perceput în mod direct. O persoană citată ca martor trebuie să se înfățișeze în instanță și să depună o mărturie veridică în fața instanței cu privire la faptele cunoscute de ea. În locul înfățișării la o audiere, martorilor li se poate solicita să furnizeze declarații scrise în cazul în care înfățișarea lor în fața instanței ar constitui o sarcină nerezonabilă pentru aceștia și în cazul în care, ținând cont de conținutul întrebărilor și de caracteristicile personale ale martorilor, în opinia instanței, depunerea mărturiei în scris este suficientă pentru prezentarea dovezilor. Ca soluție alternativă, instanța poate să utilizeze înregistrarea unei audieri într-o altă procedură judiciară, dacă aceasta simplifică în mod clar procedura și se poate presupune că instanța are capacitatea de a evalua înregistrarea în măsura necesară fără a mai interoga în mod direct martorul.

Fiecare martor este audiat individual și martorii care nu au fost audiați nu au voie să fie prezenți în sala de judecată pe parcursul audierii în cauză. Dacă o instanță are motive să creadă că un martor este speriat sau are alte motive să nu spună adevărul în fața instanței în prezența unei părți implicate în procedura judiciară sau dacă o parte implicate în procedura judiciară influențează mărturia unui martor prin intervenție sau în orice alt mod, instanța poate îndepărta persoana respectivă din sala de judecată, pe durata audierii martorului. În astfel de cazuri, după reîntoarcerea persoanei respective, părțile implicate în procedură i se citește mărturia martorului, iar partea implicată în procedură are dreptul să îi adreseze întrebări martorului. Dacă mărturiile martorilor sunt contradictorii, instanța poate audia și interoga un martor de mai multe ori, în cadrul aceleiași ședințe de judecată.

În cazul declarațiilor scrise, participanții la procedura judiciară au dreptul să adreseze, în scris, prin intermediul instanței, întrebări martorilor. Instanța hotărăște care sunt întrebările la care martorul trebuie să răspundă. Dacă este necesar, instanța poate cita un martor într-o ședință de judecată pentru ca acesta să depună o mărturie verbală.

Dacă o persoană nu se poate înfățișa în fața instanței din cauza unei boli, a vârstei înaintate, a unei dezabilități sau din orice alt motiv justificat, sau dacă acest lucru este necesar din alte motive, instanța se poate deplasa la domiciliul martorului pentru audierea sa.

Instanța examinează probele în mod direct [articolul 243 alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. Pentru a verifica fiabilitatea declarațiilor martorilor, instanța se poate baza pe diversele metode specificate la articolul 262 alineatele (1) și (8) din Codul de procedură civilă, cum ar fi stabilirea identității martorului, a domeniului său de activitate, a studiilor, a domiciliului, a legăturii cu cauza și a relațiilor acestuia cu părțile implicate în procedura judiciară, în temeiul alineatului (1). Înainte de depunerea mărturiei, instanța aduce la cunoștința martorului faptul că are obligația de a spune adevărul și procedura prin care poate să refuze să depună mărturie; în temeiul alineatului (8), instanța va adresa, dacă este necesar, întrebări suplimentare pe parcursul interogatoriului, în scopul de a clarifica sau completa mărturia, sau de a determina baza cunoștințelor martorului.

2) Opinia expertului

Pentru a clarifica circumstanțele pertinente pentru cauză, care necesită o expertiză specifică, instanța are dreptul să obțină opinia experților, la solicitarea unei părți implicate în procedura judiciară. Pentru a se informa cu privire la legislația în vigoare în afara Republicii Estonia, la dreptul internațional sau la dreptul comun, instanța poate să solicite, la cererea uneia dintre părțile implicate în procedură sau din proprie inițiativă, opinia unui expert juridic. Dispozițiile privind audierea martorilor se aplică și audierii persoanelor cu expertiză specifică, în scopul de a dovedi o circumstanță sau un eveniment care necesită expertiză specifică pentru a fi interpretat în mod corect. Dacă o parte implicată în procedură a prezentat instanței opinia scrisă a unei persoane cu expertiză

specifică și această persoană nu este audiată ca martor, opinia respectivă este considerată drept document justificativ. În loc să dispună efectuarea unei expertize, instanța poate să utilizeze, în urma unei ordonanțe în acest sens, opinia unui expert prezentată într-o procedură judiciară desfășurată în fața altei instanțe sau opinia unui expert elaborată la ordinul organismului care examinează o cauză penală sau o cauză având ca obiect o contravenție, dacă acest lucru simplifică procedura și dacă se presupune că instanța are capacitatea necesară pentru a evalua opinia expertului fără a fi nevoită să organizeze o nouă expertiză. În astfel de cazuri, instanța poate transmite întrebări suplimentare expertului sau poate cita expertul să se înfățișeze în instanță în vederea interogării.

Expertiza este realizată de un expert-legist sau de o altă persoană calificată, angajată de o instituție publică de criminalistică, de un expert autorizat în mod oficial sau de o altă persoană cu expertiză specifică, numită de instanță. Instanța poate numi o persoană ca expert dacă persoana în cauză are cunoștințele și experiența necesare pentru a furniza o opinie. Dacă un expert autorizat în mod oficial este disponibil pentru a realiza o expertiză, se numesc alte persoane ca experți numai în baza unor motive bine întemeiate. Dacă părțile sunt de acord cu privire la numirea unei persoane ca expert, instanța poate numi respectiva persoană ca expert dacă aceasta este disponibilă să acționeze în calitate de expert în conformitate cu legea.

Părțile implicate în procedura judiciară au dreptul să adreseze întrebări expertului prin intermediul instanței. Instanța decide care sunt întrebările care necesită opinia unui expert. Instanța trebuie să precizeze motivele care au stat la baza respingerii unei întrebări. Experții trebuie să transmită instanței în scris opiniile lor, cu excepția cazului în care instanța dispune prezentarea opiniilor verbal sau, cu acordul expertului, într-un alt mod. Opinia unui expert ar trebui să conțină o descriere detaliată a tuturor verificărilor efectuate, concluziile la care s-a ajuns ca urmare a respectivelor verificări și răspunsurile motivate la întrebările instanței.

Experții trebuie să furnizeze o opinie corectă și motivată cu privire la întrebările care le-au fost adresate. Pentru a furniza o opinie, un expert poate să examineze orice material aferent cauzei care este necesar, să participe la examinarea probelor în instanță și să solicite instanței materiale de referință și informații suplimentare.

Opinia unui expert este făcută publică în timpul ședinței de judecată. Cu excepția cazului în care opinia expertului este prezentată în scris sau într-un format care poate fi reprodus în scris, expertul își prezintă opinia în cadrul ședinței de judecată. Instanța poate transmite o citație de prezentare în instanță unui expert care și-a prezentat opinia în scris sau într-un format care poate fi reprodus în scris, în vederea interogării sale. De asemenea, instanța poate transmite o citație de prezentare în instanță unui expert care și-a expus opinia, dacă acest lucru este solicitat de părțile în cauză.

După examinarea opiniei expertului, părțile implicate în procedura judiciară pot să adreseze întrebări expertului, în cadrul ședinței de judecată, în scopul clarificării opiniei sale, cu condiția ca expertul să fi fost chemat în instanță. Întrebările pot fi transmise în prealabil instanței, care urmează să le aducă la cunoștința expertului. Instanța va exclude toate întrebările care nu sunt pertinente sau care depășesc competența expertului.

Dispozițiile privind audierea martorilor se aplică și în cazul audierii experților.

3) Proba scrisă

Este considerat document justificativ orice document scris sau orice alt tip de document sau suport similar de date care este înregistrat prin fotografiere, înregistrare video, audio, electronică sau altă formă de înregistrare a datelor, care conține informații privind faptele pertinente pentru judecarea cauzei și care poate fi prezentat în ședința de judecată într-o formă perceptibilă.

Correspondența oficială și personală, hotărârile din alte cauze și opiniile oricăror persoane cu expertiză specifică prezentate instanței de către părțile implicate în procedura judiciară sunt considerate, de asemenea, a fi documente.

Orice documente scrise prezentate ar trebui să fie originale sau transcrieri. Dacă participanții la procedura judiciară depun documente originale împreună cu o transcriere a lor, instanța poate să restituie documentele originale și să includă la dosar o copie după transcrieri autentificată de judecător. La cererea persoanelor care depun documente scrise, documentele originale incluse în dosar pot să fie restituite după ce hotărârea judecătorească intră în vigoare și procedura judiciară s-a încheiat. Transcrierea se păstrează la dosar. Instanța poate stabili un termen-limită pentru examinarea unui document depus, după care instanța trebuie să restituie documentul. În astfel de cazuri, transcrierea documentului trebuie să fie păstrată la dosar. Dacă un document s-a depus sub forma unei transcrieri, instanța are dreptul să solicite fie prezentarea documentului original, fie fundamentarea circumstanțelor care au împiedicat depunerea documentului original. Dacă nu sunt respectate cerințele instanței, aceasta trebuie să decidă cu privire la valoarea probatorie a transcrierii unui document.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

În acțiunile civile, se aplică regula generală a evaluării probelor în mod liber, dar se pot aplica și limitări, cu acordul părților în cauză. În special, articolul 232 alineatul (2) din Codul de procedură civilă prevede că nicio probă nu are o importanță predeterminată pentru o instanță, cu excepția cazului în care părțile au convenit altfel. Astfel, părțile pot să convină să atribuie o importanță decisivă anumitor elemente probatorii.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Da. Faptul că un anumit fapt poate fi probat numai cu ajutorul unor probe de un anumit tip sau într-o anumită formă poate să rezulte din lege sau dintr-un acord între părți.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Da. În temeiul articolului 254 din Codul de procedură civilă, o persoană citată ca martor trebuie să se înfățișeze în instanță și să depună o mărturie veridică în fața instanței cu privire la faptele cunoscute de aceasta.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Au dreptul să refuze să depună mărturie în calitate de martori următoarele persoane:

descendenții și ascendenții reclamantului sau pârâtului;

o soră, soră vitregă, frate sau frate vitreg al reclamantului sau pârâtului, sau o persoană care este sau a fost căsătorită cu o soră, soră vitregă, frate sau frate vitreg al reclamantului sau pârâtului;

un părinte vitreg sau adoptiv sau un copil vitreg sau adoptat al reclamantului sau pârâtului;

un părinte adoptiv sau un copil adoptat al reclamantului sau pârâtului;

soțul sau partenerul reclamantului sau al pârâtului și părinții soțului sau ai partenerului, chiar dacă căsătoria sau coabitarea s-a încheiat.

Un martor poate, de asemenea, să refuze să depună mărturie dacă mărturia îl poate încrimina pe acesta sau o persoană menționată mai sus, într-o cauză penală sau într-o cauză având ca obiect o infracțiune.

Un martor are dreptul să refuze să depună mărturie privind orice fapte cărora li se aplică legea privind secretele de stat și informațiile clasificate ale statelor străine (*riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus*).

Orice persoană care prelucrează informațiile în scopuri jurnalistice are dreptul să refuze să depună mărturie privind toate faptele care ar face posibilă identificarea persoanei care a furnizat informațiile.

Indiferent de cele de mai sus, un martor nu are voie să refuze să depună mărturie cu privire la:

realizarea și conținutul unei tranzacții la care a fost invitat să fie martor;

nașterea sau decesul unui membru de familie;

un fapt referitor la o relație de proprietate care ia naștere dintr-o relație supusă dreptului familiei;

o acțiune referitoare la un raport juridic contestat pe care martorul l-a executat el însuși în calitate de predecesor sau reprezentant juridic al unei părți.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Da. Dacă un martor refuză să depună mărturie fără un temei solid, instanța poate să dispună plata unei amenzi sau detenția martorului pentru până la 14 zile. Martorul trebuie eliberat imediat după ce depune mărturie sau după ce audierea cauzei se încheie sau dacă necesitatea audierii martorilor încetează să existe.

În plus, un martor suportă cheltuielile de judecată cauzate de refuzul său de a depune mărturie fără un temei bine fundamentat.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Articolul 256 din Codul de procedură civilă stabilește care sunt persoanele autorizate să fie audiate ca martori. În special, preoții asociațiilor religioase înregistrate în Estonia sau personalul administrativ al acestora nu pot să fie audiați sau interogați cu privire la circumstanțele care le-au fost aduse la cunoștință în contextul confesiunii. Următoarele persoane nu pot să fie audiate ca martori fără permisiunea persoanei în interesul căreia este impusă obligația de menținere a confidențialității:

reprezentanții în cauze civile sau administrative, consilierii juridici în cauze penale sau legate de infracțiuni și notarii cu privire la fapte de care au luat cunoștință în timpul executării sarcinilor lor profesionale;

doctorii, farmaciștii sau alți furnizori de servicii de sănătate, cu privire la fapte pe care un pacient le-a încredințat lor, inclusiv fapte referitoare la descendență, inseminare artificială, familie sau starea de sănătate a unei persoane;

alte persoane care, datorită ocupației sau activităților lor profesionale sau economice, au fost parte la informații confidențiale pe care nu au voie să le dezvăluie conform legii.

Nici membrii echipelor profesionale de sprijin a persoanelor menționate mai sus nu pot fi audiați ca martori fără permisiunea persoanei în al cărei interes este impusă obligația de menținere a confidențialității.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Articolul 262 din Codul de procedură civilă stabilește procedura de audiere a martorilor. Audierea martorilor trebuie să înceapă cu oferirea, de către instanță, a unor explicații martorului, cu privire la obiectul audierii și cu încurajarea martorului de a dezvălui tot ceea ce știe cu privire la obiectul audierii. Apoi, părțile implicate în procedura judiciară au dreptul să pună întrebări martorului prin intermediul instanței. Cu permisiunea instanței, părțile pot să le adreseze întrebări martorilor și în mod direct.

Instanța exclude toate întrebările care sugerează răspunsul, întrebările care nu sunt pertinente pentru cauza respectivă, întrebările puse cu scopul de a dezvălui fapte noi care nu au fost prezentate anterior și întrebările repetate. Dacă este necesar, instanța are dreptul să pună întrebări suplimentare în orice moment al interogatoriului, în scopul de a clarifica sau a completa mărturia sau pentru a stabili faptele care stau la baza cunoștințelor martorului.

În temeiul articolului 350 din Codul de procedură civilă, instanța poate să organizeze o ședință sub forma unei conferințe procedurale, astfel încât părțile implicate în procedura judiciară sau reprezentanții acestora sau consilierii lor juridici să aibă ocazia de a fi într-un alt loc la momentul ședinței de judecată și de a executa, în timp real, acțiunile procedurale de la locul respectiv. Un martor sau un expert care se află într-un alt loc poate, de asemenea, să fie audiat, iar dacă una dintre părțile implicate în procedura judiciară se află într-un alt loc, aceasta poate, de asemenea, să adreseze întrebări martorilor sau experților prin intermediul unei ședințe de judecată care se desfășoară sub forma unei conferințe procedurale.

În cadrul unei ședințe de judecată care se desfășoară sub forma unei conferințe procedurale, dreptul fiecărei părți implicate în procedura judiciară de a depune petiții și cereri și de a formula poziții cu privire la petițiile și cererile celorlalte părți trebuie să fie garantat într-un mod securizat din punct de vedere tehnic, iar condițiile de transmisie în timp real a imaginilor și sunetului în cadrul ședinței de judecată de la și către părțile implicate în procedura judiciară care nu sunt prezente în clădirea tribunalului trebuie să fie securizate din punct de vedere tehnic. Cu acordul părților și al martorului, sau numai cu acordul martorului în cazul procedurii judiciare necontencioase, martorul poate să fie audiat telefonic într-o conferință procedurală. Ministrul Justiției poate să stabilească cerințe tehnice specifice pentru desfășurarea unei ședințe de judecată sub forma unei conferințe procedurale.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În temeiul articolului 238 alineatul (3) punctul (1) din Codul de procedură civilă, instanța poate să refuze admiterea probelor și să restituie probele dacă acestea au fost obținute printr-o infracțiune penală sau prin încălcarea unui drept fundamental.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

În conformitate cu articolul 267 din Codul de procedură civilă, o parte care nu a fost în măsură să dovedească, prin orice alte probe, un fapt care trebuie probat de aceasta sau care nu a furnizat nicio altă probă, are dreptul să solicite ca partea adversă sau o terță parte să fie audiată sub jurământ, în scopul de a dovedi faptul în cauză. În cazul unei persoane juridice, poate fi audiat sub jurământ reprezentantul acesteia.

Instanța poate, de asemenea, să audieze sub jurământ o parte care trebuie să furnizeze probe privind un fapt contestat, dacă una dintre părți solicită audierea și cealaltă parte este de acord cu aceasta.

Indiferent de solicitările părților și de repartizarea sarcinii probei, instanța poate, din proprie inițiativă, să audieze sub jurământ una dintre părți sau ambele părți dacă, în baza procedurii judiciare anterioare și a probelor furnizate și obținute, instanța nu își poate forma o opinie cu privire la adevărul faptului declarat care trebuie să fie dovedit. De asemenea, instanța poate, din proprie inițiativă și fără acordul părții adverse, să audieze sub jurământ o parte în cazul în care partea care trebuie să furnizeze probele dorește să dea o declarație sub jurământ.

Într-o procedură judiciară simplificată și în procedurile necontencioase, instanța poate, de asemenea, să considere că o declarație a uneia dintre părțile implicate în procedura judiciară care nu a fost făcută sub jurământ este suficientă pentru a dovedi un fapt, cu excepția cazului în care din regulamentul privind respectivul tip de procedură judiciară necontencioasă reiese că numai declarațiile date sub jurământ de către părțile implicate în procedura judiciară sunt admisibile. În cadrul unei acțiuni în instanță, o hotărâre nu se poate baza pe o declarație a unei părți care nu a fost dată sub jurământ.

Ultima actualizare: 18/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Irlanda

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Sarcina de a dovedi o anumită afirmație revine în general părții care prezintă afirmația sau alegația în cauză. De exemplu, într-o acțiune privind neglijența, sarcina de a dovedi neglijența revine reclamantului, iar sarcina de a dovedi neglijența concurentă revine pârâtului. În general, dovedirea faptelor necesare pentru stabilirea cauzei acțiunii revine reclamantului, în timp ce dovedirea memoriului în apărare revine pârâtului și, în cazul în care pârâtul prezintă o cerere reconvențională, pârâtul va suporta sarcina probei cu privire la cererea respectivă. Cu toate acestea, anumite cerințe legale plasează uneori sarcina probei asupra pârâtului. De exemplu, în acțiunile referitoare la concedierea abuzivă, sarcina probei revine angajatorului pârât, și anume angajatorul trebuie să dovedească că au existat motive serioase care au justificat concedierea. [A se vedea [📄 Legea privind concedierile abuzive 1977](#) astfel cum a fost modificată].

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nu este necesar să se dovedească faptele care sunt admise. Judecătorii se pot baza pe cunoștințele lor generale sau pot să țină seama, din punct de vedere juridic, de faptele care sunt în mod clar stabilite sau bine cunoscute sau care fac parte din cunoștințele comune, prin urmare, nu sunt necesare dovezi cu privire la astfel de fapte. În conformitate cu legea, există anumite prezumții care pot fi răsturnate prin prezentarea de probe. Printre acestea se numără prezumțiile privind legitimitatea copiilor, valabilitatea căsătoriilor, capacitatea mentală a adulților și prezumția de deces în cazul în care o persoană nu a mai fost văzută sau nu s-a mai auzit nimic despre aceasta de peste 7 ani în pofida efectuării tuturor cercetărilor necesare. Norma *res ipsa loquitur* se aplică atunci când se face o prezumție de neglijență în condițiile în care cauza accidentului se dovedește a fi fost sub controlul pârâtului sau a prepușilor sau mandatarilor acestuia la momentul accidentului, iar accidentul a fost de așa natură încât, în cursul obișnuit al evenimentelor, acesta nu s-ar fi întâmplat dacă persoanele care dețineau controlul ar fi dat dovadă de atenția cuvenită. Atunci când se invocă norma *res ipsa loquitur*, aceasta deplasează sau trece sarcina probei asupra pârâtului, care trebuie, prin urmare, să demonstreze că nu a dat dovadă de neglijență. Cu toate acestea, sarcina de a proba legătura de cauzalitate revine, în continuare, reclamantului. Trebuie notat faptul că nu este necesar ca doctrina *res ipsa loquitur* să fie solicitată sau stabilită în cererea reclamantului pentru ca acesta să o poată invoca în cadrul audierii în cauza respectivă dacă faptele arată că aceasta este în mod clar aplicabilă.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența celui fapt?

Într-o cauză civilă, o parte va avea câștig de cauză cu privire la un anumit aspect dacă aceasta convinge instanța în legătură cu aspectul respectiv în funcție de balanța probabilităților. Astfel, în cazul în care o parte nu reușește să convingă instanța că versiunea sa cu privire la evenimente este mai probabilă decât versiunea părții adverse, atunci aceasta va cădea în pretenții. Acesta este un standard flexibil, iar instanțele vor solicita, în general, mai multe dovezi în anumite cazuri, cum ar fi cele care implică o fraudă, ca urmare a gravității acuzației.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În cadrul procedurilor civile, probele sunt obținute prin prezentarea de documente, prin dezvăluire și prin intermediul depozitiilor martorilor.

Prezentarea: În cadrul acțiunilor Înaltei Curți, prezentarea de documente se obține prin cererea scrisă a unei părți adresată celeilalte părți prin care se solicită ca prezentarea să se facă în mod voluntar. Instanța va dispune prezentarea numai în cazul în care cealaltă parte nu a reușit sau a refuzat să efectueze prezentarea în mod voluntar sau a ignorat cererea de prezentare. [A se vedea [📄 Norme privind instanțele superioare](#), Ordinul 31, norma 12, astfel cum a fost modificat]. Orice prezentare solicitată trebuie să fie relevantă și necesară pentru faptele aduse în discuție în cadrul acțiunii. Este posibil, de asemenea, să se solicite prezentarea de documente de la un terț care nu este parte la acțiune.

Dezvăluirea: Orice parte la o acțiune privind vătămări corporale trebuie să dezvăluie celeilalte părți, fără să fie nevoie de vreo cerere adresată instanței, orice rapoarte medicale întocmite de experți care vor fi chemați în calitate de martori pentru a depune mărturie la proces. [A se vedea [📄 Norme privind instanțele superioare](#), Ordinul 39, norma 46, astfel cum a fost modificat]. Ambele părți trebuie, de asemenea, să facă schimb de liste cu numele și adresele tuturor martorilor care urmează să fie chemați, iar reclamantul trebuie să furnizeze o declarație completă a tuturor elementelor de despăgubiri speciale sau cheltuielile efective asociate cu pierderea sau prejudiciul care face obiectul acțiunii.

Martorii: Nu este necesară autorizarea din partea instanței pentru ca părțile să aducă martori în sprijinul acțiunilor lor, cu excepția procedurilor din Lista comercială a Înaltei Curți, în care o parte care dorește să se bazeze pe probele furnizate de un martor trebuie să comunice o declarație din partea martorului semnată de acesta și în care se prezintă mărturia sa și trebuie să cheme martorul pentru a depune mărturie orală la proces. În cazul în care o parte nu reușește să furnizeze o declarație din partea martorului înainte de procesul în cadrul Listei comerciale a Înaltei Curți, partea respectivă nu poate să cheme martorul fără permisiunea instanței. Instanța are, de asemenea, competențe extinse de a controla ce elemente de probă sunt admise și poate să excludă probe care ar fi de altfel admisibile sau să limiteze examinarea încrucișată a unui martor. În anumite circumstanțe, o parte poate, de asemenea, să solicite un ordin judecătoresc care să permită furnizarea probei cu martori în cadrul unei depoziții sub jurământ luată de un examinator numit de instanță anterior termenului fixat pentru audierea acțiunii. În general, funcția judecătorului este de a examina toate elementele de probă prezentate de părți și nu de a se angaja într-o misiune de informare. În general, un judecător nu are dreptul de a chema un martor fără acordul părților, dar poate face acest lucru în cazurile de ultraj civil sau în anumite proceduri privind îngrijirea copiilor. De asemenea, un judecător are competența de a rechema un martor chemat anterior de către o parte.

Martorii experți: În general, părțile nu au nevoie de permisiunea instanței pentru a prezenta rapoarte de expertiză în sprijinul cauzei lor. În cazul în care se prezintă rapoarte de expertiză, părțile ar trebui să facă schimb de orice rapoarte de expertiză înaintea procesului. În cadrul procedurilor în cadrul Listei comerciale a Înaltei Curți, un judecător poate, ca parte a procedurii prealabile procesului, să instruiască orice martori experți să se consulte reciproc pentru a identifica aspectele în legătură cu care intenționează să depună mărturie, pentru a obține un acord cu privire la elementele de probă pe care intenționează să le prezinte în ceea ce privește aceste aspecte și pentru a examina orice eventuală chestiune indicată de judecător. Astfel de martori experți pot fi instruiți de instanță să elaboreze un memorandum care urmează să fie prezentat în comun de către aceștia grefierului și transmis de către aceștia părților și care va conține rezultatele reuniunilor și consultărilor lor. Rezultatele consultărilor martorilor experți nu au caracter obligatoriu pentru părți. [A se vedea [📄 Norme privind instanțele superioare](#), Ordinul 63A, norma 6(1)(ix)].

Instanța poate, din oficiu, să desemneze un expert în calitate de evaluator care să asiste instanța în ceea ce privește chestiunea care face obiectul procesului. Instanța poate instrui evaluatorul să întocmească un raport, ale cărui copii sunt puse la dispoziția părților, și să participe la proces pentru a consilia sau a asista instanța.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Prezentarea: O instanță va emite un ordin de prezentare a documentelor numai în cazul în care partea de la care se solicită prezentarea nu a reușit, a refuzat sau a neglijat să facă prezentarea solicitată în mod voluntar. Prin urmare, în cazul în care instanța dispune prezentarea, costurile aferente depunerii cererii vor fi atribuite, de regulă, părții care a solicitat prezentarea. În cazul în care o parte la o acțiune este obligată să efectueze prezentarea anumitor documente aflate în puterea sau posesia sa, aceasta trebuie să pună la dispoziția părții adverse copii ale documentelor respective. Un ordin de prezentare

este respectat prin depunerea unei declarații sub jurământ de prezentare în care sunt indicate documentele relevante ca probe materiale care însoțesc declarația sub jurământ. Nerespectarea ordinului de prezentare poate conduce la respingerea acțiunii sau retragerea apărării astfel încât să se asigure că părțile la litigiu respectă ordinele de prezentare.

Martorii: Nu este necesară autorizarea instanței pentru ca părțile să prezinte probe cu martori în sprijinul cauzelor lor. În cazul în care instanța dispune ca probele din partea unui martor să fie obținute în cadrul unei depoziții, martorul va depune mărturie oral în fața unui examinator numit de instanță. Examinarea se va desfășura ca și cum ar fi un proces, cu posibilitatea deplină de a interoga martorul și cu o transcriere a probelor prezentate.

Martorii experți: În general, părțile nu au nevoie de permisiunea instanței pentru a prezenta rapoarte de expertiză în sprijinul cauzei lor. Experții pot întocmi rapoarte scrise în cadrul cărora își prezintă constatările și își exprimă în mod imparțial avizul de expert. În cazul în care sunt elaborate rapoarte de expertiză, acestea ar trebui să facă obiectul unui schimb între părți înaintea procesului. Obligația imperativă a expertului este față de instanță și nu față de vreuna dintre părțile la procedură, deși expertul va fi plătit de către partea care l-a chemat.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate să respingă cererea unei părți care dorește să obțină sau să prezinte anumite elemente de probă în cazul în care instanța apreciază că acestea sunt irelevante, inutile sau inadmisibile. În conformitate cu „regula celor mai bune probe”, trebuie să fie prezentate cele mai bune și directe probe ale unui fapt sau, în cazul în care acestea nu sunt disponibile, absența lor trebuie să fie justificată. De exemplu, cea mai bună probă în ceea ce privește conținutul unei scrisori o reprezintă prezentarea scrisorii însăși, mai degrabă decât furnizarea de probe orale cu privire la conținutul acesteia. În general, toate probele relevante pentru oricare dintre faptele în cauză sunt admisibile. Cu toate acestea, anumite elemente de probă sunt inadmisibile, cum ar fi comunicările privilegiate (de exemplu, probele referitoare la comunicările confidențiale dintre un client și avocat). Prin urmare, admisibilitatea probelor va fi decisă în fiecare caz în parte de către judecător.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Faptele pot fi dovedite prin probe, prin prezumțiile și deducțiile care rezultă din probe și de către instanța judecătorească care ia act de anumite fapte cunoscute. Tipurile de probe care pot fi invocate în procedurile civile sunt depozițiile marturilor, înscrisurile și probele reale. Înscrisurile pot include documente pe hârtie, înregistrări computerizate, fotografii și înregistrări video și audio.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

În principiu, martorii depun mărturie oral, la proces, unde li se cere să confirme veridicitatea și exactitatea declarațiilor lor.

Martorii experți depun mărturie în rapoarte scrise, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. Un raport de expertiză trebuie să prezinte concluziile sale, faptele și ipotezele pe care se bazează, precum și fondul instrucțiunilor expertului. Instanța va decide dacă este necesar, de asemenea, ca un expert să participe la proces pentru a depune mărturie orală.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Instanța dispune de o largă putere de apreciere în ceea ce privește greutatea sau credibilitatea care ar trebui acordată oricărui element de probă. De exemplu, mărturiile indirecte, deși pot fi admisibile în cadrul procedurilor civile, vor avea deseori o greutate mai mică decât mărturiile directe, în special dacă persoana care a făcut declarația ar fi putut fi chemată în persoană să depună mărturie.

Anumite documente și înregistrări sunt acceptate ca fiind autentice. De exemplu, evidențele întreprinderilor și cele ale autorităților publice sunt acceptate ca fiind autentice în cazul în care sunt certificate ca atare de către un funcționar al întreprinderii sau de o autoritate publică, iar diverse tipuri de documente oficiale (cum ar fi legi, regulamente, ordonanțe, tratate și registre judiciare) pot fi dovedite prin copii tipărite sau certificate, fără alte dovezi suplimentare.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Anumite operațiuni trebuie să fie efectuate în scris, prin urmare, sunt necesare documente justificative pentru demonstrarea operațiunilor respective. Printre exemple se numără contractele pentru vânzarea de terenuri.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Ca regulă generală, în cazul în care un martor este competent, acesta poate fi obligat să se prezinte în instanță și să depună mărturie. O parte care dorește să asigure prezența unui martor la proces pregătește o citație adresată acestuia prin care i se solicită prezentarea în instanță pentru a depune mărturie.

Odată eliberată de instanța judecătorească și notificată în mod corespunzător, citația obligă martorul să participe la audiere. O persoană care nu dă curs citației de a se prezenta în instanță în calitate de martor se face vinovată de sfidarea instanței.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Regula generală conform căreia martorii competenți pot fi obligați să depună mărturie nu se aplică entităților suverane străine și gospodăriilor lor, agenților diplomatici străini și funcționarilor consulari, reprezentanților anumitor organizații internaționale, precum și judecătorilor și juraților în legătură cu activitățile lor în calitate respectivă. Soții și rudele părților pot fi obligate să depună mărturie în cadrul procedurilor civile. Un martor este obligat să răspundă la o întrebare, cu excepția circumstanțelor în care acesta și-ar pierde dreptul de a nu se autoincrimina. Cu alte cuvinte, un martor este obligat să răspundă la o întrebare, cu excepția cazului în care acesta poate să demonstreze că există motive întemeiate să se teamă că răspunsul său va tinde să îl incrimineze.

Martorii care pot fi obligați în general să depună mărturie au, cu toate acestea, dreptul de a refuza inspectarea anumitor documente și de a refuza să răspundă la anumite întrebări pe motiv de privilegiu. Principalele tipuri de privilegiu sunt privilegiul juridic profesional, comunicarea „fără a se aduce atingere” și, astfel cum s-a menționat mai sus, dreptul de a nu contribui la propria incriminare.

Probele pot fi refuzate, de asemenea, pe motiv de imunitate de interes public, în cazul în care prezentarea lor ar fi contrară interesului public. Elementele de probă care pot face obiectul imunității includ dovezile referitoare la securitatea națională, relațiile diplomatice, modul de funcționare a administrației centrale, bunăstarea copiilor, investigarea criminalității și protecția informatorilor. În plus, jurnaliștii nu au obligația de a-și dezvălui sursele, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară în interesul justiției sau al securității naționale sau pentru apărarea ordinii publice sau prevenirea criminalității.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care refuză să depună mărturie după ce i-a fost notificată o citație de prezentare în instanță în calitate de martor poate fi pedepsit cu închisoare pentru sfidarea instanței până când acesta renunță la sfidare sau poate fi obligat să plătească o amendă. Nerespectarea unei citații de prezentare în instanță în calitate de martor înseamnă de fapt nerespectarea unui ordin judecătoresc, prin urmare, orice refuz de a depune mărturie poate constitui o sfidare a instanței.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Persoanele adulte nu sunt competente să depună mărturie în cadrul procedurilor civile în cazul în care acestea sunt incapabile să înțeleagă jurământul sau sunt incapabile să depună o mărturie rațională. Un martor minor poate să nu fie competent să depună mărturie în cazul în care acesta nu înțelege obligația de a spune adevărul sau nu deține o înțelegere suficientă pentru a-și justifica mărturia în cadrul audierii și revine judecătorului în cauză sarcina de a se pronunța cu privire la acest aspect.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii depun inițial mărturie în cadrul interogatoriului principal, iar ulterior fac obiectul unui interogatoriu contradictoriu din partea avocatului părții adverse. În timpul interogatoriului contradictoriu, pot fi adresate martorului întrebări sugestive. Uneori, după încetarea interogatoriului contradictoriu, martorul este din nou chestionat de către partea care l-a chemat inițial. De asemenea, judecătorul poate să adreseze întrebări martorului, de exemplu pentru a primi clarificări cu privire la anumite aspecte.

S-au prevăzut dispoziții pentru a permite martorilor să depună mărturie prin transmisiune televizată în direct în anumite cazuri. În cadrul procedurilor referitoare la bunăstarea unui copil sau a unei persoane cu dizabilități mentale, instanța poate să audieze un copil prin intermediul unui transmisiuni televizate în direct, iar întrebările adresate copilului pot fi transmise printr-un intermediar. De asemenea, pot fi obținute probe prin intermediul unei transmisiuni televizate în direct în cazul în care martorul respectiv nu locuiește în Irlanda.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Elementele de probă obținute în mod ilegal nu sunt neapărat inadmisibile. Acestea sunt admisibile dacă sunt relevante, însă judecătorul în cauză are libertatea de a le exclude. În cazul în care judecătorul în cauză constată că politica publică impune ca probele să fie excluse, atunci probele nu vor fi admise chiar dacă acestea sunt relevante pentru faptele în cauză.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Declarațiile martorilor prezentate de către părțile la procedură sunt admisibile ca probe în aceeași măsură ca declarațiile date de terți.

Linkuri conexe

 <https://www.courts.ie>

Ultima actualizare: 16/04/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Grecia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În ceea ce privește probele, legea elenă respectă dreptul de dispoziție al părților (*archi tis diáthesis*). Aceasta înseamnă că instanța acționează numai la cererea unei părți și decide pe baza faptelor susținute și demonstrate de părți și a cererilor pe care acestea le înaintează. Etapele procedurale sunt inițiate la cererea unei părți, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Fiecare parte trebuie să demonstreze numai faptele care prezintă interes pentru hotărârea în speță și care sunt necesare în vederea sprijinirii cererii principale sau a cererii reconvenționale independente a acesteia. O cerere care nu este demonstrată este respinsă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În cazul în care legea prevede obligația furnizării de probe pentru existența unui fapt, sunt permise probe contrare, cu excepția cazului în care există o normă care prevede altfel. Faptele care sunt atât de bine cunoscute încât nu poate exista în mod rezonabil nicio îndoială că acestea sunt adevărate sau faptele care sunt cunoscute de instanță din alte proceduri judiciare sunt luate în considerare în mod automat și nu trebuie să fie probate. Instanța va lua în considerare în mod automat lecțiile dobândite din experiența comună, fără a solicita elemente de probă. De asemenea, instanța va lua act de legislația, obiceiurile și cutumele unor alte țări din oficiu, deși poate să solicite probe în cazul în care nu este familiarizată cu acestea.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța evaluează probele în mod liber și decide, după propria apreciere, dacă declarațiile făcute sunt corecte. În decizia sa, aceasta expune motivele care au determinat-o să ajungă la concluziile respective. În cazul în care legea prevede că o anumită cauză poate fi judecată numai pe baza punerii în balanță a probabilităților, de exemplu cu privire la o cerere de măsuri provizorii (*asfalistiká métra*), instanța nu este obligată să aplice normele referitoare la obținerea probelor, mijloacele de probă admisibile și forța probelor care ar putea fi prezentate, ci poate lua în considerare oricare element pe care îl consideră adecvat pentru a-și forma o opinie cu privire la fapte.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Principiul de bază este acela că probele sunt propuse și furnizate de părți. Cu toate acestea, instanța poate dispune din oficiu prezentarea oricăror probe permise de lege, chiar dacă acestea nu au fost furnizate de către o parte.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

După obținerea probelor, instanța decide pe fondul cauzei, cu excepția cazului în care constată că probele au fost insuficiente, caz în care acesta poate să dispună prezentarea unor noi elemente de probă suplimentare.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În cazul în care constată că probele existente sunt suficiente sau dacă partea nu a reușit să prezinte probele în termenul legal.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

În temeiul Codului de procedură civilă (*Kódika Politikís Dikonomías*), elementele de probă includ mărturisirea, cercetarea la fața locului, rapoartele de expertiză, înscrisurile, audierea părților, declarațiile martorilor, prezumțiile de fapt și declarațiile sub jurământ.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experți martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Martorii experți (*pragmatognómones*) acordă asistență instanței prin emiterea unui aviz cu privire la întrebările care le-au fost adresate de către instanță.

Dacă este necesar, instanța impune martorilor experți să fie prezenți în momentul derulării tuturor etapelor judiciare sau a anumitor etape judiciare. Fiecare instanță întocmește o listă cu martori experți. Modul în care listele respective sunt întocmite și păstrate se stabilește prin ordonanță a Ministrului Justiției.

Instanța care instrumentează cauza furnizează martorilor experți instrucțiunile necesare cu privire la modul în care aceștia trebuie să își îndeplinească sarcinile și stabilește, în special, (a) dacă aceasta consideră că este necesar ca experții să fie prezenți în oricare etapă a procedurilor judiciare și (b) dacă avizul expertului trebuie prezentat în fața instanței sau trebuie doar să fie întocmit de către martorul expert. Dacă nu se stabilește altfel de către instanța care instrumentează cauza, aceleași competențe pot fi exercitate de către o altă instanță care acționează pe baza unei cereri sau a unei trimiteri în vederea luării unei măsuri judiciare referitoare la avizul unui expert, sau de către un judecător delegat (*entetalménos dikastís*). În cazul în care se dispune prezentarea unui

aviz scris, instanța stabilește un termen în care martorii experți trebuie să emită avizul. Judecătorul sau, în cazul unui complet de judecată, președintele completului de judecată poate prelungi termenul la solicitarea martorilor experți și fără ca părțile să fi fost citate în prealabil, în cazul în care martorii experți consideră că termenul acordat nu este adecvat pentru pregătirea avizului. În cazul în care există mai mulți martori experți, aceștia efectuează toate acțiunile necesare pentru pregătirea unui raport de expertiză și pentru întocmirea avizului lor scris în comun. Aceștia se reunesc la invitația oricăruia dintre ei. Un aviz scris trebuie să precizeze acțiunile pe care le-au efectuat martorii experți și să prezinte opiniile fiecăruia dintre ei, cu motivare, și trebuie să fie semnat de către aceștia. În cazul în care oricare dintre martorii experți nu este prezent atunci când se întocmește avizul sau refuză să îl semneze, acest lucru este precizat în aviz. Martorii experți sau o persoană autorizată de ei în acest scop prezintă avizul scris la greșa instanței care i-a numit, iar acest fapt se înregistrează. În cazul în care avizul este depus la greșa unei instanțe care acționează la cerere sau trimitere din partea instanței judecătorești delegat, raportul este transmis imediat la greșa instanței care instrumentează cauza. Avizul martorilor experți este supus întotdeauna liberei aprecieri a instanței.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

O mărturisire orală sau scrisă (*omologia*) făcută de o parte în fața instanței sau în fața judecătorului delegat constituie probă deplină împotriva persoanei care o face; mărturisirile făcute în afara instanței, la fel ca alte dovezi, sunt supuse liberei aprecieri a instanței.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Contractele și actele de natură colectivă nu pot fi probate cu martori în cazul în care valoarea tranzacției depășește 20 000 EUR, iar dovada cu martori nu este permisă împotriva conținutului înscrisurilor chiar dacă valoarea tranzacției este mai mică de 2 milioane GRD sau 20 000 EUR. Probele cu martori sunt admise, cu toate acestea, în următoarele cazuri:

atunci când există probe rudimentare furnizate prin intermediul unui document cu valoare probantă din care reiese că este posibil ca tranzacția să fi fost într-adevăr încheiată („început de dovadă scrisă”, *archi éngrafis apódeixis*);

în cazul în care există un motiv fizic sau moral pentru care documentul nu poate fi prezentat;

în cazul în care se demonstrează că un document a fost întocmit, dar a fost pierdut în mod accidental;

în cazul în care mărturiile martorilor sunt justificate de natura tranzacției sau de condițiile specifice în care aceasta a fost încheiată, în special dacă este vorba despre înțelegeri comerciale.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Orice persoană care este invitată ca martor trebuie să se prezinte și să declare faptele de care are cunoștință. În cazul în care persoana nu se înfățișează, fără nicio justificare, instanța o va obliga să plătească cheltuielile cauzate de absența acesteia și, de asemenea, îi poate impune plata unei amenzi.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Următoarele persoane au dreptul de a refuza să fie martori:

clerici, avocați, notari, medici, farmaciști, asistenți medicali, moașe, asistenți ai acestora, precum și avocatul părții, în ceea ce privește faptele de care au luat cunoștință în cadrul exercitării profesiei lor;

persoanele înrudite cu părțile prin legături de filiație, căsătorie sau adopție până la al treilea grad de rudenie în linie directă sau colaterală, cu excepția cazului în care acestea sunt înrudite în același mod cu toate părțile, și soții, foștii soți, precum și persoanele logodite.

În plus, un martor nu este obligat să depună mărturie în legătură cu

fapte care ar putea conduce la urmărirea penală a unei infracțiuni comise fie de martor, fie de o persoană cu care acesta are legături în sensul articolului 401 alineatul (2) din Codul de procedură civilă, sau care s-ar putea reflecta asupra onoarei martorului sau asupra onoarei unei astfel de persoane,

fapte care constituie un secret profesional.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care se înfățișează, însă refuză să depună mărturie, chiar și atunci când i se solicită acest lucru, poate fi obligat de către instanță la plata unei amenzi.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Următoarele persoane nu pot fi audiate în calitate de martori:

preoții, în legătură cu oricare aspect de care au luat cunoștință sub secretul spovedaniei;

persoanele care, la momentul evenimentelor în cauză, nu au avut capacitatea mentală de a le înțelege sau se află în imposibilitatea de a comunica ceea ce au perceput;

persoanele care, la momentul evenimentelor în cauză, se aflau într-o stare de tulburare psihică care a limitat efectiv capacitatea lor de judecată și voința acestora sau care se află într-o astfel de stare atunci când urmează să fie audiate;

avocați, notari, medici, farmaciști, asistenți medicali, moașe, asistenți ai acestora, precum și avocatul părții, în ceea ce privește faptele care le-au fost destăinuite sau de care au luat cunoștință în cadrul exercitării profesiei lor pentru care au obligația de confidențialitate, cu excepția cazului în care persoana care li s-a destăinuit și față de care aceștia au obligația de confidențialitate le permite să depună mărturie;

funcționarii publici și personalul militar în ceea ce privește faptele pentru care au obligația de confidențialitate, cu excepția cazului în care ministrul de resort le permite să fie audiați;

persoanele care ar putea avea un interes în rezultatul procesului.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Înainte de a fi audiat, martorul trebuie să depună un jurământ (prin depunerea unui jurământ religios sau printr-o declarație solemnă). Martorii sunt audiați separat, putând fi confrunțați cu alți martori sau cu părțile numai dacă acest lucru este considerat esențial. Martorii depun mărturie oral. Martorii trebuie să declare modul în care au luat cunoștință de faptele pe care le afirmă și, în cazul mărturiilor indirecte, aceștia trebuie să precizeze persoana care le-a dat informațiile respective. Instanța poate să respingă întrebările adresate martorilor de către părți sau de avocații lor în cazul în care acestea sunt în mod evident inutile sau irelevante și aceasta declară încheiată audierea unui martor atunci când consideră că martorul în cauză a declarat tot ceea ce cunoștea cu privire la faptele care trebuie dovedite. Instanța poate decide organizarea unei videoconferințe într-o anumită cauză, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți. Instanța decide dacă acceptă sau nu o astfel de cerere după ce stabilește dacă utilizarea tehnologiei este necesară pentru buna desfășurare a procedurii. Având în vedere împrejurările cauzei, instanța poate aproba o cerere de organizare a unei videoconferințe, solicitând în același timp garanții suplimentare pentru buna desfășurare a procedurii. Judecătorul, grefierul și celelalte persoane care participă la videoconferință trebuie să fie prezente în sălile respective înainte de ora de conectare programată. Instanța va examina de la caz la caz dacă este necesară prezența unui judecător în cealaltă locație. Echipamentul este gestionat de către judecător sau de către personalul autorizat al instanței. În cazul unei autorități consulare, echipamentul este gestionat de o persoană autorizată de către șeful delegației. O audiere prin videoconferință este realizată în conformitate cu dispozițiile din Codul de procedură civilă care reglementează etapa judiciară în cauză. Judecătorul stabilește numărul de persoane care pot fi prezente în săli. Acesta procedează la audiere și oferă orientările necesare pentru persoanele care sunt prezente în ambele locuri. Fiecare membru al instanței sau participant la proces are dreptul, cu aprobarea judecătorului care efectuează audierea, să adreseze întrebări părților, martorilor și experților prezenți. În scopul stabilirii identității

persoanei din sala aflată la distanță, judecătorul este asistat de grefier sau de o persoană aflată în acel loc la distanță care a fost autorizată de către consul. Judecătorul care efectuează audierea decide când se încheie videoconferința. Audierea martorilor, a experților și a părților prin videoconferință este considerată a avea loc în fața instanței și are aceeași forță probantă ca o audiere în ședință publică.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța poate examina doar probele legale. Conceptul de probe „legale” (*nómima endeiktiká méssa*) include mijloacele prin care au fost obținute probele. Probele obținute în mod ilegal sunt ilegale și nu sunt luate în considerare.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da, audierea părților este acceptată ca mijloc de probă.

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe, acest stat membru a specificat alte autorități care sunt competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului? În caz afirmativ, în cadrul căror proceduri au competența de a obține probe? Acestea pot doar solicita obținerea de probe sau pot și să contribuie la obținerea de probe pe baza unei cereri din partea unui alt stat membru? A se vedea, de asemenea, notificarea în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

Grecia nu a desemnat nicio altă autoritate competentă să obțină probe în cadrul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului.

Ultima actualizare: 11/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page [es](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Spania

1 Sarcina probei

Pentru ca un drept să fie recunoscut în fața unei instanțe, acesta trebuie probat. Acest lucru presupune recurgerea la o activitate procedurală, ale cărei etape și termene sunt reglementate.

Părțile care participă la procedură trebuie să dovedească faptele pe care le invocă și pe care își întemeiază pretențiile. Prin urmare, reclamantul trebuie să furnizeze probe ale faptelor invocate în cererea sa, în timp ce pârâtul trebuie să poată fi în măsură să dovedească fapte prin care să împiedice, să anuleze sau să atenueze eficacitatea juridică a faptelor invocate împotriva sa.

Partea care are sarcina probei suportă consecințele prejudiciabile ale lipsei de probe. Astfel, dacă, atunci când trebuie să se pronunțe hotărârea sau o decizie similară, partea nu a dovedit faptele pe care le invocă, instanța îi va respinge pretențiile. Pentru a imputa lipsa de probe cu privire la un anumit fapt oricăreia dintre părți, instanța va ține seama de ușurința cu care fiecare parte poate dovedi faptul respectiv.

Este esențial ca toate persoanele care doresc să recurgă la judecată să analizeze în prealabil șansele lor de a putea dovedi ceea ce afirmă, pentru a evita pierderea de timp și de bani (cheltuieli judiciare) dacă nu sunt în măsură să facă acest lucru. În acest scop, este necesar ca acestea să dețină câteva cunoștințe, chiar dacă foarte generale și de bază, cu privire la normele care reglementează etapa probatorie a procedurii.

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În legislația spaniolă, etapa probatorie este reglementată prin capitolele V și VI de la titlul I, volumul II (articolele 281-386) din Codul de procedură civilă (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) (Legea 1/2000 din 7 ianuarie 2000). Codul de procedură civilă conține observații generale privind probele în secțiunea XI din introducere (cunoscută, de fapt, sub denumirea de preambul) care pot prezenta interes pentru orice persoană ce dorește să afle modul în care legiuitorul spaniol reglementează etapa probatorie a procedurii.

Anumitor proceduri li se aplică norme speciale privind obținerea probelor, diferite de normele generale, cum ar fi cele care implică minori sau relații de familie. Probele pot fi obținute, de asemenea, la instanța de al doilea grad de jurisdicție (*Juzgado de Segunda Instancia*). Acestea sunt, în mod normal, probe care nu au putut fi obținute la instanța de prim grad de jurisdicție (*Juzgado de Primera Instancia*) din motive care nu sunt imputabile reclamantului.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În mod tradițional, se face distincție la nivel teoretic între dovedirea faptelor și dovedirea legii deși, în realitate, legea nu este o chestiune care trebuie dovedită, întrucât aceasta trebuie să fie cunoscută de către judecător. O excepție este legea străină, a cărei dovedire ar putea fi necesară. Proba legii străine este reglementată de Legea privind cooperarea judiciară internațională în materie civilă (*Ley de cooperación jurídica internacional en materia civil*), conform căreia judecătorul poate solicita rapoarte cu privire la o chestiune care ține de legea străină, în mod normal prin intermediul autorității centrale spaniole. În cazul în care legea străină nu este dovedită, poate fi aplicată legea spaniolă, deși judecătorul va face uz de această competență doar în circumstanțe excepționale.

Nu este necesar să se dovedească fapte care sunt complet și general cunoscute sau fapte cu privire la care părțile sunt de acord, cu excepția cazurilor în care obiectul procedurii este mai presus de controlul părților; cu alte cuvinte, procedurile referitoare la capacitatea juridică a persoanelor, filiație, căsătorie și minori.

Prezumțiile prevăzute de lege exonerează partea care beneficiază de prezumție de obligația dovedirii faptului prezumat. În cazul unor astfel de prezumții, proba contrară este admisă, cu excepția cazului în care acest lucru este în mod expres interzis prin lege. Presumțiile prevăzute de lege includ deținerea în comun a bunurilor și a sumelor achiziționate de oricare dintre soți sau de ambii soți după căsătorie, cu excepția cazului în care se poate demonstra că acestea aparțin în mod exclusiv unuia dintre soți, prezumția că soții locuiesc împreună și prezumția că o persoană dispărută trăiește până la momentul în care este declarat decesul acesteia.

Ca regulă generală, lipsa de răspuns a pârâtului la cererea introductivă și neînfațșarea acestuia nu-l exonerează pe reclamant de sarcina probei pentru faptele pe care își întemeiază pretențiile. Cu toate acestea, există excepții atunci când lipsa obiecțiilor din partea pârâtului are drept rezultat pronunțarea de către judecător a unei hotărâri în favoarea pretențiilor reclamantului. Acest lucru se întâmplă, de exemplu, în procedurile cu privire la cererile cu valoare redusă, precum și în procedurile de evacuare ca urmare a neplății.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Faptele invocate de părți în cererea introductivă și în memoriul în apărare trebuie să fie dovedite, iar instanța trebuie să efectueze propria evaluare pe baza împrejurărilor cauzei, ținând seama de toate probele obținute și de natura acestora (de exemplu, un document public nu are aceeași valoare ca o declarație a uneia dintre părți). Evaluarea elementelor de probă și motivele care stau la baza concluziilor la care ajunge judecătorul trebuie să fie prezentate în hotărâre. Pe lângă probele directe, există, de asemenea, probe indirecte, ceea ce înseamnă că, odată ce un fapt a fost recunoscut sau pe deplin dovedit, instanța poate considera că un alt fapt este adevărat cu condiția să existe o legătură directă și exactă între cele două fapte. Instanța trebuie să precizeze în decizie raționamentul pe care l-a aplicat pentru a ajunge de la faptul dovedit la faptul prezumat.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Pe baza principiului conform căruia instanța trebuie să se pronunțe numai cu privire la aspectele cu care a fost sesizată (*principio dispositivo*), care reglementează procedurile civile, părțile trebuie să propună instanței elementele de probă pe care intenționează să le prezinte în cursul procedurii. Cu toate acestea, instanța poate hotărî din proprie inițiativă că anumite elemente de probă pot fi obținute doar în cazurile prevăzute de lege. Astfel, în cursul audierii preliminare în procedura civilă de drept comun, dacă judecătorul consideră că elementele de probă propuse de părți nu sunt suficiente pentru a clarifica faptele în litigiu, acesta poate să informeze părțile despre faptul care ar putea fi afectat de insuficiența elementelor de probă și să indice, de asemenea, probele pe care părțile le pot prezenta.

În cadrul procedurilor referitoare la capacitatea juridică a persoanelor, filiație, căsătorie și minori, judecătorul poate, indiferent de probele pe care părțile sau parchetul le solicită, să obțină toate probele pe care le consideră necesare pentru a se pronunța în cauză în funcție de tipul de procedură în cauză.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În procedurile orale (creanțe de până la 6 000 EUR), ulterior propunerii și admiterii probelor în cursul audierii, judecătorul va proceda la obținerea probelor în cadrul procedurii propriu-zise.

În procedurile ordinare (creanțe în valoare de peste 6 000 EUR), ulterior admiterii probelor în cadrul audierii preliminare (în care sunt soluționate, de asemenea, aspectele procedurale), este stabilită o dată pentru procedură, iar obținerea probelor este amânată până la data respectivă. Părțile sunt citate să facă declarații, martorii pe care părțile nu au putut să îi aducă în instanță sunt citați, experții sunt citați atunci când părțile doresc să obțină clarificări sau explicații privind avizele emise și sunt contactate instituțiile care dețin documentele pe care părțile nu au putut să le includă în cerere și în memoriul în apărare, cu condiția ca părțile să fi indicat arhivele unde se află documentele. Orice element de probă care nu este necesar să fie obținut în cursul procedurii (cum ar fi deplasări în anumite locuri) este obținut înainte de procedură. În cazul în care singurele elemente de probă admise în audierea preliminară sunt înscrisuri, iar acestea nu au fost contestate, sau atunci când este prezentat un raport de expertiză și niciuna dintre părți nu a solicitat prezența expertului la audierea preliminară, instanța va pronunța o hotărâre în urma audierii preliminare, fără a trebui să stabilească o dată pentru procedură.

Regula generală este aceea că probele sunt obținute de același judecător sau aceeași instanță care instrumentează cauza, inclusiv atunci când martorul nu locuiește în localitatea respectivă și trebuie să se deplaseze la sediul instanței în ziua când este citat (cu dreptul de a solicita o compensație corespunzătoare de la partea care l-a propus, în cuantumul stabilit de grefa instanței și fără a aduce atingere dreptului ulterior al părții respective de a le solicita de la partea adversă în cazul în care acestea i se acordă cheltuieli judiciare). Numai în cazuri excepționale, cum ar fi distanța semnificativă, poate fi solicitată asistență judiciară în vederea efectuării declarației la instanța din locul de reședință al martorului. În acest caz, se adresează o scrisoare de cerere celeilalte instanțe (la nivel național) sau este folosit un mecanism instituit prin normele privind cooperarea judiciară internațională, în funcție de locul unde urmează să fie efectuată declarația. În acest din urmă caz, părțile trebuie să predea în scris întrebările care trebuie adresate. Videoconferința este utilizată din ce în ce mai mult și, în astfel de cazuri, nu este necesar să se formuleze întrebări în avans. Este suficient să se solicite o videoconferință de la instanța locului unde urmează să fie efectuată aceasta.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Probele referitoare la fapte incontestabile sau probele care nu sunt relevante pentru obiectul procedurii nu vor fi admise, și nici probele care, în conformitate cu anumite norme și criterii rezonabile, nu vor contribui la clarificarea faptelor în litigiu. În niciun caz, instanța nu va admite nicio probă care este obținută în mod ilegal, care contravine drepturilor fundamentale sau care necesită sprijinul instanței pentru obținerea documentelor aflate la dispoziția părților.

În general, elementele de probă trebuie să fie propuse în cadrul procedurii orale sau în cadrul audierii preliminare. Probele propuse tardiv nu vor fi admise. În cadrul procedurilor care implică capacitatea juridică, relațiile de familie și minorii, pot fi prezentate noi fapte după prezentarea cererii introductive și a memoriului în apărare, în special la instanța de al doilea grad de jurisdicție, atunci când se introduce o cale de atac împotriva hotărârii sau atunci când este contestată calea de atac. Noi elemente de probă pot fi propuse în astfel de cazuri, cu condiția ca să nu fi început termenul pentru emiterea hotărârii. În alte proceduri, atunci când perioada de depunere a argumentelor s-a încheiat și apare un nou fapt semnificativ, părțile pot aduce acest fapt la cunoștința instanței, în scris, și, de asemenea, pot să solicite obținerea de probe în cazul în care cealaltă parte nu recunoaște veridicitatea faptului.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Mijloacele de probă care pot fi utilizate în cadrul procedurilor sunt: audierea părților, documente publice, documente private, avize ale experților, cercetarea judiciară, audierea martorilor și mijloacele de reproducere de cuvinte, sunete și imagini, precum și instrumentele care permit stocarea, accesarea și reproducerea de cuvinte, date, cifre și operații matematice efectuate în scopuri contabile sau pentru alte scopuri care sunt relevante pentru procedură.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

DEPOZIȚIILE MARTORILOR: nu este necesar să se menționeze martorii în cererea introductivă sau în memoriul în apărare, întrucât, în cadrul procedurii orale, fiecare parte trebuie să se prezinte la data indicată pentru audiere, împreună cu persoanele care urmează să depună mărturie în cadrul procedurilor. Părțile trebuie să solicite instanței să citeze martorii pe care acestea nu au fost în măsură să-i aducă în instanță, obligându-i să se prezinte în termen de trei zile de la primirea citației. În procedura ordinară, martorii sunt identificați în cadrul audierii preliminare, în care, pe lângă aspectele procedurale, sunt stabilite faptele în litigiu din speță, precum și elementele de probă aferente propuse și admise.

Mărturiile martorilor sunt întotdeauna orale și sunt depuse în ziua procedurii (precum și clarificările considerate necesare care urmează să fie solicitate din partea experților). Cu toate acestea, există o excepție de la această regulă privind audierea martorilor: atunci când este necesar ca persoanele juridice sau entitățile publice să furnizeze informații privind faptele importante din procedură, însă nu este necesar să se audieze persoane fizice în mod individual. În acest caz, în locul unei declarații orale, este transmisă entității o listă cu întrebările la care părțile doresc să obțină un răspuns și pe care judecătorul le consideră pertinente. Răspunsul este prezentat în scris.

MĂRTURII ALE EXPERȚILOR: avizele experților sunt întotdeauna prezentate în scris. După prezentarea acestora și după citirea celor ale celeilalte părți, părțile trebuie să decidă dacă este necesar ca expertul să se prezinte în cadrul procedurii pentru a oferi eventualele clarificări sau explicații care ar putea fi necesare.

În cazul în care părțile doresc să facă uz de mărturia expertului, avizul expertului pe care părțile își întemeiază pretențiile trebuie să fie prezentat împreună cu cererea introductivă sau memoriul în apărare, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil, caz în care acestea trebuie să indice avizele pe care

intenționează să le utilizeze. În plus, acestea trebuie să prezinte avizele de îndată ce sunt disponibile și, în orice caz, cu cinci zile înainte de începerea audierii preliminare în cadrul procedurii ordinare sau cu cinci zile înainte de audierea în cadrul procedurii orale. Cu toate acestea, părțile pot solicita numirea unui expert în momentul depunerii cererii introductive sau a memoriului în apărare, caz în care avizul este emis ulterior (de regulă, în perioada cuprinsă între audierea preliminară și procedură, însă cu suficient timp înainte pentru ca părțile să îl poată studia înainte de audiere).

O persoană intermediară între martor și expert este martorul expert, care este un martor capabil să furnizeze informații cu privire la chestiuni tehnice referitoare la procedură. În mod normal, martorii experți sunt autorii rapoartelor prezentate împreună cu cererea introductivă sau cu memoriul în apărare ca probe cu înscrisuri și nu ca mărturii ale experților.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Da. Documentele publice oferă proba deplină a faptului, a actului sau a stării de fapt pe care acestea le descriu, precum și a datei la care au fost întocmite documentele și a identității notarilor și a persoanelor implicate în întocmirea acestora. În cazul în care autenticitatea unui document oficial este contestată, acesta se verifică și se compară cu originalul, oriunde s-ar afla. Cu toate acestea, următoarele documente constituie probe juridice depline fără a fi necesară verificarea sau compararea, cu excepția cazului în care există probe care dovedesc contrariul sau o comparație a scrisului de mână, dacă este posibil: documentele publice vechi pentru care nu există un protocol notarial și oricare document al cărui original lipsește sau pentru care nu există nicio înregistrare în scopul verificării sau comparării.

Documentele private constituie, de asemenea, probe depline în cadrul procedurilor atunci când acestea nu sunt contestate de partea pentru care acestea sunt prejudiciabile. În cazul în care un document privat este contestat, partea care l-a prezentat poate să solicite o comparare a scrisului de mână sau oricare alte mijloace de probă care să verifice autenticitatea acestuia. În cazul în care nu este posibil să se facă dovada autenticității documentului privat, acesta va fi evaluat în conformitate cu normele criticii pertinente, care sunt respectate, de asemenea, în evaluarea celorlalte probe obținute. În cazul în care, ca urmare a unei contestații, se dovedește că documentul este autentic, partea care l-a contestat poate fi obligată să suporte nu doar costurile implicate, ci și o amendă.

În sfârșit, în cazul în care celelalte elemente de probă nu demonstrează altfel, hotărârea va considera adevărate orice fapte pe care o parte le-a recunoscut ca atare în declarația sa dacă partea respectivă a participat personal la acestea și stabilirea lor ca fiind adevărate este pe deplin prejudiciabilă pentru aceasta.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În principiu, nu există nicio regulă care să indice elementele de probă care trebuie utilizate pentru a dovedi anumite fapte, însă este logic ca, de exemplu, în cazul unei cereri privind o anumită sumă de bani care decurge din relațiile comerciale dintre părți, existența sau achitarea creanței să fie determinate, în principiu, cu ajutorul unor înscrisuri. Mărturiile experților vor fi solicitate atunci când sunt necesare cunoștințe științifice, artistice, tehnice sau practice pentru evaluarea faptelor sau a împrejurărilor care sunt relevante pentru chestiunea în cauză sau pentru a obține o mai mare certitudine cu privire la acestea.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Martorii care sunt citați sunt obligați să se înfățișeze la procedura sau la audierea indicată. În cazul în care nu fac acest lucru, aceștia sunt obligați să plătească o amendă cuprinsă între 180 EUR și 600 EUR, sub rezerva unei perioade de cinci zile pe parcursul căreia pot fi audiați. În cazul în care martorul nu se prezintă atunci când este citat pentru a doua oară, sancțiunea nu mai este doar o amendă: martorul se face vinovat de sfidarea instanței, fiind avertizați de la bun început în această privință.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Principiul general care obligă martorii să depună mărturie nu se aplică martorilor care, din cauza statutului sau a profesiei lor, au obligația de a păstra secrete faptele cu privire la care sunt interogați, caz în care aceștia trebuie să menționeze acest lucru, prezentând motivele, iar instanța, luând în considerare motivele pentru refuzul de a depune mărturie, va decide cum se va proceda în ceea ce privește audierea lor și poate să îi exonereze de obligația de a răspunde. În cazul în care martorul este exonerat de obligația de a răspunde, acest lucru trebuie să fie înregistrat.

În cazul în care martorul afirmă că faptele cu privire la care acesta este interogat se referă la un aspect care a fost declarat sau clasificat legal ca fiind confidențial, instanța va putea, în cazurile în care consideră că acest lucru este necesar în interesul administrării justiției, să solicite organismului competent, din proprie inițiativă, un document oficial care să ateste acest lucru. După ce instanța a verificat că afirmația privind confidențialitatea este corectă, aceasta va dispune ca documentul să fie înregistrat, inclusiv chestiunile care intră sub incidența secretului oficial.

În plus, înainte de declarațiile lor, martorii trebuie să fie chestionați de către instanță în ceea ce privește situația lor personală (legături de rudenie sau de prietenie cu părțile sau de adversitate cu acestea, interesul personal în cauză etc.) și, având în vedere răspunsurile acestora, părțile pot prezenta instanței observații privind imparțialitatea martorilor.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Martorii sunt obligați să se înfățișeze dacă sunt citați de instanță și sunt obligați să depună un jurământ sau să se angajeze că vor spune adevărul, fiind avertizați cu privire la sancțiunile prevăzute pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă în cadrul unei proceduri civile. Martorii sunt obligați să depună mărturie în modul prevăzut la articolul 366 din Codul de procedură civilă. În cazul în care un martor refuză să depună mărturie, acesta ar putea fi pasibil de sfidarea instanței și obligat la plata unei amenzi sau, în funcție de gravitate, refuzul ar putea constitui eventual o infracțiune.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Oricine poate fi martor, cu excepția persoanelor definitiv private de capacitatea de judecată sau de utilizarea simțurilor acestora (văz, auz etc.) cu privire la fapte pe care acestea le-ar putea cunoaște doar utilizând aceste simțuri.

Minorii sub vârsta de paisprezece ani pot avea calitatea de martori în cazul în care, în opinia instanței, aceștia au nivelul necesar de maturitate pentru a ști și pentru a spune adevărul.

În conformitate cu legislația spaniolă, noțiunea tradițională de martor se referă la persoane fizice, însă acest fapt nu împiedică reprezentanții legali ai persoanelor juridice să se înfățișeze în calitate de martori pentru a furniza informații cu privire la faptele cu care sunt familiarizați datorită poziției lor. În cazul persoanelor juridice și al entităților publice, posibilitatea de a informa instanța în scris este prevăzută în mod expres, astfel cum s-a menționat deja (articolul 381 din Codul de procedură civilă).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Întrebările care au fost admise de instanță sunt adresate direct de către avocații părților, începând cu partea care a propus martorul. După ce s-a răspuns la întrebările adresate de avocatul părții care a propus depoziția martorului respectiv, avocații oricăreia dintre celelalte părți pot să adreseze martorului oricare alte întrebări pe care aceștia le consideră utile pentru clarificarea faptelor. De asemenea, judecătorul poate interoga martorul pentru a obține clarificări și informații suplimentare.

Din proprie inițiativă sau la cererea oricăreia dintre părți, instanța poate permite unui martor care a făcut o declarație care contrazice în mod grav declarația unui alt martor sau a oricăreia dintre părțile audiate anterior să fie confruntat cu martorul sau partea respectivă.

Martorul poate fi audiat prin videoconferință dacă se solicită acest lucru și instanța este de acord. Se va recurge la aceasta atunci când declarația prin videoconferință este modalitatea cea mai potrivită și proporțională de obținere a probelor având în vedere împrejurările implicate (în principal, distanța semnificativă între reședința martorului și sediul instanței), garantând întotdeauna principiul contradictorialității și dreptul la apărare al părților.

3 Evaluarea probelor

Aceasta este activitatea prin care judecătorul determină eficacitatea elementelor de probă luate în ansamblu, în conformitate cu normele criticii pertinente. Cu toate acestea, astfel cum s-a indicat mai sus, există anumite tipuri de probe a căror evaluare este stabilită prin lege; de exemplu, în ceea ce privește documentele cu caracter public și privat și audierea părților, în unele cazuri.

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Elementele de probă care au fost obținute în mod ilegal nu pot fi admise. În plus, probele obținute în mod direct sau indirect prin încălcarea drepturilor sau a libertăților fundamentale nu produc efecte. Prin urmare, aceste probe vor fi ignorate de către instanță în momentul pronunțării hotărârii cu privire la cauză. În cazul în care una dintre părți consideră că drepturile fundamentale au fost încălcate în momentul obținerii sau al descoperirii oricăror probe care au fost admise, aceasta trebuie să declare imediat acest lucru, notificând celelalte părți, după caz. Ulterior, judecătorul va decide cu privire la legalitatea acestor probe.

În cazul în care judecătorul însuși consideră că un drept fundamental a fost încălcat în momentul obținerii probelor, acesta va respinge probele *ex officio*. Acest aspect, care poate fi invocat, de asemenea, din oficiu de către instanță, va fi soluționat în cadrul procedurii sau, în cazul procedurii orale, la începutul audierii, înainte de a începe obținerea probelor.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

În cazul în care o parte este chemată să depună mărturie de către cealaltă parte, evaluarea declarației acesteia va depinde de conținutul răspunsurilor date. Astfel, în cazul în care celelalte elemente de probă nu demonstrează altfel, hotărârea va considera adevărate orice fapte pe care o parte le-a recunoscut ca atare dacă partea respectivă a participat personal la acestea, iar stabilirea lor ca fiind adevărate este pe deplin prejudiciabilă pentru aceasta. În toate celelalte privințe, instanța va evalua conținutul declarației în conformitate cu normele criticii pertinente.

De asemenea, instanța poate accepta ca adevărate fapte personale cu privire la părți dacă acestea nu se prezintă pentru a depune mărturie sau, deși se prezintă, refuză să depună mărturie sau oferă răspunsuri evazive, cu condiția ca acestea să fie fapte la care partea audiată a participat personal, iar stabilirea lor ca fiind adevărate ar fi integral sau parțial de natură să-i producă un prejudiciu. În plus, partea care nu se înfățișează este pasibilă de o amendă cuprinsă între 180 EUR și 600 EUR.

Ultima actualizare: 30/10/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: have already been translated.

Obținerea probelor - Franța

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Conform articolului 1353 din Codul civil (*Code civil*), persoana care solicită executarea unei obligații trebuie să dovedească existența acesteia. În schimb, persoana care pretinde că obligația a încetat trebuie să dovedească stingerea obligației.

Fiecare dintre părțile la litigiu trebuie, în principiu, să prezinte dovezi ale faptelor invocate. De exemplu, articolul 9 din Codul de procedură civilă (*Code de procédure civile*) prevede că: „Fiecare parte trebuie să dovedească, potrivit legii, faptele necesare pentru a obține câștig de cauză”.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În anumite cazuri, există prezumții care acordă derogări de la obligația de a furniza dovezi cu privire la un fapt care este imposibil sau dificil de stabilit.

Într-o anumită măsură, prezumțiile legale inversează sarcina probei care revine persoanei chemate să dovedească existența faptului invocat. În general, se consideră că prezumțiile sunt „simple”: prin urmare, pot fi furnizate probe pentru a le răsturna. De exemplu, în cazul în care un copil este născut în timpul căsătoriei, soțul mamei este prezumat a fi tatăl, însă poate fi introdusă o acțiune în justiție pentru a contesta paternitatea.

În cazuri mai rare, prezumțiile sunt declarate „irefragabile”: în acest caz, nu sunt admisibile probe contrare.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța nu își poate întemeia decizia decât pe fapte dovedite sau necontestate.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Instanța poate lua măsuri de cercetare judecătorească la solicitarea uneia dintre părți, dar și din proprie inițiativă.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cazul în care instanța ia măsuri de cercetare judecătorească la cererea uneia dintre părți, grefa instanței informează tehnicianul desemnat cu privire la domeniul de competență al misiunii sale; acesta din urmă invită apoi părțile să fie prezente la toate operațiunile ulterioare. În cazul în care este necesară mărturia unui expert, aceasta va fi inițiată doar după ce partea relevantă a depus o sumă de bani (un depozit) stabilită de către instanță, care va garanta plata expertului. Toate măsurile de cercetare judecătorească sunt efectuate în prezența părților.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate să refuze o cerere de efectuare a unor măsuri de cercetare judecătorească pe motiv că aceasta ar avea efectul de a compensa lipsa de acțiune a părții căreia îi revine sarcina probei sau pe motiv că acestea nu sunt necesare.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Dreptul civil francez face o distincție în acest sens. În ceea ce privește faptele juridice (de exemplu, un accident), probele sunt discreționare și, prin urmare, pot fi furnizate prin orice mijloace (documente, depoziții ale martorilor etc.). În ceea ce privește actele juridice (contract, donație etc.), în principiu sunt necesare probe scrise, însă legea permite excepții (de exemplu, pentru actele referitoare la o sumă sub o anumită valoare, definită prin decret, sau în cazul

în care este imposibilă prezentarea unui document scris). Ar trebui precizat că între comercianți se aplică regula probelor prin orice mijloace, inclusiv în ceea ce privește actele juridice.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Depozițiile martorilor pot fi obținute în două forme diferite: oral, prin intermediul unei proceduri investigative, sau în scris, sub forma declarațiilor care trebuie să respecte un anumit grad de formalism. Declarația scrisă trebuie să menționeze, în special, identitatea martorului și, dacă este cazul, relațiile acestuia de familie sau relația prin căsătorie, subordonare, colaborare sau comunitate de interese cu una dintre părți. În declarație se indică, de asemenea, că aceasta a fost întocmită pentru a fi folosită în cadrul procedurilor judiciare și că autorul acesteia este conștient de faptul că mărturia mincinoasă implică riscul unor sancțiuni penale. De asemenea, este posibil să se depună mărturie sub forma declarațiilor sub jurământ. (Acestea sunt documente întocmite de un judecător sau un funcționar public care conțin declarațiile făcute de mai mulți martori cu privire la faptele care trebuie dovedite.)

Avizul expertului diferă de depoziția martorilor, întrucât acesta reprezintă o măsură de cercetare judecătorească ce constă în încredințarea, către o persoană deosebit de competentă, a sarcinii de a furniza un aviz cu caracter pur tehnic, după ce părțile au fost invitate să furnizeze explicații. Expertul emite un aviz, oral sau în scris. Avizele scrise sunt întocmite sub forma unui raport care cuprinde, în special, observațiile scrise ale părților. Avizul expertului nu are caracter obligatoriu pentru instanță.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Un act autentificat, întocmit de un funcționar public (notar public, executor judecătoresc) în cadrul atribuțiilor sale este considerat autentic, cu excepția cazului în care se invocă falsificarea acestuia.

Înscrisul sub semnătură privată (un document întocmit și semnat personal de părți, fără intervenția unui funcționar public) este considerat autentic doar în absența unor probe contrare.

Mărturia și celelalte metode de obținere a probelor sunt lăsate la aprecierea instanței.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Astfel cum se menționează la punctul 2.4, probele scrise sunt necesare pentru a dovedi întocmirea unui document juridic cu o valoare de peste 1 500 EUR.

În schimb, proba unui fapt juridic se poate prezenta sub diferite forme.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Fiecare persoană are obligația să sprijine realizarea justiției pentru aflarea adevărului.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Persoanele aflate în posesia unor informații obținute în cadrul exercitării profesiei lor și care intră sub incidența secretului profesional trebuie să refuze să depună mărturie, în caz contrar acestea fiind pasibile de o sancțiune penală. În plus, martorii pot refuza în mod selectiv să depună mărturie în cazul în care pot dovedi existența unui impediment just (de exemplu, imposibilitatea de a călători, boală, motive profesionale etc.). Instanța va evalua legitimitatea unui astfel de impediment.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Martorii care nu se prezintă în instanță și cei care, fără un motiv legitim, refuză să depună mărturie sau să depună un jurământ pot fi obligați la plata unei amenzi civile de până la 3 000 EUR.

De asemenea, trebuie subliniat faptul că mărturia mincinoasă se pedepsește ca infracțiune.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Orice persoană poate fi audiată ca martor, cu excepția părților și a persoanelor care nu pot depune mărturie în instanță, printre care se numără persoanele cu decăderi din drepturi civile (minori și adulți protejați) sau cu anumite condamnări penale (privare de drepturi civile). Instanța poate, cu toate acestea, să le adreseze întrebări în scop informativ, fără a le solicita depunerea unui jurământ. De asemenea, descendenții soților nu pot niciodată să fie audiați sau să depună mărturie în procedurile de divorț sau de separare legală.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Judecătorul efectuează audierea martorilor și le adresează întrebări. Atât timp cât sunt prezente, părțile nu pot să întrerupă martorii sau să li se adreseze în mod direct, pentru a nu-i influența. În cazul în care judecătorul consideră necesar, acesta va pune întrebările pe care părțile doresc să le adreseze martorilor. Nimic nu împiedică judecătorul să efectueze o înregistrare audio, video sau audiovideo a măsurilor de cercetare judecătorească, în cazul în care circumstanțele impun acest lucru (în caz de separare geografică).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța nu va admite nicio probă obținută prin mijloace frauduloase (cameră video ascunsă, înregistrarea unei convorbiri telefonice fără acordul vorbitorului etc.) sau într-un mod care nu respectă viața privată.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Declarațiile părților aflate în litigiu nu au valoare probatorie.

Ultima actualizare: 07/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page [\[hr\]](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: [\[en\]](#) have already been translated.

Obținerea probelor - Croația

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Normele privind obținerea probelor și prezentarea, selectarea, colectarea, examinarea și evaluarea elementelor de probă în procedurile civile sunt prevăzute la articolele 219-276 din Codul de procedură civilă (*Zakon o parničnom postupku*) [*Narodne novine* (NN; Monitorul Oficial al Republicii Croația) nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – text consolidat, 25/13, 89/14 – Decizia Curții Constituționale a Republicii Croația (*Ustavni sud Republike Hrvatske*), 70/19 și 80/22 (ZPP)].

Regula generală este că fiecare parte trebuie să stabilească faptele și să prezinte elementele de probă pe care se întemeiază cererea sa sau prin care aceasta contestă declarațiile și probele furnizate de partea adversă, ceea ce înseamnă că, în dreptul procesual (civil) croat, principiul dreptului de a fi audiat prevalează în ceea ce privește stabilirea faptelor și prezentarea probelor.

Prin urmare, fiecare parte trebuie să demonstreze veridicitatea declarațiilor privind existența unor fapte care sunt favorabile acesteia, pe care se bazează cererea sa (și obiecțiile), cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

Ca regulă generală, instanța este autorizată să stabilească doar faptele pe care părțile le-au expus și să țină seama numai de elementele de probă pe care părțile le-au prezentat. Prin excepție, instanța este autorizată (și obligată) să stabilească fapte pe care părțile nu le-au expus și să obțină probe pe care părțile nu le-au prezentat numai în cazul în care aceasta suspectează că părțile intenționează să susțină cereri pe care nu sunt îndreptățite să le susțină. În cazul în care, pe baza probelor prezentate (articolul 8 din ZPP), instanța nu poate stabili un fapt cu certitudine, aceasta va decide cu privire la existența faptului respectiv aplicând normele privind sarcina probei.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Probele care trebuie aduse se referă la toate faptele importante pentru pronunțarea unei hotărâri.

Nu este necesar să se dovedească faptele pe care o parte le-a recunoscut în fața instanței pe durata procedurii, însă instanța poate să dispună prezentarea de probe pentru faptele respective în cazul în care consideră că, prin recunoașterea acestora, partea dorește să susțină o pretenție pe care nu este îndreptățită să o susțină (articolul 3 al treilea paragraf din ZPP).

În plus, normele juridice sunt exceptate de la a fi probate, întrucât acestea intră sub incidența normei conform căreia se consideră că instanța cunoaște legea (*iura novit curia*).

Nu este necesar să se dovedească faptele notorii. Cu toate acestea, este admisibil să se demonstreze că un anumit fapt nu este notoriu.

Faptele a căror existență este presupusă prin lege nu trebuie să fie dovedite, însă se poate dovedi că acestea nu există, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. În consecință, normele privind prezumțiile relative (*praesumptiones iuris*) facilitează probele, întrucât partea care invocă un fapt relevant din punct de vedere juridic nu are obligația să demonstreze existența unui astfel de fapt în mod direct; este suficient ca aceasta să se bazeze pe o normă juridică generală inclusă într-o prezumție relativă, iar o parte care susține că norma generală inclusă în prezumția relativă nu poate fi aplicată într-un anumit caz trebuie să dovedească acest lucru.

Cu toate acestea, există cazuri în care legea nu permite dovedirea inexistenței unor fapte prezumate de lege (*praesumptiones iuris et de iure*), caz în care instanța este obligată să concluzioneze că faptul relevant din punct de vedere juridic în cauză există.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța are sarcina de a se convinge de existența sau inexistența faptelor de care depinde aplicarea legii. ZPP nu include dispoziții explicite privind probabilitatea, însă gradul de probabilitate trebuie să crească proporțional cu importanța acțiunii avute în vedere, ținând seama de stadiul procedurii în care o anumită chestiune procedurală este discutată și decisă și de consecințele procedurale care vor urma dacă se constată existența sau inexistența anumitor fapte.

În temeiul normei generale privind libera apreciere a probelor, instanța hotărăște, în conformitate cu propria convingere, care sunt faptele pe care le consideră dovedite, pe baza unei evaluări atente și riguroase a tuturor probelor, prezentate individual și în ansamblu, și luând în considerare rezultatele întregii proceduri.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Astfel cum s-a menționat anterior, procedura (civilă) croată este, în principal, contradictorie (*inter partes*), ceea ce înseamnă că părțile pot să colecteze fapte și să obțină probe din proprie inițiativă, iar instanța este autorizată să stabilească fapte care nu sunt expuse de către părți și să obțină probe numai în cazul în care aceasta suspectează că părțile intenționează să susțină pretenții pe care nu sunt îndreptățite să le susțină (articolul 3 al treilea paragraf din ZPP).

După ce a avut loc audierea preliminară, instanța adoptă o decizie prin care se finalizează procedura preliminară.

Instanța va finaliza procedura preliminară și va organiza și încheia ședința principală de judecată din cadrul audierii preliminare în cazul în care consideră că acest lucru este posibil având în vedere circumstanțele cauzei.

În cazul în care instanța consideră că nu este posibilă finalizarea procedurii preliminare și organizarea și încheierea ședinței principale de judecată din cadrul audierii preliminare, aceasta va elabora un plan de gestionare a procedurii.

Planul de gestionare a procedurii trebuie să conțină:

- rezumatul aspectelor de fapt și de drept în cauză;
- elementele de probă care permit stabilirea faptelor în cauză;
- termenul pentru obținerea elementelor suplimentare de probă necesare;
- termenul acordat părților pentru a depune comentarii scrise cu privire la observațiile părții adverse, precum și cu privire la constatările și avizele experților;
- data și ora ședinței principale de judecată.

În cazul în care, pentru ședința principală de judecată, sunt necesare mai multe audieri, instanța va consulta părțile înainte de a stabili datele și orele pentru toate audierile ulterioare pentru ședința principală de judecată, încercând, în același timp, să se asigure că procedura are o durată rezonabilă.

Instanța adoptă planul de gestionare a procedurii prin intermediul unei decizii, de obicei în prima ședință de judecată a procedurii. Înainte de adoptarea deciziei privind planul de gestionare a procedurii, instanța va permite părților să își exprime punctul de vedere cu privire la plan în cadrul unei ședințe de judecată.

În mod excepțional, în cazul în care una dintre părți nu este prezentă la ședința la care se discută planul de gestionare a procedurii, instanța poate stabili un plan de gestionare a procedurii fără consultarea părții absente.

Pe măsură ce litigiul avansează, instanța poate modifica planul de gestionare a procedurii, cu condiția să fi oferit părților posibilitatea de a-și face cunoscute punctele de vedere cu privire la această chestiune. În cazul în care modificările aduse planului nu afectează termenele de acțiune ale părților, instanța poate modifica planul fără consultarea prealabilă a părților.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Instanța hotărăște care dintre elemente de probă prezentate trebuie să fie obținute pentru a stabili faptele decisive.

În cazul în care instanța a acceptat probele propuse de părți, aceasta va începe, de regulă, cu acceptarea probelor respective.

În litigiile examinate de un complet de judecată (*vijeće*), probele sunt obținute în cadrul audierii principale în fața completului, însă acesta poate, din motive importante, să decidă ca anumite elemente de probă să fie obținute în fața președintelui completului de judecată sau a judecătorului instanței solicitate (judecătorul solicitat). În acest caz, o evidență a probelor obținute este citită în cadrul ședinței principale de judecată. Judecătorul unic sau președintele completului prezidează ședința principală de judecată, interoghează părțile și obține probele, însă instanța nu este obligată să respecte decizia privind desfășurarea audierii, ceea ce înseamnă, printre altele, că aceasta nu este obligată să respecte decizia de acceptare sau de respingere a propunerilor de probe prezentate de părți.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În temeiul dispozițiilor din ZPP, instanța respinge probele prezentate pe care nu le consideră relevante și precizează motivul respingerii în decizie. ZPP nu conține dispoziții speciale privind posibilitatea respingerii probelor inadmisibile sau a probelor care nu pot fi obținute într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor. Cu toate acestea, în litigiile în fața unei instanțe municipale (*općinski sud*) cu o valoare de maximum 10 000 HRK și în litigiile în fața unei instanțe comerciale (*trgovački sud*) cu o valoare de maximum 50 000 HRK, instanța poate, în cazul în care consideră că stabilirea unor fapte importante pentru soluționarea litigiului ar conduce la dificultăți și ar genera costuri disproporționate, să decidă cu privire la existența unor astfel de fapte pe baza unei evaluări libere, ținând seama de documentele pe care părțile le-au prezentat și de mărturiile acestora în cazul în care instanța a obținut probe prin audierea părților.

De asemenea, dispozițiile din ZPP prevăd un termen pentru expunerea de către părți a tuturor faptelor și pentru prezentarea propunerilor de probe. În cadrul procedurii civile de drept comun, fiecare parte trebuie, în cererea introductivă și în memoriul în răspuns la cererea introductivă, cel târziu în cadrul audierii preliminare, să expună toate faptele în sprijinul cererii acesteia, să prezinte probele necesare pentru stabilirea faptelor pe care aceasta le-a prezentat și să își declare poziția cu privire la declarațiile privind faptele și probele prezentate de partea adversă. În cadrul ședinței principale de judecată, părțile pot prezenta fapte și probe noi numai în cazul în care, fără vina lor, acestea nu au reușit să le furnizeze sau să le prezinte înainte de încheierea procedurii anterioare.

Instanța nu ia în considerare faptele și elementele de probă noi pe care, din vina lor, părțile le furnizează sau le prezintă în cadrul ședinței principale de judecată.

Pentru mai multe informații referitoare la probe și la obținerea probelor în cadrul procedurii cu privire la cererile cu valoare redusă, a se vedea fișa informativă intitulată „[Cererile cu valoare redusă – Republica Croația](#)”.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

ZPP prevede următoarele elemente de probă: cercetarea la fața locului, înscrisuri, martori, experți și audierea părților.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Un martor este orice persoană fizică care este capabilă să ofere informații cu privire la fapte care urmează să fie dovedite. Martorii sunt audiați în mod individual și fără prezența altor martori care urmează să fie audiați ulterior, având obligația de a răspunde oral.

Martorul este mai întâi informat că are obligația de a spune adevărul și că nu trebuie să omită nimic. În continuare, acesta este avertizat cu privire la consecințele depunerii unei mărturii mincinoase. În plus, un martor este întrebât întotdeauna despre modul în care a luat cunoștință de faptele cu privire la care depune mărturie.

Un martor expert trebuie să aibă aceleași calități ca un martor, și anume acesta trebuie să aibă capacitatea de a observa, de a-și aduce aminte și de a relata și, în plus, trebuie să dețină și experiență profesională.

Anumiți martori experți care sunt citați de instanță trebuie să dea curs convocării și să își prezinte constatările și avizul.

Prin urmare, sarcina martorilor experți implică elaborarea unor constatări și emiterea unor avize. Instanța stabilește dacă martorul expert va prezenta doar oral constatările și avizele sale în cadrul ședinței de judecată sau le va prezenta, de asemenea, în scris înainte de ședință. Instanța stabilește un termen de maximum 60 de zile pentru prezentarea constatărilor și a avizelor scrise.

Martorul expert trebuie întotdeauna să își explice avizul.

Instanța transmite părților constatările scrise și avizul cu cel mult 15 zile înainte de ședința de judecată în cadrul căreia urmează să facă obiectul dezbaterii. ZPP nu face nicio distincție între procedura de audiere a martorilor „obișnuiți” și cea a martorilor experți și nu prevede dispoziții procedurale speciale în această privință.

În ceea ce privește elementele de probă scrise, părțile sunt cele care trebuie să prezinte documentele pe care le invocă în sprijinul declarațiilor lor.

Un document care a fost eliberat într-o formă stabilă de o autoritate de stat în sfera sa de responsabilitate și un document eliberat de o persoană fizică sau juridică sub această formă acționând în exercitarea competențelor sale publice atribuite acesteia prin lege sau printr-un regulament în baza legii (un document public) este considerat ca probând veridicitatea faptelor pe care le certifică sau reglementează.

Alte documente au aceeași valoare probatorie în cazul în care, în conformitate cu reglementările speciale, valoarea lor probatorie este echivalentă cu cea a documentelor publice.

Este admisibil să se demonstreze că fapte din documente publice sunt false sau că documentul a fost întocmit eronat.

În cazul în care instanța are îndoieli cu privire la autenticitatea documentului, aceasta poate solicita autorității de la care se presupune că a provenit documentul să prezinte observații în acest sens.

Cu excepția cazului în care se prevede altfel într-un acord internațional, documentele publice străine care sunt autentificate în mod corespunzător au, sub rezerva respectării reciprocității, aceeași valoare probatorie ca documentele publice naționale.

ZPP stabilește, de asemenea, norme privind depunerea documentelor (obligația de a furniza documente), care depind de posesia documentului respectiv, și anume, dacă acesta se află în posesia părții care face trimitere la el, a părții adverse, a unui organism de stat sau a unei organizații care exercită funcții de autoritate publică sau a unui terț (persoană fizică sau juridică).

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

În conformitate cu norma generală privind libera apreciere a probelor aplicată în dreptul procedural (civil) croat, instanța hotărăște, în funcție de propria convingere, faptele pe care le consideră dovedite, pe baza unei evaluări atente și riguroase a tuturor elementelor de probă, prezentate individual sau în ansamblu, și ținând seama de rezultatele întregii proceduri.

În consecință, nu există nicio regulă conform căreia anumite elemente de probă au mai multă greutate sau importanță decât altele, deși, în practică, documentele sunt considerate mai fiabile (dar nu mai importante) decât alte elemente de probă (martori, audieri).

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Nu, ZPP nu prevede că anumite mijloace de probă sunt obligatorii pentru a dovedi anumite fapte. În conformitate cu principiul contradictorialității, părțile sunt autorizate să prezinte probe, iar instanța evaluează care dintre elementele de probă prezentate sunt acceptate în scopul stabilirii faptelor relevante.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Orice persoană citată ca martor este obligată să dea curs convocării și, cu excepția cazului în care se prevede altfel în ZPP, este obligată să depună mărturie. Prin urmare, depunerea mărturiei, care implică obligația de a se înfățișa în instanță, de a depune mărturie și de a spune adevărul, este o obligație generală a fiecărei persoane. Martorii care, din cauza vârstei înaintate, a unei boli sau a unor dizabilități fizice grave, nu sunt în măsură să dea curs convocării sunt audiați în propria lor casă.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

O persoană care, prin mărturia sa, ar încălca obligația de confidențialitate cu privire la secretele oficiale sau militare nu trebuie să fie audiată ca martor până când autoritatea competentă nu o exonerează de această responsabilitate.

Un martor poate refuza să depună mărturie:

cu privire la lucruri pe care partea i le-a destăinuit în calitate de reprezentant autorizat al acesteia;

cu privire la aspecte pe care partea sau o altă persoană i le-a mărturisit în calitate de confesor religios;

cu privire la fapte pe care martorul le-a aflat în calitate de avocat, medic sau în exercitarea oricărei alte profesii sau a oricărei alte activități, în cazul în care există o obligație de a păstra confidențialitatea în legătură cu ceea ce este aflat în executarea profesiei sau a activității respective.

Judecătorul unic sau președintele completului informează aceste persoane cu privire la posibilitatea de a refuza să depună mărturie.

Un martor poate refuza să răspundă la întrebări individuale din motive întemeiate, în special în cazul în care, prin răspunsul la o astfel de întrebare, s-ar expune pe sine sau ar expune o rudă în linie dreaptă de orice grad, sau o rudă colaterală până la gradul al treilea, inclusiv soțul/soția sau rude prin alianță până la gradul al doilea – inclusiv în cazul în care căsătoria a încetat – și tutorele sau reprezentantul acestuia, părintele sau copilul adoptat, la o dezonoare gravă, daune materiale grave sau urmărire penală.

Judecătorul unic sau președintele completului informează martorul cu privire la faptul că poate refuza să răspundă la întrebările adresate.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Da, este posibil. În cazul în care un martor citat în mod adecvat nu se înfățișează, fără explicații, sau în cazul în care un astfel de martor părăsește locul unde urmează să fie audiat fără permisiune sau fără un motiv întemeiat, instanța poate dispune ca acesta să fie readus forțat, pe propria cheltuială, și poate, de asemenea, să impună o amendă pecuniară cuprinsă între 500 și 10 000 HRK.

În cazul în care martorul se prezintă și refuză să depună mărturie sau să răspundă la anumite întrebări, după ce a fost informat cu privire la consecințele care decurg din aceasta, iar instanța consideră că motivele refuzului de a răspunde sunt nejustificate, aceasta îi poate impune o amendă pecuniară cuprinsă între 500 și 10 000 HRK; în cazul în care martorul refuză în continuare să depună mărturie, instanța îl poate reține. Martorul este reținut până în momentul în care acesta este de acord să depună mărturie sau până când mărturia acestuia devine inutilă, însă nu mai mult de o lună.

În cazul în care, ulterior, martorul oferă o explicație cu privire la absența sa, instanța va anula decizia referitoare la aplicarea unei amenzi și poate exonera martorul de achitarea integrală sau parțială a costurilor. Instanța poate, de asemenea, să anuleze decizia referitoare la aplicarea unei amenzi în cazul în care, ulterior, martorul este de acord să depună mărturie.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Pentru informații cu privire la exceptarea de la obligația generală de a depune mărturie în ceea ce privește secretele oficiale sau militare, și anume cu privire la dreptul persoanelor care execută activități specifice de a refuza să depună mărturie și dreptul de a refuza formularea unui răspuns la întrebări specifice, a se vedea punctul 9.

Ca regulă generală, numai persoanele care au capacitatea de a furniza informații privind faptele care sunt dovedite pot fi audiate în calitate de martori, iar instanța decide, de la caz la caz, cu privire la capacitatea unei persoane de a depune mărturie.

O persoană nu poate fi martor dacă aceasta este implicată în mod direct în procedură, în calitate de parte sau de reprezentant legal al unei părți, însă un reprezentant autorizat al unei părți poate fi audiat în calitate de martor.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Fiecare martor trebuie să fie audiat individual, și nu în prezența martorilor care urmează să fie audiați ulterior. Martorul are obligația de a răspunde oral.

Martorul este mai întâi informat că are obligația de a spune adevărul și că nu trebuie să omită nimic. În continuare, acesta este avertizat cu privire la consecințele depunerii unei mărturii mincinoase.

Martorul este apoi invitat să își precizeze numele, prenumele, codul numeric personal, numele tatălui, ocupația, adresa, locul nașterii, vârsta și relația cu părțile.

După aceste întrebări generale, martorul este invitat să indice tot ceea ce știe cu privire la faptele în legătură cu care depune mărturie și, ulterior, îi pot fi adresate întrebări în vederea confirmării, a completării sau a furnizării unor explicații. Nu se permite adresarea de întrebări care conțin deja răspunsul la întrebare.

Martorul este întotdeauna întrebat despre modul în care a luat cunoștință de faptele în legătură cu care depune mărturie.

Martorii ale căror depoziții se contrazic în ceea ce privește fapte importante pot fi supuși unei confruntări. Aceștia sunt interogați în mod individual cu privire la fiecare circumstanță pentru care există o contradicție, iar răspunsurile acestora sunt înregistrate într-un proces-verbal.

Republica Croația nu are dispoziții speciale privind obținerea de probe prin intermediul videoconferinței. Cu toate acestea, dispozițiile articolelor 126a-126c din ZPP reprezintă un temei pentru o astfel de metodă de audiere, și anume ședințele de judecată pot fi înregistrate audio. Decizia de înregistrare este adoptată de instanță din proprie inițiativă sau la cererea părților. Metoda de stocare și transmitere a unei înregistrări audio, condițiile tehnice și modalitățile de înregistrare sunt reglementate de Regulamentul de procedură al instanței.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În temeiul ZPP, o hotărâre judecătorească nu trebuie să se bazeze pe probe obținute în mod ilegal (probe inadmisibile).

O instanță poate adopta o decizie de autorizare a administrării de probe inadmisibile și poate examina aceste probe în cazul în care consideră că acest lucru este necesar pentru stabilirea unui fapt semnificativ. Atunci când decide cu privire la admisibilitatea probelor, instanța va pune în balanță încălcarea care rezultă din obținerea de probe inadmisibile și interesul de a stabili faptele pe deplin și cu exactitate în cadrul procedurii.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Părțile la procedură nu pot fi audiate în calitate de martori; cu toate acestea, dispozițiile din ZPP prevăd audierea părților ca unul dintre elementele de probă, în lipsa altor elemente de probă, sau în cazul în care, fără a aduce atingere celorlalte elemente de probă prezentate, instanța consideră că acest lucru este necesar pentru stabilirea unor fapte importante.

Dispozițiile din ZPP privind obținerea de probe de la martori se aplică în cazul audierii părților, cu excepția cazului în care se specifică altfel.

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe, acest stat membru a specificat alte autorități care sunt competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului? În caz afirmativ, în cadrul căror proceduri au

competența de a obține probe? Acestea pot doar solicita obținerea de probe sau pot și să contribuie la obținerea de probe pe baza unei cereri din partea unui alt stat membru? A se vedea, de asemenea, notificarea în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

Instanțele sunt singurele autorități specificate de Republica Croația ca fiind competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă și comercială, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

Ultima actualizare: 14/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Italia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Trebuie subliniat că, în sistemul juridic italian, probele fac obiectul a două reglementări diferite: normele procedurale sunt prevăzute în Codul de procedură civilă, la articolele 228 și 229; în schimb, normele de fond sunt prevăzute la articolele 2730-2735 din Codul de procedură civilă. Motivul pentru care sistemul face distincția între normele de fond și normele procedurale se regăsește în construcția juridică anterioară, bazată pe Codul civil napoleonian, în care a predominat ideea că probele ar trebui avute în vedere atât dintr-o perspectivă statică, cât și dintr-o perspectivă dinamică (pur procedurală). În Raportul referitor la Codul de procedură civilă se explică, pe aceeași filieră cu motivele prezentate mai sus, că probele sunt necesare pentru ca o persoană să își poată exercita sau apăra, în general, propriile drepturi, nu numai în instanță, ci și în afara procedurilor judiciare, precum și înaintea inițierii unor astfel de proceduri: poziționarea probelor în cadrul codificării drepturilor se datorează, așadar, celor menționate anterior. Sarcina probei este reglementată de acest din urmă text, și nu de Codul de procedură civilă.

Repartizarea sarcinii probei este reglementată, în general, de articolul 2697 din Codul de procedură civilă, în care se stipulează că „*persoanele care intenționează să își exercite un drept în fața unei instanțe judecătorești trebuie să prezinte dovezi ale faptelor în sprijinul afirmației lor. O parte care contestă validitatea faptelor respective sau care susține că dreptul s-a modificat sau s-a stins, trebuie să prezinte dovezi ale faptelor pe care se întemeiază o astfel de obiecție*”. Prin urmare, aceste principii îi impun reclamantului să dovedească faptele pe care se bazează pretenția sa, adică faptele care au efectele juridice pretinse. Pe de altă parte, pârâtul trebuie să furnizeze dovada faptelor care exclud răspunderea sau care arată că un drept s-a stins sau s-a modificat, astfel încât pretenția reclamantului ar trebui să fie respinsă. Dacă reclamantul nu este în măsură să își fundamenteze pretenția, reclamația este respinsă, indiferent dacă pârâtul prezintă argumente și dovezi în apărarea sa. Articolul 2698 din Codul de procedură civilă declară nul de drept orice acord destinat să transfere sau să modifice sarcina probei în ceea ce privește un drept inalienabil sau care face excesiv de dificilă, pentru oricare dintre părți, exercitarea drepturilor sale. Insuficiența elementelor de probă dăunează cauzei părții, indiferent dacă este reclamantă sau pârâtă, care trebuie să probeze sau să infirme faptele, întrucât insuficiența elementelor de probă este considerată a fi echivalentă cu lipsa de probe.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Articolul 115 din Codul de procedură civilă (astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 69 din 2009) îi permite instanței să ia în considerare faptele dovedite, indiferent de probele prezentate de persoana care a depus cererea, în cazul în care nu au fost contestate în mod specific de către partea adversă. Prin urmare, prin derogare de la dispozițiile articolului 2697 din Codul de procedură civilă, se consideră că un fapt este dovedit dacă nu este contestat rapid. Această regulă nu se aplică în cazuri de contumacie: în cazul în care pârâtul nu se înfățișează, faptele invocate de reclamant nu se consideră a fi „necontestate”, deoarece norma care reglementează procesele în contumacie „*contravine tradițiilor existente în domeniul dreptului procedural italian, în temeiul căruia nu se poate considera în niciun caz că o parte care nu se înfățișează deloc sau se înfățișează tardiv în fața instanței ar fi depus o mărturie implicită*” (Curtea Constituțională, hotărârea nr. 340 din 12 octombrie 2007). Cu alte cuvinte, în temeiul procedurii civile italiene, contumacia nu echivalează cu o mărturie implicită (*ficta confessio*), ci, mai degrabă, cu o contestație implicită (*ficta contestatio*). Cu toate acestea, în situații excepționale, legea prevede în mod expres posibilitatea ca neînfrățirea unei părți să constituie un comportament specific care este considerat a fi prezumat: de exemplu, în temeiul articolului 789 din Codul de procedură civilă, absența contestării explicite de către vreuna dintre părțile implicate echivalează cu aprobarea proiectului (a se vedea hotărârea nr. 3810 a Curții Supreme de Casație, secția civilă, camera II, 6 iunie 1988).

Sarcina probei este atenuată în cazul unor „prezumții”: și anume, în situația în care însăși legea stabilește valoarea probatorie a anumitor fapte sau permite instanței ca de la un fapt cunoscut să tragă concluzii despre un fapt necunoscut (articolul 2727 din Codul de procedură civilă). Presumțiile se împart în: 1) prezumții juridice, care pot fi de două tipuri: „*iuris tantum*”, ceea ce înseamnă că prezumțiile pot să fie înlăturate dacă se dovedește contrariul, sau „*iuris et de iure*”, ceea ce înseamnă că acestea nu pot să fie înlăturate prin încercarea de a dovedi contrariul în instanță; 2) prezumții simple, pe care instanța trebuie să le evalueze la latitudinea sa, acceptând numai prezumții serioase, exacte și consecvente; Nu sunt admise prezumțiile simple în legătură cu acele fapte în privința cărora legea nu permite depozitia martorilor (articolul 2729 din Codul de procedură civilă). Sarcina probei este, de asemenea, atenuată în cazul unor fapte notorii: și anume fapte care sunt în general cunoscute la data și locul pronunțării hotărârii, astfel încât nu pot fi puse la îndoială (articolul 115 din Codul de procedură civilă);

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța trebuie să analizeze probele în mod discreționar, cu excepția cazului în care legea prevede altfel; de asemenea, instanța poate să deducă prezumții simple din răspunsurile date de părți, din refuzul lor nejustificat de a permite efectuarea inspecțiilor dispuse de instanță și, în general, din comportamentul în sine al părților participante la proces (articolul 116 din Codul de procedură civilă). Hotărârea instanței de a admite cererea sau orice obiecție împotriva acesteia trebuie să se bazeze numai pe fapte care sunt pe deplin dovedite, fie în mod direct, fie printr-o prezumție. Hotărârea instanței nu se poate baza pe fapte nedovedite, chiar în cazul în care aceste fapte sunt posibile sau foarte probabile.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În sistemul judiciar italian, obținerea de probe este guvernată de principiul potrivit căruia sfera de aplicabilitate a procedurii judiciare este stabilită de către părți („*principio dispositivo*”), astfel cum se prevede la articolul 115 alineatul (1) din Codul de procedură civilă: instanța trebuie să își întemeieze hotărârea pe probele prezentate de părți, „cu excepția cazurilor specificate de lege”. Totuși, anumite excepții de la această normă sunt prevăzute în următoarele articole din Codul de procedură civilă: articolul 117: permite interogatoriul informal al părților; articolul 118: permite dispunerea de inspecții ale persoanelor și ale

obiectelor; articolele 61 și 191: permit instanței să solicite avizul experților; articolul 257: permite instanței să citeze un martor care a fost menționat de un alt martor; articolul 281b: permite unui tribunal care judecă în complet format dintr-un singur judecător să dispună obținerea probei cu martori dacă prezentarea faptelor de către părți menționează persoane fizice care par să fie familiarizate cu faptele. În conflictele de muncă, principiul conform căruia sfera de aplicabilitate a procedurii judiciare este stabilită de părți se înlocuiește cu un sistem marcat de elemente acuzatorii, în mod special în temeiul următoarelor dispoziții: articolul 420: prevede interogarea liberă a părților în timpul audierii privind cauza; articolul 421: prevede că instanța poate, în orice moment, din proprie inițiativă, să dispună admiterea oricărui tip de probe, chiar dincolo de limitele stipulate de Codul de procedură civilă. În procedurile referitoare la răspunderea părintească, instanța poate dispune obținerea de probe din proprie inițiativă, inclusiv efectuarea de inspecții de către poliția fiscală (*polizia tributaria*), dar numai în ceea ce privește ordinele referitoare la minori. Pe parcursul procedurilor de divorț, în cazul apariției unor litigii, instanța de drept comun dispune efectuarea unor investigații asupra veniturilor, a bunurilor și a nivelului efectiv de trai al părților, recurgând, de asemenea, la poliția fiscală, după caz.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Dacă o parte solicită obținerea de probe, partea adversă poate să solicite obținerea de probe contrare. Instanța va admite ambele solicitări dacă are motive să creadă că faptele prezentate vor fi pertinente în ceea ce privește scopul său de a lua o hotărâre.

Dacă instanța admite proba, ea va proceda la audierea acesteia.

După ce s-a obținut proba, cauza va fi judecată.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Proba este definită în mod tradițional ca un mijloc adecvat pentru a aduce la lumină un fapt și, deci, pentru a furniza dovada faptului respectiv și a stabili veridicitatea acestuia sau ca un instrument pentru a convinge judecătorul cu privire la faptele în cauză. Pentru a fi admisă în cadrul procesului, cererea preliminară trebuie să fie „admisibilă” și „relevantă”. Pentru ca o cerere preliminară să fie admisibilă, aceasta trebuie să nu contravină unei interdicții stabilite prin lege (de exemplu, articolul 2726 din Codul de procedură civilă în materie de plăți): cu alte cuvinte, instanța trebuie să stabilească dacă măsura de cercetare judecătorească specifică nu respectă legea. Așa-numitele elemente de probă „atipice”, care nu sunt clasificate în cod, fac, de asemenea, obiectul interdicțiilor prevăzute de lege. În schimb, relevanța este analizată dintr-o altă perspectivă și se referă la „faptul care face obiectul probei”. Pentru ca cererea preliminară să fie admisă, instanța trebuie să verifice dacă faptul care se intenționează a fi dovedit are o influență efectivă asupra hotărârii urmând a fi pronunțată în cauza respectivă. Prin urmare, faptele care nu ar influența în niciun fel admiterea sau respingerea cererii nu sunt admise, chiar dacă au fost dovedite. Pentru a-i permite instanței să evalueze relevanța elementelor de probă, legiuitorul impune obligația ca cererea să respecte niveluri minime de specificitate; așadar, aceasta trebuie să furnizeze cel puțin trei tipuri diferite de informații: date geografice: UNDE; date istorice: CÂND; date funcționale: ÎN CE SCOP. Faptele care nu au fost contestate în mod expres nu trebuie să fie dovedite (articolul 115 din Codul de procedură civilă).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Legislația italiană face distincția între probele documentare și cele nedocumentare. Elementele de probă reglementate de cod sunt denumite „tipice”.

Printre elementele de probă documentare se numără:

documentele oficiale (articolul 2699 și următoarele din Codul de procedură civilă);

documentele private (articolul 2702 și următoarele);

telegramele (articolul 2705 și următoarele);

dosarele și evidențele interne (articolul 2707);

evidențele contabile ale întreprinderilor (articolul 2709);

copiile produse în mod mecanic (articolul 2712);

copiile după documente și contracte (articolul 2714 și următoarele).

Și documentele informatice constituie elemente de probă.

Printre elementele de probă nedocumentare se numără:

depozițiile martorilor (articolul 2721 și următoarele);

mărturiile scrise (articolul 257a din Codul de procedură civilă);

mărturiile (articolul 2730 și următoarele din Codul de procedură civilă);

interogarea formală (articolul 230 din Codul de procedură civilă);

declarațiile sub jurământ (articolul 2736 și următoarele din Codul de procedură civilă);

inspecțiile (articolul 258 și următoarele din Codul de procedură civilă).

Mai există și rapoartele experților, care furnizează instanței cunoștințele tehnice care îi lipsesc. În sistemul procedural italian, nu există nicio dispoziție privind caracterul obligatoriu al elementelor de probă, astfel încât producerea unor probe atipice nu este, în principiu, interzisă. Cu toate acestea, potrivit jurisprudenței italiene, așa-numitele elemente de probă „atipice” nu pot eluda interdicțiile sau impedimentele impuse de norme legislative, fie de natură materială, fie de natură procedurală; în caz contrar, ar fi posibil să se introducă, pe ascuns, elemente de probă care, altfel, nu ar fi fost admise sau ar fi necesitat garanții oficiale adecvate pentru a fi admise.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Proba cu martori este admisă de instanță (articolul 245 din Codul de procedură civilă); decizia instanței impune martorului să se înfățișeze pentru a depune mărturie, sub sancțiunea unor măsuri coercitive și a unei amenzi în cazul în care nu se prezintă. Instanța stabilește locul, ora și metoda de obținere a probei. La cererea părții în cauză, executorul judecătoresc îi comunică martorului citația. Martorul citește angajamentul de a spune adevărul și apoi este interogat de judecător; părțile nu pot interoga martorul în mod direct. Această dispoziție îi permite instanței, cu acordul părților, să consemneze mărturia în scris (articolul 257a din Codul de procedură civilă). Martorii experți sunt numiți de instanță, care le înmânează întrebările la care li se cere să răspundă; și aceștia se vor înfățișa la audiere și vor jura să spună adevărul. De regulă, experții redactează un raport scris, dar instanța poate să dispună, de asemenea, ca aceștia să se înfățișeze și să fie interogați verbal în cadrul audierii (articolul 195 din Codul de procedură civilă). Probele scrise fac parte din proces din momentul includerii lor în dosar, și anume din momentul constituirii sau ulterior, însă în termenul prevăzut de lege (cel târziu în termenele stabilite pentru audiere, prevăzute la articolul 183 din Codul de procedură civilă, pentru procedurile ordinare de cercetare).

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Sistemul judiciar italian atribuie cea mai mare importanță documentelor oficiale și prezumțiilor absolute. Documentele oficiale (articolul 2699 și următoarele din Codul de procedură civilă) sunt documente redactate, cu formalitățile necesare, de către un notar sau un alt funcționar public autorizat să certifice statutul lor oficial la locul unde s-a elaborat documentul. Documentele oficiale au valoare deplină ca mijloc de probă, cu excepția cazului în care se dovedesc a fi false. Excluzând acest caz, ele constituie o dovadă necondiționată și absolută. Prezumțiile absolute (*iuris et de iure*) (articolul 2727 din Codul de procedură civilă) sunt chiar și mai eficiente, întrucât ele nu admit nicio probă contrară.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Legislația impune ca anumite fapte să fie dovedite numai cu ajutorul unor mijloace specifice de probă, care necesită, în anumite situații, prezentarea de documente oficiale sau, în alte situații, prezentarea de documente scrise ce pot să fie oficiale sau private.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Martorii trebuie să depună mărturie, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Există dispoziții care reglementează următoarele situații: incapacitatea de a depune mărturie, interdicția aplicată anumitor persoane de a depune mărturie și opțiunea de a se abține de la depunerea mărturiei. Obligația martorului de a depune mărturie rezultă în mod indirect din autoritatea pe care articolul 255 din Codul de procedură civilă o dă instanței de a dispune, dacă martorul nu se înfățișează, ca acesta să fie adus în fața instanței și de a îi impune o amendă.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

În situațiile prevăzute în Codul de procedură penală la care face trimitere Codul de procedură civilă: acestea vizează persoanele fizice care pot să refuze să depună mărturie din cauză că se află sub incidența obligației de respectare a secretului profesional, a secretului oficial sau a secretului de stat.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În temeiul articolului 256 din Codul de procedură civilă, un martor care se prezintă în fața instanței, dar refuză să depună mărturie fără o justificare corespunzătoare, sau care oferă motive suficiente de suspiciune că depune mărturie falsă sau că se sustrage de la prezentarea tuturor probelor, va fi raportat procurorului, de către instanță, prin transmiterea procesului-verbal al audierii.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Persoanele fizice care au un interes personal în faptele care țin de cauză nu pot depune mărturie, deoarece interesul lor înseamnă că ele ar putea să fie îndreptățite să se alăture procedurii judiciare în calitate de parte (articolul 246 din Codul de procedură civilă). În ceea ce privește **părțile implicate în litigii, care în mod evident nu pot să fie martori**, sistemul juridic italian prevede **interogarea formală**, care reprezintă un mijloc de probă vizând obținerea unei mărturii judiciare de la o parte la litigiu (articolul 228 din Codul de procedură civilă) și care trebuie să respecte normele generale privind probele și, în special, să fie dedusă cu ajutorul unor elemente distincte și specifice (articolul 230 și următoarele din Codul de procedură civilă). Partea în cauză trebuie să răspundă personal și fără să citească vreo notă, cu excepția cazului în care acest lucru se dovedește necesar și este autorizat de instanță. Întrebările adresate părții care este supusă interogării formale trebuie să se refere la faptele prezentate ca probe și autorizate în ordinul de admitere a interogării formale. Cu toate acestea, pot fi puse și întrebări referitoare la alte fapte, dacă părțile sunt de acord și dacă instanța le consideră utile. Întrucât, fără un motiv întemeiat, partea nu se prezintă la interogarea formală sau refuză să fie supusă interogării formale, poate apărea situația ca faptele care fac obiectul mijloacelor de probă să fie **admise** în cazul în care instanța consideră că acestea ar trebui admise prin prisma altor elemente de probă. În conformitate cu jurisprudența constantă, refuzul unei părți de a răspunde la întrebări sau de a se înfățișa în instanță nu echivalează în mod automat cu o mărturie implicită, ci constituie o circumstanță care, evaluată în contextul celorlalte elemente reunite în cadrul procesului, poate oferi instanței mijloacele necesare pentru a trage o concluzie cu privire la faptele invocate în cursul interogatoriului.

Instanța nu are alte puteri coercitive decât cele descrise mai sus.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Judecătorul interoghează martorul, punându-i întrebări directe referitoare la fapte admise ca pertinente pentru procedura judiciară și orice alte întrebări referitoare la aceleași fapte solicitate de avocații părților în timpul interogatoriului.

Luarea mărturiei prin videoconferință, deși nu este prevăzută în mod explicit în Codul de procedură civilă, nu se exclude. Articolul 202 din Codul de procedură civilă prevede că instanța, atunci când dispune obținerea probei, trebuie să „stabilească ora, locul și metoda de obținere a probei”, această prevedere permițând instanței să dispună audierea unui martor prin intermediul videoconferinței. Articolul 261 din Codul de procedură civilă mai prevede și că instanța poate să dispună înregistrarea video care necesită utilizarea de mijloace, instrumente sau proceduri mecanice.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța nu ia în considerare nicio probă care nu a fost prezentată și admisă în mod oficial.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Nu sunt luate în considerare ca elemente de probă eventualele declarații făcute de către o parte care îi sunt favorabile. În schimb, o declarație cu caracter de confesiune (așadar, cu conotații negative asupra propriei persoane) efectuată în timpul unei **interogări formale** (a se vedea punctul 2.11) echivalează cu un element de probă negativ împotriva părții care a făcut confesiunea.

Ultima actualizare: 21/07/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Cipru

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În general, sarcina probei în procedurile civile revine părții care solicită măsuri reparatorii, adică reclamantului.

În cazuri excepționale, sarcina poate fi transferată pârâtului sau intimatului. Un exemplu tipic este acela al unei acțiuni introduse pentru neglijență, în care se stabilește că reclamantul nu știe sau nu are mijloacele de a afla cum s-a produs un accident, că prejudiciul a fost cauzat de un obiect care se afla sub controlul exclusiv al pârâtului și că prejudiciul este legat de faptul că pârâtul nu a dat dovadă de o atenție necesară, caz în care se aplică principiul *res ipsa loquitur* (faptele vorbesc de la sine), sarcina probei fiind transferată pârâtului.

În general, reclamantul trebuie să dovedească, prin prezentarea de probe testimoniale relevante, toate faptele necesare pentru a justifica/fundamenta pretenția sa.

Instanța trebuie să evalueze probele și să pronunțe o hotărâre în conformitate cu concluziile la care a ajuns examinând faptele cauzei. Dacă, având în vedere circumstanțele, instanța nu poate să ajungă la concluzii privind un anumit fapt al cauzei care este important pentru stabilirea pretenției, acea pretenție ridicată de parte, care se bazează pe respectivul fapt, ar trebui respinsă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Există anumite fapte care nu trebuie dovedite prin probe. Acestea includ anumite fapte care sunt incontestabile și clare, despre care se poate considera că instanța poate să aibă „cunoștință judiciară”. De exemplu, acestea pot include fapte referitoare la unități de măsură, probleme monetare, calendarul anual și

diferențele de oră între țări. Alte exemple sunt constituite de faptele care sunt de notorietate publică și în legătură cu care se presupune că se bazează pe experiența umană, cum ar fi creșterea numărului de accidente rutiere, problemele cu care se confruntă o văduvă în creșterea unui minor etc. În mod similar, faptele istorice, științifice și geografice sunt cunoscute la scară largă și nu trebuie să fie dovedite prin prezentarea de probe.

În plus, există prezumții în anumite cazuri. Presumția înseamnă o concluzie care poate fi sau trebuie trasă, dat fiind că anumite fapte au fost dovedite.

Aceste prezumții pot fi prezumții relative sau prezumții absolute.

Prezumțiile absolute sunt definite de lege și nu pot fi infirmate prin probe contrare. Presumțiile absolute sunt rare. Un exemplu de astfel de prezumție este inclus în articolul 14 din Codul penal, care stipulează că se prezumă că un minor sub vârsta de 14 ani nu are răspundere penală pentru niciuna dintre acțiunile sau omisiunile sale. Presumțiile relative sunt mult mai frecvente. Acestea pot fi infirmate prin probe contrare. De exemplu, un copil născut în cadrul unei căsătorii legale se prezumă a fi copilul soțului, cu excepția cazurilor în care se dovedește contrariul.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Standardul probei în cauzele civile este „balanța probabilităților”. Cu alte cuvinte, instanța va considera că un fapt este stabilit dacă aceasta este satisfăcută de probele conform cărora este mai probabil ca faptul respectiv să fi avut loc decât să nu fi avut loc.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În procedurile civile, părțile cauzei vor alege ce probe testimoniale să prezinte instanței. Fiecare parte va cita acei martori care sunt considerați utili pentru cauza sa. Instanța nu este competentă să citeze martori din proprie inițiativă fără acordul părților.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Procedura este simplă. Partea care dorește să citeze un martor va solicita instanței să emită o citație, iar instanța va emite citația urmând a fi comunicată martorului. Orice persoană căreia i s-a comunicat o astfel de citație are obligația legală de a se prezenta în fața instanței la data și ora indicate în citație.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În majoritatea cazurilor, citația se va emite la solicitarea unei părți din cauză. Solicitarea unei părți de emitere a unei citații poate să fie refuzată rareori și în cazuri excepționale, dacă se dovedește că solicitarea este neserioasă și constituie un abuz de procedură judiciară.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Există două tipuri de probe: depoziția verbală a martorului prezentată în fața instanței și proba scrisă sau documentară, prezentată prin depunerea de documente la instanță.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experți martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Nu există norme stabilite privind obținerea de probe din partea martorilor experți. Partea care prezintă probele trebuie să decidă dacă martorul expert își va prezenta depoziția în persoană sau dacă elementele de probă vor fi prezentate în formă scrisă.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Nu există o regulă generală care să indice un anumit tip de element de probă ca fiind mai bun, mai fiabil sau mai convingător decât un alt tip de element de probă. Toate probele prezentate în timpul procesului vor fi evaluate de instanță în lumina circumstanțelor specifice ale fiecărei cauze.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Nu, nu există astfel de norme.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Dacă unei persoane i s-a transmis o citație prin care i se solicită să se prezinte pentru a face o depoziție în fața instanței, persoana respectivă este obligată prin lege să facă acest lucru. Neprezentarea sau refuzul de a face depoziția constituie o sfidare a instanței și se pedepsește în mod corespunzător.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Martorii nu pot refuza să furnizeze probe. Totuși, în situații excepționale, martorii pot să refuze să răspundă la anumite întrebări sau să rețină anumite documente în temeiul unui privilegiu, cum ar fi secretul profesional.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

A se vedea răspunsul la litera (a) de mai sus.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Toate persoanele sunt competente să furnizeze probe în orice procedură civilă, cu excepția cazului în care instanța decide că, din cauza vârstei, a dizabilității mentale sau a altei cauze similare, o persoană nu are capacitatea să își aprecieze obligația sa de a spune adevărul sau să înțeleagă întrebările adresate sau să furnizeze răspunsuri raționale la aceste întrebări (în conformitate cu articolul 13 din Legea privind probatoriul).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Un martor va fi audiat de către partea care l-a convocat. În continuare, martorului i se vor adresa întrebări de către cealaltă parte. În final, dacă instanța consideră că este necesar, aceasta poate adresa întrebări pentru clarificarea suplimentară a anumitor aspecte.

Un martor își poate prezenta depoziția prin teleconferință sau prin alte mijloace tehnice dacă prezența sa fizică în fața instanței este imposibilă, cu condiția ca instanța să dispună de condițiile tehnice necesare. Orice condiții specifice impuse vor depinde de circumstanțele specifice ale cauzei respective.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Orice probă care este obținută în mod ilegal, cu încălcarea drepturilor constituționale, va fi exclusă din orice procedură judiciară, iar instanța nu va putea utiliza respectiva probă. Un exemplu tipic de astfel de probă este înregistrarea ilegală a unei conversații private.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

O declarație făcută de o persoană care este parte în cauză este luată în considerare ca probă. Faptul că o astfel de declarație provine de la o persoană care are interes direct în cauza respectivă este numai unul dintre numeroasele elemente care urmează să fie luate în calcul de instanță atunci când examinează sau evaluează ansamblul probelor.

Ultima actualizare: 07/12/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Letonia

1 Sarcina probei

O parte într-un litigiu are responsabilitatea de a aduce probe în sprijinul faptelor pe care își fondează pretențiile sau obiecțiile. Reclamantul trebuie să-și fundamenteze solicitările, iar pârâtul trebuie să-și fundamenteze obiecțiile.

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Probele sunt prezentate de către părțile la cauză și de către alte părți interesate. În cazul în care o parte într-un litigiu sau o altă parte interesată nu poate să aducă anumite probe și formulează o cerere motivată în acest sens, instanța poate solicita obținerea de probe.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Dacă o instanță confirmă un fapt ca fiind universal cunoscut, acesta nu trebuie să fie dovedit.

Faptele prezentate într-o hotărâre judecătorească care produce efecte juridice într-o cauză civilă nu trebuie să fie dovedite din nou în cadrul altor litigii civile care implică aceleași părți.

O hotărâre judecătorească care produce efecte juridice într-o cauză penală este obligatorie pentru o instanță care judecă o cauză privind răspunderea civilă a persoanei care a făcut obiectul hotărârii judecătorești în materie penală, însă numai în ceea ce privește chestiunea dacă este vorba despre o infracțiune sau despre abținere de la a acționa și chestiunea dacă fapta a fost săvârșită sau permisă de către persoana în cauză.

Faptele despre care se consideră că au fost stabilite prin lege nu trebuie să fie dovedite. Astfel de prezumții pot fi combătute în conformitate cu procedura obișnuită.

O parte nu trebuie să dovedească faptele care nu sunt contestate de cealaltă parte, în conformitate cu procedurile stipulate în Codul de procedură civilă.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența celui fapt?

O instanță trebuie să evalueze elementele de probă astfel cum consideră adecvat, pe baza unei examinări atente, exhaustive și obiective a acestora în instanță și în conformitate cu o abordare judiciară fondată pe principii logice, constatări științifice și observații provenite din experiența de zi cu zi. O instanță trebuie să explice în hotărârea pe care o emite de ce a acordat prioritate unui element de probă în fața altuia și de ce a considerat că anumite fapte au fost dovedite iar altele nu. Niciun element de probă nu are un efect prestabilit obligatoriu pentru instanță.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Codul de procedură civilă stipulează că părțile sunt responsabile de prezentarea probelor, însă prevede, de asemenea, anumite situații în care instanța poate solicita probe din proprie inițiativă (de exemplu, în cauzele în care sunt implicate interesele unui copil). În cazul în care instanța constată că nu s-a prezentat niciun element de probă în sprijinul unui fapt sau al unor fapte pe care se întemeiază solicitările sau obiecțiile unei părți, aceasta notifică părțile în acest sens și, dacă este necesar, stabilește un termen pentru prezentarea probelor.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Părțile prezintă instanței probe scrise și materiale. În cazul în care părțile fac trimitere la probe orale, instanța invită martorii indicați de către părți la o ședință de judecată pentru a audia mărturia acestora. Instanța adaugă probele la dosarul cauzei.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța acceptă numai probe prevăzute prin lege și relevante pentru cauză. Instanța poate refuza probele prezentate cu mai puțin de 14 zile înainte de ședința de judecată, cu excepția cazului în care judecătorul a stabilit un termen diferit pentru prezentarea probelor. În timpul deliberării asupra cauzei, se pot prezenta probe pe baza cererii motivate a unei părți în litigiu sau a unei alte părți interesate dacă acest lucru nu întârzie soluționarea cauzei sau dacă instanța consideră că există motive întemeiate pentru care probele nu au fost prezentate mai devreme sau dacă probele se referă la fapte care au fost aduse la lumină în timpul procedurii.

Nu sunt admisibile ca probe mărturiile bazate pe informații provenite din surse necunoscute sau pe informații obținute de la alte persoane, cu excepția cazului în care persoanele respective au fost audiate.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Observațiile prezentate de către părțile la un litigiu și de către părțile terțe interesate, care includ informații cu privire la faptele pe care se întemeiază solicitările și obiecțiile acestora, în cazul în care sunt coroborate cu alte probe verificate și evaluate în cadrul unei ședințe de judecată; declarațiile martorilor și mărturiile experților;

probe scrise, care constau în documente sau alte texte conținând informații privind fapte relevante pentru cauză, sub formă de litere, cifre și alte simboluri scrise sau alte mijloace tehnice și orice mediu de înregistrare corespunzător (casete audio sau video, dischete etc.);

probe materiale;

rapoarte ale experților;

avize ale experților;

rapoarte ale organismelor publice.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Nu există nicio diferență de fond: mărturiile experților și ale altor martori constituie probe, iar declarațiile scrise ale experților constituie, de asemenea, probe.

Un martor sau un expert trebuie să se înfățișeze în instanță atunci când este citat pentru a oferi o mărturie adevărată privind circumstanțele pe care le cunoaște (martorii) sau pentru a oferi o opinie obiectivă în nume propriu cu privire la aspecte științifice, tehnice, artistice sau alte fapte pe care le-a examinat.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Niciun element de probă nu are un efect prestabilit obligatoriu pentru instanță ci instanța trebuie să explice în hotărârea pe care o emite de ce a acordat prioritate unui element de probă în fața altuia și de ce a considerat că anumite fapte au fost dovedite, iar altele nu.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Da. Faptele care, prin lege, pot fi dovedite numai prin anumite tipuri de probe nu pot fi dovedite utilizând un alt tip de probe.

Instanța admite numai tipurile de probe prevăzute prin lege.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Un martor care a fost citat în instanță nu are dreptul să refuze să depună mărturie decât în situațiile prevăzute prin lege.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Următoarele persoane pot refuza să depună mărturie:

rudele pe linie directă și rudele de gradul întâi și al doilea pe linie colaterală; soțul/soția, rudele de gradul întâi dobândite prin căsătorie și membrii de familie ai părților;

tutorii și curatorii părților și persoanele aflate sub tutela sau curatela părților;

persoanele implicate în alte litigii împotriva uneia dintre părți.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care a împlinit vârsta de 14 ani și care refuză să depună mărturie pentru motive pe care instanța le consideră neîntemeiate sau care depune mărturie falsă în mod intenționat săvârșește o infracțiune conform Codului penal.

În cazul în care un martor, fără a avea motive întemeiate, nu se înfățișează în instanță atunci când este citat de un judecător sau de o instanță, aceasta poate impune o amendă de maxim 60 EUR sau poate obliga martorul să se prezinte în fața instanței.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Preoții nu sunt nevoiți să depună mărturie cu privire la fapte care le-au fost aduse la cunoștință prin spovedanie, iar persoanele a căror funcție sau profesie nu le permite să divulge anumite informații care le-au fost încredințate nu sunt obligate să depună mărturie cu privire la informațiile respective;

minorii nu sunt obligați să depună mărturie cu privire la fapte care constituie probe împotriva părinților, bunicilor, fraților sau surorilor acestora;

persoanele care suferă de afecțiuni fizice sau psihice din cauza cărora nu sunt capabile să evalueze în mod adecvat circumstanțele relevante pentru cauză nu sunt solicitate să depună mărturie;

copiii cu vârste mai mici de șapte ani nu sunt solicitați să depună mărturie.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

O persoană citată ca martor trebuie să se înfățișeze în instanță și să depună o mărturie adevărată cu privire la orice fapt de care are cunoștință. Martorul trebuie să răspundă la întrebările adresate de instanță și de către părți. Instanța poate interoga martorul la domiciliul acestuia în cazul în care martorul nu poate da curs unei citații de înfățișare în instanță din cauza unei boli, a vârstei înaintate, a invalidității sau din alt motiv întemeiat. Un martor poate fi interogat, de asemenea, prin videoconferință, în funcție de locul în care se află martorul, în instanță sau într-un alt loc dotat special în acest scop.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Părțile într-un litigiu pot contesta veridicitatea unei probe scrise.

Proba scrisă nu poate fi contestată de persoana care a semnat proba respectivă. Persoana în cauză poate să conteste proba prin introducerea unei acțiuni separate în cazul în care semnătura a fost obținută prin violență, amenințare sau fraudă. De asemenea, o parte poate să depună o cerere motivată în care afirmă că proba scrisă este falsă. Dacă instanța constată că proba a fost contrafăcută, aceasta exclude proba și notifică un procuror cu privire la fals. Pentru a examina o cerere conform căreia un element de probă scrisă este contrafăcut, instanța poate solicita întocmirea unui raport de către un expert sau poate solicita alte probe. În cazul în care instanța constată că o parte a inițiat un conflict privind falsificarea unei probe scrise fără motive justificate, aceasta poate aplica o amendă.

Codul de procedură civilă prevede că o persoană citată ca martor trebuie să se prezinte în instanță și să depună o mărturie adevărată cu privire la orice fapt de care are cunoștință. În cazul în care o parte dorește să dovedească anumite circumstanțe prin declarațiile unui martor, în cererea adresată instanței prin care solicită interogarea unui martor, partea respectivă trebuie să menționeze ce aspect important al cauzei ar putea să confirme martorul citat.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Observațiile prezentate de către părțile într-un litigiu și de către terți care includ informații cu privire la faptele pe care se întemeiază solicitările și obiecțiile acestora sunt admise ca probe în cazul în care sunt coroborate cu alte probe verificate și evaluate în cadrul unei ședințe de judecată. Dacă o parte acceptă faptele pe care se întemeiază solicitările sau obiecțiile celeilalte părți, o instanță poate considera că faptele respective sunt dovedite, cu condiția ca instanța să fie sigură că acceptarea nu este rezultatul unei fraude, a violenței, a amenințărilor sau al unei erori sau că aceasta nu este menită să ascundă adevărul.

Ultima actualizare: 18/12/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Lituania

1 Sarcina probei

Părțile trebuie să dovedească faptele care stau la baza pretențiilor și obiecțiilor lor, cu unele excepții (a se vedea punctul 1.2).

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În temeiul Codului de procedură civilă al Republicii Lituania (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*), sarcina probei le revine părților în cauză.

Părțile trebuie să dovedească faptele care stau la baza pretențiilor și obiecțiilor lor, cu unele excepții prevăzute în Codul de procedură civilă.

Toate instanțele soluționează cauzele civile în conformitate cu principiul contradictorialității. Fiecare parte trebuie să dovedească faptele care stau la baza pretențiilor și obiecțiilor sale, cu unele excepții.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Articolul 182 din Codul de procedură civilă enumeră următoarele tipuri de fapte ca fiind scutite de sarcina probei:

faptele recunoscute de instanță ca fiind notorii;

faptele stabilite printr-o hotărâre executorie în cadrul altei proceduri civile sau administrative între aceleași părți, cu excepția cazurilor în care hotărârea judecătorească dă naștere unor consecințe juridice pentru alte persoane care nu sunt implicate în procedură (fapte preliminare);

consecințele actelor personale care constituie o infracțiune, în cazul în care astfel de consecințe au fost stabilite într-o hotărâre executorie în cadrul unei proceduri penale (fapte preliminare);

faptele care se pot prezuma în temeiul legii și care sunt de necontestat în cadrul procedurii generale;

faptele admise de părți.

O parte are dreptul să admită fapte care stau la baza susținerilor unei alte părți. Instanța poate considera un fapt admis ca fiind stabilit în cazul în care aceasta consideră că admiterea este în concordanță cu împrejurările cauzei și acest lucru nu a fost obținut prin dol, violență sau amenințare, din eroare sau pentru a împiedica aflarea adevărului.

Ar trebui notat, de asemenea, că astfel de împrejurări pot fi contestate prin prezentarea de probe în cadrul procedurii generale.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

În cazul în care probele prezentate permit instanței să concluzioneze că există o mai mare probabilitate ca un anumit fapt să fi existat mai curând decât să nu fi existat, instanța va recunoaște faptul respectiv ca fiind stabilit.

2 Strângerea probelor

Probele în procedurile civile înseamnă orice date reale care servesc drept bază pentru stabilirea de către instanță, în cadrul procedurii legale, a existenței sau inexistenței faptelor care stau la baza pretențiilor și obiecțiilor părților, precum și a oricăror alte fapte relevante pentru luarea unei hotărâri corecte și echitabile în cauză. Aceste date pot fi stabilite prin următoarele mijloace: declarații ale părților sau terților (în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant), mărturii ale martorilor, probe scrise, probe materiale, procese-verbale întocmite în urma cercetării la fața locului, rapoarte ale experților, fotografii, înregistrări video și audio obținute în mod legal și alte tipuri de probe.

O instanță poate, de asemenea, să solicite unui stat membru al UE să strângă probe sau le poate obține în mod direct în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială în scopul ameliorării, simplificării și accelerării cooperării între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe.

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În temeiul articolului 179 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la procedură prezintă probe. În cazul în care probele prezentate nu sunt suficiente, instanța poate să solicite părților și altor participanți la procedură să furnizeze instanței probe suplimentare și stabilește un termen pentru prezentarea acestora. O instanță are, de asemenea, dreptul de a colecta probe din proprie inițiativă (*ex officio*), însă numai în cazurile prevăzute de lege. Și anume, atunci când soluționează litigii în materie de familie sau de muncă în cazul în care, în opinia sa, acest lucru este esențial pentru a pronunța o hotărâre corectă în cauzele respective (articolele 376 și 414).

În plus, articolul 476 din Codul de procedură civilă prevede că o instanță care se pregătește să soluționeze cauze referitoare la declararea unui minor ca având capacitate deplină (emancipare):

numește o instituție pentru protecția copilului de la locul de reședință al minorului pentru ca aceasta să își prezinte concluziile cu privire la capacitatea minorului de a-și exercita în mod independent toate drepturile civile sau de a-și asuma obligații;

solicită date privind o eventuală condamnare a minorului sau încălcare a dreptului administrativ sau de altă natură;

dacă este necesar pentru a stabili nivelul de dezvoltare fizică, morală, spirituală sau mentală, dispune efectuarea unei expertize psihologice și/sau psihiatrice și solicită toate documentele medicale ale minorului sau alte materiale necesare în vederea efectuării examinării;

îndeplinește orice alte acțiuni necesare pentru pregătirea soluționării cauzei.

Articolul 582 din Codul de procedură civilă prevede, de asemenea, că, în cazul în care se soluționează o cauză privind autorizarea transferării unui drept de proprietate aferent unui bun familial, ipotecarea unui astfel de bun sau grevarea în alt mod a drepturilor reale asupra acestuia, o instanță, luând în același timp în considerare împrejurările cauzei, are dreptul să solicite probe din partea solicitantului cu privire la situația financiară a familiei (venituri, economii, alte bunuri, datorii), date referitoare la bunul familial în cauză, date de la serviciul de protecție a drepturilor copilului cu privire la părinții copilului, condițiile preliminare ale tranzacției și randamentul preconizat al acesteia, perspectiva protecției drepturilor copilului în cazul în care tranzacția nu este efectuată și alte elemente de probă.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În scopul colectării de probe (în conformitate cu articolele 199 și 206 din Codul de procedură civilă), o instanță poate solicita unei persoane fizice sau juridice să prezinte probe scrise sau probe materiale, care trebuie depuse direct la instanță în termenele stabilite. În cazul în care persoanele fizice sau juridice nu sunt în măsură să prezinte probele scrise sau probele materiale solicitate sau nu sunt în măsură să facă acest lucru în termenul stabilit, acestea trebuie să informeze instanța în această privință și să indice motivele. O instanță poate emite unei persoane care solicită probe scrise sau probe materiale un certificat care îi dă acesteia dreptul să obțină probele astfel încât acestea să poată fi prezentate instanței.

În cursul pregătirilor pentru o ședință de judecată, un judecător desfășoară, de asemenea, alte activități procedurale necesare pentru pregătirea în mod corespunzător a ședinței (solicită probe care nu pot fi obținute de către participanții la procedură, obține probe din proprie inițiativă atunci când instanța este abilitată să facă acest lucru, în temeiul Codului de procedură civilă, etc.).

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate respinge probele în următoarele circumstanțe:

în cazul în care acestea sunt inadmisibile;

în cazul în care probele nu confirmă sau infirmă faptele relevante pentru cauză (articolul 180 din Codul de procedură civilă);

în cazul în care probele ar fi putut fi prezentate mai devreme, iar prezentarea tardivă a acestora va întârzia procedura [articolul 181 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Orice documente sau alte elemente de probă pe care își întemeiază reclamantul cererea, dovada că a fost plătită o taxă judiciară și cererile de solicitare de probe pe care reclamantul nu este în măsură să le prezinte, indicând motivele pentru care probele nu pot fi prezentate, ar trebui să fie anexate la cererea introductivă pentru a fi admise de către instanță (articolul 135 din Codul de procedură civilă).

Ar trebui remarcat, de asemenea, că o instanță de apel va refuza să accepte noi elemente de probă care ar fi putut fi prezentate la o instanță de prim grad de jurisdicție, cu excepția cazurilor în care această instanță a refuzat în mod greșit să accepte probele sau în cazul în care necesitatea de a prezenta probele a apărut ulterior (articolul 314 din Codul de procedură civilă).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Astfel cum sunt definite în Codul de procedură civilă, probele în procedurile civile înseamnă orice date reale care servesc drept bază pentru ca o instanță să constate, în cadrul procedurii prevăzute de lege, dacă împrejurările care stau la baza pretențiilor și obiecțiilor părților există sau nu, precum și alte împrejurări relevante pentru a lua o decizie echitabilă și corectă în cauza respectivă. Aceste date pot fi obținute după cum urmează: declarații ale părților sau ale terților (direct sau prin intermediul unui reprezentant), depoziii ale martorilor, probe scrise, probe materiale, procese-verbale întocmite în urma cercetării la fața locului și rapoarte de expertiză.

Fotografiile și înregistrările audio și video care au fost obținute în mod legal pot servi, de asemenea, drept probe.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experți martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Articolele 192-217 din Codul de procedură civilă prevăd următoarele norme de reglementare a metodelor de obținere a probelor de la martori și de la martori experți:

Procedura de examinare a martorilor

Fiecare martor este citat într-o sală de judecată și este audiat în mod individual. Martorii care nu au fost audiați nu pot rămâne în sala de judecată în timpul ședinței. Martorii care au fost audiați trebuie să rămână în sala de judecată până la încheierea ședinței. În cazul în care martorii audiați solicită acest lucru, instanța le poate permite să părăsească sala de judecată după ce au fost ascultate opiniile participanților la procedură.

Un martor poate fi audiat la domiciliu dacă nu poate să se prezinte în instanță în urma unei citații pe motiv de boală, vârstă înaintată, invaliditate sau din alte motive importante recunoscute de către o instanță, iar partea care a chemat acel martor nu poate să îi asigure prezența în fața instanței.

Instanța stabilește identitatea martorului și îi explică drepturile și obligațiile, precum și răspunderea în caz de încălcare a jurământului și de neîndeplinire sau îndeplinire necorespunzătoare a oricăror alte îndatoriri.

Înainte de audiere, martorul depune un jurământ cu mâna pe Constituția Republicii Lituania (*Lietuvos Respublikos Konstitucija*) și declară: „Eu (numele complet), jur în mod cinstit și cu bună-credință să spun adevărul fără să omit, să adaug sau să modific nimic”. Un martor care a depus jurământul semnează textul jurământului. Jurământul semnat este anexat la documentele cauzei.

După stabilirea relației martorului cu părțile și cu terții și a altor împrejurări relevante pentru evaluarea probelor sale (educație, ocupația martorului etc.), instanța solicită martorului să declare în fața acesteia toate lucrurile pe care le cunoaște cu privire la cauză și să evite să divulge informații pentru care martorul nu este în măsură să specifice sursa.

După momentul depoziției, martorului îi pot fi adresate întrebări. Un martor va fi interogată mai întâi de către persoana care a solicitat citirea acestuia și de către un reprezentant al persoanei respective. Martorul va fi interogată ulterior de către alți participanți la procedură. Un martor citat la inițiativa instanței va fi interogată mai întâi de către reclamant. Judecătorul trebuie să ignore întrebările cu răspuns sugerat și întrebările irelevante pentru cauza respectivă.

Judecătorul are dreptul să adreseze întrebări în orice moment în timpul examinării martorului.

Dacă este necesar, la cererea unui participant la procedură sau din proprie inițiativă, instanța poate să reaudieze un martor în cadrul aceleiași ședințe de judecată, poate să cheme martorul audiat la o nouă ședință de judecată a aceleiași instanțe sau să confrunte martorii între ei.

În cazuri excepționale, în care este dificil sau imposibil să se audieze un martor în instanță, instanța sesizată cu o cauză are dreptul să administreze o mărturie scrisă în cazul în care, în opinia instanței și având în vedere identitatea martorului și fondul împrejurărilor cu privire la care urmează să fie depusă mărturia, acest lucru nu va avea un efect negativ asupra stabilirii faptelor esențiale din speță. La inițiativa părților, un martor poate fi citat pentru o audiere suplimentară în instanță dacă acest lucru este necesar pentru stabilirea mai detaliată a faptelor cauzei. Înainte de a depune mărturie, martorul trebuie să semneze textul jurământului prevăzut la articolul 192 alineatul (4) din Codul de procedură civilă și este avertizat, după confirmarea scrisă, că furnizarea de probe false constituie infracțiune. Mărturia scrisă trebuie să fie depusă în prezența unui notar și este certificată de acesta.

Audierea experților

Avizul experților este citit cu voce tare în cadrul unei ședințe de judecată. Înainte de citirea avizului, expertul (experții) care a (au) furnizat avizul respectiv și care participă la ședința de judecată trebuie să depună jurământul punând mâna pe Constituția Republicii Lituania și declarând: „Eu (numele complet), jur să îmi îndeplinesc cu onestitate îndatoririle de expert în cadrul procedurii și să prezint un aviz imparțial și motivat, bazat pe expertiza mea completă”. În cazul în care audierea expertului este efectuată în afara unei ședințe de judecată, textul jurământului semnat de către expert constituie parte integrantă a raportului de expertiză. Experții incluși în Lista experților judiciari din Republica Lituania (*Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašas*) care au depus un jurământ la momentul înscrierii în lista respectivă nu trebuie să depună un jurământ în fața instanței și se consideră că aceștia au fost avertizați cu privire la răspunderea lor în cazul în care prezintă un aviz și declarații false.

O instanță are dreptul să solicite unui expert să își explice oral avizul. Explicațiile orale referitoare la avizul unui expert sunt incluse în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Pot fi adresate întrebări experților pentru a explica sau a completa avizul expertului. Persoana care solicită numirea expertului are posibilitatea de a-i adresa prima întrebări. Ulterior expertul poate fi interogată de alți participanți la procedură. Dacă expertul este numit de instanță din proprie inițiativă, reclamantul are posibilitatea de a adresa primul întrebări expertului.

Judecătorii au dreptul să adreseze întrebări expertului în orice moment pe durata audierii acestuia.

Avizul expertului este furnizat numai la cererea unei instanțe (și trebuie să fie prezentat în scris, sub forma unui raport de expertiză). Raportul de expertiză trebuie să includă o descriere detaliată a investigațiilor efectuate, a concluziilor formulate pe baza constatărilor și răspunsuri motivate la întrebările adresate de instanță.

În cazul în care o instanță solicită avizul unui expert fără un raport de expertiză, avizul expertului este considerat probă scrisă prezentată de către expert (similar celorlalți participanți la procedură) sau care este solicitată de instanță în conformitate cu procedura prevăzută în Codul de procedură civilă.

Articolul 198 din Codul de procedură civilă prevede următoarele norme pentru prezentarea probelor scrise:

Probele scrise pot fi prezentate de către participanții la procedură sau pot fi solicitate de o instanță în conformitate cu procedura prevăzută în cod.

Probele scrise trebuie să fie prezentate în forma prevăzută de Codul de procedură civilă: un participant la procedură care demonstrează conținutul unui document procedural cu probe scrise trebuie să atașeze documentele originale sau copii ale acestora (copii în format digital), astfel cum au fost certificate de către o instanță judecătorească, un notar (sau o altă persoană care este autorizată să desfășoare acțiuni notariale), un avocat care participă la procedură sau persoana care a emis (primit) documentul. Instanța poate solicita, din proprie inițiativă sau la cererea unui participant la procedură, să îi fie prezentate documentele originale. O solicitare din partea unui participant la procedură de prezentare a documentelor originale trebuie să fie depusă împreună cu cererea sa principală, cererea reconvențională, memoriul în apărare sau alte documente de procedură ale părților. Părțile pot depune o astfel de cerere la o dată ulterioară în cazul în care există motive obiective pentru nedepunerea mai devreme sau dacă admiterea cererii în cauză nu va întârzia soluționarea cauzei. În cazul în care doar o parte a unui document se referă la conținutul documentelor de procedură, pot fi prezentate în instanță doar părțile relevante (fragmente, extrase).

Toate documentele de procedură și anexele la acestea trebuie să fie prezentate în instanță în limba lituaniană, în afara anumitor excepții prevăzute de legislație. În cazul în care părțile cărora trebuie să le fie notificate documente de procedură nu înțeleg limba lituaniană, trebuie să fie prezentate în instanță traduceri ale documentelor respective într-o limbă pe care aceștia o cunosc. În cazul în care este necesar, în temeiul codului, ca documentele care trebuie prezentate să fie traduse într-o limbă străină, părțile trebuie să prezinte traduceri certificate ale acestora în instanță în conformitate cu procedura legală stabilită.

Documentele originale de la dosarul unei cauze pot fi returnate la cererea celor care le-au prezentat. În acest caz, trebuie să fie păstrate la dosar copii ale documentelor care urmează să fie returnate, certificate în conformitate cu procedura prevăzută în cod.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

În temeiul articolului 197 din Codul de procedură civilă, documentele eliberate de autoritățile de stat și municipale care au fost aprobate de către persoane autorizate de stat, în limitele competențelor lor și în conformitate cu cerințele aplicate formei documentelor specifice, pot fi considerate probe scrise oficiale și

vor avea un efect probatoriu mai puternic. Faptele indicate în probele scrise oficiale sunt considerate a fi pe deplin dovedite până când acestea sunt contrazise de alte elemente de probă în cadrul procedurilor, cu excepția declarațiilor martorilor. Interdicția privind utilizarea declarațiilor martorilor nu se aplică în cazul în care aceasta ar contrazice principiile bunei-credințe, echității și caracterului rezonabil. Valoarea probatorie a probelor scrise oficiale poate fi atribuită, de asemenea, altor documente, precum și actelor legislative.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Împrejurările unei cauze care trebuie, conform legii, să fie dovedite prin anumite mijloace de probă nu pot fi dovedite prin niciun alt mijloc de probă [articolul 177 alineatul (4) din Codul de procedură civilă].

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

O persoană citată ca martor trebuie să se prezinte în fața instanței și să ofere probe veridice. O persoană citată ca martor este răspunzătoare în temeiul legii pentru neîndeplinirea obligațiilor care revin unui martor (articolul 191), și anume i se poate impune plata unei amenzi.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Un martor poate refuza să depună mărturie atunci când mărturia sa ar constitui probă împotriva propriei persoane, împotriva membrilor familiei sale sau împotriva rudelor apropiate.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În cazul în care martorii, experții sau interpreții nu se prezintă la audiere, instanța va întreba persoanele care participă la procedură dacă se poate soluționa cauza în absența martorilor, a experților sau a interpreților și va dispune continuarea sau amânarea ședinței de judecată. În cazul în care un martor, un expert sau un interpret citat nu se prezintă în instanță, fără motive întemeiate, acesta poate fi pasibil de o amendă de până la 1 000 LTL. Un martor poate fi adus cu forța în instanță pe baza unei decizii judecătorești (articolul 248 din Codul de procedură civilă).

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Următoarele persoane nu pot fi audiate în calitate de martori:

reprezentanții în procedurile civile și administrative sau avocatul apărării în cadrul procedurilor penale, cu privire la împrejurări de care au luat cunoștință în calitate de reprezentant sau de avocat al apărării;

persoanele care nu sunt în măsură să înțeleagă împrejurări relevante pentru cauză sau să furnizeze probe corecte ca urmare a unor handicapuri fizice sau mentale;

preoții, cu privire la împrejurări aflate în timpul spovedaniei;

medicii, cu privire la împrejurările care intră sub incidența secretului profesional;

mediatorii, cu privire la împrejurări de care au luat cunoștință în timpul unei proceduri de mediere în vederea concilierii.

Alte astfel de persoane pot fi definite, de asemenea, prin lege.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

După clarificarea relației martorului cu părțile, cu terții și a altor împrejurări relevante pentru evaluarea depoziției martorului (studiile, profesia martorului etc.), instanța va invita martorul să declare în fața acesteia informațiile pe care le cunoaște cu privire la cauză și să evite orice informație pentru care martorul nu este în măsură să specifice sursa.

După depunerea depoziției sale, martorului îi pot fi adresate întrebări. Un martor va fi interogat mai întâi de către persoana care a solicitat citarea martorului și de către un reprezentat al persoanei respective, iar ulterior de alți participanți la procedură. Un martor citat la inițiativa instanței este interogat mai întâi de către reclamant. Judecătorul trebuie să ignore întrebările cu răspuns sugerat și întrebările irelevante pentru cauza respectivă. Judecătorul are dreptul să adreseze întrebări în orice moment în timpul examinării martorului. Dacă este necesar, la cererea unui participant la procedură sau din proprie inițiativă, instanța poate să reaudieze un martor în cadrul aceleiași ședințe de judecată, poate să cheme martorul audiat la o nouă ședință de judecată a aceleiași instanțe sau să confrunte martorii între ei.

În cazuri excepționale, în care este dificil sau imposibil să se audieze un martor în instanță, instanța sesizată cu o cauză are dreptul să administreze o mărturie scrisă în cazul în care, în opinia instanței și având în vedere identitatea martorului și fondul împrejurărilor cu privire la care urmează să fie depusă mărturia, acest lucru nu va avea un efect negativ asupra stabilirii faptelor esențiale din speță. La inițiativa părților, un martor poate fi citat pentru o audiere suplimentară în instanță, dacă acest lucru este necesar pentru stabilirea mai detaliată a faptelor cauzei. Înainte de a depune mărturie, martorul trebuie să semneze textul prestabilit al jurământului și este avertizat după confirmarea scrisă că furnizarea de probe false constituie infracțiune. Mărturia scrisă trebuie să fie depusă în prezența unui notar și este certificată de acesta.

Participarea la ședințele de judecată a participanților la procedură și examinarea martorilor la domiciliul acestora pot fi asigurate prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare electronică (prin intermediul videoconferințelor, a teleconferințelor etc.). În cazul în care se utilizează astfel de tehnologii în conformitate cu procedura stabilită de Ministrul Justiției, trebuie să se asigure că participanții la procedură sunt identificați în mod fiabil și că datele (probele) sunt înregistrate și prezentate în mod obiectiv.

În plus, articolul 803 din Codul de procedură civilă prevede posibilitatea ca instanțele din Republica Lituania să solicite unei instanțe dintr-un alt stat să utilizeze tehnologiile de comunicare (videoconferință, teleconferință etc.) pentru obținerea de probe.

3 Evaluarea probelor

Instanța evaluează probele în cadrul procedurii în conformitate cu propria sa convingere, pe baza examinării complete și imparțiale a faptelor prezentate în cadrul procedurii și în conformitate cu legea.

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Datele factuale sunt stabilite prin următoarele mijloace: declarații ale părților și ale terților (direct sau prin intermediul unui reprezentant), depoziții ale martorilor, probe scrise, probe materiale, procese-verbale întocmite în urma cercetării la fața locului, concluzii ale experților, fotografii, înregistrări video și audio obținute în mod legal și alte elemente de probă. Datele factuale care constituie secret de stat sau secret profesional nu pot, în mod normal, să servească drept probe în procedurile civile până când acestea nu sunt declassificate în conformitate cu procedurile prevăzute de lege. Datele primite în cursul unei proceduri de mediere în vederea concilierii nu pot servi drept probe în procedurile civile, cu excepția cazurilor prevăzute de Legea privind medierea în vederea concilierii în litigiile civile.

Ar trebui remarcat, de asemenea, că, în conformitate cu articolul 185 din Codul de procedură civilă, instanța trebuie să evalueze elementele de probă în cadrul procedurii în conformitate cu propria sa convingere, pe baza examinării complete și imparțiale a faptelor prezentate în cadrul procedurii și în conformitate cu legea. Niciun element de probă nu are un efect predefinit asupra unei instanțe, cu excepția cazului în care acest lucru este prevăzut în Codul de procedură civilă.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da (a se vedea punctul 2.4).

Ultima actualizare: 21/11/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Luxemburg

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În dreptul luxemburghez, se aplică principiul potrivit căruia cel care solicită executarea unei obligații trebuie să poată dovedi existența acesteia. În mod similar, cel care pretinde că obligația a încetat trebuie să justifice plata sau faptul care a produs stingerea obligației.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Dreptul luxemburghez prevede, în anumite cazuri, prezumții care exceptează de la sarcina probei persoana care trebuie să dovedească un fapt imposibil sau dificil de demonstrat. Prezumțiile sunt consecințele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut.

Legiuitorul distinge între două categorii de prezumții: pe de o parte, există prezumția legală asociată anumitor acte sau fapte printr-o lege specială și, pe de altă parte, există prezumțiile care nu sunt stabilite prin lege și care sunt lăsate la aprecierea instanței, aceasta din urmă admitând doar prezumțiile grave, exacte și concordante.

În mod general, este posibilă prezentarea unor probe care să răstoarne prezumția. De exemplu, în cazul unui copil născut în timpul căsătoriei, există prezumția că tatăl copilului este soțul mamei sale. Cu toate acestea, este posibilă introducerea unei acțiuni în tăgada paternității.

În câteva cazuri rare, prezumțiile sunt de netăgăduit. Acestea nu pot fi înlăturate prin proba contrară.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Stabilirea existenței faptelor este lăsată la aprecierea suverană a instanței. În caz de îndoială, instanța verifică existența unor indicii grave, exacte și concordante și acceptă sau respinge proba în funcție de cât de verosimile sunt faptele pretinse.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

La solicitarea uneia dintre părți, instanța poate lua măsuri de cercetare judecătorească. Cu toate acestea, instanța poate dispune o măsură de cercetare judecătorească și din proprie inițiativă.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Judecătorul îi aduce la cunoștință expertului desemnat natura misiunii. Părțile și terții care trebuie să contribuie la cercetarea judecătorească sunt convocați de expert. În conformitate cu principiul contradictorialității, cercetarea judecătorească se efectuează în prezența părților.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Cercetare judecătorească poate fi ordonată în toate situațiile în care judecătorul nu dispune de elemente suficiente pentru a se pronunța.

Se poate dispune luarea de măsuri de cercetare judecătorească pentru un anumit fapt doar în cazul în care partea care îl pretinde nu deține suficiente elemente pentru a-l dovedi. Nu se poate dispune în niciun caz luarea de măsuri de cercetare judecătorească pentru a compensa neglijența părții în administrarea probelor.

Judecătorul trebuie să dispună ca măsura să se limiteze la ceea ce este suficient pentru soluționarea litigiului și să depună eforturi pentru a alege soluțiile cele mai simple și mai puțin costisitoare.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Există următoarele mijloace de probă: documente justificative, mărturie, prezumții, mărturisire și jurământ.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Metode de obținere a probelor de la martori și de la experții martori:

În cazul în care proba testimonială este admisibilă, judecătorul poate obține declarații din partea unor terți care să lămurească faptele imputate de care aceștia au luat personal cunoștință. Declarațiile se pot obține sub forma unor mărturii sau în urma unei cercetări, în funcție de caracterul scris sau oral al acestora.

Judecătorul, la alegerea sa, poate solicita lămuriri oricărei persoane desemnate. Acestea se pot prezenta sub formă de constatări, consultări sau expertize cu privire la anumite chestiuni de fapt care necesită părerea unui specialist. În cazul în care nu este necesară prezentarea în scris a părerii acestuia, instanța îi poate permite specialistului să o prezinte oral în ședința de judecată. Ulterior, se redactează un proces verbal semnat de judecător și de grefier.

Norme în ceea ce privește depunerea probelor scrise și rapoartele sau avizele în scris ale experților:

Probă scrisă:

Partea care menționează un anumit document are obligația de a-l comunica oricărei alte părți în proces. Comunicarea se efectuează cu confirmare de primire sau prin depunere la grefă. Comunicarea documentelor se face spontan.

Rapoarte sau avize în scris ale experților:

Expertul depune un raport la grefa instanței competente. Se redactează un singur raport, chiar dacă există mai mulți experți. În cazul unei divergențe de opinii, fiecare își exprimă punctul de vedere. În cazul în care expertul a solicitat părerea unui alt specialist, dintr-un domeniu diferit de al său, avizul acestuia este anexat procesului-verbal al ședinței de judecată sau dosarului.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Unele mijloace de probă au o forță probatorie mai mare decât celelalte:

Înscrisul autentic este întocmit de un funcționar public (notar, executor judecătoresc) în exercitarea atribuțiilor sale. Acesta are valoare de original până la declararea sa ca fals.

Înscrisul sub semnătură privată este întocmit și semnat personal de părți, fără intervenția unui funcționar public. Acesta are valoare de original până la proba contrară.

Mărturia și celelalte metode de obținere a probelor sunt lăsate la aprecierea instanței.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Este necesară o probă scrisă pentru dovedirea unui act juridic (contract) a cărui valoare depășește 2 500 EUR. În schimb, proba unui fapt juridic (accident) se poate prezenta sub diferite forme.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Legiuitorul obligă martorul să sprijine realizarea justiției pentru aflarea adevărului.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Persoanele care invocă un motiv legitim pot fi scutite de la depunerea mărturiei. Rudele sau afinii în linie directă ai uneia dintre părți, precum și soțul/soția, chiar și în caz de divorț, pot refuza să depună mărturie.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Martorii care nu se prezintă pot fi citați pe cheltuielile lor în cazul în care audierea lor este considerată necesară. Martorii care nu se prezintă și cei care refuză să depună mărturie sau jurământ, fără a avea un motiv legitim, pot fi obligați la plata unei amenzi civile cuprinse între 50 și 2 500 EUR.

În cazul în care martorul dovedește imposibilitatea prezentării la data stabilită, amenda și cheltuielile aferente citării acestuia pot fi înlăturate.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Oricine poate fi audiat ca martor, cu excepția persoanelor care se află în incapacitate de a depune mărturie în instanță.

Persoanele care nu pot depune mărturie pot fi însă audiate în aceleași condiții, dar fără a depune jurământ. Cu toate acestea, descendenții nu pot fi audiați cu privire la motivele invocate de soți în sprijinul unei cereri de divorț sau de separare legală.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor

Judecătorul audiază martorii separat și în ordinea pe care o stabilește în prezența părților sau după convocarea acestora. Martorii nu pot folosi o declarație scrisă în prealabil pe care să o citească în instanță.

Judecătorul poate audia sau interoga martorii cu privire la toate faptele pentru care legea admite probe, chiar dacă faptele respective nu sunt menționate în hotărârea care a stat la baza cercetării. Acesta poate audia din nou martorii, poate solicita confruntarea acestora între ei sau cu părțile la proces sau, după caz, audierea acestora în prezența unui specialist.

Părțile nu trebuie să întrerupă, să interpeleze sau să influențeze martorii care depun mărturie și nici să li se adreseze direct, sub sancțiunea excluderii din sala de judecată. După interogarea martorului, în cazul în care consideră că este necesar, judecătorul poate pune întrebările solicitate de părți.

Videoconferință sau alte mijloace tehnice

Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială urmărește îmbunătățirea, simplificarea și accelerarea cooperării între instanțele statelor membre în vederea obținerii și administrării probelor. În dreptul luxemburghez, nu există dispoziții speciale referitoare la videoconferință. Se aplică articolele din noul Cod de procedură civilă referitoare la audierea martorilor, verificarea personală de către judecător și înfățișarea în persoană. Instanțele sunt dotate cu echipamentele tehnice necesare. În data stabilită pentru videoconferință, vor fi prezenți un judecător, un grefier, un interpret și un specialist.

Judecătorul poate dispune înregistrarea sonoră, video sau audiovizuală a măsurilor de cercetare judecătorească pe care le-a dispus, în întregime sau parțial. Înregistrările se păstrează la grefa instanței. Fiecare parte poate solicita, pe cheltuielile sa, transmiterea unui exemplar, a unei copii sau a unei transcrieri.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța nu ține seama de probele obținute prin mijloace ilegale, de exemplu prin filmarea cu camera ascunsă sau înregistrarea unei convorbiri telefonice fără știrea interlocutorului.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Declarațiile proprii ale părții în proces nu au, în principiu, valoare probatorie.

Linkuri relevante

 <http://www.legilux.lu/>

Ultima actualizare: 13/05/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Ungaria

1 Sarcina probei

Sarcina probei aparține părții ale cărei interese sunt afectate în mod negativ dacă efortul de a furniza probe nu are rezultate pozitive.

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Dacă legea nu prevede altfel, părțile au obligația de a expune faptele relevante ale cauzei și de a furniza probe în sprijinul afirmațiilor lor. Dacă legea nu prevede altfel, faptele relevante dintr-o cauză trebuie să fie probate de către partea care are interesul ca faptul respectiv să fie acceptat de instanță ca fiind adevărat, iar consecințele lipsei de probe în sprijinul acestui fapt sau neprobarea acestui fapt vor fi suportate de partea respectivă. Într-un litigiu de muncă, angajatorul trebuie să probeze conținutul tuturor contractelor colective de muncă, toate regulile și instrucțiunile interne necesare pentru a decide cu privire la obiectul cauzei și orice document generat ca parte a activității angajatorului care este necesar pentru a decide cu privire la litigiu, pentru corectitudinea calculului legate de prestațiile solicitate, dacă sunt contestate, și pentru plata oricărei prestații, în cazul unui litigiu având ca obiect indemnizațiile.

Într-un litigiu privind un raport de muncă din sectorul public, organismul din sectorul public trebuie să probeze conținutul dispozițiilor și instrucțiunilor cu aplicabilitate generală care sunt necesare pentru a decide cu privire la obiectul cauzei și orice document generat ca parte a activității organismului din sectorul public care este necesar pentru a decide cu privire la litigiu, pentru corectitudinea calculului contestate legate de prestațiile solicitate și pentru plata oricărei prestații, în cazul unui litigiu având ca obiect indemnizațiile.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În cazul incapacității de probare, faptul care trebuie probat de către partea afectată de o astfel de incapacitate poate fi acceptat de instanță ca fiind adevărat dacă instanța nu are nicio îndoială cu privire la veridicitatea acestuia. O declarație factuală poate fi acceptată de instanță ca fiind adevărată dacă instanța nu are nicio îndoială cu privire la veridicitatea acesteia și, în cazul în care este recunoscută de partea care a formulat opoziția, dacă este prezentată de părți în

mod identic și nu este contestată de partea care a formulat opoziția în pofida faptului că instanța a invitat această parte să procedeze astfel sau dacă trebuie să fie considerată necontestată în temeiul acestei legi. Faptele care sunt considerate de către instanță ca fiind cunoscute în mod obișnuit sau despre care instanța are cunoștință în mod oficial sunt luate în considerare de către instanță chiar dacă nu sunt invocate de niciuna dintre părți. Instanța ține cont din oficiu de prezumțiile legale, inclusiv de circumstanțele care, în temeiul legii și dacă nu se furnizează dovezi contrare, trebuie să fie considerate adevărate. De exemplu, în dreptul familiei, există un număr limitat de prezumții irefragabile și fapte pentru care legea nu permite dovezi contrarii.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Normele ungare de procedură civilă nu prevăd un nivel minim de certitudine din partea instanței. Dacă legea nu prevede altfel, instanța nu se limitează la aplicarea unor reguli formale, metode sau mijloace de probă specifice și este liberă să se bazeze pe dovezi de la părți sau orice alte dovezi care sunt adecvate pentru a stabili faptele legate de cauză. Totuși, aceste dispoziții nu se aplică prezumțiilor legale, inclusiv dispozițiilor legislative care stipulează că anumite fapte trebuie să fie considerate adevărate dacă nu se furnizează dovezi contrare. Potrivit convingerii sale, instanța stabilește faptele relevante ale cauzei prin compararea și evaluarea individuală și în comun a declarațiilor și a conduitei părților în timpul procedurii, precum și a probelor descoperite în timpul audierii și a altor date referitoare la acțiune.

2 Strângerea probelor

Instanța strânge probe pentru a stabili faptele necesare pentru pronunțarea unei hotărâri în cazul litigiului.

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Dacă legea nu prevede altfel, faptele relevante dintr-o cauză trebuie să fie probate de către partea care are interesul ca faptul respectiv să fie acceptat de instanță ca fiind adevărat, iar consecințele lipsei de probe în sprijinul acestui fapt sau neprobarea acestui fapt vor fi suportate de partea respectivă. În cadrul procedurilor civile, instanța poate dispune obținerea de probe din oficiu, dacă acest lucru este permis de lege.

În procedurile administrative, instanța poate dispune obținerea de probe din oficiu cu privire la fapte sau obținerea de probe în sprijinul circumstanțelor de care trebuie să țină seama din oficiu, dacă este vorba despre o încălcare ce pune în pericol un minor sau o persoană îndreptățită la prestații de invaliditate ori dacă legea prevede acest lucru.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Se audiază martorii, se obțin opinii de la experți și, dacă este necesar, se audiază experți, se efectuează inspecții și se dispune ca deținătorii de documente, înregistrări video, înregistrări audio, înregistrări audiovizuale sau alte probe concrete să le prezinte instanței.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța nu are obligația de a se conforma unei cereri de prezentare a probelor furnizate de o parte sau hotărârii sale referitoare la furnizarea de probe. Instanța poate respinge o cerere de furnizare de probe dacă cererea de furnizare a probelor nu a fost depusă în conformitate cu dispozițiile Legii CXXX din 2016 privind Codul de procedură civilă, cu excepția cazului în care legea prevede altfel, sau dacă partea care are obligația de a plăti un avans din costurile de obținere a probelor nu și-a îndeplinit obligația de a plăti avansul, în ciuda faptului că a fost invitată să îl achite. Instanța respinge o cerere de furnizare de probe sau întrerupe obținerea probelor deja dispusă dacă acest lucru nu este necesar pentru pronunțarea unei hotărâri cu privire la litigiu.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

În special, mijloacele de probă includ dovezi obținute de la martori, opinii ale experților, documente, înregistrări video, înregistrări audio, înregistrări audiovizuale și alte dovezi concrete. Mijloacele de probă nu pot fi admise dacă sunt excluse prin lege sau, în cazul în care fac obiectul unor condiții, dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite. Probele pot fi obținute inclusiv prin inspecție. Nu se pot face declarații pe propria răspundere în cadrul procedurii.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

În conformitate cu principiul dovezilor directe, ca o regulă generală, martorii și experții prezintă probele în cadrul unei audieri. Dacă o parte dorește să își probeze afirmațiile prin documente, această parte trebuie să atașeze documentele la cerere sau trebuie să le prezinte la audiere. La documentele în limbi străine trebuie să fie atașată cel puțin o traducere simplă în limba maghiară. Dacă apare vreo îndoială cu privire la acuratețea sau integralitatea textului tradus, trebuie să se utilizeze o traducere autorizată; în absența acesteia, instanța nu va lua în considerare documentul. La cererea părții care prezintă proba, instanța poate impune părții cu interese opuse să pună la dispoziție orice document aflat în posesia sa și pe care ar avea obligația să îl elibereze sau să îl prezinte oricui în temeiul normelor de drept civil. În special, partea cu interese opuse este supusă unei astfel de obligații dacă documentul a fost emis în interesul părții care prezintă proba, dacă atestă un raport juridic cu privire la această din urmă parte sau dacă este legat de o audiere referitoare la un astfel de raport juridic. Dacă documentul se află în posesia unei persoane care nu participă la acțiune, instanța va dispune ca documentul să fie pus la dispoziție prin aplicarea normelor privind inspecția. Dacă o parte depune o cerere de furnizare de probe, instanța ia măsuri pentru obținerea documentelor sau a datelor deținute de o instanță, de un notar, de o altă autoritate publică, de un organism administrativ sau de o altă organizație, în măsura în care partea în cauză nu poate solicita în mod direct eliberarea documentului sau a datelor. Nu este necesară obținerea documentului original dacă nu se impune inspectarea acestuia și dacă partea prezintă o copie certificată sau simplă a acestuia în timpul audierii. Transmiterea unui document poate fi refuzată numai dacă acesta conține informații clasificate.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

În general, nu.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În general, nu există o astfel de obligație. În cazuri excepționale, și anume în procedurile de declarare a incapacității persoanei, instanța trebuie să invite un expert în psihiatrie pentru a evalua starea mentală a părâtului.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Da, dar în anumite cazuri aceștia pot refuza să depună mărturie.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Următoarele persoane pot refuza să depună mărturie:

rudele oricăreia dintre părți;

o persoană care prin mărturia ei s-ar incrimina pe sine sau pe o rudă pentru comiterea unei infracțiuni cu privire la cauza relevantă;

o persoană care se angajează să păstreze secretul profesional dacă mărturia sa ar însemna încălcarea obligației de păstrare a secretului profesional, cu excepția cazului în care partea în cauză o exonerează de la această obligație;

o persoană care are obligația să păstreze confidențialitatea secretelor de afaceri cu privire la problemele în care prezentarea de probe ar însemna încălcarea obligației de confidențialitate, cu excepția cazului în care datele vizate de mărturie nu se califică drept secrete de afaceri în conformitate cu Legea privind accesibilitatea datelor de interes public și a datelor accesibile din motive de interes public sau dacă obiectul procedurii este de a decide dacă datele în cauză sunt ori nu sunt de interes public sau sunt ori nu sunt accesibile din motive de interes public;

mediatorul/expertul în procedura de mediere implicată în litigiu, furnizorii de conținut media și persoanele implicate într-un raport de muncă sau o relație similară cu astfel de furnizori, cu privire la chestiunile în care mărturia lor ar însemna dezvăluirea identității persoanei care le-a oferit informații în contextul desfășurării activității acestei persoane în calitate de furnizor de conținut media.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Martorii, experții desemnați de instanță, deținătorii unui document sau obiect supus inspecției și alte persoane a căror participare la obținerea probelor este considerată necesară de către instanță (denumiți în continuare în mod colectiv „contribuitori”) sunt obligați să contribuie la obținerea probelor. În cazul în care un contribuitor nu își îndeplinește obligația fără a solicita în prealabil să fie scuzat pentru un motiv întemeiat pe care este în măsură să îl justifice, instanța va obliga contribuitorul să ramburseze costurile suportate, poate aplica o amendă contribuitorului, poate dispune înfățișarea obligatorie a contribuitorului, poate reduce remunerația contribuitorului și poate informa superiorul, supraveghetorul sau angajatorul contribuitorului cu privire la neprezentarea acestuia. Instanța poate aplica concomitent mai multe dintre aceste măsuri coercitive.

Măsurile coercitive nu pot fi aplicate împotriva unui minor sub vârsta de paisprezece ani, însă reprezentantul legal al acestuia poate fi obligat să ramburseze costurile suportate și poate fi obligat la plata unei amenzi.

În cazul în care un contribuitor își îndeplinește obligația sau solicită să fie scuzat pentru un motiv întemeiat pe care îl poate justifica după aplicarea oricărei măsuri coercitive, ordonanța privind măsura coercitivă va fi anulată de instanță.

Un martor poate introduce o cale de atac separată împotriva deciziei prin care este obligat să depună mărturie. Această cale de atac suspendă audierea martorului. În cazul în care refuzul martorului de a depune mărturie este, în mod evident, nefondat, instanța care se pronunță cu privire la calea de atac poate impune martorului o amendă, iar instanța care se pronunță în cadrul acțiunii principale poate obliga martorul să ramburseze costurile suportate.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Reprezentantul legal al unui martor nu poate fi audiat în calitate de martor, cu excepția cazului în care persoana fizică reprezentată de acesta are capacitatea necesară pentru a participa la procedură.

O persoană care a acționat ca avocat al apărării nu poate fi audiată în calitate de martor cu privire la o chestiune despre care a luat cunoștință în calitate de avocat al apărării sau dacă nu a fost eliberată de obligația de confidențialitate într-o chestiune referitoare la informații clasificate.

O persoană minoră sub vârsta de paisprezece ani poate fi audiată ca martor numai dacă probele așteptate de la mărturia sa nu pot fi furnizate în niciun alt mod.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii se înfățișează la audiere în urma primirii unei citații din partea instanței unde, în principiu, vor fi audiați de judecătorul care prezidează sau, în cazul unui singur judecător, de către judecătorul care instrumentează cauza.

Judecătorul care prezidează ședința poate permite părții care inițiază audierea martorului, la cererea acesteia, să fie prima care adresează în mod direct întrebări martorului, înainte de a permite părții care a formulat opoziția să pună întrebări, dacă partea care a formulat opoziția a solicitat acest lucru. În astfel de cazuri, judecătorul care prezidează ședința și ceilalți membri ai completului de judecată pot pune întrebări martorului după ce acesta a fost interviuat de către părți.

3 Evaluarea probelor

Potrivit convingerii sale, instanța stabilește faptele relevante ale cauzei prin compararea și evaluarea individuală și în comun a declarațiilor și a conduitei părților în timpul procedurii, precum și a probelor descoperite în timpul audierii și a altor date referitoare la acțiune.

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Un mijloc de probă sau orice fragment separabil al acestuia este ilegal și nu poate fi utilizat în cadrul procedurii dacă

- a) a fost obținut sau prezentat prin încălcarea sau periclitarea dreptului unei persoane la viață și la integritatea fizică;
- b) a fost obținut prin orice altă metodă ilegală;
- c) a fost obținut în mod nereglementar;
- d) prezentarea sa în instanță ar încălca drepturile referitoare la personalitate.

Cu excepția cazului în care a fost obținut sau prezentat prin încălcarea sau periclitarea dreptului unei persoane la viață și la integritatea fizică, un mijloc de probă ilegal poate fi luat în considerare de către instanță, în mod excepțional și ținând seama în mod adecvat de circumstanțele specifice și de măsura încălcării legii, a interesului legal afectat de încălcarea legii, de impactul elementului de probă ilicit asupra descoperirii faptelor, de ponderea altor elemente de probă disponibile și de toate celelalte circumstanțe ale cauzei.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Declarația unei părți nu este considerată element de probă; cu toate acestea, instanța evaluează, de asemenea, afirmațiile părților atunci când stabilește faptele cauzei, astfel cum se descrie în răspunsul la întrebarea 3.

Ultima actualizare: 15/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Malta

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Sarcina probei aparține persoanei care face o afirmație, așa cum reiese din secțiunea 562 din Codul de organizare și procedură civilă: „sarcina dovedirii unui fapt, în toate cazurile, va aparține părții care susține faptul”.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Da, aceste norme există și se găsesc în secțiunea 627 *și urm.* din Codul de organizare și procedură civilă. Secțiunea 627 menționează documentele care nu necesită dovezi de autenticitate, inclusiv:

acte ale guvernului maltez, semnate de ministrul sau de șeful de departament de la care provin sau, în absența sa, de adjunctul, asistentul său sau un alt funcționar de la nivelul ierarhic următor, autorizat să semneze astfel de acte;
registrele oricărui departament al guvernului maltez;
toate actele publice semnate de autoritățile competente și publicate în Jurnalul Oficial;
actele guvernului maltez tipărite sub autoritatea guvernului și publicate în mod legal;
actele și registrele instanțelor de judecată și ale instanțelor ecleziastice din Malta;
certIFICATELE emise de Registrul civil și Registrul funciar;
protestul de mare realizat sub autoritatea Primei Camere a Tribunalului Civil;
alte documente menționate în Legea privind navigația comercială (inclusiv certificatele de înregistrare semnate de secretar sau alt funcționar autorizat și orice alt fapt menționat pe certificatul de înregistrare care apare semnat de secretar sau alt funcționar autorizat).
Există alte documente care pot fi prezentate și conținutul lor este scutit de sarcina probei, cu toate acestea autenticitatea lor trebuie dovedită și acestea includ:

actele și registrele oricărei unități sau ale unui organism public autorizat sau recunoscut de lege sau de guvern;
actele parohiale și registrele privind nașterile, căsătoriile și decesele și dispozițiile prevăzute conform legii în prezența unui preot paroh;
actele și registrele notarilor publici din Malta;
registrele comercianților întocmite în conformitate cu legea, numai cu privire la orice acord sau altă tranzacție de natură comercială;
registrele agenților publici de bursă întocmite în conformitate cu legea, cu privire la orice relație între părțile contractuale în domeniul comercial.
Pot fi prezentate probe care sunt contrare conținutului acestor tipuri de documente.

Pe lângă aceste documente, există o altă prezumție reglementată de capitolul 16 din legislația malteză, Codul civil, și anume că un copil născut în timpul căsătoriei este descendentul soțului. Această prezumție legală se poate dovedi ca nemaifiind valabilă prin intermediul unei cereri sub jurământ depuse la instanța de drept civil (secția de dreptul familiei) și prin prezentarea de probe conform cărora o astfel de prezumție nu este valabilă.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Pentru a pronunța o sentință în cauzele de drept civil, o instanță trebuie să fie convinsă că au fost prezentate suficiente probe potrivit balanței probabilităților.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Fiecare parte dintr-un proces, oricare ar fi interesul său, poate depune mărturie, fie la propria cerere, fie la cererea unei alte părți din proces, fie atunci când este citată să facă acest lucru *ex officio* de către instanță. Atunci când procedura este inițiată printr-o cerere sub jurământ trebuie întocmită o listă a martorilor. Același lucru se aplică răspunsului sub jurământ – trebuie să includă o listă a martorilor. Dacă o parte trebuie să prezinte un martor care nu a fost menționat, trebuie depusă o cerere în acest sens.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

După acceptarea cererii cu privire la strângerea de probe, martorii sunt citați pentru a se prezenta prin intermediul unei citații emise după depunerea unei cereri de către partea care dorește prezentarea lor. Cererile de eliberare a acestei citații la Curtea de Magistrați (Malta) și la Curtea de Magistrați (Gozo) în jurisdicția sa inferioară se pot face verbal.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

O instanță poate respinge o cerere a unei părți cu privire la strângerea de probe atunci când persoana citată este un avocat, un procuror sau un preot. Mai mult, de regulă, nicio persoană prezentă în timpul unei ședințe nu se poate prezenta ca martor în aceeași cauză. Cu toate acestea, este decizia instanței de a nu ține cont de această regulă în cazuri particulare dacă există motive solide pentru aceasta. Există, de asemenea, legi speciale care reglementează caracterul secret oficial și nu permit divulgarea de informații secrete și confidențiale. De asemenea, cererea poate fi respinsă dacă instanța este de părere că martorul nu este relevant.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Există trei mijloace de probă care pot fi prezentate, și anume: documente, declarații verbale și affidavit.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Regula generală este că examinarea martorilor în cadrul soluționării cauzelor se face în ședință publică și *oral*. Cu toate acestea, legea prevede alte mijloace de obținere a probelor care pot fi utilizate:

Probele pot fi prezentate prin affidavit atât pentru martorii care locuiesc în Malta, cât și pentru cei care au reședința în străinătate.

În cazul unei persoane care urmează să părăsească Malta sau este bolnavă sau în vârstă sau care este predispusă la deces sau să fie în incapacitate înainte de examinarea cauzei sau care nu se poate prezenta la ședință, instanța poate angaja un asistent judiciar pentru audierea acelei persoane. În acest caz, întrebările adresate martorului, împreună cu răspunsurile sale, se vor menționa în scris și martorul va semna proba sau va face un semn în formă de X în locul semnăturii.

Instanța poate numi, de asemenea, un judecător suplimentar pentru a audia un anumit martor în cazul în care martorii nu își pot părăsi locuința din cauza vârstei lor.

Dacă un martor locuiește în străinătate, un avocat, prin intermediul unei cereri, poate solicita o audiere prin intermediul unei scrisori de solicitare (cerere rogatorie) – partea care solicită audierea acestui martor va prezenta întrebările scrise și va furniza numele și adresa persoanei care se va prezenta în numele său în timpul audierii martorului.

Dacă instanța consideră corespunzător, poate permite realizarea unei înregistrări audio sau video a probelor solicitate martorului.

Instanța poate desemna arbitri judiciari pe care să îi autorizeze să audieze martori și să administreze depunerea jurământului.

Atunci când un arbitru judiciar este desemnat pentru strângerea de probe, el dispune de aceleași mijloace pe care le au la dispoziție instanțele.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Toate mijloacele de probă sunt considerate ca fiind la fel de importante.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Nu, dar trebuie întotdeauna prezentate cele mai temeinice probe.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Da, legea obligă toți martorii citați să depună mărturie. Cu toate acestea, un martor nu poate fi obligat să răspundă la întrebări care pot avea ca rezultat urmărirea sa penală.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Soțul sau soția oricărei părți dintr-un proces sunt martori competenți și pot fi obligați să depună mărturie într-o cauză la cererea oricărei părți. Cu toate acestea, soțul nu poate fi obligat să divulge orice fapt pe care soția sa este posibil să i-l fi spus cu titlu confidențial în cursul căsătoriei lor și invers, nici nu poate fi obligat unul din soți să răspundă la întrebările care pot avea ca urmare urmărirea penală a unuia dintre soți.

Alte excepții se referă la informațiile aduse la cunoștința avocaților, procurorilor sau preoților. Cu toate acestea, dacă un avocat sau un procuror obține consimțământul clientului său sau dacă un preot obține consimțământul persoanei care s-a spovedit, aceștia pot fi interogați cu privire la chestiunile care le-au fost aduse la cunoștință (făcând obiectul consimțământului); avocatul sau procurorul cu privire la ceea ce i-a fost încredințat de către client în scopul cauzei, iar preotul cu privire la faptele pe care le-a aflat sub secretul spovedaniei sau în timpul unei spovedanii.

Cu excepția unei hotărâri judecătorești, contabililor, medicilor, asistenților sociali, psihologilor și consilierilor matrimoniali nu li se poate cere să divulge informații care le-au fost comunicate de clienții lor în temeiul secretului profesional sau dacă li se aduc la cunoștință astfel de informații în capacitatea lor profesională. Acest privilegiu este extins, de asemenea, interpretilor angajați pentru traducerea unor astfel de informații secrete.

Un martor care trebuie să păstreze secretul profesional nu poate divulga informații secrete și confidențiale, exceptând anumite circumstanțe, conform legislației specifice aplicabile cauzei.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Dacă un martor citat în mod corespunzător nu se prezintă atunci când este citat, acesta se face vinovat de sfidarea curții și este condamnat și amendat imediat. Instanța poate, de asemenea, printr-un mandat de escortă sau de arestare să îl oblige să se prezinte și să depună mărturie în cadrul unei ședințe ulterioare. Cu toate acestea, instanța poate anula amenda impusă dacă sunt furnizate motive temeinice pentru neaparență.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Orice persoană în deplinătatea facultăților mintale, dacă nu există excepții privind competența sa, poate fi citată ca martor. Un martor de orice vârstă poate fi citat, în măsura în care este conștient de faptul că prezentarea de probe false reprezintă un lucru greșit.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

În timpul examinării sau al confruntării, instanța poate pune martorului orice întrebare pe care o consideră necesară sau adecvată. De altfel, fiecare parte dintr-un proces, oricare ar fi interesul său, poate depune mărturie, fie la propria cerere, fie la cererea unei alte părți din proces, fie atunci când este citată să facă acest lucru *ex officio* de către instanță.

În cauzele în care sunt implicați minori, judecătorul audiază minorul de obicei *in camera* (cu ușile închise) sau este desemnat un avocat pentru minori pentru audierea minorului.

Martorii care nu locuiesc în Malta pot fi audiați prin videoconferință.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Dacă probele nu au fost obținute prin mijloace ilegale, instanța nu are restricții în ceea ce privește pronunțarea hotărârii sale. Singura excepție este aceea că, de regulă, instanța nu ia în considerare probele privind fapte despre care martorul afirmă că le-a aflat de la alte persoane sau faptele menționate de alte părți care pot fi convocate pentru a depune mărturie în acest sens.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da, declarațiile făcute de o parte în cauză sunt admisibile.

Ultima actualizare: 22/03/2017

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Țările de Jos

1 Sarcina probei

Dreptul procedural neerlandez se bazează pe principiul conform căruia oricine invocă un fapt trebuie să-l dovedească. Cu alte cuvinte, partea care invocă fapte sau drepturi în scopuri juridice va suporta sarcina probei cu privire la faptele sau drepturile respective. Cu toate acestea, sarcina probei poate reveni altei persoane în conformitate cu o dispoziție legală specifică sau în temeiul principiului bunei credințe sau echității.

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Prevederile legale privind probele din Codul de procedură civilă (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) se aplică în procedurile care se inițiază prin citare și printr-o cerere de chemare în judecată, cu excepția cazului în care acțiunea, prin natura sa, nu permite acest lucru. Prevederile în materie de probe nu sunt obligatorii în cadrul procedurii privind măsurile provizorii și nu se aplică automat în cazurile de arbitraj. Cu toate acestea, în cazurile de arbitraj, părțile pot conveni să le aplice.

Prevederile legale privind probele se regăsesc la articolele 149-207 din Codul de procedură civilă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Faptele care sunt invocate de una dintre părți și care nu sunt infirmate (în mod suficient) de partea adversă trebuie să fie tratate de către instanță ca fiind dovedite. Cu toate acestea, există o excepție, și anume situațiile în care acceptarea unui fapt ar atrage după sine consecințe juridice care nu sunt disponibile în mod liber pentru părți. În acest caz, instanța poate să solicite elemente de probă.

Nu sunt necesare probe cu privire la fapte sau împrejurări care sunt considerate a fi universale cunoscute sau cu privire la reguli din experiența generală.

Acestea pot fi utilizate de către instanță, indiferent dacă sunt sau nu invocate de părți. „Faptele sau împrejurările care sunt considerate a fi universale cunoscute” reprezintă fapte sau împrejurări pe care orice persoană normală le știe sau le poate cunoaște. Regulile empirice generale sunt cunoștințele și experiența dobândite de fiecare cetățean din societatea neerlandeză. Tot astfel, nu este necesar să se dovedească faptele de care instanța însăși ia cunoștință pe parcursul procedurii (fapte procedurale).

În unele cazuri, o prezumție este prevăzută de lege. Anumite fapte sau împrejurări sunt considerate ca fiind atât de probabile încât o parte care le invocă nu trebuie să furnizeze (alte) probe cu privire la acestea. De asemenea, instanța se poate baza pe reguli din experiența generală pentru a ajunge la o prezumție pe baza anumitor fapte care îi sunt invocate. În acest caz, partea adversă nu are posibilitatea de a răsturna prezumția. Există o serie de cazuri speciale. Iată două exemple: în temeiul legislației privind circulația rutieră, un motociclist care lovește un biciclist sau un pieton trebuie plătească daune, cu excepția cazului în care se pot furniza probe conform cărora accidentul s-a datorat unei situații de forță majoră. Un alt exemplu ar fi cazul în care un lucrător solicită repararea prejudiciului pe care l-a suferit în timp ce lucra. În acest caz, angajatorul va fi obligat să îl despăgubească pe lucrător pentru prejudiciile suferite, cu

excepția cazului în care pot fi prezentate probe în sensul că angajatorul și-a respectat obligația de diligență necesară sau că lucrătorul se face vinovat de o acțiune deliberată sau de imprudență voită.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Probele prezentate sunt supuse liberei aprecieri a instanței, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Această excepție se referă la normele referitoare la valoarea probatorie concludentă a probelor. În cazul probelor concludente, instanța are obligația de a accepta ca fiind adevărate anumite mijloace de probă sau cel puțin de a recunoaște valoarea acestora. Și în acest caz există totuși posibilitatea de a aduce o probă contrară. Instanțele pot să își întemeieze deciziile numai pe faptele care respectă în mod corespunzător normele privind elementele de probă.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În anumite cazuri (inspecția conturilor, declarațiile martorilor), la cererea uneia dintre părți, instanța impune obligația de a furniza dovezi celeilalte părți.

Instanța poate, de asemenea, să procedeze astfel din oficiu, și anume din proprie inițiativă.

De asemenea, la cererea uneia dintre părți sau din oficiu, instanța poate dispune prezentarea unui raport de expertiză sau realizarea unei vizite sau a unei cercetări la fața locului. Instanța este cea care numește expertul, acesta urmând să raporteze instanței și tot instanța este cea care efectuează vizita la fața locului. Părțile sunt obligate să contribuie la rapoartele de expertiză.

Părțile au dreptul de a-și face cunoscute opiniile și de a prezenta cereri atât în cazul unui raport de expertiză, cât și în cazul unei vizite la fața locului.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Partea autorizată de instanță să furnizeze elemente de probă sau căreia îi revine sarcina probei are obligația de a furniza probe pentru faptele și/sau împrejurările susținute. Partea adversă poate furniza întotdeauna probe contrare, cu excepția cazului în care legea interzice acest lucru.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța refuză să admită probe în cazul în care acestea nu sunt relevante pentru cauza respectivă, nu sunt suficient de precise (sunt prea vagi), sunt prezentate după termenul impus (sunt tardive) sau sunt frivole. Probele prezentate nu pot fi respinse pe motivul unui presupus rezultat al acestora.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

În Țările de Jos, se aplică regula libertății probelor, și anume probele pot fi furnizate, în principiu, prin orice mijloc adecvat, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. Legea prevede o serie de mijloace de probă (listă neexhaustivă). Acestea sunt:

acte și hotărâri,

controlul conturilor, al evidențelor și al documentelor,

depoziția martorilor,

rapoarte oficiale sau orale ale experților și

cercetări și vizite la fața locului.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Proba cu martori trebuie să fie permisă prin lege și este furnizată la cererea uneia dintre părți sau este impusă uneia dintre părți, din oficiu. De asemenea, părțile pot depune mărturie în calitate de martori (a se vedea punctul 3 de mai jos). În cazul în care urmează să se prezinte proba cu martori, părțile sunt cele care cheamă martorii.

Proba cu martori se prezintă sub forma unei mărturii. Aceasta este depusă în timpul ședinței de judecată sub forma mărturiei orale. O declarație din partea unui martor este admisă ca probă numai în cazul în care aceasta se referă la fapte de care martorul a luat cunoștință personal. O parte care solicită proba cu martori va primi permisiunea să facă acest lucru dacă faptele care urmează să fie dovedite sunt în litigiu, iar proba cu martori poate contribui la soluționarea cauzei.

La cererea uneia dintre părți sau din oficiu, experții pot prezenta rapoarte scrise sau orale (articolul 194 din Codul de procedură civilă). În cazul unui raport scris, instanța stabilește un termen pentru prezentarea acestuia. În cazul unui raport oral, expertul furnizează probe la termenul de judecată stabilit.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Există o distincție între probele concludente și cele neconcludente. În cazul probelor concludente, instanța este obligată să accepte conținutul elementelor de probă ca fiind adevărat sau să recunoască forța acestui mijloc de probă, astfel cum este stabilit prin lege. De asemenea, pot fi prezentate probe contrare în cazul unor probe concludente, cu excepția cazului în care legea interzice acest lucru. Actele autentice și hotărârile pronunțate de instanțele penale sunt exemple de elemente de probă concludente. Instanța stabilește în mod liber valoarea probatorie a elementelor de probă neconcludente.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În anumite circumstanțe, un document constituie proba perfectă. În anumite circumstanțe, documentul este, de asemenea, esențial pentru nașterea unui anumit drept. Un exemplu în acest sens ar putea fi un acord nupțial sau un testament. Proba existenței unui acord nupțial sau a unui testament întocmit de un notar este furnizată prin prezentarea unui act notarial. Un codicil poate servi, de asemenea, drept probă. Un codicil este un document scris de mână, datat și semnat prin care se stabilește voința testatorului. Această voință poate fi legată de lăsarea prin testament, printre altele, a obiectelor de îmbrăcăminte, a bijuteriilor și a obiectelor de uz gospodăresc specificate și a cărilor specificate. Un codicil nu necesită validare prin act notarial.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Principiul de bază este acela că orice persoană chemată prin lege să depună mărturie este obligată să facă acest lucru. Obligația se referă la prezentarea la proces și la formularea în mod onest a declarațiilor solicitate în instanță.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

În anumite situații, este posibilă exonerarea de obligația de a depune mărturie.

De acest drept se bucură persoanele care au o relație personală apropiată cu una dintre părți și care, prin urmare, pot să refuze să depună mărturie din motive familiale. Printre acestea se numără soții/soțiile (fostii soți/fostele soții) sau partenerii (fostii parteneri) înregistrați ai părții, rudele de sânger sau prin alianță ale unei părți sau soțul/soția sau partenerul înregistrat al persoanei respective până la gradul al doilea inclusiv, de exemplu părinți, copii, bunici, nepoți, frați și surori.

De asemenea, martorii pot să invoce exonerarea atunci când trebuie să răspundă la întrebări specifice, în cazul în care răspunsul ar expune martorul sau ruda de sânger sau prin alianță pe linie ascendentă sau descendentă sau o rudă colaterală de gradul al doilea sau al treilea sau soțul/soția (fostul soț/fosta soție) sau partenerul înregistrat (fostul partener înregistrat) al persoanei respective la riscul de a fi urmărit penal [articolul 165 alineatul (3) din Codul de procedură civilă]

Există, de asemenea, o exonerare pe bază funcțională. Aceasta este disponibilă pentru persoanele care, în virtutea unei relații privilegiate ținând cont de profesia, ocupația sau un alt statut al acestora (cum ar fi clerici, medici, avocați și notari), sunt obligate să păstreze confidențialitatea.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În cazul în care un martor a fost citat să se înfățișeze în instanță prin scrisoare recomandată și nu se prezintă la proces, instanța poate stabili o dată, la cererea părții în cauză, la care martorul poate fi chemat prin citație (notificată prin executor judecătoresc). În cazul în care martorul tot nu se prezintă, instanța poate dispune ca acesta să fie adus în fața instanței de către organele de poliție. În cazul în care un martor se prezintă, însă refuză să dea declarații, partea în cauză poate solicita instanței ca acesta să fie plasat în arest preventiv pentru sfidarea instanței. Partea solicitantă va trebui să plătească costurile arestului. Instanța va emite un ordin de reținere numai în cazul în care consideră că acest lucru este justificat în vederea stabilirii adevărului.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

În principiu, orice persoană are obligația de a depune mărturie, cu excepția celor care au dreptul de a fi exonerati de această obligație (a se vedea punctul 2.9).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii sunt audiați și interogați de instanță. Părțile și avocații acestora pot, de asemenea, să adreseze întrebări martorilor. Instanța, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți, poate confrunta martorii între ei și cu părțile. După ce un martor a depus mărturie, instanța poate adresa întrebări părților, iar părțile își pot adresa reciproc întrebări.

Normele neerlandeze privind probele nu conțin dispoziții specifice privind utilizarea videoconferinței. Legislația neerlandeză nu exclude această procedură și nu există dificultăți de ordin practic în realizarea videoconferințelor. Instanței îi revine sarcina de a decide cu privire la această chestiune.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Probele ilegale poate fi împărțite în elemente de probă obținute în mod ilegal și elemente de probă folosite în mod ilegal. În cazul în care probele au fost obținute în mod ilegal, acest lucru nu înseamnă că utilizarea lor este întotdeauna ilegală. Este întotdeauna la latitudinea instanței dacă probele ar trebui sau nu să fie considerate ilegale.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Părțile pot fi audiate ca părți în litigiu, însă în acest caz declarațiile pe care le fac acestea nu vor fi tratate ca elemente de probă în favoarea părții audiate ca martor, cu excepția cazului în care mărturia servește la clarificarea altor probe inadecvate [articolul 164 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

Ultima actualizare: 09/02/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Austria

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În principiu, fiecare parte trebuie să prezinte toate argumentele de fapt care justifică aplicarea acestora (dovada afirmațiilor formulate – *Behauptungslast*) și să furnizeze probe corespunzătoare [articolul 226 alineatul (1) și articolul 239 alineatul (1) din Codul austriac de procedură civilă (*Zivilprozessordnung*)]. În cazul în care faptele unei cauze rămân neclare (o situație *non liquet*), instanța trebuie să ia totuși o decizie. În astfel de cazuri, se aplică normele privind sarcina probei. Fiecare parte are sarcina probei în vederea asigurării că toate condițiile normelor favorabile sunt îndeplinite. În condiții normale, reclamantul trebuie să prezinte toate faptele aduse în sprijinul cererii, iar pârâtul trebuie să prezinte toate faptele care justifică obiecțiile sale. De asemenea, reclamantul are sarcina de a dovedi că cerințele procedurale sunt îndeplinite.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Faptele care sunt semnificative pentru hotărâre trebuie dovedite, cu excepția cazului în care acestea sunt exceptate de la sarcina probei. Nu este necesară dovedirea faptelor care au fost recunoscute (articolele 266 și 267 din Codul de procedură civilă), a faptelor evidente (articolul 269) sau a faptelor care fac obiectul prezumției legale (articolul 270).

O faptă recunoscută este o faptă pe care o parte o acceptă ca reprezentând o cerere corectă formulată de partea adversă. Curtea trebuie, în principiu, să accepte o faptă recunoscută ca fiind corectă și să ia decizia fără o examinare suplimentară.

O faptă este evidentă dacă este de notorietate (cunoscută sau perceptibilă în mod fiabil în orice moment de un număr mare de persoane) sau cunoscută de instanță (cunoscută de instanța de judecată pe baza concluziilor sale oficiale sau reieșind în mod clar din dosare).

În momentul pronunțării hotărârii, instanța trebuie, *ex officio*, să ia în considerare faptele evidente; acestea nu trebuie reclamate sau dovedite.

O prezumție legală rezultă direct din lege și are efect de inversare a sarcinii probei. Partea adversă a părții care beneficiază de o astfel de prezumție trebuie să furnizeze probe care să demonstreze contrariul. Aceasta trebuie să demonstreze că, în ciuda existenței unui temei pentru o prezumție legală, faptele sau situația legală care fac obiectul prezumției nu există.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Scopul procedurii judiciare este de a convinge judecătorul cu privire la o faptă. În general, o „probabilitate importantă” trebuie să fie asumată, nefiind necesară o „siguranță absolută” pentru a convinge judecătorul.

Gradele probelor standard sunt stabilite prin lege sau jurisprudență, crescând de la „probabilitate importantă” la „probabilitate care se apropie de limita certitudinii” sau reducându-se la „probabilitate covârșitoare”. În acest din urmă caz, o probă satisfăcătoare sau un certificat este suficient(ă) ca standard al probei în temeiul articolului 274 din Codul de procedură civilă. Proba *prima facie* conduce, de asemenea, la o reducere a standardului probei și joacă un rol în depășirea dificultăților legate de furnizarea de probe în cadrul acțiunilor în despăgubire. În cazul în care există un curs tipic de evenimente pentru care experiența de viață sugerează o legătură causală sau o neglijență specifică, aceste condiții sunt considerate dovedite pe baza faptului că reprezintă o probă *prima facie* chiar în cazuri individuale.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Probele pot fi colectate de către instanță din oficiu sau la cererea unei părți. În cadrul unei proceduri cu o natură pur investigativă (în cazul în care se solicită instanței să stabilească din oficiu faptele decisive ale cauzei), nu este necesară o cerere formulată de părți. În procedura standard prevăzută în Codul austriac de procedură civilă, judecătorii au posibilitatea de a colecta din oficiu orice probă care se preconizează că poate clarifica faptele materiale (articolul 183 din Codul de procedură civilă). Judecătorul poate instrui părțile să prezinte documente, să solicite efectuarea unei inspecții la fața locului sau un control

sub formă de avize ale experților sau o audiere a părților. Cu toate acestea, documentele doveditoare pot fi prezentate numai dacă cel puțin una dintre părți a făcut trimitere la acestea; documentele doveditoare nu trebuie să fie admise, nici martorii audiați, dacă acest lucru este contestat de ambele părți. În toate celelalte cazuri, probele sunt colectate în baza cererii privind obținerea de probe de către una dintre părți.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În principiu, probele sunt colectate în cadrul procedurii orale. Pe parcursul reuniunii „pregătitoare” (articolul 258 din Codul de procedură civilă), calendarul proceselor este stabilit în comun de instanță și de părți și/sau de reprezentanții acestora, acesta incluzând și un calendar pentru colectarea de probe. Totuși, dacă este necesar, poate fi organizată, în orice moment, o dezbatere ulterioară privind evoluția procedurii. După colectarea de probe, rezultatul este dezbătut cu părțile (articolul 278 din Codul de procedură civilă). În principiu, probele trebuie să fie colectate direct de judecătorul care va decide asupra cauzei. În cauzele care sunt în mod expres acoperite de lege, probele pot fi colectate, de asemenea, prin intermediul procedurii de asistență judiciară reciprocă. Părțile trebuie citate în scopul obținerii de probe, acestea având diferite drepturi legate de participare, precum dreptul de a adresa întrebări martorilor și experților. Probele sunt întotdeauna colectate de instanță din oficiu, în principiu chiar dacă, în ciuda citării, părțile nu sunt prezente.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

O cerere formulată de o parte vizând obținerea de probe trebuie respinsă dacă instanța consideră că este irelevantă [articolul 275 alineatul (1) din Codul de procedură civilă] sau dacă aceasta este depusă cu intenția de a întârzia procedura [articolul 178 alineatul (2), articolul 179 și articolul 275 alineatul (2) din Codul de procedură civilă]. De asemenea, este posibil să se stabilească un termen pentru obținerea de probe care poate întârzia procedura [articolul 279 alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. După expirarea acestui termen, cererea vizând obținerea de probe poate fi respinsă. Aceasta poate fi respinsă, de asemenea, dacă nu este necesară, deoarece instanța a fost deja convinsă sau dacă nu este necesară demonstrarea faptei sau dacă obținerea de probe este interzisă. Atunci când obținerea de probe generează costuri (de exemplu, expertize), trebuie obținută o plată în avans din partea părții solicitante. Dacă până la termenul-limită stabilit această plată nu este efectuată, probele pot fi puse la dispoziție doar la o dată ulterioară, dacă acest lucru nu va cauza o întârziere a procedurii.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Codul austriac de procedură civilă prevede cinci mijloace „clasice” de probă: documente (articolele 292-319), mărturiile martorilor (articolele 320-350), expertizele (articolele 351-367), inspecția la fața locului (articolele 368-370) și audierea părților (articolele 371-383). În principiu, orice sursă de informații poate fi admisă în cadrul elementelor de probă, aceasta urmând a fi clasificată conform unuia dintre mijloacele de probă sus-menționate, în funcție de forma pe care o adoptă.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Martorii sunt audiați în mod individual în absența martorilor care urmează să fie audiați ulterior. Acest lucru îi împiedică să-și influențeze mărturiile reciproc. În cazul în care mărturia martorilor este contradictorie, aceștia trebuie să fie audiați concomitent. Audierea martorilor începe cu o interogare generală pentru a stabili dacă aceștia sunt descalificați de la depunerea unei depoziii din orice motiv, dacă au dreptul de a păstra tăcerea sau dacă există factori care îi împiedică să depună jurământ. După ce un martor a fost sfătuit să spună adevărul și a fost informat cu privire la consecințele prevăzute de dreptul penal pentru furnizarea de informații false, începe audierea efectivă, martorului solicitându-i-se să furnizeze datele sale personale de identificare. Apoi, martorul este interogat cu privire la cauza propriu-zisă. Părțile pot lua parte la audierea martorilor și, cu acordul instanței, pot adresa întrebări martorilor. Judecătorul poate respinge întrebările neadecvate. Martorii trebuie în principiu să fie audiați în mod direct în fața unei instanțe de judecată. Cu toate acestea, în anumite condiții, este posibilă audierea martorilor prin intermediul asistenței judiciare reciproce (articolul 328 din Codul de procedură civilă).

Se consideră că experții chemați ca martori „asistă” instanța. În timp ce martorii oferă mărturii referitoare la fapte, martorii experți furnizează cunoștințe pe care judecătorii nu le pot deține. Expertiza trebuie în principiu să fie obținută în mod direct în fața unei instanțe de judecată. De asemenea, un martor expert poate fi citat de către judecător, din oficiu, fără restricții. Experții chemați ca martori trebuie să-și prezinte concluziile și un raport. Martorii experți trebuie să furnizeze un raport verbal pe parcursul audierii orale. Rapoartele scrise trebuie să fie explicate de martorii experți pe durata audierii orale dacă una dintre părți solicită acest lucru. Concluziile și raportul trebuie să fie bine întemeiate. Rapoartele private nu sunt considerate rapoarte de expertiză în sensul Codului de procedură civilă. Acestea au statutul de documente private.

Dreptul austriac nu permite desfășurarea procedurilor în întregime în scris. Cu toate acestea, având în vedere faptul că mijloacele de probă nu sunt limitate în niciun fel, există posibilitatea ca martorii să își depună mărturiile în scris. Cu toate acestea, declarațiile furnizate în scris de martori sunt tratate ca documente doveditoare și fac obiectul unei evaluări independente de către instanță. În cazul în care instanța consideră necesar, martorul trebuie să se prezinte în fața instanței, cu excepția cazului în care ambele părți ridică obiecții cu privire la audierea respectivului martor.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Se aplică principiul „liberei evaluări a probelor” (articolul 272 din Codul de procedură civilă). Evaluarea probelor înseamnă analiza rezultatelor probelor de către judecător. În realizarea acestei evaluări, judecătorii nu sunt obligați prin norme statutare cu privire la probe, însă trebuie să judece în conformitate cu convingerea lor personală dacă probele sunt suficiente sau nu. Nu există o ierarhie aplicabilă mijloacelor de probă. Probele scrise sunt considerate documente doveditoare, cu excepția cazului în care acestea reprezintă o expertiză. Documentele publice emise în Austria sunt presupuse a fi autentice, adică se presupune că ele pot fi într-adevăr atribuite emitentului indicat. De asemenea, acestea reprezintă o dovadă completă a corectitudinii conținutului. Atât timp cât sunt semnate, documentele private sunt, de asemenea, pe deplin acceptate ca probe potrivit cărora declarațiile pe care le conțin au fost formulate de persoana care le-a semnat. Acuratețea acestora face întotdeauna obiectul unei libere evaluări a probelor.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Codul austriac de procedură civilă nu necesită tipuri specifice de probe care să fie luate în considerare în cauze specifice. Valoarea cererii nu influențează alegerea mijlocului de probă.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Martorii au obligația de a se prezenta în fața instanței, de a oferi mărturie și, dacă li se solicită, de a depune jurământ. În cazul în care un martor citat în mod legal nu se prezintă la audierea orală fără motive suficiente, instanța trebuie mai întâi să aplice o amendă administrativă și, în cazul în care acesta nu se prezintă la audiere a doua oară, să solicite aducerea acestuia la audiere cu forță. Dacă un martor refuză să depună mărturie, fără a oferi un motiv în acest sens sau oferă un motiv nejustificat pentru refuzul său de a depune mărturie, acesta poate fi obligat să depună mărturie. Depunerea de mărturii false de către un martor în fața unei instanțe va avea ca rezultat urmărirea penală.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

În cazul în care există motive pentru a refuza furnizarea de probe (articolul 321 din Codul de procedură civilă), martorul are dreptul de a refuza să răspundă la o întrebare sau la întrebări individuale. Nu există dreptul deplin de a refuza furnizarea de probe. Astfel de motive sunt calomnierea sau riscul urmăririi penale pentru martor sau pentru o persoană apropiată acestuia, un dezavantaj financiar direct pentru aceleași persoane, obligații de a păstra tăcerea recunoscute de stat, obligația avocaților, a unui organism reprezentativ statutar sau a unei asociații profesionale capabile să încheie contracte colective de a păstra tăcerea în ceea ce privește aspectele legate de muncă și de securitatea socială, posibila divulgare de secrete artistice sau de afaceri și utilizarea unui

drept de vot care a fost declarat secret prin lege. Instanța trebuie să informeze martorii cu privire la aceste motive înainte ca aceștia să fie audiați. Martorii care doresc să își exercite dreptul de a păstra tăcerea trebuie să-și expună motivele.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Instanța trebuie să decidă dacă refuzul unui martor de a depune mărturie este legal. Martorii care refuză să depună mărturie fără a oferi un motiv sau oferind motive pe care instanța le consideră nejustificate pot fi obligați să depună mărturie (articolul 354 din Codul de executare – *Exekutionsordnung*). Acest lucru se poate realiza prin intermediul amenzilor sau, într-o măsură limitată, prin privare de libertate. Acești martori sunt, de asemenea, răspunzători față de părți pentru orice prejudiciu adus ca urmare a refuzului lor nejustificat de a depune mărturie.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Probele nu pot fi obținute de la persoane care nu au avut sau care nu au capacitatea de a depune mărturie cu privire la faptele care trebuie dovedite sau de a comunica faptele la care au fost martori. Acestea sunt considerate ca având o incapacitate fizică „absolută” de a depune mărturie [articolul 320 alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. În ceea ce privește minorii sau persoanele bolnave mintal, instanța trebuie să decidă de la caz la caz dacă aceștia (acestea) nu au capacitatea de a depune mărturie. În cazul în care persoana care urmează să fie audiată este un minor, instanța poate, în urma unei cereri sau *ex officio*, să renunțe total sau parțial la audiere în cazul în care aceasta ar pune în pericol bunăstarea minorului, ținând seama de maturitatea psihică a acestuia, de obiectul audierii și de relația acestuia cu părțile aflate în litigiu [articolul 289b alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. Această regulă se aplică, de asemenea, în procedurile necontencioase [articolul 35 din Legea privind procedurile necontencioase (*Außerstreitgesetz*)]. De asemenea, există trei cazuri de incapacitate „relativă” de a depune mărturie [articolul 320 alineatele (2)-(4) din Codul de procedură civilă]: reprezentanții cultelor religioase cu privire la informațiile care le-au fost oferite în confesional sau care sunt supuse secretului confesional conform funcției lor, funcționarii de stat cu privire la informațiile confidențiale legate de exercitarea funcțiilor lor (în cazul în care nu este prevăzută o excepție în acest sens) și mediatorii cu privire la informațiile care le-au fost încredințate sau pe care le-au obținut în alt mod pe parcursul medierii.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Instanța trebuie să adreseze martorilor întrebări adecvate cu privire la faptele care trebuie demonstrate prin mărturia lor și cu privire la circumstanțele în care au obținut respectivele informații. Părțile pot participa la audierea martorilor și, cu acordul instanței, le pot adresa întrebări cu scopul de a clarifica sau de a completa mărturiile acestora. Judecătorul poate respinge întrebările neadecvate. Mărturiile martorilor trebuie să fie înregistrate în conținutul lor esențial sau, dacă este necesar, trebuie să fie înregistrate textual. Înregistrările video și audio și datele stocate pe acestea sunt în general considerate obiecte ale inspecției. Proba prin inspecție este rezultatul percepției senzoriale directe a caracteristicilor sau condițiilor referitoare la elemente de către instanță. Cu toate acestea, pe baza principiului că probele trebuie obținute direct, astfel de probe sunt admisibile numai dacă probele directe (de exemplu, un martor) nu sunt disponibile. În principiu, audierea martorilor cu ajutorul tehnologiei video este posibilă și ar trebui utilizată în locul audierii atunci când sunt executate cereri de asistență judiciară reciprocă din motive legate de economia procesului. Începând cu 2011, toate instanțele au fost echipate cu instalații pentru videoconferințe.

În cazul în care obiectul procedurilor civile este legat de proceduri penale, audierea părților care sunt victime în aceste proceduri penale în sensul articolului 65 alineatul (1) litera (a) din Codul de procedură penală (*Strafprozessordnung*) trebuie să limiteze, la cererea acestora, participarea părților și a reprezentanților acestora la procedură într-un mod care să le permită părților care sunt victime să urmărească audierea cu ajutorul unor echipamente tehnice de transmiterea a imaginilor și a sunetului și să își exercite dreptul de a pune întrebări fără a fi prezente la audiere. În cazul în care victima este minoră, un expert potrivit trebuie să efectueze interogatoriul legat de procedura penală [articolul 289a alineatul (1) din Codul de procedură penală]. Instanța poate, la cerere, să audieze o persoană în modul descris la alineatul (1) dacă, în lumina elementelor de probă în cauză sau a implicării personale, nu i se poate pretinde în mod rezonabil persoanei audiate să facă o declarație în prezența părților la procedură și a reprezentanților acestora [articolul 289a alineatul (2) din Codul de procedură civilă]. Instanța poate, la cerere sau *ex officio*, să solicite efectuarea audierii în modul descris la articolul 289a alineatul (1) din Codul de procedură civilă și, dacă este necesar, de către un expert potrivit, chiar dacă bunăstarea minorului nu ar fi compromisă de audierea propriu-zisă, însă organizarea audierii în prezența părților sau a reprezentanților acestora i-ar afecta bunăstarea minorului, ținând seama de maturitatea psihică a acestuia, de obiectul audierii și de relația acestuia cu părțile aflate în litigiu [articolul 289b alineatul (2) din Codul de procedură civilă]. Articolele 289a și 289b din Codul de procedură civilă se aplică și în procedurile necontencioase (articolul 35 din Legea privind procedurile necontencioase).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În cazul în care una dintre părți încalcă o obligație contractuală, o dispoziție de drept privat sau principiile de moralitate acceptate pentru a obține probe, instanța poate admite și evalua dovezile, însă partea în cauză va fi totuși obligată să plătească compensații. În cazul în care, pentru a obține probe, partea încalcă o dispoziție de drept penal care protejează drepturile și libertățile fundamentale prevăzute de Constituție (vătămare corporală, răpire sau constrângerea unui martor pentru a-l obliga să depună mărturie), probele obținute în acest mod sunt inadmisibile și nu trebuie să fie acceptate de instanță. În cazul în care există îndoieli cu privire la comiterea sau necomiterea unei infracțiuni penale, instanța poate suspenda procedura civilă până la pronunțarea unei hotărâri definitive în cadrul procedurii penale. În cazul în care infracțiunea penală comisă cu scopul obținerii de probe nu aduce atingere drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Constituție, partea în cauză este considerată răspunzătoare din punct de vedere penal, dar probele nu sunt inadmisibile. Numai probele obținute ilegal, care au afectat atribuția instanței de a stabili adevărul, subminând astfel posibilitatea de a garanta faptul că instanța va putea pronunța o hotărâre corectă și reală, sunt inadmisibile.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Audierea părților reprezintă, de asemenea, probe. La fel ca martorii, părțile au datoria de a participa, de a depune mărturie și jurământ. Cu toate acestea, părțile nu pot fi obligate să se prezinte sau să depună mărturie în instanță. Orice situație de neaprezentare a unei părți la procedură sau de refuz de a depune mărturie în instanță, care nu este justificată, trebuie judecată de instanță ținând cont de toate circumstanțele. Numai în ceea ce privește procedurile legate de paternitate sau de divorț este posibilă obligarea părților de a se prezenta în fața instanței. Refuzul unei părți de a spune adevărul (spre deosebire de cazul martorilor) nu reprezintă o infracțiune decât în cazul în care declarația falsă este oferită sub jurământ. Audierea părților poate fi solicitată de judecători din oficiu.

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe, acest stat membru a specificat alte autorități care sunt competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului? În caz afirmativ, în cadrul căror proceduri au competența de a obține probe? Acestea pot doar solicita obținerea de probe sau pot și să contribuie la obținerea de probe pe baza unei cereri din partea unui alt stat membru? A se vedea, de asemenea, notificarea în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

În temeiul legislației naționale austriece, nicio altă autoritate în afară de instanțe nu are în prezent competența de a obține probe la nivel transfrontalier în temeiul articolului 2 alineatul (1) din regulament.

Ultima actualizare: 13/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page [\[pl\]](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: [\[en\]](#) have already been translated.

Obținerea probelor - Polonia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Aspectele legate de probe și de administrarea acestora sunt reglementate de Codul civil (*kodeks cywilny*, articolul 6) și de Codul de procedură civilă (*kodeks postępowania cywilnego*, articolele 227-315).

În conformitate cu articolul 6 din Codul civil, sarcina de a dovedi un fapt îi revine persoanei care invocă consecințele juridice care decurg din acest fapt.

Sarcina de a dovedi anumite fapte îi va reveni reclamantului, iar pentru anumite alte fapte, pârâtului.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Excepțiile de la norma conform căreia sarcina de a dovedi un fapt îi revine persoanei care invocă consecințele juridice care decurg din acest fapt trebuie să rezulte în mod direct dintr-un act legislativ.

În anumite cazuri speciale, este posibil să se transfere sarcina probei celeilalte părți, și anume să se inverseze sarcina probei. Acest lucru poate avea loc dacă, de exemplu, probele sunt distruse sau obținerea probelor este împiedicată. În jurisprudență a fost adoptată poziția conform căreia ori de câte ori o parte acționează într-o manieră care previne sau împiedică în mod semnificativ demonstrarea faptelor de către cealaltă parte căreia îi revine sarcina probei, partea respectivă trebuie să demonstreze că faptele respective nu au avut loc.

Chestiunea privind sarcina probei este strâns legată de instituția prezumțiilor legale. În conformitate cu articolul 234 din Codul de procedură civilă, o prezumție legală este obligatorie pentru instanță. Ca regulă generală, este acceptabil să se răstoarne o prezumție legală.

Prezumțiile legale care modifică normele privind probele se referă, de exemplu, la buna sau rea credință (articolul 7 din Codul civil), nașterea unui copil viu (articolul 9 din Codul civil), ilegalitate [articolul 24 alineatul (1) din Codul civil], egalitatea acțiunilor coproprietarilor (articolul 197 din Codul civil), debitorul care acționează deși cunoaște că acest lucru este în detrimentul creditorilor [articolul 527 alineatul (3) și articolul 529 din Codul civil], valoarea egală a acțiunilor partenerilor în cadrul unui parteneriat de drept civil [articolul 826 alineatul (2) din Codul civil].

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluiași fapt?

În conformitate cu principiul libertății de apreciere a probelor (articolul 233 din Codul de procedură civilă), instanța evaluează fiabilitatea și forța probantă a dovezilor în funcție de convingerea sa intimă, pe baza unei examinări complete a probelor colectate.

Instanța își poate întemeia convingerea numai pe elemente de probă obținute în mod corespunzător, în conformitate cu cerințele referitoare la sursele elementelor de probă și cu principiul caracterului direct al administrării probelor.

De asemenea, avizele experților sunt evaluate în mod liber de către instanță.

În plus, articolul 243 din Codul de procedură civilă prevede instituția probării plauzibilității. Dovada plauzibilității este o măsură alternativă la probe în sensul strict și nu oferă nicio certitudine ci doar conferă plauzibilitate unei declarații privind un fapt. Administrarea oficială a probelor este o regulă, în timp ce dovedirea plauzibilității este o excepție în favoarea părții care invocă un fapt sigur. În ceea ce privește aspectele accesorii prin natura lor și în cazurile specificate în mod expres într-un act legislativ, dovada plauzibilității este suficientă.

2 Strângerea probelor

Fiecare declarație făcută atât de reclamant, cât și de pârât trebuie să se bazeze pe probe.

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Instanța poate admite probe care nu au fost cerute de o parte, însă elementele de probă respective trebuie să se refere numai la declarațiile părții cu privire la faptele materiale și cele în litigiu în cazul în care, în opinia instanței, probele colectate pe parcursul instrumentării cauzei nu sunt suficiente pentru soluționarea acesteia (articolul 232 din Codul de procedură civilă).

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În principiu, instanța admite probe la cererea părților, întrucât acestora le revine obligația de a indica probele necesare pentru soluționarea cauzei. Cu toate acestea, instanța examinează dacă admiterea probelor cerute de părți este oportună sau necesară (articolul 236 din Codul de procedură civilă).

Instanța ar trebui să emită o decizie în materie de probe ori de câte ori obține probe, inclusiv atunci când admite probe din oficiu.

Atunci când decide dacă să admită elementele de probă prezentate de o parte la procedură, instanța ar trebui să examineze:

dacă un anumit fapt este relevant pentru cauza respectivă (articolul 227 din Codul de procedură civilă),

dacă faptele trebuie să fie probate (acestea pot face parte, de exemplu, din cunoștințele comune - articolul 228 alineatul (1) din Codul de procedură civilă sau pot fi admise de către părți - articolul 229 din Codul de procedură civilă),

dacă probele oferite nu sunt excluse în cauza respectivă (de exemplu, articolele 246 și 247 din Codul de procedură civilă),

dacă faptul care urmează să fie demonstrat prin proba respectivă nu a fost încă suficient clarificat sau proba nu a fost invocată doar pentru a tergiversa procedura [articolul 217 alineatul (2) din Codul de procedură civilă].

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța va respinge cererea unei părți de obținere de probe dacă aceasta se referă la fapte care nu sunt relevante pentru cauza respectivă (articolul 227 din Codul de procedură civilă), fapte care sunt de notorietate publică, fapte recunoscute în cursul procedurii de cealaltă parte, în cazul în care admiterea lor nu suscită îndoieli, precum și fapte cunoscute de instanță din oficiu, deși instanța ar trebui să aducă ulterior la cunoștința părților astfel de fapte în timpul audierii (articolele 228 și 229 din Codul de procedură civilă).

Instanța poate considera că faptele relevante pentru soluționarea litigiului au fost stabilite în cazul în care această concluzie poate fi trasă din alte fapte stabilite (prezumție factuală, articolul 231 din Codul de procedură civilă).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

documente (articolele 244-257 din Codul de procedură civilă)

Documentele sunt declarații scrise; acestea pot fi acte autentice sau înscrisuri sub semnătură privată. În cazul actelor autentice elaborate într-o formă corespunzătoare de către autoritățile publice competente, se prezumă exactitatea conținutului certificat oficial și emiterea acestora de către autoritatea emitentă.

depozițiile martorilor (articolele 258-277 din Codul de procedură civilă)

Nicio persoană nu poate refuza să depună mărturie în calitate de martor, cu excepția soților/soțiilor părților, a rudelor acestora în linie ascendentă și descendentă, a fraților și surorilor și a rudelor prin alianță în aceeași linie și grad, precum și a părinților adoptivi sau a copiilor acestora. Dreptul de a refuza depunerea mărturiei se menține și după încetarea căsătoriei sau a relației de adopție.

avizul expertului (articolele 278-291 din Codul de procedură civilă)

Avizul unui expert se referă la fapte, stări și evenimente a căror examinare și clarificare necesită anumite cunoștințe de specialitate. Acestea ajută instanța să aprecieze faptele în mod corespunzător și să soluționeze o anumită cauză.

cercetarea (articolele 292-298 din Codul de procedură civilă)

Cercetarea este examinarea senzorială directă a proprietăților sau statutului persoanelor, a unui loc sau a unui obiect de către instanță.

audierea părților (articolele 299-304 din Codul de procedură civilă)

Dacă, după epuizarea probelor sau în lipsa acestora, rămân fapte neexplicate care sunt relevante pentru cauză, instanța dispune audierea părților pentru a clarifica astfel de fapte.

Atunci când o persoană juridică este parte, instanța audiază persoanele incluse în cadrul unui organism care are dreptul să reprezinte partea respectivă.

În plus, instanța poate să admită probe sub formă de rezultate ale testelor de sânge, înregistrări video, imagini de televiziune, fotocopii, fotografii, planuri, desene, discuri sau casete audio și alte dispozitive de înregistrare și stocare a imaginilor sau a sunetelor.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

În conformitate cu articolul 266 din Codul de procedură civilă, înainte de audiere, martorul este informat cu privire la dreptul său de a refuza să depună mărturie și la răspunderea penală pentru mărturie mincinoasă. Înainte de audiere martorul depune un jurământ în fața instanței.

În conformitate cu articolul 271 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, depoziția martorului este orală. Procesul-verbal care consemnează mărturia îi este citit martorului și este completat pe baza observațiilor sale, dacă este cazul.

De regulă, martorii care nu au fost încă audiați nu pot fi prezenți la audierea altor martori (articolul 264 din Codul de procedură civilă), în timp ce martorii ale căror depoziții sunt contradictorii pot fi confrunțați între ei (articolul 272 din Codul de procedură civilă).

Instanța poate apela la unul sau mai mulți experți pentru ca aceștia să își prezinte avizele, informându-i dacă avizele trebuie să fie prezentate oral sau în scris (articolul 278 din Codul de procedură civilă). Expertul poate refuza să depună mărturie pentru aceleași motive ca martorii (articolele 280 și 261 din Codul de procedură civilă). Expertul depune, de asemenea, un jurământ, cu excepția cazului în care părțile îl exonerează de această obligație. Fiecare aviz trebuie să includă o expunere de motive (articolul 285 din Codul de procedură civilă). Experții pot solicita să fie remunerați pentru activitatea lor (articolul 288 din Codul de procedură civilă).

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Nu există niciun motiv pentru a accepta o ierarhie formală a mijloacelor de probă din punct de vedere al fiabilității și forței acestora făcând abstracție de faptele unei cauze specifice. Ca regulă generală, instanța este liberă să evalueze probele (articolul 233 din Codul de procedură civilă). Evaluarea sa ar trebui să țină seama de principiul prevăzut la articolele 246 și 247 din Codul de procedură civilă, conform căruia înscrisurile au o forță probantă superioară față de depozițiile martorilor sau ale părților.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Unele acțiuni legale necesită o formă adecvată, iar cerința de a utiliza o astfel de formă specifică poate fi prevăzută într-un act legislativ sau într-un acord între părți. Interesul formei scrise a probelor, în conformitate cu articolul 74 alineatul (1) din Codul civil (*ad probationem*), rezidă în faptul că, în cazul în care nu se respectă cerințele unui act legislativ sau ale unui acord, persoana care nu a efectuat o acțiune în forma corespunzătoare suportă consecințele, fiindu-i restricționată capacitatea probatorie.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

De regulă, nicio persoană nu are dreptul de a refuza să depună mărturie în calitate de martor. În fapt, depunerea mărturiei este o obligație legală. Această obligație include trei cerințe:

prezentarea în fața instanței la o dată precizată,

depunerea mărturiei,

depunerea unui jurământ.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Cu toate acestea, legea prevede unele excepții de la regula conform căreia nimeni nu poate refuza să depună mărturie, prevăzută la articolul 261 din Codul de procedură civilă, excepție în temeiul căreia soții/soțiile părților, rudele acestora în linie ascendentă și în linie descendentă, frații și surorile și rudele prin alianță în aceeași linie și grad, precum și părinții adoptivi sau copiii pot refuza să depună mărturie. Dreptul de a refuza depunerea mărturiei continuă, de asemenea, după încetarea căsătoriei sau a relației de adopție.

Refuzul de a depune mărturie nu este acceptabil în cauze care se referă la statusul familial, cu excepția divorțurilor.

Înainte de audiere, instanța ar trebui să informeze martorul că are dreptul de a refuza să depună mărturie și de a refuza să răspundă la întrebări. Motivele refuzului de a depune mărturie (prezentate în scris sau oral, cu referire la cauzele statutare) sunt verificate de către instanță.

Declarația prin care se refuză depunerea mărturiei poate fi retrasă. Cu toate acestea, după depunerea mărturiei, martorul nu poate utiliza dreptul de a refuza, cu excepția cazului în care acesta nu a fost informat anterior cu privire la faptul că beneficia de un astfel de drept.

Martorul poate refuza, de asemenea, să răspundă la întrebări în cazul în care mărturia l-ar expune pe acesta sau pe rudele sale (soțul/soția, rudele în linie ascendentă și descendentă, frații și surorile, rudele prin alianță în aceeași linie și același grad, precum și părinții adoptivi ai acestuia sau copiii) la răspundere penală, dezonoare sau prejudicii financiare directe și grave sau în cazul în care aceasta ar implica încălcarea unui secret de afaceri material.

Opinia predominantă este aceea că termenul „rude” nu se extinde la persoanele care locuiesc efectiv împreună ca un cuplu (coabitare).

Un preot poate refuza să depună mărturie cu privire la fapte care i-au fost destăinuite în cadrul spovedaniei.

În temeiul unui ordin judecătoresc, fiecare persoană trebuie să prezinte, la locul și ora specificate, orice document deținut de aceasta și care dovedește un fapt relevant al cauzei, cu excepția cazului în care documentul conține informații confidențiale. Numai persoanele care, în ceea ce privește faptele discutate în document, ar putea refuza să depună mărturie în calitate de martor sau care dețin documentul respectiv în numele unui terț care, din aceleași motive, ar putea formula obiecții la depunerea înscrisului în cauză pot eluda obligația de mai sus. Cu toate acestea, inclusiv în acest caz un refuz de a prezenta

documentul este inacceptabil în cazul în care titularul acestuia sau partea terță sunt obligate să procedeze astfel în legătură cu cel puțin una dintre părți sau în cazul în care documentul este eliberat în interesul părții care solicită obținerea de probe. În plus, o parte nu poate refuza să prezinte un document în cazul în care daunele la care s-ar expune partea respectivă prin depunerea înscrisului constau în pierderea procesului (articolul 248 din Codul de procedură civilă).

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În cazul unui refuz nejustificat de a depune mărturie sau de a depune un jurământ, instanța, după examinarea tuturor părților prezente cu privire la validitatea refuzului, impune o amendă martorului (articolul 274 din Codul de procedură civilă).

Indiferent de amenda sus-menționată, instanța poate să rețină martorul pentru o perioadă de cel mult o săptămână. Instanța eliberează martorul din detenție dacă acesta depune mărturia sau jurământul sau dacă cauza sa a fost soluționată de o instanță unde a fost admisă proba cu martorul respectiv (articolul 276 din Codul de procedură civilă).

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Instanța judecătorească, acționând din oficiu, ar trebui să împiedice de la a depune mărturie o persoană care se află în imposibilitatea de a percepe sau de a comunica ceea ce percepe. Încetarea cauzelor respectivei imposibilități poate conduce la ridicarea interdicției de a depune mărturie. Tratatul psihiatric sau incapacitatea ca atare nu fac în mod automat ca o mărturie să fie nefiabilă (articolul 259 din Codul de procedură civilă).

Legea nu definește vârsta de la care un copil este considerat în măsură să perceapă și să comunice ceea ce percepe. Audierea unui copil depinde, prin urmare, de capacitățile sale individuale și de gradul său de dezvoltare. În cazurile conjugale, legea prevede limitări în ceea ce privește audierea în calitate de martori a minorilor cu vârsta mai mică de 13 ani și a rudelor pe linie descendentă cu vârsta mai mică de 17 ani (articolul 430 din Codul de procedură civilă). Articolul 259 din Codul de procedură civilă prevede norma generală conform căreia nicio persoană nu poate fi audiată în aceeași cauză o dată în calitate de martor și o dată în calitate de parte. Reprezentantul legal al unei părți poate, prin urmare, să fie audiat în momentul audierii părților. În schimb, avocatul unei părți poate fi audiat în calitate de martor, însă acesta trebuie să renunțe la atribuțiile sale de reprezentare.

De asemenea, un intervenient nu poate fi martor (articolul 81 din Codul de procedură civilă).

Personalul militar și funcționarii publici care nu au fost exonerati de obligația de a păstra secrete informațiile identificate ca fiind „clasificate” sau „confidențiale”, în cazul în care mărturia acestora ar implica încălcarea secretului respectiv, nu trebuie să depună mărturie decât dacă au fost exonerati de obligația de a păstra secretul profesional.

Un mediator nu poate fi martor în ceea ce privește faptele de care a luat cunoștință în cursul medierii, cu excepția cazului în care părțile îl exonerează de obligația de a păstra secretul medierii (articolul 259 din Codul de procedură civilă).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Un martor este audiat de instanță. În unele cazuri, instanța poate încredința audierea unui judecător desemnat (articolul 235 din Codul de procedură civilă).

În cazul în care natura probelor nu împiedică acest lucru, instanța sesizată poate decide ca audierea să aibă loc folosindu-se dispozitive tehnice care permit realizarea acesteia la distanță.

Părțile au dreptul să fie prezente atunci când sunt audiați martorii și să le adreseze întrebări.

Martorii pot fi audiați folosind videoconferința și teleconferința [articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială].

3 Evaluarea probelor

Ca regulă generală, orice element care servește la stabilirea faptelor relevante pentru cauză poate fi o probă. Codul de procedură civilă nu prevede o interdicție generală împotriva utilizării probelor obținute în mod ilegal în cadrul procedurilor civile. Cu toate acestea, o analiză a prevederilor Constituției, a diferitelor dispoziții ale Codului civil și ale Codului de procedură civilă, a Legii privind protecția informațiilor clasificate, precum și a tratatelor internaționale ratificate de Polonia oferă substanță tezei conform căreia este inacceptabil să se utilizeze probele obținute în mod ilegal în cadrul procedurilor civile.

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În cadrul procedurii civile, este inadmisibil să se utilizeze probe obținute într-un mod care a condus la încălcarea și, astfel, la privarea unei persoane de dreptul la libertatea de gândire, libertatea de exprimare, intimitate și libertatea personală. Elementele de probă obținute prin fraudă sau o promisiune a cărei îndeplinire ar încălca legislația în vigoare, de exemplu oferirea unei prestații pecuniare pentru interceptarea convorbirilor, este considerată ilegală.

Articolul 403 alineatul (1) punctul (2) din Codul de procedură civilă prevede că o hotărâre judecătorească obținută prin infracțiune poate face obiectul revizuirii. Cererea prevăzută la articolul 403 alineatul (1) punctul (2) din Codul de procedură civilă este posibilă numai atunci când îndeplinirea acesteia este confirmată de o condamnare definitivă. Hotărârea trebuie să fie definitivă pentru a se asigura persistența motivelor de revizuire. O copie a hotărârii ar trebui să fie anexată la cererea de revizuire a unei hotărâri.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

În cazul în care, după epuizarea probelor sau în lipsa acestora, rămân fapte neexplicate care sunt relevante pentru cauza respectivă, instanța poate audia părțile (articolul 299 din Codul de procedură civilă).

Ultima actualizare: 26/11/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Portugalia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Regulile generale în materie de sarcină a probei sunt prevăzute la [articolele 342-348](#) din Codul civil portughez.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Da, există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei.

În următoarele cazuri:

Articolul 412 din [Codul de procedură civilă portughez](#) – Fapte care nu necesită declararea sau prezentarea de probe

[Articolul 350](#) din Codul civil portughez – Prezumții legale

Prezumțiile legale pot fi însă contestate prin prezentarea unor probe contrare, cu excepția cazurilor în care legea nu permite acest lucru [[articolul 350 alineatul \(2\)](#) din Codul civil portughez].

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Judecătorul evaluează probele în mod liber, pe baza convingerilor sale judicioase referitoare la fiecare fapt în parte. Libera evaluare a probelor de către judecător nu vizează faptele pentru dovedirea cărora legea impune formalități speciale, nici faptele care nu pot fi dovedite decât prin documente sau care sunt pe deplin dovedite, fie pe baza unor documente, fie printr-un acord sau printr-o mărturie a părților [articolul 607 alineatul (5) din [Codul civil portughez](#)]. Instanța trebuie să ia în considerare toate elementele de probă prezentate, indiferent dacă acestea provin sau nu de la partea care trebuia să le prezinte, fără a aduce atingere dispozițiilor care stabilesc că declararea unui fapt este irelevantă dacă nu este efectuată de o anumită parte interesată ([articolul 413](#) din Codul de procedură civilă portughez).

Valoarea fiecărui mijloc de probă variază în funcție de natura sa ([articolele 369-396](#) din Codul civil portughez).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Pentru obținerea probelor nu este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens.

Legislația portugheză stabilește „principiul inchizitorial”, și anume faptul că judecătorului îi revine sarcina de a efectua sau de a dispune, chiar și din oficiu, toate acțiunile necesare pentru a stabili adevărul și soluționarea echitabilă a litigiului în ceea ce privește faptele pe care acesta are dreptul să le examineze (articolul 411 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cadrul ședinței preliminare sau printr-o hotărâre judecătorească, după caz, instanța stabilește mijloacele de probă admisibile și care pot fi prezentate (articolele 591 și 593 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

Ca regulă generală, probele sunt administrate în cadrul ședinței finale de judecată [articolul 604 alineatul (3) din [Codul de procedură civilă portughez](#)]. Cu toate acestea, în mod excepțional, instanța poate autoriza ca probele să fie prezentate într-o etapă anterioară (articolul 419 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

În cazul în care, după încheierea procesului, judecătorul consideră că nu dispune de suficiente informații, acesta poate dispune redeschiderea procesului pentru a audia persoanele pe care dorește să le audieze și poate dispune orice altă acțiune necesară [articolul 607 alineatul (1) din [Codul de procedură civilă portughez](#)].

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În general, în conformitate cu obligația procedurală prevăzută la articolul 6 din [Codul de procedură civilă portughez](#), judecătorului îi revine sarcina de a respinge probele irelevante sau pur dilatorii.

Mai jos sunt prezentate câteva dintre exemplele care pot determina respingerea, totală sau parțială, a unei cereri de obținere a probelor:

Limitarea numărului de martori (articolul 511 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Impedimente (articolul 496 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Jurământul și chestiunea prealabilă (articolul 513 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Faptele pe care o parte își poate întemeia mărturia (articolul 454 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Există următoarele mijloace de probă:

proba prin prezumție ([articolul 349](#) din Codul civil portughez)

proba prin mărturisire ([articolul 352](#) din Codul civil portughez)

proba prin declarații ale unei părți (articolul 466 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

proba prin documente justificative ([articolul 362](#) din Codul civil portughez)

proba prin expertiză ([articolul 388](#) din Codul civil portughez)

proba prin cercetare la fața locului ([articolul 390](#) din Codul civil portughez)

proba prin depoziții ale martorilor ([articolul 392](#) din Codul civil portughez)

proba prin prezentarea unor bunuri mobile sau imobile [articolul 416 alineatul (1) din [Codul de procedură civilă portughez](#)]

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Există diferite mijloace de obținere a probelor prezentate de martori în temeiul articolelor 452, 456, 457, 466, 500, 501, 502, 503, 506, 518 și 520 din [Codul de procedură civilă portughez](#):

Înfățișarea personală a părților și a martorilor sau prin mijloace tehnologice, în conformitate cu articolul 502 din [Codul de procedură civilă portughez](#)

Audierea prin comisie rogatorie [articolul 500 litera (b) din [Codul de procedură civilă portughez](#)]

Audierea la locul de reședință sau la sediul serviciilor (articolul 503 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Audierea scrisă (articolul 517 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Depoziția scrisă (articolul 518 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Comunicarea directă între instanță și persoana care depune mărturia (articolul 520 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Audierea la locul faptei (articolul 501 din [Codul de procedură civilă portughez](#))

Mijloacele de obținere a probelor prin expertiză în conformitate cu articolele 486, 490 și 492 din [Codul de procedură civilă portughez](#) diferă de mijloacele de obținere a probelor menționate mai sus prin faptul că:

Experții participă la audierea finală, la cererea oricăreia dintre părți sau a judecătorului. Experții din instituții, laboratoare sau serviciile oficiale sunt audiați prin videoconferință de la locul lor de muncă (articolul 486 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

Judecătorul poate efectua verificări ale obiectelor sau ale persoanelor, poate efectua vizite la fața locului sau poate dispune reconstituirea faptelor; acesta poate fi însoțit de un specialist în cazul în care consideră că acest lucru este oportun (articolele 490 și 492 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

Normele care reglementează depozițiile scrise, rapoartele sau opiniile experților sunt prevăzute la articolul 416 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Da, forța probantă variază în funcție de natura fiecărui mijloc de probă (a se vedea răspunsul la întrebarea 1.3).

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Da, în special în următoarele cazuri:

Cerința legală pentru un document scris ([articolul 364](#) din Codul civil portughez)

Nerespectarea formei juridice ([articolul 220](#) din Codul civil portughez)

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Toate persoanele, indiferent dacă sunt sau nu părți într-o cauză, au datoria de a coopera în vederea descoperirii adevărului în cauza respectivă, în conformitate cu articolul 417 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Cazurile în care un martor poate refuza în mod legitim să depună mărturie sunt prevăzute la articolul 497 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Toate persoanele, indiferent dacă sunt sau nu părți într-o cauză, au datoria de a coopera în vederea descoperirii adevărului în cauza respectivă, în conformitate cu articolul 417 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

Orice persoană care refuză să coopereze este pasibilă de amendă, fără a se aduce atingere eventualelor mijloace coercitive [articolul 417 alineatul (2) din [Codul de procedură civilă portughez](#)].

În cazul absenței nejustificate a unui martor, instanța îl poate obliga la plata unei amenzi sau poate dispune înfățișarea martorului respectiv în arest preventiv [articolul 508 alineatul (4) din [Codul de procedură civilă portughez](#)].

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Da, anumite depoziții nu pot fi obținute, și anume în următoarele cazuri:

Persoanele care, din cauza unor tulburări psihice, se află în imposibilitatea de a depune mărturie cu privire la faptele care fac obiectul probei, nu pot depune mărturie, în temeiul articolului 495 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

Persoanele care pot depune mărturie în calitate de părți într-o cauză nu sunt autorizate să depună mărturie în calitate de martori (articolul 496 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor este reglementat de normele privind depoziția martorilor prevăzute la articolul 516 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

Martorii depun mărturie la audierea finală în persoană sau prin videoconferință (articolul 500 din [Codul de procedură civilă portughez](#)). Audierea martorilor prin mijloace tehnologice, cum ar fi teleconferința, este reglementată de articolul 502 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Da. Un exemplu în acest sens sunt probele obținute fără a se ține seama de viața privată și de familie și de demnitatea umană, astfel cum se prevede la articolul 490 din [Codul de procedură civilă portughez](#).

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da. Proba prin mărturisire prin care partea recunoaște un fapt care îi este prejudiciabil, dar care este în avantajul celeilalte părți se obține prin mărturia părții (articolul 352 din Codul civil portughez și articolul 452 din [Codul de procedură civilă portughez](#)).

Instanța apreciază în mod liber declarațiile părților, cu excepția cazului în care acestea implică o mărturisire [articolul 466 alineatul (3) din [Codul de procedură civilă portughez](#)].

4 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe, acest stat membru a specificat alte autorități care sunt competente să obțină probe în scopul procedurilor judiciare în materie civilă sau comercială în temeiul regulamentului? În caz afirmativ, în cadrul căror proceduri au competența de a obține probe? Acestea pot doar solicita obținerea de probe sau pot și să contribuie la obținerea de probe pe baza unei cereri din partea unui alt stat membru? A se vedea, de asemenea, notificarea în temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul privind obținerea de probe.

Portugalia nu a specificat nicio altă autoritate, obținerea de probe în scopul procedurilor judiciare fiind responsabilitatea instanțelor portugheze.

Legislația aplicabilă

[Codul civil portughez](#)

[Codul de procedură civilă portughez](#)

Declinarea responsabilității:

Punctul de contact al Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială, instanțele sau alte entități și autorități nu sunt obligate să ia în considerare informațiile cuprinse în prezenta fișă informativă, informații a căror interpretare, prin jurisprudență, poate suferi modificări. Chiar dacă fișele informative sunt actualizate în mod regulat, este totuși necesar să se consulte textele juridice aflate în vigoare.

Ultima actualizare: 27/11/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - România

1 Sarcina probei

Sediul principal al materiei:

Codul de procedură civilă (art. 249-365).

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege. Reclamantul trebuie să dovedească proba. În cazul excepțiilor invocate de pârât sarcina probei aparține pârâtului. Totodată, în cazul prezumțiilor sarcina probei se deplasează de la persoana în favoarea căreia acestea au fost create la partea adversă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nimeni nu este ținut de a proba ceea ce instanța este ținută să ia cunoștință din oficiu.

Instanța de judecată trebuie să ia cunoștință din oficiu de dreptul în vigoare în România. Textele care nu sunt publicate în Monitorul Oficial al României sau într-o altă modalitate, convențiile, tratatele și acordurile internaționale aplicabile în România, care nu sunt integrate într-un text de lege, precum și dreptul internațional cutumiar trebuie dovedite de partea interesată. Dispozițiile normative cuprinse în documente clasificate pot fi dovedite și consultate numai în condițiile prevăzute de lege. Instanța de judecată poate lua cunoștință din oficiu de dreptul unui stat străin, cu condiția ca acesta să fie invocat. Proba legii străine se face conform dispozițiilor [Codului civil](#) referitoare la conținutul legii străine.

Dacă un anumit fapt este de notorietate publică ori necontestat, instanța va putea decide, ținând seama de circumstanțele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui. Uzanțele, regulile deontologice și practicile statornicite între părți trebuie probate de către cel care le invocă. Regulamentele și reglementările locale trebuie dovedite de către cel care le invocă numai la cererea instanței.

Prezumțiile sunt consecințele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut. Presumția legală scutește de dovadă pe acela în folosul căruia este stabilită în tot ceea ce privește faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Presumția legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Probele trebuie să fie admisibile și să ducă la soluționarea procesului. În vederea stabilirii existenței sau inexistenței faptelor pentru a căror dovedire probele au fost încuviințate, judecătorul le apreciază în mod liber, potrivit convingerii sale, în afară de cazul când legea stabilește puterea lor doveditoare.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Instanța va dispune ca părțile să completeze probele dacă probele propuse nu sunt îndeșulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

La cererea părților se pot solicita următoarele probe: înscrisuri, expertize, proba cu martori, cercetarea la fața locului, chemarea la interogatoriu, la cererea părții interesate în obținerea unei mărturisiri din partea adversarului. Noul cod de procedură civilă reglementează și mijloacele materiale de probă, mijloace ce pot prezenta interes în soluționarea unor categorii de acțiuni civile (de exemplu, în acțiunile de divorț).

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Asupra probelor solicitate de părți instanța urmează să se pronunțe, printr-o încheiere, după ce au fost examinate condițiile lor de admisibilitate. Încheierea va arăta faptele ce trebuie dovedite, mijloacele de probă încuviințate, precum și obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea lor. Pe cât posibil probele vor fi administrate în aceeași ședință în care au fost încuviințate.

Administrarea probelor este guvernată de câteva reguli esențiale: dovezile trebuie administrate în ordinea stabilită de judecător; pe cât posibil dovezile vor fi administrate în aceeași ședință de judecată; administrarea probelor se face înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului; dovada și dovada contrarie vor fi administrate pe cât cu putință în același timp.

Locul administrării probelor este în fața instanței de judecată sesizate, în ședință publică, dacă legea nu dispune altfel. Dacă, din motive obiective, administrarea probelor nu se poate face decât în afara localității de reședință a instanței, aceasta se va putea efectua prin comisie rogatorie, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Probele pot fi folosite doar dacă îndeplinesc anumite condiții privitoare la legalitatea, verosimilitatea, relevanța și concludența lor. Din punct de vedere al legalității, proba solicitată trebuie să constituie un mijloc de dovadă prevăzut de lege și să nu fie prohibită de lege. Din punct de vedere al verosimilității, proba solicitată nu trebuie să contrazică legile naturale universal recunoscute. Referitor la relevanța probei, aceasta trebuie să aibă legătura lor cu obiectul procesului, respectiv să se refere la fapte care trebuie să fie demonstrate în sprijinul pretențiilor sau apărărilor formulate de părți. Pentru a fi admisibile probele trebuie să fie, de asemenea, verosimile, respectiv să fie apte să conducă la soluționarea procesului.

În cazul înscrisurilor, instanța este obligată să respingă cererea de înfățișare a înscrisului în următoarele situații: când cuprinsul înscrisului privește chestiuni strict personale privind demnitatea/viața privată a unei persoane; când înfățișarea înscrisului ar nesocoti obligația de păstrare a secretului ori când aceasta ar atrage urmărirea penală a părții, soțului sau a unei rude ori afin până la gradul al treilea inclusiv.

În ceea ce privește proba cu martori, acestea nu este admisibilă pentru dovedirea actelor juridice cu o valoare mai mare de 250 lei; pentru care legea cere forma scrisă. De asemenea, este inadmisibilă proba testimonială împotriva și peste cuprinsul unui înscris.

Dovezile se propun de reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare. Probele nepropuse în aceste condiții vor putea fi cerute și încuviințate de instanță dacă într-una din următoarele situații: necesitatea probei rezultă din modificarea cererii; nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească și partea nu o putea prevedea; partea învederează instanței că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute; administrarea probei nu duce la amânarea judecății; există acordul expres al tuturor părților.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumții, mărturisirea uneia dintre părți (făcută din proprie inițiativă sau obținută la interogatoriu), prin expertiză, prin mijloacele materiale de probă, prin cercetarea la fața locului sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Martorii se propun de părți, respectiv de reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare. După încuviințarea probei testimoniale, instanța va dispune citarea martorilor în vederea audierii lor.

Când pentru lămurirea unor împrejurări de fapt, instanța socotește de cuviință să cunoască părerea unor specialiști, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau trei experți, stabilind prin încheiere punctele asupra cărora ei urmează să se pronunțe și termenul în care trebuie să efectueze expertiza. Concluziile expertului sunt consemnate într-un raport de expertiză. Efectuarea unei noi expertize de către alt expert se poate solicita motivat, la cererea părților sau a instanței.

În ceea ce privește administrarea probei cu înscrisuri, fiecare parte poate depune înscrisurile pe care dorește să le folosească în proces, în copie certificată pentru conformitate. Partea este obligată să aibă asupra sa și originalul iar, la cerere, să îl prezinte instanței, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris. Instanța poate ordona înfățișarea unui înscris aflat în posesia părții adverse dacă înscrisul este comun părților din proces, dacă însăși partea adversă s-a referit în proces la acest înscris sau dacă ea este obligată să îl înfățișeze. Dacă un înscris se află la una dintre părți și nu poate fi prezentat în instanță, se va putea delega un judecător în prezența căruia părțile să cerceteze înscrisul la locul în care se găsește. Dacă înscrisul se află în posesia unui terț, acesta poate fi citat ca martor punându-i-se în vedere să aducă înscrisul.

Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată, în camera de consiliu. Când administrarea dovezilor urmează să se facă în altă localitate, ea se va îndeplini, prin delegație, de către o instanță de același grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de același grad. Dacă felul dovezii îngăduie și părțile se învoiesc, instanța care administrează dovada poate fi scutită de citarea părților.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Puterea doveditoare a mijloacelor de probă este egală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Forma autentică este adeseori consimțită de părți datorită avantajelor pe care le prezintă, printre care se numără prezumția de autenticitate, care îl dispensează pe cel care invocă un înscris autentic de sarcina probei.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Dovada actului juridic a cărui valoarea a obiectului este mai mare de 250 lei, este admisă numai proba cu înscrisuri, cu unele excepții, când se primește și proba cu martori.

Înscrisul autentic face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la constatările făcute personal de către cel care a autentificat înscrisul, în condițiile legii. Declarațiile făcute de părți și trecute într-un înscris autentic nu fac dovadă decât până la proba contrarie.

În cazul prezumțiilor lăsate la luminile și înțelepciunea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate și puterea de a naște probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Vezi răspunsul de la 2.11.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Codul de procedură civilă nu reglementează motivele de refuz ale martorului de a depune mărturie, ci persoanele care nu pot fi ascultate ca martori și persoanele care sunt scutite de a fi martori. A se vedea răspunsul de la 2.11.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Instanța va sancționa cu amendă judiciară neprezentarea martorului sau refuzul acestuia de a depune mărturie. Împotriva martorului care lipsește la prima citare instanța poate emite mandat de aducere. În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfățișează, instanța poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină ori numai ca un început de dovadă în folosul aceluia care a propus interogatoriul.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Nu pot fi martori rudele și afinii până la gradul al treilea inclusiv; soțul, fostul soț, logodnicul ori concubinul; cei aflați în dușmănie sau în legături de interese cu una din părți; persoanele care beneficiază de tutelă specială; cei condamnați pentru mărturie mincinoasă.

În procesele privitoare la filiație, divorț și alte raporturi de familie se vor putea asculta rudele și afinii, în afară de descendenți.

Sunt scutiți de a fi martori:

slujitorii cultelor, medicii, farmaciștii, avocații, notarii publici, executorii judecătorești, mediatorii, moașele și asistenții medicali și alți profesioniști cărora legea le impune să păstreze secretul de serviciu/profesional cu privire la faptele de care au luat cunoștință în cadrul serviciului ori în exercitarea profesiei lor, chiar și după încetarea activității lor;

judecătorii, procurorii și funcționarii publici, chiar și după încetarea funcției lor, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoștință în această calitate; cei care prin răspunsurile lor s-ar expune pe ei înșiși sau ar expune rudele, afinii, soțul, fostul soț etc. la o pedeapsă penală sau la disprețul public.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Instanța dispune citarea martorilor și ordinea în care urmează să se facă audierea acestora. Înainte de a fi ascultat, martorul va fi identificat și i se va pune în vedere să depună un jurământ. Fiecare martor trebuie să fie audiat separat. Martorul va răspunde mai întâi la întrebările puse de președintele instanței iar apoi la întrebările puse, cu încuviințarea acestuia, de către partea care l-a propus precum și de către partea adversă. Martorul care nu poate veni în instanță va putea fi ascultat la locul unde se află.

Nu există prevederi legale în privința cazurilor în care mărturia poate fi înregistrată cu mijloace audiovizuale, însă este admisibilă. Aceasta va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Dacă partea care a prezentat înscrisul stăruie să se folosească de acesta, deși denunțarea ca fals a acestuia nu a fost retrasă, instanța, dacă este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, poate suspenda judecata procesului, înaintând de îndată înscrisul denunțat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop. În cazul în care acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanța civilă.

Pe de altă parte, instanța va sancționa cu amendă contestarea, cu rea-credință, de către autorul ei a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticității unei înregistrări audio sau video.

În aprecierea declarațiilor martorilor, instanța va ține seama de sinceritatea acestora și de împrejurările în care au luat cunoștință de faptele ce fac obiectul declarației respective. Dacă, din cercetare, reies bănuiele de mărturie mincinoasă sau de mituire a martorului, instanța va încheia un proces-verbal și va sesiza organul de urmărire penală competent.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Constituie mărturisire recunoașterea de către una dintre părți a unui fapt pe care partea adversă își întemeiază pretenția sau apărarea. Mărturisirea judiciară face deplină dovadă împotriva aceluia care a făcut-o și nu poate fi divizată împotriva autorului decât în cazurile în care cuprinde fapte distincte și care nu au legătură între ele. Mărturisirea extrajudiciară este făcută în afara procesului și este un fapt supus aprecierii judecătorului. Aceasta din urmă este supusă condițiilor de admisibilitate și administrare prevăzute de dreptul comun pentru celelalte probe.

Instanța poate încuviința chemarea la interogatoriu a oricăreia dintre părți, cu privire la fapte personale, care sunt de natură să ducă la soluționarea procesului.

Linkuri relevante

 <https://www.just.ro>

Ultima actualizare: 09/08/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Slovenia

1 Sarcina probei

Normele privind pregătirea și prezentarea probelor și metodele de pregătire a probelor în procedurile în materie civilă sunt reglementate prin Codul de procedură civilă (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP).

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Norma generală prevede faptul că părțile trebuie să menționeze toate faptele pe care se întemeiază cererile și obiecțiunile lor și să prezinte probe care să facă dovada faptelor respective (articolele 7 și 212 din ZPP).

Reclamanții trebuie să facă dovada faptelor pe care se întemeiază cererile lor, iar acuzații trebuie să dovedească faptele pe care se bazează obiecțiunile lor. Dreptul substanțial ne oferă informații cu privire la partea care trebuie să afirme și să dovedească un anumit fapt. Consecințele rezultate în urma nedovedirii unui fapt sunt suportate de către partea care, în conformitate cu normele dreptului substanțial, trebuie să afirme și să facă dovada faptului respectiv (articolele 7 și 215 din ZPP).

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Procedura de strângere a probelor vizează faptele pe baza cărora se întemeiază cererile și obiecțiunile, normele științifice și profesionale și normele bazate pe experiență. Normele juridice nu sunt dovedite, întrucât principiul care se aplică normelor juridice prevede că instanța trebuie să cunoască aceste fapte *ex officio* (*iura novit curia*).

Nu este necesară nicio probă pentru faptele care sunt recunoscute de către o parte în timpul procedurilor în fața instanței. Instanța poate cere ca faptele recunoscute să fie dovedite în cazul în care aceasta consideră că partea a recunoscut faptele respective pentru a putea iniția o acțiune pe care altfel nu ar putea-o iniția [articolul 3 alineatul (3) din ZPP].

Faptele pe care una dintre părți nu le neagă sau le neagă fără a declara motivele pentru negarea acestora sunt considerate ca fiind recunoscute, în afară de cazul în care scopul negării acestor fapte reiese din alte declarații ale părții. De asemenea, una dintre părți poate să prevină efectul acestei prezumții de recunoaștere declarând că nu recunoaște faptele; totuși, acest lucru se aplică numai faptelor care nu se referă la conduita acestei părți sau la percepția acesteia.

Nu este necesară dovedirea faptelor care sunt recunoscute și general cunoscute [articolul 214 alineatele (1) și (6) din ZPP].

Instanța consideră un fapt recunoscut drept temei pentru hotărârea sa, fără a fi necesar ca aceasta să îi verifice veridicitatea [articolul 214 alineatul (1) din ZPP], cu excepția cazului în care aceasta consideră că partea a recunoscut faptele respective pentru a putea iniția o acțiune pe care altfel nu ar putea-o iniția [articolul 3 alineatul (1) din ZPP].

Faptele presupuse conform legii nu necesită probe; cu toate acestea, se poate demonstra că aceste fapte nu există, dacă legea nu stabilește altfel [articolul 214 alineatul (5) din ZPP].

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

În vederea pronunțării unei hotărâri cu privire la cererea reclamantului, instanța trebuie să dispună de un număr ridicat de probe materiale, adică să fie convinsă de faptele care sunt relevante din punct de vedere legal.

Uneori, chiar dovedirea probabilității ar fi suficientă în vederea pronunțării unei hotărâri, în special în anumite decizii procedurale intermediare care nu conduc la finalizarea procedurilor și prin care instanța soluționează chestiuni procedurale intermediare. Pentru ca judecătorul să poată aplica o normă procedurală specifică, faptele relevante din punct de vedere legal trebuie dovedite ca fiind probabile. Cu toate acestea, nu este necesar ca judecătorul să fie convins de existența acestora. ZPP nu definește faptele care pot fi dovedite ca fiind probabile pentru ca o anumită normă să fie luată în considerare.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În conformitate cu principiul contradictorialității în vigoare, părțile sunt cele care solicită, în principal, strângerea de probe.

Instanța poate, de asemenea, să dispună obținerea de probe *ex officio* [articolul 7 alineatul (2) din ZPP] în cazul în care aceasta consideră că părțile au intenția de a face uz inadmisibil de cererile lor [articolul 3 alineatul (3) din ZPP].

Instanța strânge probe *ex officio* în litigiile în materia răspunderii părintești, dacă nu are legătură cu o cerere și chiar dacă nu a fost depusă o cerere; aceasta poate, de asemenea, să strângă probe chiar dacă niciuna dintre părți nu a declarat probele și dacă acest lucru este necesar pentru protejarea intereselor copilului (articolul 408 din ZPP).

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Instanța decide cu privire la probele care trebuie obținute în vederea stabilirii faptelor decisive [articolul 213 alineatul (2) și articolul 287 din ZPP]. Instanța pronunță o hotărâre cu privire la probe prin intermediul cărora acceptă sau respinge cererile părților, ea fiind în măsură, de asemenea, să dispună strângerea anumitor probe *ex officio*.

În cazul în care cererea părții cu privire la probe este aprobată de către instanță, aceasta este ulterior pusă în aplicare, iar probele sunt strânse efectiv.

Instanța nu este obligată prin decizia sa cu privire la probe. Instanța poate modifica decizia în timpul procedurilor și poate dispune strângerea de probe cu privire la care respinsese o cerere anterioară, putând, de asemenea, să dispună strângerea de probe noi [articolul 287 alineatul (4) din ZPP].

În general, probele sunt prezentate în timpul audierii în fața unui judecător care urmează să pronunțe hotărârea finală [articolul 217 alineatul (1) din ZPP]. În cazul în care există motive întemeiate, probele pot fi prezentate în fața unui judecător desemnat la cerere [articolul 217 alineatul (1) din ZPP]. În cazuri excepționale, este posibil, de asemenea, ca prezentarea probelor să se efectueze după ce audierea principală a fost încheiată, atunci când completul de judecată decide ca audierea principală să fie redeschisă. Aceasta se întâmplă, în cazul unei solicitări, în vederea completării procedurilor sau în vederea clarificării aspectelor specifice importante (articolul 292 din ZPP).

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

ZPP prevede, în mod specific, faptul că strângerea de probe poate fi respinsă numai în cazul în care mijlocul de probă este irelevant în pronunțarea deciziei (articolul 287 din ZPP); adică acesta nu are drept scop stabilirea faptelor relevante din punct de vedere legal. Totuși, ZPP nu conține nicio dispoziție specifică privind motivul respingerii unor probe ca fiind inadmisibile sau a respingerii unor probe a căror obținere nu este posibilă din punct de vedere economic sau a căror obținere nu este fezabilă.

O parte trebuie, cel târziu până la prima audiere principală, să declare toate faptele necesare pentru a le susține cererile, să prezinte toate probele necesare pentru stabilirea veridicității declarațiilor acestora, și să își declare poziția în ceea ce privește mărturiile și probele prezentate de către partea adversă. Acest lucru înseamnă că instanța nu ia în considerare probele pe care o parte le prezintă prea târziu. Unei părți i se refuză în general o astfel de cerere (articolul 286 din ZPP). Singura excepție implică cazurile în care o parte poate dovedi că, din motive care nu depind de voința sa, nu a putut prezenta probele la prima audiere sau în cazurile în care autorizarea acestora ar fi dus la o întârziere a judecării litigiului de către instanță [articolul 286 alineatul (3) din ZPP].

În ceea ce privește probele inadmisibile și probele a căror obținere nu este fezabilă, este important să se respecte articolul 3 alineatul (3) din ZPP, care prevede că instanța nu va aproba cererile părților care sunt contrare reglementărilor obligatorii sau care contravin normelor morale.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

ZPP recunoaște anchetele, înscrisurile, audierea martorilor, audierea experților și audierea părților.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experți martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Martorii: Orice persoană citată în calitate de martor trebuie să se prezinte și, cu excepția cazului în care prin lege se prevede altfel, trebuie să depună mărturie [articolul 229 alineatul (1) din ZPP]. Martorii sunt audiați la cererea uneia dintre părți, care trebuie să menționeze martorul care urmează să depună mărturie și trebuie să precizeze detaliile personale ale acestuia (articolul 236 din ZPP). Martorii sunt invitați să se prezinte la o dată stabilită prin intermediul unei citații speciale, prin care aceștia trebuie avertizați cu privire la obligația lor de a depune mărturie, cu privire la consecințele care rezultă în urma unei neapărări nejustificate, precum și cu privire la dreptul acestora la rambursarea cheltuielilor (articolul 237 din ZPP).

Martorii sunt audiați în timpul procesului. Martorii care, din cauza vârstei, a bolii sau a unei dizabilități fizice grave, nu pot da curs citației pot fi audiați la domiciliu [articolul 237 alineatul (2) din ZPP]. Fiecare martor este audiat în mod separat și nu în prezența celorlalți martori care urmează să depună ulterior mărturie [articolul 238 alineatul (1) din ZPP]. Instanța informează martorii cu privire la obligația de a spune adevărul și de a nu omite niciun lucru. Aceasta îi avertizează, de asemenea, cu privire la consecințele aplicabile în cazul depunerii unei mărturii false. Martorul declară mai întâi ceea ce cunoaște cu privire la cauză. Judecătorul care prezidează completul de judecată sau membrii completului și părțile, precum și reprezentanții și persoanele împuternicite ale acestora, pun întrebări pentru a verifica declarațiile martorului sau pentru a le completa ori a le clarifica. În cazul în care martorii depun declarații care sunt inconsecvente, aceștia pot fi confrunțați [articolul 239 alineatul (3) din ZPP]. ZPP nu mai recunoaște declarațiile sub jurământ ale martorilor.

ZPP nu face o distincție între procedura privind audierea martorilor obișnuiți și audierea martorilor „experți” și nu prevede dispoziții procedurale distincte în această privință. Nu există nicio diferență între procedura privind audierea martorilor și procedura privind audierea experților.

Înscrișuri: Cu toate că ZPP nu prevede o ierarhie a diferitelor mijloace de probă, înscrișurile sunt cele mai credibile. Acestea pot fi împărțite în înscrișuri publice și înscrișuri sub semnătură privată. Înscrișurile publice sunt înscrișurile elaborate, într-o formă stabilită, de către o instituție statală care exercită funcții în sfera de responsabilitate a acestuia sau documentele emise într-o astfel de formă de către o autoritate locală, o asociație sau o altă organizație ori de către o persoană fizică în exercițiul funcției publice care i-a fost încredințată prin lege [articolul 224 alineatul (1) din ZPP]. Înscrișurile sub semnătură privată înseamnă toate documentele care nu sunt publice. Într-un înscriș sub semnătură privată, semnătura poate fi certificată de către o instituție autorizată de stat sau de către o persoană fizică ori juridică care exercită o funcție publică (de exemplu un notar). Astfel de clauze privind certificarea în ceea ce privește înscrișurile sub semnătură privată prezintă o importanță oficială, iar partea respectivă a documentului poate fi considerată, de asemenea, drept un document public. Forța probantă a înscrișurilor publice este definită în mod separat în ZPP. Un înscriș public face dovada veridicității faptelor confirmate sau menționate în cuprinsul acestuia [articolul 224 alineatul (1) din ZPP]. În timp ce ZPP conține prezumția potrivit căreia conținutul unui înscriș public este adevărat, se admite să se facă dovada faptelor care sunt înregistrate în mod necorespunzător într-un înscriș public sau să se facă dovada faptului că înscrișul public a fost întocmit în mod incorect [articolul 224 alineatul (4) din ZPP]. În plus, aceasta este singura regulă privind probele în procedura civilă din Slovenia.

Înscrișurile publice străine legalizate în conformitate cu reglementările relevante au aceeași forță probantă ca și înscrișurile slovene, cu condiția ca acordurile de reciprocitate să fie aplicabile și cu excepția cazului în care printr-un tratat internațional se prevede altfel (articolul 225 din ZPP).

ZPP prevede, de asemenea, norme privind prezentarea de înscrișuri (obligația de a prezenta înscrișuri), lucru care depinde de faptul dacă înscrișul se află în posesia părții care face referire la acesta, în posesia părții adverse, la o instituție sau o organizație de stat care exercită o funcție publică sau în posesia unui terț (persoană fizică sau juridică).

Martorii-experti: Instanța strânge probe de la un expert atunci când sunt necesare cunoștințe tehnice în vederea stabilirii sau a clarificării unui anumit fapt, iar instanța nu are la dispoziție astfel de cunoștințe (articolul 243 din ZPP). Instanța civilă numește martorul-expert printr-o hotărâre specială, înaintea numirii, în condițiile în care părțile se pot exprima în această privință înainte de numire. Un expert poate fi, de asemenea, numit de către judecătorul care prezidează camera sau de către un judecător desemnat, dacă aceștia au dreptul de a dispune strângerea unor asemenea probe (articolul 244). Experții sunt aleși, în general, de pe o listă specială utilizată de către instanță; această sarcină poate fi încredințată, de asemenea, unei instituții specializate. Numai persoanele fizice pot fi experți. Experților le revine obligația de a-și accepta îndatoririle și de a-și prezenta constatările și avizele [articolul 246 alineatul (1) din ZPP]. Instanța poate aplica o amendă expertului care nu participă la audiere, chiar dacă a fost citat în mod corespunzător în acest sens, și care nu își justifică absența, expertului care refuză, fără un motiv întemeiat, să efectueze expertiza, expertului care nu informează imediat instanța cu privire la motivele pentru care nu este în măsură (în termenul prevăzut) să efectueze expertiza și, în sfârșit, expertului care nu desfășoară activitatea de expertiză fără un motiv justificat în termenul stabilit de instanță [articolul 248 alineatul (1) din ZPP]. Experții pot fi scutiți de obligația de a-și îndeplini sarcina la cerere și numai pentru motive pe care aceștia le pot invoca pentru a refuza să depună mărturie sau a răspunde la o întrebare personală. Instanța poate, de asemenea, să îi scutească pe experți de la obligația de a-și îndeplini sarcina pentru alte motive întemeiate (de exemplu sarcina de lucru excesivă). O scutire din același motiv poate fi, de asemenea, solicitată de către un salariat autorizat al instituției sau organizației în cadrul căreia expertul lucrează (articolul 246 alineatele (2) și (3) din ZPP). Un expert poate fi, de asemenea, exclus de la depunerea mărturiei în aceleași condiții ca și un judecător; singura excepție se referă la faptul că o persoană care a fost deja audiată ca martor poate apărea în calitate de martor-expert [articolul 247 alineatul (1) din ZPP].

Sarcina expertului este de a-și prezenta constatările și avizul. Instanța decide, de asemenea, dacă expertul își va prezenta constatările și avizele numai oral în timpul procesului sau dacă acesta trebuie să le prezinte și în scris înainte de desfășurarea ședinței de judecată. De asemenea, instanța stabilește termenul final până la care un expert are obligația să își prezinte constatările și avizul. Atunci când se numește mai mult de un expert, aceștia își pot prezenta împreună constatările și avizele, în cazul în care cad de acord asupra acestora. În cazul în care aceștia nu cad de acord, fiecare expert își prezintă constatările în mod separat (articolul 254 din ZPP). În cazul în care între informațiile furnizate de către experți există diferențe semnificative sau constatările unuia sau a mai multor experți sunt neclare, incomplete sau contradictorii ori dacă acestea contrazic circumstanțele care au fost cercetate, iar neregularitățile nu sunt rectificate printr-o nouă audiere a expertului, se obțin din nou probe de la același expert sau de la alți experți [articolul 254 alineatul (2) din ZPP]. Cu toate acestea, în cazul în care în cadrul avizului unuia sau mai multor experți există contradicții sau dacă avizele acestora conțin anomalii ori dacă există îndoieli întemeiate privind acuratețea avizului prezentat, se solicită avizele unor alți experți [articolul 254 alineatul (3) din ZPP]. Experții au dreptul la rambursarea costurilor și la remunerație pentru activitatea lor [articolul 249 alineatul (1) din ZPP].

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Principiul care se aplică în ceea ce privește evaluarea probelor prevede că mijloacele de probă sunt apreciate în mod liber. Instanța, acționând potrivit convingerilor proprii, decide cu privire la faptele care sunt considerate a fi fost dovedite, pe baza unei analize detaliate și atente a fiecărui mijloc de probă în mod separat, precum și a tuturor probelor luate împreună și pe baza succesului procedurilor în ansamblu (articolul 8 din ZPP). Procedura civilă slovenă nu recunoaște, în consecință, „regulile privind probele” în temeiul cărora organul legislativ prevede în avans, în mod abstract, valoarea anumitor tipuri de mijloace de probă. Singura excepție de la aceasta este regula privind evaluarea înscrișurilor publice (a se vedea punctul 2.5).

Cu toate acestea, în practică, regula care se aplică prevede faptul că probele scrise, de exemplu, sunt mai credibile, însă acestea nu au o forță probantă mai mare decât, de exemplu, mărturia martorilor sau a părților.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

ZPP nu conține dispoziții în ceea ce privește obligativitatea anumitor mijloace de probă în vederea stabilirii existenței anumitor fapte.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Da. Orice persoană citată în calitate de martor trebuie să se prezinte și, cu excepția cazului în care prin lege se prevede altfel, trebuie să depună mărturie [articolul 229 alineatul (1) din ZPP].

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

O persoană nu poate fi audiată ca martor în cazul în care mărturia acesteia ar aduce atingere obligației de a păstra un secret oficial sau militar, cu excepția cazului în care autoritatea competentă îl scutește de această obligație (articolul 230 din ZPP).

În mod excepțional, judecătorul care prezidează camera poate autoriza audierea unui martor care dezvăluie un secret oficial sau militar dacă există condiții pentru divulgarea informațiilor clasificate în cursul procedurii judiciare (în funcție de importanța informațiilor și a conținutului actului de procedură, de natura și de sensibilitatea informațiilor clasificate, de importanța și de importanța drepturilor materiale privind litigiul și de hotărârea în curs, precum și de faptul că divulgarea informațiilor clasificate ar putea periclita funcționarea autorității sau a securității naționale).

Martorii pot refuza să depună mărturie (articolul 231 din ZPP) în ceea ce privește:

aspecte care i-au fost încredințate de către una dintre părți în calitate de reprezentant autorizat;

aspecte care i-au fost confesate de către parte sau de către o altă persoană în calitate de duhovnic religios;

fapte pe care aceștia le-au constatat în calitate de avocat sau medic ori faptele constatate în exercițiul oricărei alte profesii sau a oricărei alte activități în cadrul căreia aceștia au obligația de a păstra secretul tuturor faptelor constatate în timpul exercițiului profesiei sau a activității respective.

Martorii pot refuza să răspundă la anumite întrebări individuale în cazul în care au motive întemeiate, în special afirmând că prin aceasta ar cauza o vătămare gravă, un prejudiciu financiar considerabil sau urmărirea penală a lor sau a rudelor lor de sânge în linie dreaptă de toate gradele sau a rudelor de sânge în linie colaterală până la al treilea grad, precum și în cazul în care martorii ar cauza o vătămare gravă, un prejudiciu financiar considerabil sau urmărirea penală a soțului/soției sau a unei rude prin alianță mergând până la gradul al doilea inclusiv (chiar și în cazul în care căsătoria a fost deja desfăcută) ori tutorelui, curatorului lor, părintelui lor adoptiv sau copilului adoptat [articolul 233 alineatul (1) din ZPP].

Cu toate acestea, riscul de a cauza un prejudiciu financiar nu poate fi invocat de către martori ca motiv pentru a refuza să depună mărturie cu privire la tranzacții legale la care aceștia au participat în calitate de martori, cu privire la acțiunile pe care aceștia le-au exercitat ca predecesor legal sau ca reprezentant al oricăreia dintre părți într-un litigiu, cu privire la fapte referitoare la regimul dreptului de proprietate care are legătură cu relațiile de familie sau cu căsătoria, cu privire la fapte referitoare la naștere, căsătorie sau deces sau în orice alt caz în care, în temeiul unor reglementări speciale, aceștia trebuie să prezinte o cerere sau să depună o declarație (articolul 234 din ZPP). De asemenea, un martor nu poate să refuze să depună mărturie din motive de protecția a secretului profesional, dacă divulgarea anumitor fapte este necesară în beneficiul public sau al altei persoane, cu condiția ca un astfel de beneficiu să depășească prejudiciul provocat prin divulgarea secretului (articolul 232 din ZPP).

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Da. În cazul în care martorii care au fost citați în mod corespunzător nu se prezintă în instanță, iar absența acestora este neîntemeiată sau în cazul în care aceștia au părăsit în mod neautorizat locul în care ar fi trebuit să fie audiați, instanța poate dispune aducerea acestora cu forță, pe cheltuielile lor, precum și plata unei amenzi de până la 1 300 EUR. Instanța poate, de asemenea, dispune plata unei asemenea amenzi de către martorul care se prezintă în instanță, dar care ulterior, după ce a fost avertizat cu privire la consecințe, refuză să depună mărturie sau să răspundă la anumite întrebări din motive pe care instanța le consideră nejustificate. În cel din urmă caz, instanța poate, în cazul în care martorul nu vrea în continuare să depună mărturie, să dispună reținerea acestuia până în momentul în care acesta își exprimă disponibilitatea de a depune mărturie sau până în momentul în care audierea acestuia nu mai este necesară, însă nu mai mult de o lună [articolul 241 alineatele (1) și (2) din ZPP].

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Martor poate fi orice persoană care este capabilă a oferi informații cu privire la faptele care urmează să fie dovedite [articolul 229 alineatul (2) din ZPP]. Eligibilitatea pentru a fi martor nu depinde de capacitatea juridică. Un copil sau o persoană declarată total sau parțial ca fiind lipsită de capacitate juridică poate fi martor în cazul în care aceasta este într-adevăr capabilă de a oferi informații cu privire la faptele relevante din punct de vedere juridic. Chestiunea cu privire la faptul dacă un martor este capabil sau nu să depună mărturie este evaluată de către instanță de la caz la caz.

Una dintre părți sau reprezentantul legal al acesteia nu pot fi martori, în timp ce un reprezentant obișnuit (*pooblaščenec*) sau un intervenient (*stranski intervenient*) au această capacitate.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

În ceea ce privește audierea martorilor, a se vedea răspunsul sus-menționat.

Videoconferința este reglementată la articolul 114a din ZPP, care prevede că o instanță poate, cu acordul părților, să permită părților și reprezentanților acestora să fie în altă locație în timpul audierii și să desfășoare acte procedurale la respectiva locație dacă transmisiunea audio și video este furnizată de la locația la care are loc audierea către locația sau locațiile la care părțile și/sau reprezentanții sunt prezenți. De asemenea, instanța poate, în aceleași condiții, să dispună strângerea de probe prin efectuarea unei inspecții, examinarea înscrisurilor sau audierea părților, a martorilor și a experților.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În termeni generali, probele obținute ilegal (de exemplu prin interceptarea ilegală a convorbirilor telefonice) nu pot fi utilizate în procesele civile. Cu toate acestea, jurisprudența permite în mod excepțional utilizarea unor astfel de probe dacă există motive întemeiate pentru a proceda astfel sau dacă strângerea probelor ar avea o importanță specială pentru punerea în aplicare a unui drept protejat prin constituție. În acest caz, pe lângă faptul că anumite probe ar fi putut fi obținute ilegal, este decisiv să se hotărască dacă probele prezentate în procesele civile ar conduce la o nouă încălcare a drepturilor omului.

În ceea ce privește probele inadmisibile și probele a căror obținere nu este fezabilă, este important să se respecte articolul 3 alineatul (3) din ZPP, care prevede că instanța nu va aproba cererile părților care sunt contrare dispozițiilor legislative obligatorii sau care contravin normelor morale.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

În cazul în care declarația este parte componentă a plângerii sau a unei cereri de orice fel, aceasta nu va fi considerată drept probă, însă va avea statutul unei cereri reale, în privința căreia partea trebuie să prezinte probe corespunzătoare. În cazul în care declarația este cuprinsă într-un înscris prezentat ca mijloc de probă pentru a dovedi afirmațiile uneia dintre părți, declarația respectivă va avea statut de înscris.

O declarație prezentată de către una dintre părți în timpul audierilor este considerată, de asemenea, ca fiind mijloc de probă, întrucât ZPP recunoaște și audierea părților drept probă (articolul 257 din ZPP).

Linkuri utile

 <http://www.pisrs.si/Pis.web/>

 <https://www.uradni-list.si/>

 <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

 <http://www.sodisce.si/>

Ultima actualizare: 09/01/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Slovacia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Norma conform căreia instanța obține probele în cursul audierilor se bazează pe articolul 48 alineatul (2) din Constituție.

Dacă este cazul, o altă instanță poate fi solicitată să obțină probele sau acestea pot fi obținute în afara audierii. De regulă, instanța informează părțile la procedură cu privire la obținerea de probe în afara unei audieri cu cinci zile în prealabil. Părțile la procedură au dreptul să participe la o astfel de obținere de probe.

Părțile sunt obligate să indice elementele de probă pentru a face dovada afirmațiilor lor. Instanța hotărăște elementele de probă pe care le va obține dintre cele indicate.

Instanța poate, în mod excepțional, să obțină alte probe decât cele propuse de părți în cazul în care acestea sunt necesare pentru luarea unei decizii în cauza respectivă.

Instanța poate decide ca probele obținute să fie completate sau repetate în fața sa.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

O excepție de la obținerea de probe în cursul unei audieri este atunci când sunt îndeplinite condițiile pentru pronunțarea unei decizii fără o audiere orală.

Acest lucru nu înseamnă că nu sunt obținute mijloace de probă în astfel de cazuri, ci mai curând că probele sunt obținute mai degrabă în afara audierii decât în cursul acesteia. Obținerea de probe este, din punct de vedere calitativ, similară demonstrării unei afirmații.

Printre excepții se numără următoarele:

judecarea unei cauze pe fond în cazul în care este implicată o apreciere juridică simplă a chestiunii;

faptele invocate de părți sunt necontestate, iar valoarea litigiului, fără accesorii, nu depășește 2 000 EUR;

pe baza acordului părților; în cazul în care este emis un ordin de plată, o hotărâre pronunțată în lipsă sau o hotărâre de confirmare, precum și atunci când se renunță la o solicitare.

De asemenea, nu este necesar să se dispună audieri în procedurile privind un control *in abstracto* în cauzele privind consumatorii, atunci când se pronunță o hotărâre în lipsă în favoarea unui consumator, în litigiile privind combaterea discriminării cu condiția ca reclamantul să își dea acordul cu privire la acest lucru, în conflictele de muncă individuale și în cazul propunerilor de dispunere a unei măsuri urgente.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Atunci când evaluează probele, instanța nu este limitată, în principiu, de lege cu privire la modul în care aceasta ar trebui să evalueze un anumit element de probă în ceea ce privește veridicitatea acestuia. Prin urmare, se aplică principiul evaluării discreționare a probelor. Doar în cazuri rare legea impune anumite restricții instanței în ceea ce privește evaluarea probelor: de exemplu, instanța trebuie să accepte ca dovedit orice fapt pentru care legea prevede o prezumție relativă, în absența unor dovezi contrare în cadrul procedurii – articolul 133 din Codul civil.

Instanța este obligată să respecte hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene. De asemenea, aceasta este obligată să respecte decizia Curții Constituționale cu privire la faptul dacă un anumit act legislativ este sau nu în contradicție cu Constituția, o lege sau un tratat internațional care este obligatoriu pentru Republica Slovacă. Instanța trebuie, de asemenea, să respecte deciziile Curții Constituționale și cele ale Curții Europene pentru Drepturile Omului în ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale ale omului. În plus, instanța este obligată să respecte deciziile adoptate de organismele competente referitoare comiterea unei infracțiuni sau a unei infracțiuni minore sau a altor infracțiuni administrative care sunt sancționate în conformitate cu reglementări specifice; cu toate acestea, instanța nu este obligată să respecte deciziile privind plata unor amenzi, luate la fața locului.

În afară de aceasta, o instanță poate examina chestiuni aflate în competența decizională a unei alte autorități. Cu toate acestea, în cazul în care autoritatea competentă a emis o decizie cu privire la o astfel de chestiune, instanța ia în considerare respectiva decizie și o introduce în motivarea hotărârii sale (respectarea deciziilor anterioare).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Părțile la procedură sunt obligate să indice elementele de probă în susținerea afirmațiilor lor. Instanța hotărăște elementele de probă pe care le va obține dintre cele indicate. De asemenea, instanța poate obține probe din proprie inițiativă în cazul probelor bazate pe registre și liste publice dacă astfel de registre și liste par să indice că faptele invocate de părți sunt în contradicție cu realitatea; instanța nu obține nicio altă probă din proprie inițiativă.

Din proprie inițiativă, instanța poate obține probe pentru a stabili dacă au fost îndeplinite condițiile procedurale sau dacă decizia propusă va fi executorie și, de asemenea, pentru a se familiariza cu legislația străină relevantă.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Instanța obține probele în cursul audierilor, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite condițiile pentru pronunțarea unei hotărâri fără organizarea unei audieri orale.

Părțile au dreptul să își prezinte observațiile cu privire la propunerile de probe și la oricare probe obținute.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța evaluează probele după propria apreciere, luând în considerare fiecare element de probă în mod individual și toate elementele de probă în relație unele cu altele, analizând în același timp cu atenție toate aspectele scoase la lumină în cadrul procedurilor. Fiabilitatea fiecărui element de probă obținut poate fi contestată, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

O anumită limită în ceea ce privește evaluarea discreționară a probelor se aplică instanței de apel și instanței care judecă căile de atac referitoare la chestiuni de drept, în care instanța de apel nu este obligată să respecte faptele cauzei astfel cum au fost stabilite de instanța de prim grad de jurisdicție. Prin urmare, aceasta poate să ajungă la o concluzie diferită cu privire la situația de fapt. Cu toate acestea, instanța de apel nu se poate îndepărta de evaluarea probelor specifice obținute de instanța de prim grad de jurisdicție. Aceasta poate doar să evalueze probele obținute de instanța de prim grad de jurisdicție în mod diferit dacă reia probele respective. Cu toate acestea, spre deosebire de instanța de prim grad de jurisdicție, aceasta poate să evalueze în mod diferit probele obținute de o instanță inferioară prin intermediul unei instanțe solicitante.

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Din mijloacele de probă, pot servi drept probe toate elementele care pot contribui la buna clarificare a chestiunii în cauză și care au fost obținute în mod legal. Mijloacele de probă includ examinarea părților și a martorilor, documente, rapoarte ale experților, martori experți și inspecții. În cazul în care modul de obținere a probelor nu este prevăzut, acesta este stabilit de instanță.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Un martor este o persoană distinctă de instanță și de părțile la procedură care depune mărturie în legătură cu faptele pe care le-a perceput prin simțurile sale. Doar persoanele fizice pot fi martori.

În chestiunile care intră în sfera de competență a instanțelor civile, sunt deseori necesare avize ale experților cu privire la faptele în cauză care servesc drept bază factuală pentru hotărârile asupra fondului. Atunci când hotărârea asupra fondului unui cauze depinde de o evaluare a faptelor pentru care este nevoie de cunoștințe de specialitate, instanța numește un martor expert. Într-un astfel de caz, instanța trebuie să desemneze un martor expert chiar dacă judecătorul are cunoștințe de specialitate care i-ar permite să evalueze obiectul procedurilor în modul în care ar face-o un expert. Aceste cunoștințe nu pot înlocui stabilirea obiectivă a faptelor de către o parte din afara organismului care decide cu privire la acestea.

Sarcina principală a instanței este de a formula în mod corect întrebările pentru martorul expert. Instanța este obligată să adreseze martorului expert întrebări referitoare doar la faptele în cauză, evitând întrebările legate de evaluarea juridică a obiectului avizului expertului.

Instanța poate să dispună reexaminarea avizului expertului de către un alt martor expert sau de către o instituție științifică sau o altă instituție. Obiectul acestui al doilea aviz este reexaminarea avizului prezentat anterior. Acesta este uneori denumit „avizul de reexaminare”. Instanța examinează avizele experților la fel ca oricare alt element de probă.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Instanța evaluează elementele individuale de probă în ceea ce privește fiabilitatea și veridicitatea acestora. Instanța nu este limitată de nicio lege în ceea ce privește modul în care aceasta ar trebui să evalueze orice element de probă specific – acesta este principiul evaluării discreționare a probelor. Cu toate acestea, considerațiile instanței cu implicații pentru evaluare nu sunt arbitrare; instanța trebuie să țină seama de toate elementele care au fost scoase la lumină în cadrul procedurilor. Instanța ar trebui să respecte aceste fapte și trebuie să determine în mod corect modul în care acestea sunt legate între ele. În același timp, instanța nu este obligată să respecte nicio ordine de prioritate în ceea ce privește semnificația și forța probatorie a elementelor de probă individuale.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În chestiunile în care procedurile pot începe fără o audiere și, de asemenea, în procedurile privind obținerea permisiunii de a încheia o căsătorie, stabilirea și refuzarea statutului de părinte, posibilitatea de a fi adoptat și adopția și în aspectele privind Registrul comerțului, instanța este obligată să obțină probe suplimentare necesare pentru stabilirea faptelor, chiar dacă părțile nu au propus astfel de probe.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Orice persoană fizică care este citată are obligația de a se prezenta în fața instanței pentru a depune mărturie în calitate de martor – articolul 196 alineatul (2) din Regulamentul de procedură civilă contencioasă. Aceasta are obligația de a spune adevărul și de a nu ascunde nimic. Instanța trebuie să informeze martorul cu privire la consecințele de drept penal ale mărturiei false, precum și cu privire la dreptul acestuia de a refuza să depună mărturie.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Martorii pot refuza să depună mărturie numai în cazul în care aceasta i-ar putea incrimina sau ar putea incrimina persoane apropiate acestora. Instanța decide dacă refuzul de a depune mărturie este legitim. De asemenea, martorii pot refuza să depună mărturie în cazul în care mărturia lor ar rupe sigiliul confesional sau ar încălca confidențialitatea informațiilor încredințate acestora în calitate de persoane cu misiune pastorală, oral sau în scris, cu condiția confidențialității.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Instanța decide cu privire la legitimitatea refuzului de a depune mărturie. Nu sunt admisibile căi de atac împotriva acestei decizii a instanței. În cazul în care, în pofida deciziei instanței, un martor refuză să depună mărturie, instanța îi poate impune acestuia o amendă procedurală.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Instanțele trebuie să audieze întotdeauna reprezentantul legal al unei organizații care este parte la procedura civilă mai degrabă în calitate de parte la astfel de proceduri decât în calitate de martor (articolul 185 din Codul de procedură civilă contencioasă).

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Înainte de a examina martorii, instanța trebuie să stabilească identitatea acestora și relațiilor lor cu părțile. În plus, martorii trebuie să fie informați cu privire la importanța mărturiei, la drepturile și obligațiile acestora, la consecințele penale ale depunerii unei mărturii false, precum și la dreptul de a primi indemnizații pentru martori.

Instanța invită martorii să descrie, în mod coerent, tot ceea ce știu cu privire la obiectul examinării. Instanța adresează apoi martorilor întrebările care sunt necesare pentru completarea și clarificarea mărturiilor lor.

Nu pot fi adresate martorilor întrebări tendențioase sau sugestive. În cazul în care părților la procedură sau martorilor experți le sunt adresate astfel de întrebări sau oricare întrebări legate de evaluarea juridică a cazului, președintele completului de judecată consideră întrebările inadmisibile. Președintele completului de judecată decide cu privire la inadmisibilitatea întrebărilor în cadrul unui ordin care nu este comunicat și împotriva căruia nu se poate introduce o cale de atac. Ordinul face parte doar din procesul-verbal al audierii.

Sub rezerva acordului părților la procedură, instanța poate organiza o audiere orală prin videoconferință sau prin intermediul altor dispozitive de tehnologie a comunicațiilor.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Ar trebui reiterat faptul că instanța nu este limitată prin lege cu privire la modul în care aceasta ar trebui să evalueze orice element de probă specific – acesta este principiul evaluării discreționare a probelor în temeiul articolului 191 din Codul de procedură civilă contencioasă.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Instanța evaluează actele părților și ale consilierilor acestora, precum și ale altor persoane implicate în procedurile desfășurate strict în ceea ce privește conținutul acestora, și nu pe baza modului în care aceste persoane le-au desemnat. Actele părților sunt guvernate de principiul caracterului informal. În principiu, părțile dispun de putere discreționară în ceea ce privește întocmirea actelor procedurale: indiferent dacă acestea sunt transmise în scris sau sub formă de declarații orale consemnate în registru, mărturiile lor au aceleași efecte juridice, însă acestea trebuie precizate în termeni expliciti sau astfel încât să nu existe îndoieli cu privire la intenția reală a acestora.

Ultima actualizare: 22/04/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Obținerea probelor - Finlanda

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Reclamantul trebuie să dovedească faptele care sunt necesare pentru a-și întemeia plângerea, în timp ce pârâtul are sarcina de a dovedi elementele prezentate în scopul apărării împotriva plângerii respective. O parte care nu prezintă dovezi este supusă riscului ca faptele pe care le prezintă să fie considerate nefondate.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nu este necesar să se dovedească faptele admise. În plus, nu este necesar să se dovedească faptele general recunoscute sau faptele care sunt aduse la cunoștința instanței *ex officio*. Desigur, pot fi prezentate probe contrare.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

În această privință, legea conține doar o dispoziție conform căreia instanța trebuie, după ce a analizat cu atenție toate faptele expuse, să decidă ce anume trebuie considerat ca fiind adevărat în cauza respectivă. Finlanda aplică principiul „evaluării libere a probelor”, fiind așadar important să se prezinte instanței probe adecvate.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În practică, părțile interesate trebuie să obțină ele însele probele pe care doresc să se bazeze. De asemenea, legea permite instanței să ia decizia de a obține probe din proprie inițiativă. Cu toate acestea, instanța nu poate lua inițiativa de a solicita audierea unui nou martor sau prezentarea unui document împotriva voinței ambelor părți interesate, dacă respectiva cauză poate fi soluționată extrajudiciar.

În anumite cazuri, precum cauzele privind paternitatea, este, de asemenea, responsabilitatea instanței să asigure obținerea tuturor probelor necesare.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Obținerea de probe are loc în cadrul ședinței principale de judecată.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate respinge o astfel de cerere dacă, de exemplu, probele nu sunt relevante sau cauza a fost deja soluționată în privința respectivă. O cerere de obținere de probe poate fi respinsă, de asemenea, dacă este depusă într-o etapă prea târzie.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Printre mijloacele de probă se numără audierea părților interesate, a martorilor și experților, prezentarea de probe scrise și de declarații ale experților, precum și examinarea.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Nu există nicio diferență între evaluarea declarațiilor orale ale martorilor sau ale experților și cea a declarațiilor scrise ale experților. Cu toate acestea, instanțele nu acceptă declarații scrise din partea martorilor.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Nu. Instanța are libertate deplină în ceea ce privește evaluarea probelor.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Nu.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

De regulă, un martor nu poate refuza prezentarea probelor.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Soția, logodnicul (logodnica) și rudele în linie directă ale unei părți interesate, precum și frații și surorile părții interesate și soții acestora sau părinții sau copiii adoptivi ai unei părți interesate au dreptul de a refuza să prezinte probe. În plus, legislația include diferite alte situații în care un martor are dreptul sau obligația de a refuza să prezinte probe.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care, fără un motiv legal, refuză să prezinte probe poate fi obligat, sub amenințarea aplicării unei amenzi, să își îndeplinească obligația. Dacă martorul refuză în continuare să prezinte probe, instanța poate dispune reținerea sa până ce consimte să prezinte probele.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Este la discreția instanței dacă (de exemplu) o persoană cu vârsta sub 15 ani sau o persoană cu tulburări mintale poate fi audiată ca martor.

Anumite grupuri de persoane, precum doctorii sau avocații, nu pot prezenta dovezi cu privire la aspecte legate de poziția de încredere pe care o ocupă.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Ca regulă generală, partea care cheamă un martor examinează prima martorul respectiv. Cealaltă parte are apoi dreptul de a interoga martorul la rândul său. După acest interogatoriu, instanța și părțile interesate pot adresa întrebări suplimentare martorului.

Un martor poate fi audiat prin videoconferință sau alte tehnologii de telecomunicații adecvate care asigură o legătură audiovizuală între cei care iau parte la ședință, dacă instanța consideră că acest lucru este adecvat. Această procedură poate fi folosită, de exemplu, dacă un martor a fost împiedicat să se prezinte în instanță în persoană sau dacă participarea sa ar avea ca urmare costuri nerezonabile sau dacă martorul are mai puțin de 15 ani. În anumite situații un martor poate fi interogat, de asemenea, prin telefon.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Legislația nu conține instrucțiuni specifice pentru astfel de situații. Instanța trebuie, folosindu-și libertățile, să decidă ce valoare să acorde unor astfel de probe.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da. Părțile interesate pot fi audiate în mod liber în scopul prezentării probelor, iar într-o cauză civilă acestea pot fi audiate sub jurământ cu privire la faptele care au o importanță deosebită pentru soluționarea cauzei. O declarație dată de o parte interesată cu scopul de a prezenta o probă va fi evaluată pe baza aceluiași criterii ca o declarație dată de un martor.

Linkuri

 [Obținerea de probe](#) (Ministerul Justiției, Finlanda)

Broșură: [Depunerea unei mărturii în instanță](#) (Ministerul Justiției, Finlanda)

Ultima actualizare: 10/05/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Please note that the original language version of this page has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Please note that the following languages: have already been translated.

Obținerea probelor - Suedia

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Legislația suedeză se bazează pe principiile mijloacelor de probă și admisibilității probelor. Ca urmare a unei evaluări detaliate a tuturor elementelor care au intervenit în cursul procedurii, instanța trebuie să decidă ce fapte au fost dovedite. Instanța este cea care decide ce valoare se va atribui probelor.

Anumite norme privind admisibilitatea probelor au fost stabilite în jurisprudență, inclusiv cu privire la partea căreia îi revine sarcina probei. O regulă principală foarte simplificată, căreia i se aplică multe excepții, este că oricine susține un anumit lucru trebuie să îl și dovedească. Dacă pentru o parte este mai ușor să prezinte probe privind un anumit fapt, adesea sarcina probei îi revine acesteia. Dacă pentru o parte este dificilă prezentarea de dovezi privind un anumit fapt, acest lucru ar putea fi, de asemenea, important pentru a stabili cui îi revine sarcina probei. Dacă, de exemplu, cineva solicită plata unei creanțe, acesta trebuie să dovedească faptul că deține o creanță împotriva părții adverse. Dacă partea adversă susține că plata a fost deja efectuată, atunci îi revine sarcina de a dovedi acest lucru. În cazul răspunderii pentru daune, sarcina probei revine, în mod normal, părții care susține că a suferit daune. Este, de asemenea, posibil ca sarcina probei pentru un anumit fapt să fie inversată.

Dacă dovezile prezentate nu sunt suficient de solide, instanța nu poate utiliza circumstanțele respective ca bază pentru examinarea sa. Dacă procedura se referă la estimarea valorii daunelor suferite, există o excepție conform căreia instanța poate, dacă nu este posibil sau este foarte dificil să se prezinte dovezi privind valoarea daunelor, să estimeze valoarea daunelor la o valoare rezonabilă.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

A se vedea răspunsul la întrebarea 1.1.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența celui fapt?

Cerințele stabilite pentru forța probantă depind de tipul de cauză vizată. În cauzele de drept civil cerința normală este că fapta în cauză trebuie confirmată. În anumite cauze civile se poate aplica o cerință mai puțin strictă privind probele. Un exemplu care ar putea fi menționat este cel al cauzelor privind polițele de asigurare ale consumatorilor, în care se consideră suficient faptul că pare mai probabil ca evenimentul asigurat să se fi produs decât să nu se fi produs.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Părțile însele sunt responsabile pentru probe. În cauzele care nu pot face obiectul concilierii, și anume cauzele privind probleme pentru care părțile nu pot ajunge la conciliere, instanța are posibilitatea de a introduce probe fără ca acest lucru să fie solicitat de oricare dintre părți. Astfel, în cauzele privind încredințarea sau drepturile de vizită, instanța poate decide ca ancheta să fie completată de probe suplimentare. În cauzele civile în care părțile pot ajunge la conciliere, numite cauze care pot face obiectul concilierii, instanța nu poate introduce noi probe din proprie inițiativă.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Probele sunt examinate în cadrul ședinței principale.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate respinge probele dacă ceea ce dorește să dovedească partea nu este relevant pentru cauză. Aceasta se aplică, de asemenea, dacă nu sunt necesare probe sau dacă probele nu ar avea în mod evident niciun efect. În plus, există norme conform cărora mărturiile scrise pot fi luate în considerare numai în circumstanțe excepționale.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

În Suedia există, în principiu, cinci forme de bază diferite de probe (mijloace de probă). Acestea sunt:

- proble scrise;
- examinarea martorilor;
- examinarea unei părți;
- examinarea unui expert;
- inspecție.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Un martor este, de regulă, interogat oral și în prezența completului de judecată. Nu se pot utiliza mărturii scrise. Cu toate acestea, dacă instanța este de acord, martorii pot folosi însemnări pentru a-și aduce aminte. Partea care a citat martorul începe examinarea (aceasta are denumirea de examinare directă), cu excepția cazului în care instanța stabilește contrariul. Partea adversă are apoi oportunitatea de a interoga martorul (confruntare).

În cazul probelor din partea experților, regula principală este în schimb că expertul trebuie să prezinte un raport scris. Expertul este interogată, de asemenea, oral în timpul procedurilor, dacă acest lucru este solicitat de una dintre părți și dacă nu este în mod evident nesemnificativ. O interogare orală va avea loc, de asemenea, dacă este esențial ca expertul să fie interogată direct în prezența instanței.

În cazul în care cauza urmează să fie soluționată după o ședință principală – de exemplu pentru a permite audierea martorilor – probele scrise și rapoartele de expertiză trebuie, în principiu, să fie citite cu voce tare în cadrul ședinței, pentru ca instanța să poată lua în considerare elementele respective în hotărârea sa. Cu toate acestea, instanța poate considera că probele scrise au fost examinate în cadrul ședinței principale fără a fi nevoie să fie citite cu voce tare în cadrul ședinței.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

În legislația suedeză se aplică principiul admisibilității probelor. Printre altele, aceasta înseamnă că nu există principii stabilite de lege cu privire la forța probatorie a diferitelor dovezi. În schimb, instanța realizează o evaluare independentă a tuturor elementelor disponibile și decide ce se poate considera ca probă în cauza respectivă.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Principiul admisibilității probelor înseamnă că nu există norme care specifică faptul că anumite circumstanțe necesită anumite tipuri de probe pentru a fi confirmate. În schimb, instanța realizează o evaluare generală a circumstanțelor cauzei în cadrul examinării elementelor dovedite.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

În temeiul legislației suedeze, se aplică o îndatorire generală de a depune mărturie. Ca regulă generală, aceasta înseamnă că o persoană citată ca martor are obligația de a depune mărturie.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

O persoană nu este obligată să depună mărturie într-o cauză în care este parte o rudă apropiată. Un martor poate refuza să se exprime cu privire la un anumit fapt dacă o declarație ar însemna că martorul a fost astfel forțat să dezvăluie că a comis o faptă penală sau dezonorantă. Acesta poate, de asemenea, în anumite circumstanțe, refuza divulgarea unor secrete comerciale. Există anumite restricții privind obligația de a depune mărturie în cazul anumitor categorii de profesioniști, precum personalul medical.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

O persoană care urmează să fie audiată ca martor este citată în cadrul acțiunii în instanță fiind pasibilă de amendă în caz de neprezentare. În caz de neprezentare a martorului, se impune plata amenzii dacă acesta nu are o scuză valabilă pentru neprezentare, de exemplu boală. Dacă martorul nu se prezintă, instanța poate decide, de asemenea, aducerea martorului cu mandat de aducere de la poliție. În cele din urmă, instanța poate dispune arestarea unei persoane care refuză să depună mărturie fără un motiv valabil pentru refuzul de a răspunde la întrebări.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Dacă persoana citată ca martor are sub 15 ani sau suferă de o tulburare mintală, instanța va examina dacă aceasta poate fi audiată ca martor, luând în considerare circumstanțele. A se vedea, de asemenea, punctul 2.9.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Examinarea martorilor este în mod normal începută de persoana care a citat martorul (examinare directă). Apoi, partea adversă are posibilitatea de a pune întrebări (confruntare). După confruntare, persoana care a citat martorul și instanța pot pune întrebări suplimentare. Instanța poate respinge întrebările care în mod evident nu au legătură cu cauza sau care sunt neclare sau inadecvate în alt mod.

Părțile, martorii și alte persoane care trebuie să participe la o audiere în instanță trebuie să poată participa de la distanță prin videoconferință dacă acest lucru nu este inadecvat. Cu toate acestea, regula principală rămâne aceea că cei care trebuie să participe trebuie să se prezinte personal în instanță.

Un martor poate fi examinat prin telefon dacă acest lucru este adecvat luând în considerare costurile implicate dacă martorul ar trebui să se prezinte în instanță și importanța prezenței martorului la audiere.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Principiul admisibilității probelor înseamnă că există numai anumite excepții rare în care este interzisă utilizarea anumitor tipuri de probe. Dovezile care au fost obținute într-un mod nepermis nu împiedică, astfel, în principiu, luarea în considerare a dovezii în timpul procesului. În schimb, acest lucru poate fi important pentru evaluarea probelor, putându-se considera că acestea au o valoare probatorie limitată.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

O parte nu poate depune mărturie, dar este în schimb audiată sub jurământ, aceasta răspunzând conform prevederilor Codului penal pentru corectitudinea informațiilor pe care le furnizează.

Ultima actualizare: 05/11/2015

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Anglia și Țara Galilor

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În cauzele civile, de regulă, sarcina probei aparține părții care face o susținere; astfel încât judecătorul (sau juriul) este convins că susținerea respectivă este corectă, având în vedere balanța probabilităților. Sarcina probei se aplică ambelor părți, cu excepția cazului în care este evident că reclamantul nu și-a îndeplinit sarcina; în acest caz, judecătorul are dreptul să acționeze fără a perturba cealaltă parte.

În practică, acest lucru înseamnă că instanța este convinsă că evenimentul a avut loc, având în vedere balanța probabilităților. Acest standard al probei se modifică după principiul conform căruia cu cât fapta se produce mai rar, cu atât mai mare este sarcina probei, astfel cum a explicat Lord Hoffman în Cauza *Secretary of State for the Home Department/Rehman*^[1].

[1] [2001] UKHL 47.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nu este necesar să se dovedească faptele care sunt admise, care sunt evidente sau care sunt irelevante pentru cauză.

În conformitate cu legea, există diferite prezumții care pot fi răsturnate prin prezentarea de probe contrarii. Printre acestea se numără prezumțiile privind legitimitatea copiilor, valabilitatea căsătoriilor, capacitatea mentală a adulților și prezumpția de deces în cazul persoanelor dispărute. Există prezumpția de nevinovăție în materie penală, însă o condamnare penală este admisibilă în procedurile civile ca dovadă a faptului că o parte a comis o infracțiune (și înseamnă că părți respective îi revine sarcina de a dovedi nevinovăția).

Există o prezumție de neglijență în cazul în care un reclamant dovedește că a suferit un prejudiciu dintr-o cauză aflată sub controlul exclusiv al părâtului și că accidentul a fost de natura celor care survin în mod normal din neglijență[1]. O prezumție similară apare atunci când unei persoane i-au fost încredințate bunuri și acestea au fost pierdute sau distruse. În ambele cazuri, prezumpția poate fi răsturnată de către părât.

Un domeniu în care sarcina probei este inversată este legislația privind discriminarea în ocuparea forței de muncă. Odată ce sunt prezentate dovezi *prima facie* în susținerea discriminării, sarcina de a demonstra că nu a existat nicio discriminare îi revine celeilalte părți. Acest fenomen a luat naștere din legislația europeană privind discriminarea și se regăsește, în prezent, în Legea din 2010 privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați.

În final, există mai multe materii civile privind cauze de răspundere obiectivă, în special în legătură cu legislația în materie de sănătate și siguranță. Și anume, în cazul producerii unui accident, angajatorul este ținut răspunzător în temeiul obligației sale stricte de diligență.

[1] [2001] UKHL 47.

[2] Doctrina *res ipsa Loquitur* sau fapta vorbește de la sine.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența celui fapt?

Standardul probei în cauzele civile este „balanța probabilităților”. Cu alte cuvinte, instanța constată că un fapt este stabilit dacă aceasta este convinsă că este mai mare probabilitatea ca faptul respectiv să fi avut loc decât probabilitatea să nu fi avut loc. După cum s-a menționat mai sus, standardul funcționează în mod flexibil: în balanța probabilităților sunt necesare dovezi mai convingătoare pentru a stabili acuzații grave, cum ar fi fraudă – întrucât, în general, se consideră că astfel de acuzații sunt susceptibile de a fi adevărate.

Acest test se modifică în două situații. În situațiile în care, în absența unor argumente convingătoare, nu există nici argumente contrare, judecătorul este îndreptățit să constate că respectiva cauză nu a fost dovedită[1]. În plus, în cererile de pronunțare a unei hotărâri sumare[2], pragul este destul de scăzut, iar instanța va pronunța o hotărâre fără beneficiul unei dezvoltări complete sau al unui interogatoriu contradictoriu.

[1] Acest fenomen a fost examinat în *Rhesa Shipping* [1985] 1WLR.

[2] Adesea utilizate în TCC pentru punerea în executare a unei hotărâri arbitrale de plată a unei sume de bani.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În procedurile civile, probele[1] sunt obținute prin dezvoltarea înscrisurilor relevante de către părți, precum și prin depozițiile martorilor și ale experților, acestea trebuind să fie prezentate în fața instanței.

În fiecare caz se aplică reguli diferite.

Dezvăluirea

Părțile la procedurile civile au obligația să dezvăluie[2] existența unor înscrisuri aflate sub controlul sau în posesia lor, în măsura în care instanța dispune acest lucru, și să permită celorlalte părți să ia cunoștință de aceste înscrisuri. În mod normal, instanța dispune „dezvăluirea standard”, care impune părților să caute în mod rezonabil înscrisuri care fie sprijină, fie afectează în mod negativ cauza oricărei părți, fără să fie nevoie de vreo cerere adresată instanței de către părți. Pentru orice alte tipuri de dezvoltări, o parte trebuie să solicite autorizarea instanței. De asemenea, instanța poate să dispună conservarea probelor și a bunurilor.

Martorii

Nu este necesară autorizarea instanței pentru ca părțile să prezinte depoziții ale martorilor în sprijinul cauzelor lor. Cu toate acestea, o parte care dorește să se bazeze pe depoziția unui martor trebuie să comunice o declarație din partea martorului semnată de acesta și în care se prezintă mărturia sa și trebuie să cheme martorul pentru a depune mărturie orală la proces. În cazul în care partea nu comunică o declarație sau un rezumat din partea martorului înainte de proces, partea nu poate chema martorul respectiv fără autorizarea instanței. În plus, instanța are competențe extinse de a controla ce elemente de probă sunt permise, cum ar fi excluderea probelor care ar fi de altfel admisibile și limitarea interogatoriului contradictoriu al martorilor.

O parte poate, de asemenea, să solicite un ordin judecătoresc prin care proba cu martori să fie prezentată sub forma unei depoziții sub jurământ luată de un examinator numit de instanță[3] anterior termenului fixat pentru audierea acțiunii.

Rolul judecătorului este în principal de a evalua probele prezentate de părți și nu include o funcție independentă de constatare a faptelor.

Martorii experți

O parte nu poate invoca probe rezultate în urma unei expertize[4] decât cu autorizarea instanței. Instanța poate să controleze aspectele pe baza cărora urmează să fie prezentate elemente de probă rezultate în urma unei expertize, forma în care sunt prezentate probele și onorariile care trebuie plătite expertului.

În cazul în care mai multe părți doresc să prezinte rapoarte de expertiză cu privire la o chestiune, instanța poate dispune ca probele să fie furnizate de un singur expert care primește instrucțiuni comune de la părți, mai degrabă decât de către un expert separat care primește instrucțiuni de la fiecare parte.

Instanța poate dispune acest lucru din proprie inițiativă, fără acordul părților.

Instanța nu solicită părților să prezinte rapoarte de expertiză din proprie inițiativă. Cu toate acestea, instanța poate să desemneze un expert în calitate de „evaluator” care să asiste instanța cu privire la o chestiune. Instanța poate instrui evaluatorul să întocmească un raport (ale cărui copii trebuie să fie puse la dispoziția părților) și să participe la proces pentru a consilia instanța.

Partea 35 din CPR permite transmiterea simultană a probelor rezultate în urma unei expertize de către experți în discipline similare. În general, în aceste circumstanțe, părțile vor trece la interogatoriul contradictoriu, iar apoi judecătorul va rezuma poziția cu care experții sunt invitați să fie de acord.

[1] A se vedea Partea 32 din CPR

[2] A se vedea Partea 31 din CPR

[3] Partea 34.8 din CPR

[4] A se vedea Partea 35 din CPR

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Dezvăluirea

În urma unui ordin de dezvoltare, fiecare parte trebuie să comunice celorlalte părți o listă a înscrisurilor relevante care se află sau s-au aflat în posesia sau în controlul acesteia. Celelalte părți au apoi dreptul de a examina și de a face copii ale înscrisurilor. Se poate percepe o taxă pentru fotocopiere.

Martorii

Instanța impune părților să comunice declarațiile semnate din partea fiecărui martor pe care intenționează să le invoce înainte de proces. Declarația poate fi redactată de martor, însă, adesea, este elaborată de avocatul părții pentru care martorul depune mărturie. Declarația ar trebui să prezinte în întregime elementele de probă ale martorului, cu propriile cuvinte, dacă este posibil.

În cazul în care s-a dispus ca o parte să prezinte o declarație din partea unui martor, dar nu este în măsură să obțină o astfel de declarație, partea poate solicita autorizarea instanței de a furniza un rezumat al mărturiei, indicând probele preconizate a fi prezentate de către martor sau aspectele cu privire la care partea intenționează să interogheze martorul.

Dacă instanța dispune că mărturia trebuie să fie obținută sub forma unei depoziții, martorul va depune mărturie oral în fața unui examinator numit de instanță. Examinarea se va desfășura ca și cum ar fi un proces, cu posibilitatea deplină de interogare a martorului, și va fi furnizată o transcriere a probelor prezentate.

Martorii experți

Dacă instanța acordă autorizarea pentru prezentarea de probe rezultate în urma unei expertize, părțile elaborează instrucțiuni adresate expertului (experților). În cazul în care există un expert comun, părțile pot da instrucțiuni separate expertului dacă nu se pot pune de acord asupra acestora. Expertul va pregăti un raport scris, iar responsabilitate principală a acestuia este față de instanță și nu față de partea sau părțile de la care a primit instrucțiuni. O parte poate apoi să adreseze întrebări scrise unui expert care a primit instrucțiuni comune sau instrucțiuni de la o altă parte. În cazul în care există experți separați, instanța poate, de asemenea, dispune să aibă loc discuții între experți pentru a identifica domeniile de acord și de dezacord. Martorii experți au dreptul de a fi plătiți pentru serviciile lor, în mod normal de către partea sau părțile care le dau instrucțiuni.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Ori de câte ori părțile solicită ordine care să le permită obținerea sau prezentarea de probe, instanța va trebui să se asigure că elementele de probă în cauză sunt susceptibile de a fi relevante și admisibile. Atunci când analizează modul de exercitare a competențelor sale, instanța trebuie să încerce, de asemenea, să gestioneze cazurile în mod just, ceea ce include economii de cheltuieli și soluționarea cauzelor în mod echitabil, rapid și proporțional cu importanța, complexitatea și valoarea cererii. Aceste considerații pot determina instanța să respingă cererile sau să pronunțe dispoziții din proprie inițiativă (de exemplu, solicitarea unui singur expert comun, și nu a unor experți separați numiți de fiecare parte).

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Faptele pot fi dovedite prin probe, prin prezumțiile și deducțiile care rezultă din probe și de către instanța judecătorească care ia act de fapte din punct de vedere judiciar (a se vedea mai sus). Tipurile de probe care pot fi invocate în procedurile civile sunt depozițiile martorilor, înscrisurile și dovezile concrete. Înscrisurile pot include documente pe hârtie, înregistrări computerizate, fotografii și înregistrări video și audio. Dovezile concrete constau în alte elemente materiale relevante pentru chestiunile în litigiu care sunt prezentate în fața instanței, cum ar fi produsele care fac obiectul unui litigiu privind proprietatea intelectuală. Acestea pot include, de asemenea, vizitarea de către judecător a locului unui accident sau a unui alt loc relevant.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

În principiu, martorii depun mărturie oral, la proces. Cu toate acestea, după cum s-a menționat mai sus, fiecare parte este obligată să comunice o declarație din partea fiecărui martor pe care partea intenționează să o invoce. În cadrul procesului, martorul i se va cere să confirme veridicitatea și acuratețea declarației sale, care va constitui apoi proba prezentată de martor pentru partea care l-a numit. În cazul în care a fost comunicat numai un rezumat al declarației martorului, martorul va trebui să depună o mărturie orală mai detaliată.

Martorii experți depun mărturie prin rapoarte scrise, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. Un raport de expertiză trebuie să prezinte concluziile sale, faptele și ipotezele pe care se bazează, precum și fondul instrucțiunilor expertului. Instanța va decide dacă este necesar, de asemenea, ca un expert să participe la proces pentru a depune mărturie orală. Un evaluator numit de instanță nu va fi obligat să depună mărturie orală.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Instanța dispune de o largă putere de apreciere în ceea ce privește greutatea sau credibilitatea care ar trebui acordată oricărui element de probă. Nu există nicio normă care să interzică prezentarea unei declarații extrajudiciare drept probă a faptelor conținute în respectiva declarație („mărturie indirectă”)[1], astfel încât o parte poate invoca o scrisoare ca probă a conținutului acesteia sau declarația unui martor privind o declarație făcută de o altă persoană. Cu toate acestea, mărturiile indirecte vor avea, deseori, o greutate mai mică decât mărturiile directe, în special dacă persoana care a făcut declarația ar fi putut fi chemată să depună mărturie.

Anumite documente și evidențe sunt acceptate ca fiind autentice. De exemplu, evidențele întreprinderilor și cele ale autorităților publice sunt acceptate ca fiind autentice în cazul în care sunt certificate ca atare de către un funcționar al întreprinderii sau al autorității publice. Iar diverse tipuri de documente oficiale (cum ar fi legi, regulamente, ordonanțe, tratate și registre judiciare) pot fi dovedite prin copii tipărite sau certificate, fără alte dovezi suplimentare.

[1] A se vedea Partea 33 din CPR și instrucțiunea practică aferentă.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Anumite tranzacții (de exemplu, testamente și vânzări de terenuri) trebuie să fie efectuate în scris și, prin urmare, vor fi necesare documente justificative pentru dovedirea acestora.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

În general, un martor care este competent să depună mărturie poate fi obligat să facă acest lucru. O parte care dorește să asigure prezența unui martor la proces pregătește o citație adresată acestuia prin care i se solicită prezentarea în instanță pentru a depune mărturie. Odată eliberată de instanța judecătorească și notificată în mod corespunzător, citația obligă martorul până la sfârșitul audierii.

În cazul în care instanța dispune că dovezile trebuie să fie prezentate de martor printr-o depoziție, însă martorul nu se prezintă sau refuză să răspundă la întrebări legale, atunci partea care are nevoie de depoziție poate solicita un nou ordin prin care să se solicite martorului să se prezinte sau să răspundă la întrebări.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Regula generală conform căreia martorii competenți pot fi obligați să depună mărturie nu se aplică Reginei, entităților suverane străine și gospodăriilor lor, agenților diplomatici străini și funcționarilor consulari, reprezentanților anumitor organizații internaționale, precum și judecătorilor și juraților (în legătură cu activitățile lor în calitate respectivă). Soții și rudele părților pot fi obligate să depună mărturie în cadrul procedurilor civile.

Martorii care pot fi obligați în general să depună mărturie au, cu toate acestea, dreptul de a refuza inspectarea anumitor documente și de a refuza să răspundă la anumite întrebări pe motiv de privilegiu. Principalele tipuri de privilegiu sunt secretul profesional al avocatului (care se aplică comunicărilor efectuate în scopul de a oferi sau de a solicita consultanță juridică sau în scopul obținerii de probe pentru litigii), privilegiul „fără a aduce atingere” (care se aplică comunicărilor dintre părți care sunt făcute într-o încercare reală de a încheia o înțelegere privind litigiul, cum ar fi ofertele de soluționare a unei pretenții) și dreptul de a nu se autoincrimina (ceea ce înseamnă că un martor nu poate fi obligat să depună mărturie în cazul în care există un pericol real de expunere a martorului sau a soțului/soției martorului la o acuzație sau la o sancțiune penală în Regatul Unit). Se poate renunța la privilegiu.

Problele pot fi refuzate, de asemenea, pe motiv de imunitate de interes public, în cazul în care prezentarea lor ar fi contrară interesului public. Elementele de probă care pot face obiectul imunității includ dovezile referitoare la securitatea națională, relațiile diplomatice, modul de funcționare a administrației centrale, bunăstarea copiilor, investigarea criminalității și protecția informatorilor. În plus, jurnaliștii nu au obligația de a-și dezvălui sursele, cu excepția cazului în care dezvăluirea este necesară în interesul justiției sau al securității naționale sau pentru apărarea ordinii publice sau prevenirea criminalității.

Funcționarii bancari nu pot fi obligați să prezinte evidențe bancare sau să depună mărturie cu privire la conținutul acestora, cu excepția cazului în care există motive speciale pentru care instanța să dispună acest lucru, însă instanța poate dispune ca unei persoane să i se permită să inspecteze sau să copieze înregistrări din conturi bancare.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care nu participă sau refuză să depună mărturie după ce i-a fost notificată sau comunicată o citație de prezentare în instanță în calitate de martor poate fi acuzat de sfidarea instanței și pedepsit cu închisoarea [la Înalta Curte (*High Court*)] sau poate fi obligat să plătească o amendă [la Tribunalul Districtual (*County Court*)].

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Toate persoanele adulte sunt competente să depună mărturie în cadrul procedurilor civile cu excepția cazului în care sunt incapabile să înțeleagă natura jurământului pe care trebuie să îl depună martorii sau sunt incapabile să depună o mărturie rațională, de exemplu, din cauza unei boli mintale. În cazul în care un martor minor nu înțelege natura jurământului, mărturia acestuia poate fi totuși admisă, dar numai în cazul în care instanța consideră că minorul înțelege obligația de a spune adevărul și are „un nivel suficient de înțelegere pentru a justifica audierea mărturiei sale”.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul judecătorului și al părților

În mod tradițional, martorii au depus mărturie în cadrul „interogatoriului principal” din proces ca răspuns la întrebările nesugestive adresate de avocatul părții care i-a chemat. Cu toate acestea, o mărturie figurează în prezent ca interogatoriu principal al martorului, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. Martorul poate fi apoi supus unui interogatoriu contradictoriu din partea avocatului părții adverse, care poate adresa întrebări sugestive martorului. Martorii experți care depun mărturie orală la proces pot fi, de asemenea, supuși unui interogatoriu contradictoriu, însă un evaluator numit de instanță nu poate fi interogată de către părți. Judecătorul poate adresa întrebări martorilor, de obicei pentru a obține clarificări cu privire la răspunsurile lor la întrebările avocatului.

Probe prin legătură video

Problele pot fi prezentate prin legătură video, numai dacă instanța acordă autorizarea pentru acest lucru. Atunci când analizează dacă să emită un ordin prin care să permită prezentarea de probe în acest mod, instanța va lua în considerare oportunitatea utilizării videoconferințelor (în special dacă un martor nu se simte bine sau se află în străinătate), costurile sau economiile asociate utilizării unei legături video, precum și implicațiile pentru caracterul echitabil al procedurilor (inclusiv gradul mai limitat în care instanța poate controla și evalua martorul).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În cazul în care comunicările transmise prin poștă sau prin intermediul unui sistem de telecomunicații (care include apeluri telefonice, faxuri și mesaje de poștă electronică) sunt interceptate în mod ilegal, conținutul acestor comunicări nu poate constitui probă în procedurile judiciare. În caz contrar, probele sunt în general admisibile chiar dacă au fost obținute în mod necorespunzător. Cu toate acestea, instanța are competența de a exclude probe care, de altfel, ar fi admisibile. Atunci când decide cum să procedeze, aceasta va cântări importanța elementelor de probă și gravitatea comportamentului necorespunzător. În cazul în care circumstanțele nu justifică excluderea elementelor de probă, instanța poate sancționa partea care a acționat în mod necorespunzător în alte moduri, cum ar fi obligarea acesteia la plata unor costuri.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Memoriile (respectiv documentele oficiale care prezintă cauza fiecărei părți) pot fi utilizate ca probe în cadrul audierilor interimare, dar nu vor constitui probe în proces.

Declarațiile martorilor prezentate de către părțile la procedură sunt admisibile ca probe în aceeași măsură ca declarațiile date de terți.

Linkuri relevante:

 [Ministerul Justiției](#)

 [Normele de procedură civilă](#)

Ultima actualizare: 08/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Irlanda de Nord

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În general, sarcina probei îi revine părții care se prevalează de un anumit fapt. Solicitantul (denumit, în Irlanda de Nord, „reclamantul”) trebuie să dovedească faptele care dau naștere cererii, iar pârâtul trebuie să dovedească acele fapte pe care dorește să le invoce în apărarea cererii.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Faptele pot fi scutite de sarcina probei prin lege sau printr-un contract preexistent între părți. În plus, instanța poate lua în considerare anumite fapte dovedite pe care „le ia în considerare din punct de vedere juridic”, de exemplu, anumite chestiuni de cunoștințe generale. Unele prezumții sunt considerate a fi irefragabile, de exemplu, dacă o lege dispune astfel, iar altele pot fi respinse, și anume prezumția referitoare la sănătatea mintală a unei persoane.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Instanța trebuie să fie convinsă de un fapt conform „preponderenței probabilităților”, și anume că probabilitatea ca acel fapt să fie adevărat este de cel puțin 51 %, față de 49 % să nu fie adevărat. Odată ce un fapt este demonstrat conform preponderenței probabilităților, se consideră că acel fapt este stabilit.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Regula generală prevede că un judecător nu poate solicita prezența unui martor, cu excepția unor circumstanțe determinate, dar poate cita un martor și poate cita din nou un martor pe care l-a citat anterior. În temeiul normelor care reglementează procedura judiciară în Irlanda de Nord, instanța dispune de o putere de apreciere pentru a-i impune oricărei persoane să asiste la procedură și să prezinte un document.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cazul în care o parte, de obicei prin intermediul avocaților săi, este autorizată să citeze un anumit martor pentru a depune mărturie, avocatul său va interoga martorul (această procedură se numește „interogatoriul principal”), iar apoi avocatul celeilalte părți va interoga, la rândul său, martorul. Judecătorul îi poate pune întrebări martorului și îi va invita pe avocați să dea curs, dacă doresc, oricărei chestiuni suscitată de întrebările puse de judecător.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În anumite cazuri, de exemplu atunci când un martor trebuie să asiste la o audiere cu ușile închise, trebuie să se solicite permisiunea instanței înainte ca martorul să poată fi convocat oficial. În caz contrar, instanța nu are niciun control asupra martorilor care sunt citați să depună mărturie, deși le poate impune sancțiuni pecuniare părților care citează martori superflui.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Principalul mijloc de probă este proba testimonială. Pot fi utilizate și mărturiile scrise, cum ar fi rapoarte ale unui expert, precum și documente justificative, cum ar fi hărțile.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Principiul mijloc de probă este depoziția orală a părților și a martorilor acestora. Depozițiile experților, de exemplu ale medicilor și ale inginerilor, pot fi extrase dintr-un raport scris, pe baza unui acord. Ulterior, martorul poate fi interogat referitor la anumite aspecte specifice. Normele judiciare din Irlanda de Nord restrâng numărul de experți care pot face o depoziție orală la doi experți medicali și la un alt expert, cu excepția cazului în care Curtea acordă autorizația de a cita mai mulți martori.

Și hărțile și documentele pot fi utilizate ca elemente de probă, iar autenticitatea lor trebuie dovedită în fața instanței. În plus, instanța poate dori să se deplaseze în anumite locuri sau să examineze un obiect concret dacă consideră că acest lucru are o anumită forță probantă.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Sarcina de a decide cu privire la greutatea pe care trebuie să o acorde unui anumit element de probă îi revine întotdeauna instanței.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Există prezumția că faptele vor fi dovedite prin depoziții orale și în ședință publică.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Un martor care are capacitate juridică și care a fost citat să depună mărturie este obligat să se înfățișeze la audiere; nerespectarea acestei obligații este echivalentă cu sfidarea instanței judecătorești.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

O parte poate invoca „privilegiul” de a nu fi obligată să depună mărturie pe motivul existenței unei relații profesionale legale; pe motivul autoincriminării sale sau a soțului său (soției sale); pe motivul interesului public și al administrării justiției. Există alte forme de privilegiu care sunt garantate prin lege, de exemplu privilegiul diplomatic. De asemenea, există un privilegiu discreționar, de exemplu în ceea ce privește informațiile furnizate în mod confidențial.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Da. Un martor s-ar face vinovat de sfidarea instanței judecătorești dacă nu s-ar înfățișa ca urmare a primirii unei citații sau a unui mandat de înfățișare în fața instanței, notificate în mod legal. Judecătorul ar putea, în acest caz, să impună o amendă sau o perioadă de detenție și să îi ceară martorului să își repare ultrajul asistând la audiere și făcând o depoziție.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Capacitatea este criteriul general pentru depunerea unei mărturii. Se consideră că o persoană are capacitatea de a depune mărturie, cu excepția cazului în care aceasta nu este în măsură să înțeleagă obligația impusă prin jurământ, datorită vârstei sau, de exemplu, a alienării sale mintale, dacă este judecătorul în cauza respectivă sau dacă poate să invoce un privilegiu.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul părților, reprezentate, de obicei, de avocați (chiar dacă există posibilitatea de a se reprezenta pe sine însuși) este acela de a prezenta instanței probele necesare pentru a-și întemeia argumentația în funcție de preponderența probabilităților. Judecătorul acționează în calitate de arbitru pentru a se asigura că interogatoriul martorilor este echitabil, legal și pertinent în raport cu aspectele aflate în litigiu în cauza respectivă. Judecătorul poate interoga el însuși martorii, dar le va permite avocaților părților să continue interogatoriul cu privire la orice element suscitată de răspunsurile martorului la întrebările sale. Se recurge rar la videoconferințe, de exemplu în cadrul Înaltei Curți de la Belfast, pentru a facilita depozițiile experților prin intermediul unei conexiuni video sau prin Skype, în cazul în care expertul respectiv nu se poate deplasa cu ușurință de la o altă jurisdicție.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța nu dispune de o putere discreționară generală pentru a exclude elementele de probă care au fost obținute în mod ilegal. Elementele de probă pot fi excluse numai în cazul în care acest lucru este autorizat prin lege sau în cazul în care elementele de probă sunt radiate din dosar pentru că sunt scandaloase sau constituie un abuz de procedură.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Da, părțile în litigiu pot depune mărturie în nume propriu.

Linkuri utile

 [Serviciul instanțelor judecătorești din Irlanda de Nord](#)

Ultima actualizare: 09/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Scoția

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Standardul probei în cauzele civile în Scoția se bazează pe balanța probabilităților, iar sarcina probei aparține părții care solicită soluționarea unei anumite chestiuni în favoarea ei. În acest scop, partea respectivă trebuie să furnizeze probe suficiente în sprijinul susținerilor sale. În cazul în care, după prezentarea probelor în susținerea unei chestiuni specifice, chestiunea respectivă rămâne într-un echilibru fragil, atunci partea care le invocă în sprijinul cauzei sale riscă să piardă în această privință.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Standardul probei în cauzele civile în Scoția se bazează pe balanța probabilităților, iar sarcina probei aparține părții care solicită soluționarea unei anumite chestiuni în favoarea ei. În acest scop, partea respectivă trebuie să furnizeze probe suficiente în sprijinul susținerilor sale. În cazul în care, după prezentarea probelor în susținerea unei chestiuni specifice, chestiunea respectivă rămâne într-un echilibru fragil, atunci partea care le invocă în sprijinul cauzei sale riscă să piardă în această privință.

Există anumite circumstanțe în care sarcina probei cu privire la o anumită chestiune revine unei părți, însă aceasta nu este obligată să aducă toate dovezile directe sau orice dovezi directe în sprijinul acesteia. Există patru circumstanțe principale în care apare această situație:

- (i) atunci când o prezumție funcționează în favoarea unei părți;
- (ii) atunci când instanța ține seama din punct de vedere judiciar de chestiunea respectivă, și anume, punctele în cauză sunt chestiuni care pot fi constatate imediat din surse cu o precizie incontestabilă;
- (iii) atunci când se consideră că o chestiune între părți are autoritate de lucru judecat, și anume evitarea situației în care o chestiune care a fost deja soluționată să mai fie soluționată ulterior;
- (iv) atunci când punctul este admis în mod oficial de către cealaltă parte de la început.

Există trei categorii generale de prezumții.

Acestea sunt:

prezumții irefragabile de drept – acestea sunt principii fixe de drept care nu pot fi „răsturnate” sau contestate prin dovezi contrare;

prezumții relative de drept – acestea pot fi contracarate prin dovezi care arată că, în cazul respectiv, nu este sigur să se ajungă la o anumită concluzie doar pe baza unui anumit fapt. Cu toate acestea, în cazul în care nu se prezintă obiecții, probabil că se va ajunge la concluzia respectivă;

prezumții relative de fapt – acestea rezultă din situația de fapt a unor cazuri specifice derivate din experiența umană comună. În ceea ce privește o prezumție relativă de fapt, Fapta A înseamnă de obicei Fapta B, însă, pentru că acest lucru nu se întâmplă întotdeauna, instanța va audia obiecția.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența aceluia fapt?

Nu există norme juridice care să reglementeze „ponderarea” atribuită unui anumit element de probă, acest lucru fiind de competența judecătorului și a juriului. Instanța trebuie să fie convinsă de partea căreia îi revine sarcina probei privind un anumit aspect, că versiunea sa privind faptele este mai probabilă decât cea a adversarilor săi.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Un judecător nu poate efectua investigații în nume propriu într-o cauză și nu poate cita martori și nu îi poate audia în privat. Ori de câte ori este nevoie de probe în susținerea cauzei, judecătorul va audia părțile cu privire la probele pe care au decis să le aducă în fața instanței, iar apoi va lua o decizie în cauză.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În general, după ce părțile și-au finalizat susținerile scrise, acestea pot solicita instanței să stabilească o audiere privind dovezile. În cadrul acestei audieri, părțile vor prezenta judecătorului dovezile pe care doresc să le prezinte în susținerea cauzei.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

În cazurile în care instanța hotărăște că un anumit element de probă este inadmisibil.

Pentru ca probele să fie admisibile, acestea trebuie să îndeplinească două cerințe. Trebuie să fie relevante și trebuie să respecte normele imperative privind probele.

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Există trei tipuri de audieri în cadrul cărora pot fi aduse probe pe fondul cauzei. Acestea sunt audieri privind probele, audieri privind probele înainte de pronunțarea instanței și procesele cu juriu. O audiere privind probele înainte de pronunțarea instanței este o audiere privind probele într-o cauză în care instanța consideră că este necesar să audieze probele ambelor părți înainte de a se pronunța asupra oricăror chestiuni juridice care ar trebui soluționate pentru a lua o decizie finală în cauza respectivă. Aproape toate audierile cu privire la probe sunt sub formă de audieri privind probele și de audieri privind probele înainte de pronunțarea instanței și numai în cazuri foarte rare cauzele sunt judecate în cadrul unui proces cu juriu. Procesele cu juriu sunt disponibile numai la Court of Session în anumite tipuri de acțiuni și în Sheriff Personal Injury Court.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Probele sunt obținute, în mod normal, în trei modalități: prin depozii orale, reale și scrise ale unui martor.

Depozițiile orale includ mărturiile indirecte, atunci când un martor pur și simplu prezintă ceea ce a văzut sau a auzit o altă persoană. În măsura în care este posibil, practica este ca martorii să fie prezenți în instanță pentru a depune mărturie, astfel încât să poată fi supuși unui interogatoriu și unui interogatoriu contradictoriu.

Dovezile concrete sunt dovezi tangibile și fizice și trebuie depuse ca „probă materială”. De obicei, cel puțin un martor trebuie să susțină un element de probă pentru ca acesta să fie admisibil.

Probele cu înscrisuri pot fi scrise, imprimate sau înregistrate într-un alt mod fiabil, cum ar fi pe bandă, pe suport video, CD sau pe suport electronic, și trebuie să fie, de asemenea, depuse ca probe materiale. În mod normal, martorii experți trebuie să fie prezenți în instanță pentru a prezenta probele, de exemplu, pentru a depune mărturie în sprijinul unui raport depus ca probă materială.

Dovezile scrise, precum declarațiile pe proprie răspundere, sunt de obicei admise și acceptate ca probe în procedurile civile. În mod normal, martorii experți sunt prezenți în instanță pentru a-și exprima opinia ca probă în cadrul procedurii. În multe cazuri, un expert va lua cuvântul în sprijinul unui raport depus ca probă materială.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Există o regulă generală potrivit căreia în cauză trebuie prezentate cele mai bune dovezi. În Scoția, mărturia orală a unui martor are o valoare mai mare decât alte forme de probă, întrucât martorul este în măsură să furnizeze instanței o prezentare directă a ceea ce a văzut sau a auzit.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În anumite circumstanțe este necesar un document scris. De exemplu, pentru încheierea unui contract privind un teren, într-o fiducie în care o persoană declară că este administratorul fiduciar unic al proprietății sale sau a oricărei proprietăți pe care o poate dobândi sau în redactarea oricărui testament, a unei

dispoziții testamentare în calitate de administrator fiduciar al unui singur bun sau al oricărui bun pe care acesta îl poate dobândi, sau în cadrul oricărui testament, al unei dispoziții de creare a unei fiducii testamentare sau al unei decontări sau al unui codicil.

De asemenea, în cazurile în care trebuie să se folosească probe documentare, trebuie prezentat documentul în original, cu excepția cazului în care părțile acceptă fie o copie a originalului, fie o copie autenticată ca fiind conformă de către persoana care face copia.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

În general, orice martor care este citat să depună mărturie este obligat să facă acest lucru.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

În cazurile în care un martor are un privilegiu în baza căruia nu poate răspunde la întrebări, de exemplu, comunicări între un consilier juridic și clientul său. În dreptul scoțian există, de asemenea, o normă generală conform căreia o persoană nu poate fi obligată să se autoincrimineze. Un martor are dreptul să refuze să răspundă la o întrebare în cazul în care un răspuns adevărat poate conduce la o infracțiune sau implică admiterea adulterului, iar un răspuns neadevărat ar putea conduce la acuzația de mărturie mincinoasă.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În cazul în care o persoană refuză să depună mărturie, aceasta poate fi obligată să depună mărturie dacă este amenințată cu o acuzație de sfidare a instanței. De asemenea, este posibil să se depună ca probă o declarație anterioară a martorului în cazul în care acesta refuză în prezent să depună mărturie.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Nu. Legea privind martorii vulnerabili (Scoția) din 2004 a eliminat „testul de competență” pentru martorii din cadrul procedurilor penale și civile, astfel încât probele nu sunt inadmisibile pentru simplul motiv că un martor nu înțelege obligația de a furniza dovezi veridice sau nu înțelege diferența dintre adevăr și minciună. Judecătorul sau juriul are sarcina de a decide dacă mărturia este fiabilă și credibilă din perspectiva tuturor probelor prezentate în cauză.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul judecătorului este de a se asigura că, atunci când depune mărturie, un martor este supus în mod echitabil interogatoriului de către părți. Judecătorul trebuie, de asemenea, să acționeze cu imparțialitate. De asemenea, judecătorul poate adresa întrebări, de exemplu, pentru a clarifica un aspect care nu este clar sau pentru a deschide o altă linie de anchetă care pare să fie relevantă. Rolul părților este să își interogheze, pe rând, martorii proprii, iar apoi, aceștia vor fi supuși interogatoriului contradictoriu de către cealaltă parte sau celelalte părți.

Potrivit Legii din 2004 privind martorii vulnerabili (Scoția), martorii vulnerabili (astfel cum sunt definiți în lege) au dreptul să solicite măsuri speciale (de exemplu, legătură TV directă, ecran, susținător) pentru a-i ajuta să depună mărturie. În anumite proceduri în temeiul Legii din 1995 privind minorii (Scoția), un martor poate depune mărturie și printr-o legătură TV directă.

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Instanța dispune de putere de apreciere în ceea ce privește excluderea probelor care au fost obținute în mod necorespunzător, sub rezerva obiectivului superior privind interesul actului de justiție.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

În cazul în care o parte într-un proces civil depune mărturie, în luarea unei decizii, instanța va ține seama de această mărturie împreună cu orice alte probe pe care le-a audiat.

Ultima actualizare: 09/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Obținerea probelor - Gibraltar

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

În general, sarcina de a dovedi un fapt în litigiu incumbă părții care afirmă faptul respectiv ca parte a cauzei sale. Prin urmare, reclamantului îi revine sarcina de a dovedi faptele care sunt necesare pentru a stabili pretenția, în timp ce pârâtului îi revine sarcina de a-și dovedi apărările împotriva pretenției.

În cazul în care îndoilele cu privire la un fapt nu pot fi soluționate, partea căreia îi revine sarcina probei pentru a dovedi faptul respectiv nu a îndeplinit sarcina probei, iar instanța va constata că faptul nu este dovedit. Cu toate acestea, judecătorul are datoria de a soluționa aspecte importante de fapt și trebuie să constate că sarcina probei nu a fost îndeplinită numai în cazuri excepționale.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

Nu este necesar să se dovedească faptele care sunt admise. Judecătorii se pot baza, de asemenea, pe cunoștințele lor generale de viață sau pot „să țină seama din punct de vedere judiciar” de faptele care sunt notorii sau sunt în mod clar stabilite și nu sunt necesare dovezi cu privire la astfel de fapte.

În conformitate cu legea, există diferite prezumții care pot fi răsturnate prin prezentarea de probe contrarii. Printre acestea se numără prezumțiile privind legitimitatea copiilor, valabilitatea căsătoriilor, capacitatea mentală a adulților și prezumția de deces în cazul persoanelor dispărute. Există prezumția de nevinovăție în materie penală, însă o condamnare penală este admisibilă în procedurile civile ca dovadă a faptului că o parte a comis o infracțiune (și înseamnă că părțile respective îi revine sarcina de a dovedi nevinovăția).

Există o prezumție de neglijență în cazul în care un reclamant dovedește că a suferit un prejudiciu dintr-o cauză aflată sub controlul exclusiv al pârâtului și că accidentul a fost de natura celor care survin în mod normal din neglijență. O prezumție similară apare atunci când unei persoane i-au fost încredințate bunuri și acestea au fost pierdute sau distruse.

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Standardul probei în cauzele civile este „balanța probabilităților”. Cu alte cuvinte, instanța constată că un fapt este stabilit dacă aceasta este convinsă că este mai mare probabilitatea ca faptul respectiv să fi avut loc decât probabilitatea să nu fi avut loc. Acest standard funcționează în mod flexibil: în balanța probabilităților sunt necesare dovezi mai convingătoare pentru a stabili acuzații grave, cum ar fi fraudă, deoarece, în general, se consideră că probabilitatea ca aceste acuzații să fie adevărate este mai mică.

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

În procedurile civile, probele sunt obținute prin prezentarea documentelor relevante de către părți, precum și prin depozitiile martorilor și ale experților.

În fiecare caz se aplică reguli diferite.

Dezvăluirea

Părțile la procedurile civile au obligația să dezvăluie existența unor înscrisuri aflate sub controlul sau în posesia lor, în măsura în care instanța dispune acest lucru, și să permită celorlalte părți să ia cunoștință de aceste înscrisuri. În mod normal, instanța dispune „dezvăluirea standard”, care impune părților să caute în mod rezonabil înscrisuri care fie sprijină, fie afectează în mod negativ cauza oricărei părți, fără să fie nevoie de vreo cerere adresată instanței de către părți. Pentru orice alte tipuri de dezvăluiri, o parte trebuie să solicite autorizarea instanței. De asemenea, instanța poate să dispună conservarea probelor și a bunurilor.

Martorii

Nu este necesară autorizarea instanței pentru ca părțile să prezinte depoziii ale martorilor în sprijinul cauzelor lor. Cu toate acestea, o parte care dorește să se bazeze pe depoziția unui martor trebuie să comunice o declarație din partea martorului semnată de acesta și în care se prezintă mărturia sa și trebuie să cheme martorul pentru a depune mărturie orală la proces. În cazul în care partea nu comunică o declarație sau un rezumat din partea martorului înainte de proces, partea nu poate chema martorul respectiv fără autorizarea instanței. În plus, instanța are competențe extinse de a controla ce elemente de probă sunt permise, cum ar fi excluderea probelor care ar fi de altfel admisibile și limitarea interogatoriului contradictoriu al martorilor.

O parte poate, de asemenea, să solicite un ordin judecătoresc prin care proba cu martori să fie prezentată sub forma unei depoziii sub jurământ luată de un examinator numit de instanță anterior termenului fixat pentru audierea acțiunii.

Rolul judecătorului este în principal de a evalua probele prezentate de părți și nu include o funcție independentă de constatare a faptelor.

Martorii experți

O parte nu poate invoca probe rezultate în urma unei expertize decât cu autorizarea instanței. Instanța poate să controleze aspectele pe baza cărora urmează să fie prezentate elemente de probă rezultate în urma unei expertize, forma în care sunt prezentate probele și onorariile care trebuie plătite expertului.

În cazul în care mai multe părți doresc să prezinte rapoarte de expertiză cu privire la o chestiune, instanța poate dispune ca probele să fie furnizate de un singur expert care primește instrucțiuni comune de la părți, mai degrabă decât de câte un expert separat care primește instrucțiuni de la fiecare parte.

Instanța poate dispune acest lucru din proprie inițiativă, fără acordul părților.

Instanța nu solicită părților să prezinte rapoarte de expertiză din proprie inițiativă. Cu toate acestea, instanța poate să desemneze un expert în calitate de „evaluator” care să asiste instanța cu privire la o chestiune. Instanța poate instrui evaluatorul să întocmească un raport (ale cărui copii trebuie să fie puse la dispoziția părților) și să participe la proces pentru a consilia instanța.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

Dezvăluirea

În urma unui ordin de dezvăluire, fiecare parte trebuie să comunice celorlalte părți o listă a înscrisurilor relevante care se află sau s-au aflat în posesia sau în controlul acesteia. Celelalte părți au apoi dreptul de a examina și de a face copii ale înscrisurilor. Se poate percepe o taxă pentru fotocopiere.

Martorii

Instanța impune părților să comunice declarațiile semnate din partea fiecărui martor pe care intenționează să le invoce înainte de proces. Declarația poate fi redactată de martor, însă, adesea, este elaborată de avocatul părții pentru care martorul depune mărturie. Declarația ar trebui să prezinte în întregime elementele de probă ale martorului, cu propriile cuvinte, dacă este posibil.

În cazul în care s-a dispus ca o parte să prezinte o declarație din partea unui martor, dar nu este în măsură să obțină o astfel de declarație, partea poate solicita autorizarea instanței de a furniza un rezumat al mărturiei, indicând probele preconizate a fi prezentate de către martor sau aspectele cu privire la care partea intenționează să interogheze martorul.

Dacă instanța dispune că mărturia trebuie să fie obținută sub forma unei depoziii, martorul va depune mărturie oral în fața unui examinator numit de instanță. Examinarea se va desfășura ca și cum ar fi un proces, cu posibilitatea deplină de interogare a martorului, și va fi furnizată o transcriere a probelor prezentate.

Martorii experți

Dacă instanța acordă autorizarea pentru prezentarea de probe rezultate în urma unei expertize, părțile elaborează instrucțiuni adresate expertului (experților). În cazul în care există un expert comun, părțile pot da instrucțiuni separate expertului dacă nu se pot pune de acord asupra acestora. Expertul va pregăti un raport scris, iar responsabilitate principală a acestuia este față de instanță și nu față de partea sau părțile de la care a primit instrucțiuni. O parte poate apoi să adreseze întrebări scrise unui expert care a primit instrucțiuni comune sau instrucțiuni de la o altă parte. În cazul în care există experți separați, instanța poate, de asemenea, dispune să aibă loc discuții între experți pentru a identifica domeniile de acord și de dezacord. Martorii experți au dreptul de a fi plătiți pentru serviciile lor, în mod normal de către partea sau părțile care le dau instrucțiuni.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Ori de câte ori părțile solicită ordine care să le permită obținerea sau prezentarea de probe, instanța va trebui să se asigure că elementele de probă în cauză sunt susceptibile de a fi relevante și admisibile. Atunci când analizează modul de exercitare a competențelor sale, instanța trebuie să încerce, de asemenea, să gestioneze cazurile în mod just, ceea ce include economii de cheltuieli și soluționarea cauzelor în mod echitabil, rapid și proporțional cu importanța, complexitatea și valoarea cererii. Aceste considerații pot determina instanța să respingă cererile sau să pronunțe dispoziții din proprie inițiativă (de exemplu, solicitarea unui singur expert comun, și nu a unor experți separați numiți de fiecare parte).

2.4 Care sunt diferențele mijloace de probă?

Faptele pot fi dovedite prin probe, prin prezumțiile și deducțiile care rezultă din probe și de către instanța judecătorească care ia act de fapte din punct de vedere judiciar (a se vedea mai sus). Tipurile de probe care pot fi invocate în procedurile civile sunt depozitiile martorilor, înscrisurile și dovezile concrete. Înscrisurile pot include documente pe hârtie, înregistrări computerizate, fotografii și înregistrări video și audio. Dovezile concrete constau în alte elemente materiale relevante pentru chestiunile în litigiu care sunt prezentate în fața instanței, cum ar fi produsele care fac obiectul unui litigiu privind proprietatea intelectuală. Acestea pot include, de asemenea, vizitarea de către judecător a locului unui accident.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

În principiu, martorii depun mărturie oral, la proces. Cu toate acestea, după cum s-a menționat mai sus, fiecare parte este obligată să comunice o declarație din partea fiecărui martor pe care partea intenționează să o invoce. În cadrul procesului, martorului i se va cere să confirme veridicitatea și acuratețea declarației sale, care va constitui apoi proba prezentată de martor pentru partea care l-a numit. În cazul în care a fost comunicat numai un rezumat al declarației martorului, martorul va trebui să depună o mărturie orală mai detaliată.

Martorii experți depun mărturie prin rapoarte scrise, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. Un raport de expertiză trebuie să prezinte concluziile sale, faptele și ipotezele pe care se bazează, precum și fondul instrucțiunilor expertului. Instanța va decide dacă este necesar, de asemenea, ca un expert să participe la proces pentru a depune mărturie orală. Un evaluator numit de instanță nu va fi obligat să depună mărturie orală.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Instanța dispune de o largă putere de apreciere în ceea ce privește greutatea sau credibilitatea care ar trebui acordată oricărui element de probă. Nu există nicio normă care să interzică prezentarea unei declarații extrajudiciare drept probă a faptelor conținute în respectiva declarație („mărturie indirectă”), astfel încât o parte poate invoca o scrisoare ca probă a conținutului acesteia sau declarația unui martor privind o declarație făcută de o altă persoană. Cu toate acestea, mărturiile indirecte vor avea, deseori, o greutate mai mică decât mărturiile directe, în special dacă persoana care a făcut declarația ar fi putut fi chemată să depună mărturie.

Anumite documente și evidențe sunt acceptate ca fiind autentice. De exemplu, evidențele întreprinderilor și cele ale autorităților publice sunt acceptate ca fiind autentice în cazul în care sunt certificate ca atare de către un funcționar al întreprinderii sau al autorității publice. Iar diverse tipuri de documente oficiale (cum ar fi legi, regulamente, ordonanțe, tratate și registre judiciare) pot fi dovedite prin copii tipărite sau certificate, fără alte dovezi suplimentare.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

Anumite tranzacții (de exemplu, testamente și vânzări de terenuri) trebuie să fie efectuate în scris și, prin urmare, vor fi necesare documente justificative pentru dovedirea acestora.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

În general, în procedurile civile, un martor care este competent să depună mărturie poate fi obligat să facă acest lucru. O parte care dorește să asigure prezența unui martor la proces pregătește o citație adresată acestuia prin care i se solicită prezentarea în instanță pentru a depune mărturie. Odată eliberată de instanța judecătorească și notificată în mod corespunzător, citația obligă martorul până la sfârșitul audierii.

În cazul în care instanța dispune că dovezile trebuie să fie prezentate de martor printr-o depoziție, însă martorul nu se prezintă sau refuză să răspundă la întrebări legale, atunci partea care are nevoie de depoziție poate solicita un nou ordin prin care să se solicite martorului să se prezinte sau să răspundă la întrebări.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Regula generală conform căreia martorii competenți pot fi obligați să depună mărturie nu se aplică Reginei, entităților suverane străine și gospodăriilor lor, agenților diplomatici străini și funcționarilor consulari, reprezentanților anumitor organizații internaționale, precum și judecătorilor și juraților (în legătură cu activitățile lor în calitate respectivă). Soții și rudele părților pot fi obligate să depună mărturie în cadrul procedurilor civile.

Martorii care pot fi obligați în general să depună mărturie au, cu toate acestea, dreptul de a refuza inspectarea anumitor documente și de a refuza să răspundă la anumite întrebări pe motiv de privilegiu. Principalele tipuri de privilegiu sunt secretul profesional al avocatului (care se aplică comunicărilor efectuate în scopul de a oferi sau de a solicita consultanță juridică sau în scopul obținerii de probe pentru litigii), privilegiul „fără a aduce atingere” (care se aplică comunicărilor dintre părți care sunt făcute într-o încercare reală de a încheia o înțelegere privind litigiul, cum ar fi ofertele de soluționare a unei pretenții) și dreptul de a nu se autoincrimina (ceea ce înseamnă că un martor nu poate fi obligat să depună mărturie în cazul în care există un pericol real de expunere a martorului sau a soțului martorului la o acuzație sau la o sancțiune penală în Gibraltar). Se poate renunța la privilegiu.

Probele pot fi refuzate, de asemenea, pe motiv de imunitate de interes public, în cazul în care prezentarea lor ar fi contrară interesului public. Elementele de probă care pot face obiectul imunității includ dovezile referitoare la securitatea națională, relațiile diplomatice, modul de funcționare a administrației centrale, bunăstarea copiilor, investigarea criminalității și protecția informatorilor. În plus, jurnaliștii nu au obligația de a-și dezvălui sursele, cu excepția cazului în care dezvăluirea este necesară în interesul justiției sau al securității naționale sau pentru apărarea ordinii publice sau prevenirea criminalității.

Funcționarii bancari nu pot fi obligați să prezinte evidențe bancare sau să depună mărturie cu privire la conținutul acestora, cu excepția cazului în care există motive speciale pentru care instanța să dispună acest lucru, însă instanța poate dispune ca unei persoane să i se permită să inspecteze sau să copieze înregistrări din conturi bancare.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

Un martor care nu participă sau refuză să depună mărturie după ce i-a fost notificată sau comunicată o citație de prezentare în instanță în calitate de martor poate fi acuzat de sfidarea instanței și pedepsit cu închisoarea.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Toate persoanele adulte sunt competente să depună mărturie în cadrul procedurilor civile cu excepția cazului în care sunt incapabile să înțeleagă natura jurământului pe care trebuie să îl depună martorii sau sunt incapabile să depună o mărturie rațională, de exemplu, din cauza unei boli mintale. În cazul în care un martor minor nu înțelege natura jurământului, mărturia acestuia poate fi totuși admisă, dar numai în cazul în care instanța consideră că minorul înțelege obligația de a spune adevărul și are „un nivel suficient de înțelegere pentru a justifica audierea mărturiei sale”.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Rolul judecătorului și al părților

În mod tradițional, martorii au depus mărturie în cadrul „interogatorului principal” din proces ca răspuns la întrebările nesugestive adresate de avocatul părții care l-a chemat. Cu toate acestea, o mărturie figurează în prezent ca interogatoriu principal al martorului, cu excepția cazului în care instanța dispune altfel. Martorul poate fi apoi supus unui interogatoriu contradictoriu din partea avocatului părții adverse, care poate adresa întrebări sugestive martorului. Martorii experți care depun mărturie orală la proces pot fi, de asemenea, supuși unui interogatoriu contradictoriu, însă un evaluator numit de instanță nu poate fi interogată de către părți. Judecătorul poate adresa întrebări martorilor, de obicei pentru a obține clarificări cu privire la răspunsurile lor la întrebările avocatului.

Probe prin legătură video

Probele pot fi prezentate prin legătură video, numai dacă instanța acordă autorizarea pentru acest lucru. Atunci când analizează dacă să emită un ordin prin care să permită prezentarea de probe în acest mod, instanța va lua în considerare oportunitatea utilizării videoconferințelor (în special dacă un martor nu se simte bine sau se află în străinătate), costurile sau economiile asociate utilizării unei legături video, precum și implicațiile pentru caracterul echitabil al procedurilor (inclusiv gradul mai limitat în care instanța poate controla și evalua martorul).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

În cazul în care comunicările transmise prin poștă sau prin intermediul unui sistem de telecomunicații (care include apeluri telefonice, faxuri și mesaje de poștă electronică) sunt interceptate în mod ilegal, conținutul acestor comunicări nu poate constitui probă în procedurile judiciare. În caz contrar, probele sunt în general admisibile chiar dacă au fost obținute în mod necorespunzător. Cu toate acestea, instanța are competența de a exclude probe care, de altfel, ar fi

admisibile. Atunci când decide cum să procedeze, aceasta va cântări importanța elementelor de probă și gravitatea comportamentului necorespunzător. În cazul în care circumstanțele nu justifică excluderea elementelor de probă, instanța poate sancționa partea care a acționat în mod necorespunzător în alte moduri, cum ar fi obligarea acesteia la plata unor costuri.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

Memoriile (respectiv documentele oficiale care prezintă cauza fiecărei părți) pot fi utilizate ca probe în cadrul audierilor interimare, dar nu vor constitui probe în proces.

Declarațiile martorilor prezentate de către părțile la procedură sunt admisibile ca probe în aceeași măsură ca declarațiile date de terți.

Ultima actualizare: 09/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.